CAROLINA
SETTERWALL

Să sperăm că va fi bine

FICTION CONNECTION

TREI

Cuprins

Mai 2014
2009-2014
- Octombrie 2014
- Aprilie 2009
- Octombrie 2014
- Mai 2009
- Octombrie 2014
- Mai 2009
- Octombrie 2014
- Mai 2009
- Octombrie 2014
- Iunie 2009
- Octombrie 2014
- Iunie 2009
- Octombrie 2014
- Iunie 2009
- Octombrie 2014
- Noiembrie 2009
- Octombrie 2014
- Decembrie 2009
- Octombrie 2014
- Iulie 2010
- Octombrie 2014
- Octombrie 2010
- Octombrie 2014
- Iulie 2011
- Octombrie 2014
- Martie 2012
- Octombrie 2014
- Aprilie 2012
- Octombrie 2014
- Iulie 2012
- Noiembrie 2014
- Decembrie 2012
- Noiembrie 2014
- Martie 2013
- Noiembrie 2014
- Iunie 2013
- Noiembrie 2014

August 2013
Noiembrie 2014
Septembrie 2013
Noiembrie 2014
Decembrie 2013
Noiembrie 2014
Februarie 2014
Noiembrie 2014
Martie 2014
Noiembrie 2014
Aprilie 2014
Noiembrie 2014
Mai 2014
Noiembrie 2014
Iunie 2014
Noiembrie 2014
August 2014
Noiembrie 2014
Septembrie 2014
Noiembrie 2014
Octombrie 2014
Decembrie 2014
Octombrie 2014
Decembrie 2014
Octombrie 2014
Decembrie 2014
Octombrie 2014

2015-2016

Ianuarie 2015
Februarie 2015
Martie 2015
Aprilie 2015
Mai 2015
Iunie 2015
Iulie 2015
August 2015
Septembrie 2015
Octombrie 2015
Decembrie 2015
Ianuarie 2016
Februarie 2016
Martie 2016

Aprilie 2016
Iunie 2016
Iulie 2016
August 2016
August 2016
Septembrie 2016
Septembrie 2016
Septembrie 2016
Octombrie 2016

Bazat pe evenimente reale, Să sperăm că va fi bine este un roman despre durere în toată confuzia ei brutală, dar și un roman despre timpul care vindecă. Setterwall refuză să apeleze la acele artificii care ar aduce un plus de suspans poveștii și descrie o experiență de viață cât mai veridic și mai necruțător cu putință.

DAILY MAIL

Să sperăm că va fi bine are ceva din atmosfera romanelor lui Karl Ove Knausgaard. Dar vocea Carolinei Setterwall e unică prin sinceritatea sa totală, prin capacitatea de introspecție ieșită din comun.

EVENING STANDARD

CAROLINA SETTERWALL

SĂ SPERĂM CĂ VA FI BINE

Traducere din suedeză de Mădălina Grosoiu
Titlul original: *Låt oss hoppas på det bästa*, 2018

Editura Trei, 2019

Versiune ebook: v1.0, august 2020

Mai 2014

Stau pe canapea și alăptez atunci când primesc e-mailul tău. Asta e, în principiu, tot ceea ce fac în acest moment. Alăptez, stau cât pot de nemișcată cu bebelușul moțăind în brațele mele, îngrozită de gândul că s-ar putea trezi și ar începe din nou să zbiere. Mai alăptez o vreme, stând mereu nemișcată, încerc să dau la o parte copilul adormit ca să fac un duș sau să mănânc ceva, nu reușesc, mă așez din nou pe canapea, alăptez. Zi și noapte. Ivan are aproape trei luni atunci când sosește e-mailul. Tu ești din nou plecat la unul dintre locurile tale de muncă, n-am idee la care, având în vedere cât de rar povestești despre ele. Companiile de producție din publicitate sau regizorii liber profesioniști din aceeași branșă cu tine te caută pentru competențele tale tehnice. Când te întreb cum îți petreci zilele, îmi spui că totul e atât de neinteresant, încât nu aș avea răbdare să te ascult. Cândva insistam să-mi spui, dar nu mai fac asta. E alegerea ta dacă vrei să povestești sau nu ce faci la serviciu.

Eu alăptez. În fiecare zi, în drum spre casă, îmi trimiți mesaje și mă întrebi ce vreau să gătești la cină. Te ocupi de majoritatea treburilor casnice acum. Lucrezi, faci cumpărăturile, gătești, faci curățenie, te joci cu pisica noastră, neglijată de când a apărut Ivan. Ai renunțat să mai faci sport pentru moment. Eu tot alăptez. Și așa, într-o joi, la începutul lunii mai, imediat după ora unu după-amiaza, primesc un e-mail de la tine:

De la: Aksel
Către: Carolina
8 mai 2014, ora 13: 05
Subiect: Dacă mor

Bine de știut, în caz că dau colțul.

Parola de la calculatorul meu este: ivan2014

Găsești o listă completă în Documente/Dacă mor.rtf

Să sperăm că va fi bine!

Aksel

Citesc e-mailul de trei ori la rând. La început nu înțeleg, apoi citesc din nou și mă neliniștesc. La a treia citire mă enervez. Ce manevră tipică ție! Numai tu poți fi de o insensibilitate atât de crasă și de un realism atât de obsesiv. Tu, cu tonul tău extrem de sec în e-mailuri și mesaje, cu eternele tale backupuri la calculator și telefon, cu parolele tale pe care le schimbi periodic și care conțin mereu atât majuscule, cât și litere mici, cifre și caractere speciale. Tu, care ai declarat că nu vrei să fii înmormântat după ce vei muri, ci împrăștiat în vânt într-un loc oarecare, unde nimeni să nu se simtă obligat să meargă cu flori și cu lumânări. Numai tu ai putea să trimiți așa ceva în miezul zilei, de la serviciu, iubitei tale care stă acasă și alăptează pe canapea. Și chiar ai făcut-o.

Nu răspund. Te întreb seara, la cină, care-i treaba cu e-mailul, iar tu îmi răspunzi, exact așa cum mă așteptam, că a fost o idee de moment, că nu se știe niciodată, că e bine ca eu să fiu pregătită în caz că se întâmplă ceva. Apoi nu mai aducem niciodată în discuție acel e-mail.

2009–2014

-

Octombrie 2014

E duminică, o zi de octombrie. Suntem obosiți și nu ne purtăm prea frumos unul cu altul. Eu am dormit destul de puțin, pentru că l-am alăptat pe Ivan toată noaptea. Nu am reușit încă să învăț să adorm la loc între trezirile constante și, având în vedere că Ivan va împlini în curând opt luni, situația nu arată prea roz. Sunt mereu obosită. Azi sunt irascibilă și-mi plâng de milă. Tu ești stresat și te străduiești să câștigi timp. Nu le-ai spus angajatorilor tăi că, peste numai o săptămână, vei intra în concediul de creștere a copilului și vei lucra cu jumătate de normă. Ne certăm des pe tema asta. Vreau ca tu să muncești mai puțin ca să ai timp și chef de viața noastră, de copilul nostru, de lumea noastră. Tu nu vrei asta. Sau spui că vrei, dar că nu se poate. Îmi explici că nu așa stau lucrurile pentru un liber-profesionist. Ai muncit din greu, mult timp, să faci rost de clienți, iar dacă dispari din peisaj timp de jumătate de an sau mai mult, vei fi înlocuit, pur și simplu substituit. Și tu ești obosit. Pari trist, chiar și atunci când încerci să te destinzi. Nu ai energia să te gândești la perioada care va începe în curând, când vei sta acasă cu Ivan o jumătate de zi, iar în cealaltă jumătate vei lucra. Și eu sunt stresată, morocănoasă, agitată. Lucrurile nu merg așa cum îmi imaginasem cu familia noastră. Tu spui că eram conștientă de situație atunci când am decis să avem un copil împreună. Eu zic că am sperat să fie altfel. Niciunul dintre noi nu vrea să-l supere pe celălalt. În ultima vreme, asta pare să fie o sarcină din ce în ce mai greu de realizat, însă continuăm să depunem eforturi.

Acum trei săptămâni ne-am mutat. A fost o treabă pentru care n-aveam timp de fapt, dar pe care, totuși, am făcut-o. Am împachetat în timpul nopților, în scurtele perioade în care Ivan reușea să doarmă singur. În liniște, în lipsa subiectelor de discuție de care să ne agățăm, fie ele inofensive sau de la care să ajungem să ne certăm, am început să facem bagajele. În același fel ne-am și mutat. Aproape am terminat de despachetat totul. Azi suntem nevoiți să luăm o pauză, pentru că avem probleme cu mașina. Trebuie să mergem la

părinții tăi ca s-o verifice tatăl tău. Îl punem pe Ivan în scaunul de bebeluș de pe bancheta din spate, tu te așezi lângă el, iar eu conduc. Nu mă pot abține să nu-ți atrag atenția pentru a o sută oară, pe un ton vesel, dar care nu păcălește pe nimeni, că ar fi tare frumos dacă am avea amândoi permis de conducere. Tu strângi din dinți și-mi răspunzi că te vei ocupa de asta în curând. Mă abțin să întreb când. N-am energie să mă mai cert și azi. Deja am mustrări de conștiință pentru comentariul meu. Tăcem amândoi tot drumul. Ivan e vesel, iar tu îl ții ocupat cu jucării și cântecele ca să te asiguri că rămâne așa. Conduc prost atunci când Ivan plânge și numai tu poți să-l faci să râdă. Când vă aud cum vă jucați, acolo, în spate, în timp ce străbatem Nynäsvägen până pe Tyresövägen care duce către Vendelsö și ne apropiem de locul unde stau părinții tăi, mă gândesc că, în definitiv, îmi iubesc cu adevărat familia. Acum, pur și simplu, trecem printr-o perioadă mai dificilă.

Tu și tatăl tău reparați mașina. Eu beau un ceai cu mama ta. Ea mă interoghează, discret și respectuos, despre cum ne merge. Eu îi răspund, mai puțin discret, dar la fel de respectuos, că avem multe pe cap, că dormim puțin și că tu ești stresat. Ne-a fost greu să ne mutăm, Ivan are coșmaruri și vrea să fie alăptat în timpul nopții. Îi spun că nu apucăm să ne gândim prea mult la sentimentele noastre, însă asta-i o minciună.

Apare și fratele tău mai mare cu mașina pe alee. Nu și-a anunțat venirea, iar eu mă uit la voi pe fereastra de la bucătărie și văd cât de uimiți sunteți că vă vedeți astăzi. Vă îmbrățișați, râzând. El te bate pe spate, iar tu parcă dispari în brațele lui. A fost întotdeauna cu mult mai corpolent decât tine; mai scund, dar mai lat în umeri, mai puternic. Te luminezi atunci când el spune ceva care te face să râzi în timp ce vă îndreptați către casă. Urci scările cu pași repezi, te grăbești să ajungi sus, în bucătărie, vrei să i-l arăți pe Ivan. Fratele tău l-a văzut pe Ivan o singură dată până acum. Parcă n-a fost să fie să ne vedem, toți am fost ocupați în ultima vreme. Îl ia în brațe pe Ivan și spune că a crescut și că îți seamănă mult. Te alintă și-ți spune „frățiorule”. Își bea cafeaua cu înghițituri mari. Tu bei un pahar de cola. Apoi vă întoarceți la mașină. Eu mă grăbesc să vă

urmez, ocolind prin grădină. Îl țin pe Ivan în marsupiu, îmi pescuiesc telefonul din buzunar și vă fac o poză în timp ce stați lângă mașină. Ștergătoarele sunt problema. Nu reușiți să le reparați. În poză se vede cum stați aplecați, cu spatele la cameră, iar unul dintre voi se scarpină în cap. Sunteți doi frați și un tată care se văd pentru ultima dată în viața lor, dar care nu știu asta încă.

Aprilie 2009

E Noaptea Valpurgiei, anul 2009, și urmează să merg la o petrecere organizată în clădirea unei foste școli din Adelsö, pe care câțiva prieteni au închiriat-o și au amenajat-o, transformând-o într-un paradis de vară. Petrecerile date de ei sunt mereu distractive. Cheamă câteva sute de persoane, iar cei care reușesc să-și facă rost de bilete din timp primesc și o călătorie cu autobuzul. În amfiteatrul cu miros de lemn al școlii cu tavan înalt și podea care scârțâie se vând bere și vin. Printre invitați se află muzicieni și oameni de cultură, așa că petrecerile includ adesea concerte live ale unor cântăreți și trupe care îmi plac. E a patra sau a cincea oară când merg la o petrecere acolo. Sunt entuziasmată.

Am 30 de ani și viața mea sentimentală e, în continuare, un haos. Cu câteva zile în urmă am pus punct unei aventuri trecătoare cu un tip din Norrland, despre care am crezut o vreme că ar putea fi alesul, dar mi-am dat seama rapid că nu era cazul. Am procedat ca de obicei. M-am sustras printr-un mesaj, un e-mail prin care îi spuneam că nu era sub nicio formă vina lui, ci că eu trec, momentan, printr-o perioadă dificilă din viața mea. Nu știu de ce îmi e mereu atât de greu să spun nu. Mă neliniștește gândul că aș putea răni pe cineva și-mi închipui că nu le stric numai câteva zile sau săptămâni, ci chiar stima de sine și cheful de viață. Sunt atât de copleșită de vină în acele momente când – pentru a nu continua cu ceva care mă neliniștește – vreau să rup o relație, încât, de mai multe ori, am ales să rămân legată de ea mult prea mult timp. Am promis, atât față de mine, cât și față de terapeuta mea, să nu mai fac asta, așa că acum întrerup totul mult mai devreme, dar cu la fel de multă neliniște ca de obicei. Sunt așa de când mă știu. Acum am făcut-o din nou.

De data asta a mers destul de bine. Probabil pentru că eram împreună doar de câteva săptămâni și poate că nici el nu era foarte îndrăgostit de mine. De fapt, a mers atât de bine, încât el s-a hotărât să-și păstreze biletul pentru petrecere cumpărat la insistențele mele și să vină și el cu un prieten, dar în calitate de amic.

Mă fâstâcesc când îl văd în autobuz, dar îl salut, îl îmbrățișez și mă prefac că totul e în regulă, că nu am nicio vină. Sunt o femeie emancipată, care știe ce vrea. Adevărul, bineînțeles, e că habar n-am ce vreau – și asta, de mult timp. De fapt, simpla dorință difuză de a înceta să mai alerg din floare-n floare și de a găsi pe cineva potrivit nu a fost de-ajuns ca totul să fie bine. De câțiva ani, e un dezastru. Desigur, tipul din Norrland nu trebuie să afle asta. Oricum nu vom trăi împreună. Beau vin în autobuz și, pe măsură ce se golește paharul și se adună kilometrii între mine și Stockholm, mă simt tot mai bine. Totul e, cel puțin dintr-un anumit punct de vedere, exact cum trebuie să fie.

Dansez încontinuu. Nu mi se mai opresc picioarele din dansat. Gura nu se mai oprește din a sorbi vin. Mă urc pe pervazul adânc al unei ferestre din amfiteatrul fostei școli, dansez singură și mă bucur că sunt de neatins, în timp ce mai mulți ochi mă privesc. Sunt renumită printre prietenii mei pentru faptul că mă cațăr pe mobilă, pe baruri, pe scaune, pe boxe, pe scene și pervazuri și dansez de una singură. A devenit un fel de obicei. Asta fac și-n seara asta. Mă plimb între ringul de dans, pervaz și pupitrul DJ-ilor, de unde zbier împreună cu prietenii mei care pun piesele. Mă ușurez în pădurea de afară când coada la toalete e prea lungă. Din când în când îl văd în marea de oameni și, de fiecare dată, se uită și el la mine. Dă din cap și mă salută, dar are privirea tristă. Prietenii mei îl poreclesc Zdreanță, cel cu ochii fără de speranță. Mă amuz. Suntem răutăcioși, dar nu-mi pasă. M-am îmbătat și vreau să dansez și totul e așa cum trebuie să fie.

Apoi, deodată, te văd pe tine. Nu te mai văzusem, e imposibil ca la venire să fi luat același autobuz ca și mine. Prietenul tău, pe care îl cunosc, spune că vrea să mă prezinte unei persoane care „mă iubește”. Și iată-te, zâmbind. Ești înalt și uscățiv, cu un zâmbet ca un triunghi răsturnat. Zâmbești ca un cowboy dintr-un film vechi: pieziș, schimonosit, larg și candid. Zâmbești cu gura până la urechi. Mă gândesc c-ai fi o caricatură foarte drăguță, una care te-nveselește. Pe cap ai un fes. Trebuie să întorc capul ca să te privesc. N-ai auzit cu ce

cuvinte te-a prezentat prietenul nostru comun, dar nu contează. Oricum, nu pari un tip supărăcios.

Am prostul obicei de a face pe șefa atunci când mă îmbăt. E ca un fel de scut împotriva riscului de a fi respinsă, profit direct de oportunitate atunci când mi se arată, iar în seara asta e vorba de tine. Mă decid că te consider atrăgător, așa înalt, cocârjat și zâmbăreț cum ești. Ai niște ochi enormi. Ai fi bun de desenat. Te iau de mână, tu nu te împotrivești și te conduc după mine, în grădină. Încă e lumină afară și cred că e în jur de nouă, dar cine să fie atent la lucruri de-astea lumești? Noi doi, sigur nu. La lumină, văd că ochii tăi sunt ireal de albaștri. Mă gândesc să te întreb dacă porți lentile de contact. Totuși, nu o fac.

În grădină, se servesc hotdogi la intrarea într-o clădire care a fost cândva adăpost pentru porci. Ne așezăm la coadă, iar tu mă ții strâns de mână. Pare că ești gata să mă săruți cu prima ocazie care s-ar ivi. Eu mă țin deoparte. Te întreb câți ani ai, iar tu îmi spui că ai 28. Mă simt ușurată, credeam că ești mult mai tânăr. Te întreb cu ce te ocupi, iar tu îmi răspunzi că lucrezi în media. Mă pregătesc să analizez ce reacție vei avea când voi spune că eu lucrez în industria muzicală, că mă ocup cu organizarea de evenimente și concerte, dar tu nu mă întrebi. Nu pare să te intereseze nici vârsta, nici ocupația mea. Pare că vrei să mă săruți, ai un zâmbet contagios, iar eu mă hotărăsc că asta e suficient. Îmi sunt de ajuns informațiile primite, așa că te trag afară din coada de la hotdogi și mergem prin spatele clădirii școlii până ajungem sub un mesteacăn pe o mică pajiște. Tocmai ce m-am ușurat pe acolo acum vreo oră. Basul muzicii se aude bubuind de pe ringul de dans din clădirea aflată în spatele nostru. Te sărut. Sau tu mă săruți pe mine.

Te sărut și mă săruți, mâinile tale îmi cuprind fața și sunt în al nouălea cer. Îți ador sărutul și mâinile și ador faptul că ești înalt. Îți ador gura aia a ta schimonosită care zâmbește întruna, chiar și când ne sărutăm ca doi adolescenți lângă mesteacăn, iar când te lipești de mine și eu de tine, mi se murdărește bluza pe spate de la scoarța copacului. Dacă aș fi avut o constituție mai grațioasă, ți-aș fi sărit în brațe și te-aș fi

cuprins cu picioarele, dar nu este cazul. În schimb, stăm lipiți unul de altul și de mesteacăn ca doi copii de paisprezece ani, îndrăgostiți.

Îți spun că vom continua asta, dar nu înăuntru, cu toată lumea de față. Îți explic că e cineva supărat acolo și nu știu dacă îți zic asta pentru a mă da mare sau pentru că sunt empatică sau vreau să par empatică în ochii tăi. Totul e destul de neclar, vine din impuls acum. Continuăm seara fie dansând cu prietenii noștri, fie furișându-ne afară și întâlnindu-ne lângă mesteacăn ca să reluăm sărutările tot mai intens pe măsură ce trece seara. La un moment dat, facem schimb de numere de telefon. Asta simplifică procesul de decizie cu privire la viitoarele noastre întâlniri de sub mesteacăn.

La ora unu, petrecerea se termină și două autobuze îi așteaptă pe toți petrecăreții ca să-i ducă înapoi acasă, în Stockholm. Ne așezăm în față într-unul dintre autobuze, după ce m-am asigurat că Zdreanță, cel cu ochii fără de speranță, se află în celălalt și că, astfel, îmi permit să te sărut fără inhibiții, în întuneric. Lumea zgomotoasă își croiește drum până în spate de tot. Printre sărutări, îmi întinzi o cască și mă obligi să ascult AC/DC. Eu spun că nu găsesc nimic special la ei și menționez, pe un ton cât se poate de blazat, că am lucrat cu ei de câteva ori. Informația asta nu pare să te impresioneze, insiști în continuare să ascult, să fiu atentă, apoi mă săruți din nou. Mă iei în brațe și mă ridici pe genunchii tăi. Îmi place la nebunie când mă iei în brațe și ador să stau pe genunchii tăi. În sfârșit, te pot cuprinde cu picioarele.

Când autobuzul ajunge la Medborgarplatsen, o oră mai târziu, bărbia și obrajii mei sunt roșii de la barba ta. Nu m-am mai sărutat așa cu cineva de mult timp. Coborâm din autobuz, iar tu vrei să mă conduci acasă. Eu refuz. Mă întrebi din nou și primești iar un răspuns negativ. Îmi propui să vin eu la tine, în cazul ăsta:

— Haide, îmi spui, dormi la mine.

— Nu, îți răspund, vreau să dorm singură.

Cred că vreau să par genul de persoană care nu se culcă cu cineva din prima seară. Dacă am fi mers acasă împreună, asta s-ar fi întâmplat. Nu vreau să se

întâmple asta. Sau poate vreau să se întâmple. Vreau să existe o continuare. Ne luăm rămas-bun. Mă uit cum îți miști capul pe ritmul muzicii și cum silueta îți dispare în josul străzii, pe Folkungagatan. Înainte să adorm, primesc un mesaj de la tine. Îmi spui că sunt drăguță și că vrei să ne revedem.

Octombrie 2014

E ora șase și jumătate, iar eu mă trezesc din somn lângă Ivan. Constat că am dormit destul de bine – adică totul e relativ, dar pentru noi, în universul nostru, e destul de bine. Se pare că Ivan – care împlinește în curând nouă luni și care, de trei săptămâni de când ne-am mutat în noul apartament, are propria lui cameră – are coșmaruri și vrea să fie alăptat de vreo trei, până la șase ori pe noapte. De cele mai multe ori dorm în camera lui, pe o saltea, deși intenția noastră era să ne putem petrece din nou nopțile doar noi doi, tu și cu mine. Ieri-seară, după ce l-am legănat și am încercat să-l liniștesc între orele zece și unsprezece, pentru ca apoi să încep să-l alăptez și să cred că nu se mai termină niciodată, ți-am trimis un mesaj în timp ce tu stăteai în bucătărie și lucrai. Ți-am scris că stau din nou cu Ivan în seara asta, iar tu mi-ai răspuns că e în regulă și mi-ai spus noapte bună. N-a mai durat mult până când te-am auzit umblând prin casă, din baie până în camera de zi. Ai stins toate luminile, te-ai spălat pe dinți, te-ai pregătit să mergi și tu la culcare.

Eu nu m-am culcat imediat. În schimb, mi-am scos telefonul din buzunar și am început să adun informații de pe internet. Am căutat „coșmaruri la bebeluși” și am citit cu atenție *Ghidul de asistență medicală,* dar și câteva articole din ziare și de pe forumul Familjeliv. După ce am parcurs informațiile și m-am gândit pe îndelete dacă Ivan ar putea deja să aibă coșmaruri – problema pare să fie mai des întâlnită la copiii puțin mai mari –, m-am lămurit. Ivan are coșmaruri, de aceea e așa agitat noaptea. Îi ia mai mult de o oră să adoarmă, aproape în fiecare noapte. Descrierile pe care le-am găsit pe internet i se potrivesc. „Cred că Ivan are coșmaruri, uite”, ți-am scris și ți-am trimis o imagine cu descrierea. N-ai răspuns. În dormitorul tău era liniște. M-am gândit că poate ai adormit deja sau poate ai citit mesajul, dar nu te-ai obosit să răspunzi. Imediat după asta, am adormit.

Când ne trezim, mă simt aproape complet odihnită. Pisica nu a mieunat la ușa camerei lui Ivan, așa cum mai face uneori, iar pe Ivan l-am alăptat doar

de două ori după răbufnirea pe care a avut-o chiar înainte de miezul nopții. E în toane bune și vrea să se dea jos din patul nostru provizoriu de pe podea, să se îndrepte spre ușă, pentru a porni într-o aventură prin apartament. Eu îl iau în brațe și-l îndemn să mergem să-l trezim pe tati. Când deschidem ușa, pisica ne întâmpină și se lasă mângâiată o scurtă vreme, abia trezită și ea. Apoi, ne continuăm drumul și ajungem în dormitorul tău.

Îl așez pe Ivan în pat ca să-l las să meargă de-a bușilea către tine, să fie prima persoană pe care o vezi când deschizi ochii.

— Bună dimineața, tati, îți spun eu pe acel ton pe care îl folosesc atunci când, de fapt, vorbesc cu Ivan, dar adresez cuvintele unui alt adult – cel mai adesea, ție.

Ivan se îndreaptă către capul patului, dar abia ce face câteva mișcări, când îmi dau seama că ceva nu e bine. Stai într-o poziție total neobișnuită față de cum dormi tu de obicei: strâmb și încovoiat, pe o parte, cu fața în jos, afundată în pernă. Culoarea pielii tale arată ciudat, e mai palidă decât de obicei, lipsită de viață.

Îmi fac cu greu curaj să-ți mișc glezna ieșită de sub pătură, în josul patului, unde stau eu. Totuși, fac asta. E rece, palidă, inertă la atingerile degetelor mele. Nu circulă pic de sânge acolo, înăuntru. Nu mai ești acolo. Ai murit.

Fac totul din reflex acum. Îl iau pe Ivan și-l țin pe unul dintre brațe, în timp ce mintea mi se deconectează de la orice fel de sentiment și încep să acționez rațional, mai rațional ca niciodată. Sun la serviciul de urgență, iar când femeia de la celălalt capăt al firului îmi răspunde, îi spun dintr-o suflare ce s-a întâmplat, cum mă numesc, cum te cheamă, unde locuim și ce număr avem la interfon.

— Trebuie să veniți repede, acum, imediat, nu mai pot sta aici, concluzionez eu.

Ivan întinde mâinile către pat, iar eu îl țin strâns, puțin prea strâns, apăsat de coapsa mea. Femeia de la telefon mă roagă să vorbesc mai rar și să-ți iau pulsul în zona gâtului, iar eu îi spun că n-are niciun rost să fac

asta, dar o fac, oricum. Cu Ivan pe una dintre coapse și cu telefonul între umărul opus și ureche caut, cu mâna rămasă liberă, să-ți simt pulsul, pipăindu-ți gâtul. E rece, neînsuflețit. Îi spun din nou femeii de la telefon că n-are rost, ești fără suflare, ești mort.

Fără să știu de ce, te apuc de umăr. Te întorc pe partea cealaltă, deși știu că ești mort. Ești greu și eu îmi pierd echilibrul, aproape că mă prăbușesc peste tine în momentul în care te întorc cu fața în sus. Obrazul tău stâng se desprinde de pernă și pielea ta e palidă, brăzdată de urmele lăsate de așternuturi. Unul dintre ochi, cel care stătuse pe pernă, e întredeschis. Ochii tăi albaștri nu mai sunt așa albaștri cum erau. Sunt gri și nu ne vor mai privi niciodată, pe mine și pe fiul nostru. Corpul îți cade înapoi în aceeași poziție din care tocmai te-am răsucit. Ești cât se poate de mort, iar eu nu mai pot rămâne nicio clipă în această încăpere.

Îi spun asta femeii de la serviciul de urgență și apoi închid. Îl învelesc pe Ivan cu o pătură și-l așez în marsupiu, apoi îmi iau un cardigan pe umeri. Încui pisica în baie, îi las de mâncare și apă înainte să plec. Știu sigur că următoarea persoană care va intra în apartament nu voi fi eu și nu vreau ca ea să fugă.

Ies pe ușă. Iau liftul până jos și ies în curte, unde mă așez pe o bancă. Aștept ambulanța. Afară, se crapă de ziuă.

Trece cam o jumătate de oră până sosește ambulanța. Mint. Trec câteva minute, dar parcă ar fi o jumătate de oră. În timp ce stăm în curte, eu în pijamale și cardigan, Ivan în marsupiu și învelit cu pătura, toți vecinii care trec pe lângă noi ne privesc în drumul lor spre serviciu sau spre grădinița copiilor. Nimeni nu zice nimic. Unul își întoarce privirea, altul salută dând din cap și apoi face același lucru. Eu răspund la salut. Îmi dau seama că ar trebui să sun pe cineva. Nu știu pe cine să sun. Îl sun pe fratele tău mai mare. Sosește ambulanța.

Mai 2009

— Voi fi mereu fidel, îmi spui și mă privești de la un milimetru distanță în timp ce stăm în pat.

Eu mă întreb dacă față de mine, în mod special, sau dacă pur și simplu ai simțit nevoia să-mi împărtășești un principiu moral general. Nu e clar. Faci destul de des asta. Spui ceva, fără înfloriturі, o constatare aparent simplă, dar care mă umple de întrebări pe care încă nu îndrăznesc să ți le pun. E fascinant. Ești un tip ciudat și-mi place mult de tine.

Stăm întinși în pat, în apartamentul tău aproape nemobilat de pe Långholmsgatan, din cartierul Hornstull. E teribil de cald, ferestrele sunt pe un singur perete și n-avem nicio posibilitate de a face puțin curent. N-ai perdele care să țină umbră, iar soarele strălucește aproape toată ziua. Ne petrecem timpul la tine acasă, pentru că aici te simți tu cel mai bine. Eu nu fac nazuri. Stăm deseori aici în ultima vreme, în apartamentul tău, în patul tău, dezbrăcați.

Am ajuns aici a doua zi după ce ne-am cunoscut, după o altă petrecere la care am stat împreună, de data aceea sub o pătură, pe o canapea, la o terasă. Părea imposibil să mai amânăm momentul, îmi fusese de ajuns o zi ca să demonstrez ce aveam de demonstrat și era evident că și tu simțeai la fel. Acum stăm întinși în pat și tu îmi spui că vei fi mereu loial.

— Aha, tare, mormăi eu și-mi amintesc dățile când eu însămi am călcat strâmb.

Mă gândesc că e greu să promiți așa ceva, dar mi se pare o atitudine drăguță. Asta spune ceva despre tine. Te cunosc de două săptămâni. Sunt curioasă peste măsură în legătură cu tine, dar mă țin în frâu. Încerc să nu te întreb mai multe despre tine decât mă întrebi tu despre mine. Iar tu nu mă întrebi prea multe, așa că și eu mă țin deoparte.

Prima dată când am venit la tine acasă, te-am întrebat dacă tocmai te mutaseși în apartament. Aveai așa de puțină mobilă! Holul era gol, în camera de zi aveai o canapea, un televizor și un mic birou într-un colț. Pe birou îți țineai laptopul pe care lucrezi și câteva

bilețele cu mici notițe. Ai un scris frumos, cu litere mărunte. Până și majusculele sunt mici. Am aflat abia mai târziu că numele de pe bilețele au legătură cu acele companii de producție care îți sunt cliente. „Backup Callboy", se putea zări pe un bilețel. „Ocupă-te de e-mailul lui Annelie", pe altul. „Server-Camp David", pe un al treilea. Pe un bilețel scria, scurt și la obiect, „Niciodată", cu majuscule. Când te-am întrebat ce înseamnă, mi-ai răspuns că are rolul să-ți amintească să nu mai lucrezi niciodată atât de mult ca anul trecut. Mi-ai povestit că era să clachezi atunci. Munceai zi și noapte și slăbiseși o grămadă. Nu vrei să te mai supui niciodată la așa ceva. Am răspuns că știu cum e să muncești din greu și am menționat că pierdeam multe seri și nopți din cauza serviciului. La asta, ai replicat:

— Păi, dă-ți demisia.

Ai spus-o de parcă ar fi fost cel mai ușor lucru de pe pământ, de parcă serviciul meu nu te impresiona deloc. Cred că atunci m-am îndrăgostit și mai tare de tine.

În dormitor aveai un pat și o bancă de fitness – atât; fără covoare pe podele, fără perdele la ferestre. N-aveai mai nimic pe pereți, cu excepția unui poster cu un zgârie-nori și un nor răzleț plutind pe lângă el.

Când te-am întrebat dacă abia te mutaseși, părea că nu înțelegi deloc de ce gândeam asta. Ai răspuns că locuiești aici de opt ani. Ai apreciat întotdeauna cumpătarea. Mi-ai povestit că ai crescut înconjurat de catrafuse și că voiai să te ferești de asta pentru că te temi de învălmășeală, de dezordine și de praf. Eu m-am gândit că ai cam dus asta la extrem – și care chiar foloseai în mod regulat banca de fitness? Ești o figură neobișnuită, mi-am spus. Asta te face interesant.

Deocamdată, patul e de ajuns cât pentru toată mobila. Acolo ne petrecem serile, nopțile, diminețile și o bună parte din weekenduri. Acolo mă ții în brațe, iar eu ador faptul că ești înalt. Mă simt bine când îmi cuprinzi mijlocul cu brațul tău și sper, în secret, să ne întâlnim cu câțiva cunoscuți de-ai mei când ieșim în oraș și ne plimbăm pe lângă Årstaviken, între cartierul Skanstull, unde locuiesc eu, și Hornstull, unde locuiești

tu. Vreau să fiu văzută împreună cu tine. Vreau să ne întâlnim, din întâmplare, cu prietenii și cunoscuții mei. Când ei trec mai departe, vreau să-i aud șoptind:

— O, cine o fi tipul? Ce frumoși sunt împreună! Îmi imaginez că ar spune. Ce om înalt și frumos! – cred că ar gândi ei.

Mă mândresc că sunt a ta. Chiar dacă n-am discutat despre asta încă, așa simt: că sunt a ta.

Ne-am întâlnit cam la fiecare două zile de când ne-am cunoscut, iar când nu ne-am văzut, am păstrat strâns legătura prin chat și mesaje. Deja știu câte ceva despre tine. Nu-ți place să vorbești la telefon. Parcă aș vorbi cu două persoane diferite, prin mesaje și față în față. În scris, ești ferm și treci direct la subiect, ca să poți încheia repede socotelile. Când ne întâlnim ești cald, drăguț, amuzant, mă atingi și mai-mai că izbucnești în râs. Îți place să mă săruți și să mă ții de mână, chiar și atunci când nu suntem în pat. Și, da, porți lentile de contact. Fiind destul de groase, îți scot în evidență albastrul senin al ochilor. Vezi foarte prost fără ele. Seara, când ești singur acasă, îți scoți lentilele și porți o pereche de ochelari pe care îi detești, dar pe care eu îi ador. Sunt strâmbi și se potrivesc foarte bine cu zâmbetul tău. Totul la tine e puțin strâmb. Totul la tine e minunat.

Dimineața, când ne despărțim, rareori vrei să facem planuri pentru o nouă întâlnire. Îmi spui că ne auzim la telefon, iar eu nu îndrăznesc să întreb când. Niciodată nu mă întrebi ce planuri am și simt că te sâcâi când ți le povestesc. Mă fascinează dualitatea ta. Ești complex și paradoxal, absent și prezent în același timp. Când ești aproape, când ești departe. Mă gândesc la tine mai tot timpul atunci când nu ne vedem. Aștept să dai un semn de viață și, până să se întâmple asta, orele care se scurg îmi par sfâșietoare.

Însă dai un semn de viață, mereu o faci. Și dacă aștept câteva ore, știu că te întorci curând. Încep să-ți învăț ritmul, încep să învăț cum să trăiesc în lumea ta. M-am îndrăgostit de tine. A fost nevoie de trei săptămâni sau de două zile, e greu de spus cu exactitate.

Octombrie 2014

Ambulanța a sosit, iar bărbatul amabil care a coborât din ea n-a stat mai mult de câteva minute în apartamentul nostru. Coboară, se îndreaptă către banca din fața porții unde îl așteptăm eu și Ivan și-mi spune că am avut dreptate – iubitul meu era, într-adevăr, mort. Ca să mă consoleze, mai adaugă faptul că, după toate aparențele, nu s-a chinuit, ci a murit liniștit în somn. Asta nu mă consolează deloc.

Paramedicul îmi cere să-l urmez în apartament. Știu c-ar trebui să fac asta, măcar pentru a-i schimba scutecul lui Ivan, dar nu reușesc să mă mișc. Nu mai vreau să calc niciodată acolo.

L-am sunat pe fratele tău, iar el i-a sunat pe părinții voștri. Am sunat-o și pe mama mea vitregă și toți sunt pe drum acum, au plecat mâncând pământul din locurile în care, până mai adineauri, petreceau o dimineață de luni cu totul obișnuită. Îi spun paramedicului că vreau să aștept la poartă până apare cineva cunoscut. El încuviințează. Îmi explică faptul că va veni și un polițist și că asta este procedura standard atunci când un tânăr moare subit. Nu trebuie să mă tem că aș fi suspectată de ceva sau că s-ar crede că s-a petrecut vreo infracțiune, pur și simplu asta trebuie să facă ei. Îmi spune mai multe lucruri, dar eu nu le mai pot auzi, căci văd o vecină care coboară scările și iese pe poartă. Își ține de mână copilul, care se holbează la noi cum stăm pe bancă lângă cutiile poștale: eu, în pijamale, Ivan, în marsupiu, paramedicul, îmbrăcat cu o vestă galbenă, reflectorizantă și cu o salopetă verde-închis pe dedesubt. Copilul se uită curios la noi și își întreabă mama cine suntem, ce s-a întâmplat, cum ne cheamă. Eu tac. La fel și mama copilului. Și paramedicul tace. Vecina grăbește pasul, își ia în brațe copilul, îi înăbușă întrebările și iese în stradă cu pași repezi. Mă uit în jos la podeaua gri de beton de la intrare. Nu mă mai simt ca acasă aici. Mă simt străină.

Polițiștii sosesc în același timp cu fratele tău. Nu-mi dau seama unde găsește el această putere, dar reușește să preia controlul asupra situației. Mă conduce

sus în apartament, ținându-mă strâns pe după umeri. Eu îi spun că refuz să mă întorc în dormitor. El zice că nu-i nevoie să fac asta, că pot să rămân în bucătărie. Polițiștii vor să-mi pună câteva întrebări scurte.

În bucătărie, polițiștii au început să caute prin dulăpiorul nostru cu medicamente. O aud pe o polițistă zicându-i celeilalte că sunt atâtea chestii acolo, încât e imposibil să știi de unde să începi. Se uită la somniferele mele cumpărate din America, fără rețetă, și mă întreabă ale cui sunt. Îi spun că sunt ale mele, rușinată de grămada de flacoane care s-a adunat de-a lungul anilor. Am ajuns să fac colecție de flacoane de medicamente din SUA. Luam foarte rar câte o pastilă și, cu toate astea, îmi cumpăram câte un flacon de fiecare dată când mergeam în New York. Îmi dau seama că aceste explicații sună îndoielnic pentru polițiști. Pare să fie ceva ce numai un nebun ar face. Polițista dă din cap și-și continuă cercetarea. Îți controlează medicamentele și mă întreabă dacă am observat vreun lucru neobișnuit la tine în ultima vreme. Eu îi răspund că nu. Mă întreabă de ce avem în casă somnifere eliberate pe bază de rețetă. Îi spun că mi s-au prescris pentru a putea dormi, pentru că am stat trează multe nopți la rând, având grijă de Ivan. Îi povestesc despre alăptat și despre coșmarurile lui și-i spun că mi-a fost greu să adorm la loc după ce mă trezea. O rog să deschidă cutia ca să vadă că n-am luat nicio pastilă, că nu lipsește niciuna. Mi se pare important ca ea să vadă asta, să vadă că n-am luat pastile. Când deschide cutia mă apucă, deodată, teama. Dacă e goală? Dacă te-ai sinucis? E prima dată când îmi trece gândul ăsta prin minte. Văd cum degetele polițistei par să se miște cu încetinitorul, cum ea deschide micul ambalaj de carton care are imprimat pe o latură un triunghi de avertizare. Folia de pastile e neatinsă.

Polițiștii golesc și înseamnă flacon după flacon pe masa din bucătărie. Întreb cât mai durează, iar polițista îmi răspunde, pe un ton blând, că se termină imediat, dar că trebuie s-o facă. Asta e procedura standard.

Intră și mama mea vitregă în bucătărie. A luat imediat mașina și a venit direct din Uppsala, după

apelul meu de acum mai bine de-o oră. E o femeie de acțiune de când o știu, adică de aproape 30 de ani. Când mă îmbrățișează lângă masa din bucătărie unde stăteau polițiștii, încep să plâng pentru prima dată azi. Și ea plânge. Mă desprind din îmbrățișarea ei strânsă și-i spun că trebuie să-l ia pe Ivan, să-i pregătească micul dejun și să-i schimbe scutecul pentru că eu nu reușesc să fac nimic din toate astea acum. Ea înțelege și face gestul care mă ajută cel mai mult în această clipă. Când îl ia pe Ivan din brațele mele, îmi dau seama că îl ținusem deasupra marsupiului în tot acest timp, într-o încleștare aproape spasmodică. Mâinile mele nu știu ce să mai facă fără el în brațele mele, la pieptul meu. Mă simt rău. Mama mea vitregă îl leagănă pe Ivan când plânge, se asigură că are mereu un scutec uscat și se joacă cu el într-un colț al mesei rămas neocupat de polițiști și de flacoanele de medicamente și îmi spune că și mama mea e pe drum. Când mă așez pe canapeaua din camera de zi, îl aud pe Ivan râzând și o văd cu coada ochiului pe mama mea vitregă care își face loc pe lângă un polițist ca să ajungă la frigider să ia un borcan cu mâncare pentru bebeluși. Acum, că altcineva are grijă de Ivan în locul meu, încerc să mă destind și să-mi adun gândurile. Nu reușesc. Nu voi mai călca niciodată în acel dormitor, îmi spun. Niciodată, nici măcar o dată. În rest, am mintea goală.

Mai 2009

Mâine e ziua ta, dar nu vrei să vorbești despre asta. Consideri că zilele de naștere sunt neimportante și-mi spui să nu-ți cumpăr niciun cadou. Îmi mărturisești că zilele de naștere te tulbură, pentru că îți amintesc de trecerea timpului și nu crezi c-ai făcut nimic memorabil în ultimii ani. Spui că zilele de naștere, în calitate de indici temporali, sunt un mod neplăcut de a-ți aminti despre limitele tale, ca om. Te întreb la ce anume te referi, dar îți vine greu să-mi răspunzi și vrei să închei conversația. Spui că, de prea mulți ani, ai același serviciu, locuiești la aceeași adresă, faci cam aceleași lucruri. Mă gândesc, fără să spun cu voce tare, că ești ciudat. Majoritatea oamenilor pe care îi cunosc trăiesc așa, și tot își serbează ziua. Și acum m-ai cunoscut pe mine. Aproape că formăm un cuplu, nu? Ăsta e un lucru nou, o chestie importantă, nu-i așa? Mă întreb de ce tu nu vezi lucrurile așa.

Ne cunoaștem de aproape patru săptămâni și acum sunt stresată pentru că nu știu ce cadou să-ți fac de ziua ta. Ar fi ciudat ca tocmai la începutul relației să nu ne dăm cadouri de zilele noastre. Mă decid că ceva tot trebuie să primești, dar nu știu până unde să merg cu o persoană care pe de-o parte, spune că nu vrea să fie sărbătorită, iar pe de altă parte, reprezintă tot ce-i mai frumos în viața mea în ultimul deceniu. E greu să găsesc un echilibru și caut indicii despre ce te-ar putea bucura: ceva care-ți lipsește și de care ai nevoie, ceva lipsit de ostentație.

Apartamentul tău nu-mi oferă niciun indiciu despre ce ți-ar trebui sau ce ți-ai putea dori. Pare că te simți în largul tău trăind așa, într-un loc aproape nemobilat. Nu îndrăznesc să-ți dăruiesc vreun obiect de artă și nici mobilier, ar fi un gest exagerat după numai câteva săptămâni de relație. Poate ceva pentru bucătărie? Nu, ar fi un gest teribil de anost: dragul meu, ți-am luat o… tigaie din fontă. Nu merge. Mă gândesc să-ți iau niște haine, dar am bănuiala că ești pretențios și că probabil le-ai returna dacă nu ți-ar plăcea, iar eu aș lua asta personal și m-aș simți jignită. Dulapul tău e aproape la fel de gol ca apartamentul tău, iar de când

suntem împreună, te-am văzut alternând trei cămăși cadrilate, câteva tricouri albe, un hanorac bleumarin și două-trei perechi diferite de blugi. Mă gândesc adesea că îți stă fantastic cu blugi – ai niște picioare superbe. Ai, poate, cele mai frumoase picioare pe care le-am văzut vreodată. Mă întreb de ce nu faci modelling cu picioarele alea. Bat câmpii. Mă hotărăsc să amân cumpăratul hainelor până ajung să te cunosc puțin mai bine.

Arunc o privire în dulăpiorul tău din baie și constat, fără surprindere, că e aproape gol. Sticluța ta de parfum, pe de altă parte, e aproape plină. Șamponul și săpunurile sunt pe terminate. Mai stau o vreme în baia ta. Tu petreci mult timp aici.

Îți place să faci duș și o faci de mai multe ori pe zi. Spui că la duș gândești mai limpede și că găsești mai ușor soluții, atât pentru problemele legate de serviciu, cât și pentru altele, mai degrabă existențiale. În cele mai neașteptate momente, îmi spui că mergi să faci un duș și, într-o clipă, ai și dispărut în baie și m-ai lăsat în urma ta, așezată sau întinsă pe pat sau pe canapea, cu corpul încă modelat după forma corpului tău. Nu mi-ai propus niciodată să facem duș împreună și nici eu nu m-am autoinvitat. O dată, am crăpat ușa de la baie și te-am privit: erai întors cu spatele și gol, cu fundul și cu picioarele tale – perfecte, după mine – întoarse către ușă, cu para dușului îndreptată spre piept și cu privirea ațintită asupra faianței albe de pe perete. Tu nu m-ai văzut, iar eu m-am furișat înapoi la locul meu în liniște, m-am întors pe canapea, așteptându-te și dorindu-te. Am răsfoit, distrasă, o carte sau am stat pe telefon ca să nu par mult prea disperată, așteptând să te întorci. Acum mă gândesc că poate ți-ar prinde bine o perdea de duș sau un săpun scump și luxos. Renunț repede la ideile mele, toate mi se par lipsite de valoare.

Sosește ziua ta, e joi și e zi liberă, e weekend prelungit, urmează Înălțarea Domnului. Ne trezim mahmuri, strâns îmbrățișați după cheful de noaptea trecută și, ca de obicei, cu hainele din ziua precedentă mototolite la picioarele patului. Ieri a fost una dintre rarele dăți când ne-am afișat împreună în oraș, iar

acum, trezindu-mă, încep să număr, în gând, câte persoane ne-au văzut. Sunt mândră că sunt a ta, că sunt femeia pe care tu, care te consideri un lup singuratic, o îmbrățișezi în public. Sunt cea pe care o săruți, cea cu care râzi. Mă gândesc că ne stă foarte bine împreună. Amândoi suntem înalți și slabi, având, mai degrabă, o înfățișare aparte, decât o frumusețe clasică. Îmi imaginez că ne distingem în mulțime și tremur de plăcere gândindu-mă la asta.

Tu încă dormi când eu mă furișez în bucătăria ta, fac niște sandviciuri și torn suc într-un pahar. Nu găsesc nicio tavă și-mi dau seama abia acum că ăsta ar fi fost un cadou potrivit. În schimb, ți-am cumpărat o formă pentru copt. Mi-ai spus cândva că faci niște plăcinte cu mere fantastice și că o să-mi placă la nebunie când o să-mi faci și mie, într-o zi. Nu mi-a venit nicio idee mai bună. Ți-am luat o carte de buzunar, o lectură ușoară despre lucrurile pe care ar fi trebuit să le reții în liceu, dar pe care, probabil, le-ai uitat, și o formă pentru copt. Mi-e rușine cu cadourile mele, dar le așez acolo, lângă paharul cu suc de mere și lângă cele două sandviciuri. Încerc din răsputeri să-mi ascund rușinea, trag aer în piept, mă îndrept spre dormitor și încep să cânt.

Octombrie 2014

Polițiștii au plecat, iar paramedicul a predat ștafeta, adică pe noi, unui medic legist care a venit pentru a stabili cauza decesului – cel puțin, asta cred că e sarcina lui. Nu prind decât frânturi din frazele care îmi sunt adresate, cuvintele îmi intră pe o ureche și-mi ies pe cealaltă și, oricât de mult aș încerca să ascult și să înțeleg, nu reușesc. Cert e că a venit un doctor și a intrat în camera ta pentru a-ți examina corpul și pentru a stabili când și de ce ai murit.

Mama, tatăl, fratele și nepotul tău sunt toți la noi acasă acum. Mama mea vitregă e cu Ivan prin apropiere, gata oricând să intervină în caz că am nevoie de ea. Plânge în reprize, amintindu-și cum și ea l-a pierdut pe tatăl meu când sora mea mai mică era de vârsta lui Ivan. În ciuda acestui fapt sau poate tocmai de aceea, acționează eficient și pragmatic în acest moment. Face cel mai important lucru: are grijă de Ivan. Se concentrează pe acțiunile care pot să ușureze situația. Se joacă cu el, are grijă să fie sătul și să aibă scutecul uscat. Mi-l aduce atunci când e nevoie să-l alăptez, apoi îl ia din nou cu ea și își continuă, pe tăcute, munca.

Tatăl tău izbucnește din când în când într-un vaiet, ca un plânset abisal. Printre suspine mai bolborosește câte ceva, iar vocea lui domină încăperea pe când se plimbă, se-așază, se ridică din nou, se agită și încearcă să-nțeleagă. Aș vrea să-l fac să tacă, să nu-i mai aud vocea:

— E inimaginabil, repetă el, încontinuu. E pur și simplu de neînțeles.

Aș vrea ca el să tacă. Mama ta nu zice nimic. Are o privire absentă. Și eu, la fel. Mă agăț cu privirea de obiectele din cameră, dar niciunul nu înseamnă nimic pentru mine. Nu pot să înțeleg. Fratele tău a preluat controlul și mă tratează foarte protector. Mă ia în brațe, îmi vorbește în șoaptă cu o voce care-mi mângâie urechile, are grijă să beau apă. În sfârșit, medicul iese din dormitorul tău, din dormitorul nostru. Îmi vine să vomit, nu vreau absolut deloc să aud ce are de zis. Îi șoptesc fratelui tău că nici nu mă gândesc să intru în

dormitor. Știu că medicul îmi va spune că trebuie să fac asta.

Asta și vrea. Se așază lângă mine și-mi vorbește rar. Parcă i-ar vorbi unui copil sau unui surd sau cuiva care nu înțelege; pronunță clar fiecare silabă și înțeleg că încearcă să-mi capteze atenția, să mă facă să-mi vin în fire. Se vede că a mai făcut asta de multe ori până acum:

— Carolina, ascultă-mă, îți voi spune tot ce știu despre ceea ce s-a întâmplat. Ești atentă la mine? Poți să-mi pui orice întrebări vrei, iar eu voi încerca să-ți răspund pe înțelesul tău. Aksel a murit în somn azi-noapte, probabil numai cu o oră înainte de a intra tu în cameră. Astăzi nu pot spune cu exactitate de ce a murit. Trupul său nu-mi dă indicii clare despre asta. Probabil că inima i-a cedat. E nevoie de mai multe investigații pentru a stabili cu exactitate cauza decesului. Dar, ascultă-mă, Carolina, a murit fără să se chinuie, înțelegi? Nu a suferit când a murit. S-a întâmplat în somn, dormea ca în fiecare noapte. E important s-asculți ce-ți spun acum, te vei simți mai bine știind toate astea, după ceva timp, după ce se așază lucrurile. A murit fără să sufere și e posibil ca nici măcar să nu se fi trezit. Și vreau să înțelegi acum, Carolina, că dacă te-ai fi aflat în cameră atunci când s-a întâmplat, asta n-ar fi schimbat nimic. Oricum, nu l-ai fi putut salva. Când o inimă se oprește așa, cum i s-a întâmplat lui Aksel, de cele mai multe ori nu avem ce face. Nici măcar dacă pacientul se află într-un spital la acel moment nu e sigur că poate fi împiedicat un asemenea tip de atac de cord. Nu știu să-ți spun astăzi de ce i s-a oprit inima, dar, uneori, se întâmplă ca inima să facă asta. Se numește infarct acut. După cum arată, nu pare să fi suferit, iar tu n-ai fi putut face nimic pentru a schimba situația, nici dacă ai fi fost lângă el sau dacă ai fi sunat mai devreme la salvare. În curând, va veni o mașină care îi va transporta trupul lui Aksel la Institutul de Medicină Legală din Solna și asta nu va fi prea plăcut pentru tine. Cred că ar trebui să stai departe de locul ăsta o vreme. La Institut, medicii îi vor face autopsia și-l vor supune unor investigații pentru a stabili cauza exactă a decesului. Vei primi datele unei persoane de

contact din partea poliției, pe care o poți suna și căreia îi poți adresa toate întrebările pe care le ai. Știu că e greu de înțeles acum. Înainte să ridicăm trupul lui Aksel însă, vreau să intri în dormitor și să-ți iei rămas-bun de la el. Asta te-ar face să te simți…

— Nu! Nu! Nu! Nu pot face asta!

Mă trezesc din ceața pasivă care pusese stăpânire pe mine când încercam din răsputeri să-l ascult pe doctor și să înțeleg despre ce vorbește. A sosit clipa de care eram îngrozită:

— Nu vreau să intru acolo. De ce aș face-o? Nu pot s-o fac, îi spun. Am făcut-o când a murit tata și când a murit bunica, dar acum n-am puterea s-o fac. Nu pot.

Izbucnesc în plâns. Tremur, îmi curge nasul, iar atunci când fratele tău mă ia în brațe strâns, dispar în brațele lui și nu mai vreau să ies de acolo niciodată.

— Ba poți, spune el, șoptindu-mi la ureche și probabil că și acolo mi-au ajuns lacrimile, dar el continuă să șoptească și să mă țină strâns. Intrăm amândoi, îmi spune. Trebuie. E important.

Nu știu cât de mult stăm așa, dar, în orice caz, părinții tăi, mama mea vitregă și Ivan au intrat între timp în camera ta. Ni se alătură nouă și îmbrățișării noastre, formează un cerc în jurul nostru, într-o îmbrățișare încâlcită care aproape mă sufocă, nu mai am aer, brațele lor mă cuprind cu totul și nu pot să respir. Ei îmi spun că n-am de ce să mă tem, că arătai împăcat și că ar fi bine să intru și eu.

Mă dau bătută. Trebuie să mă eliberez din îmbrățișare, să pot să respir din nou și nu pot face asta decât dacă intru în camera ta, pentru ultima dată. Fratele tău mă ține strâns și intrăm împreună, pentru un ultim rămas-bun. Când trecem pragul, închid ochii strâns.

Mai 2009

Ne-am plimbat toată ziua și, imediat după prânz, ai declarat că asta a fost cea mai frumoasă zi de naștere din viața ta. Am mers la picnic în parcul Tantolunden, iar tu m-ai luat de mână. Acolo ai văzut pentru prima dată că-mi rod unghiile. Te-ai uitat la ele, la lucrul de care mi-e cel mai rușine când vine vorba despre corpul meu, pentru că-mi trădează dispoziția nervoasă și lipsa de autocontrol, dar n-ai părut dezgustat. Le-ai cercetat, le-ai sărutat și ți-ai trecut degetele peste vârfurile boante ale unghiilor mele, iar după o vreme ai spus, mai degrabă constatând decât judecându-mă, că am degete de chitaristă. Inima mi-a tresăltat de rușine și am simțit cum mi se înroșesc obrajii. Nu suport să-mi studieze cineva cu atenție degetele, dar acum tu erai acela, iar asta era necesar. Intenționez ca eu și degetele mele să fim o prezență obișnuită în viața ta. De fapt, vreau ca degetele mele să intre în contact cu corpul tău absolut tot timpul, de acum înainte.

E după-amiază și, deodată, ți se schimbă starea de spirit. Nu pot să-mi dau seama ce se întâmplă. Nu mai râzi la glumele mele și privirea îți rămâne tot mai adesea fixă, ațintită asupra unui punct invizibil. În plus, participi tot mai puțin la conversațiile noastre. Pare că meditezi la ceva. Nu mă mai ții în brațe în timp ce ne plimbăm. Mă străduiesc să par relaxată, vorbesc mai mult decât înainte, fac mai multe glume decât mai devreme, dar tu nu mai ești prezent. În încercarea de a prelua controlul asupra situației și asupra restului zilei, îți propun să mergem să luăm cina și să bem ceva la o terasă a unui club de noapte care ne place amândurora. Acolo cântă în seara asta o trupă pe al cărei solist îl cunosc și de care sper să-ți placă. Încep să-ți spun ce voce extraordinară are cântărețul, îl compar cu Neil Young, împărtășesc detalii picante din viața lui privată. Tu mă privești, prezent deodată, și îmi oprești pălăvrăgeala.

— Dacă nu te deranjează, aș prefera să merg acasă și să stau singur în seara asta, îmi spui.

— Evident că nu mă deranjează, spun eu, puțin prea entuziasmată – dar nu e adevărat.

Apoi totul se desfășoară rapid, finalul serii e deja decis, hotărâm să ne despărțim și de ce să nu facem asta chiar acum. Pare că te gândești. Eu mă gândesc că pari ușurat. Când ajungem la Homsgatspuckeln, primesc un pupic scurt pe obraz și, apoi, îți văd spatele și picioarele lungi, de model, mișcându-se în pas vioi către casă. Văd cum îți pui căștile în urechi și-ți tragi gluga de la hanorac peste cap în timp ce mergi. Îmi imaginez că pășești mai domol acum, iar din spate aproape că pari fericit. Eu rămân nemișcată și mă uit după tine, gata oricând să-ți fac cu mâna dacă ai întoarce capul. Nu-l întorci. Silueta ta se pierde în josul străzii, pe Hornsgatan, iar când ajungi atât de mic încât te acoperă oamenii care trec pe lângă mine pe trotuar, întorc și eu spatele. Habar n-am ce s-a întâmplat și mă întreb când vom lua din nou legătura.

Ies în oraș și-ți serbez ziua fără tine. Mă întâlnesc cu câțiva prieteni la o terasă, dar toată seara și toată noaptea nu-mi pot lua gândul de la ce s-a întâmplat. M-am dezumflat. Nu mă mai pot simți bine fără să te am lângă mine, dar tu ești acasă acum, presupun. Păreai bucuros că te duci acasă, că pleci de lângă mine. Nu vom mai vorbi până mâine, așa presimt, iar gândul acesta e dureros.

Octombrie 2014

Îți mângâi obrazul și-ți privesc trupul întins în pat. Parcă n-ai fi tu. E un corp acolo, corpul tău, dar tu nu mai ești. Doctorul pare să-ți fi uniformizat culoarea feței, probabil că ai un strat de pudră pe obraji. Ai ochii închiși acum și pătura te învelește complet. Piciorul nu-ți mai iese de sub pătură, la capul patului. Stai întins și ești mort, iar eu înțeleg că ideea este ca ultima mea amintire cu tine să fie una frumoasă, ca și cum ai dormi împăcat. Mai știu și că asta nu se va întâmpla niciodată. Acum, nu mai ești decât un cadavru, un corp pe care l-a dichisit un doctor ca să-mi dea ocazia de a-mi lua rămas-bun.

Nu mai arăți ca tine. Arăți la fel ca toți ceilalți pe care i-am văzut morți. Arăți ca tata și ca bunica, atunci când au murit. Ești inert, transfigurat, rece, palid și… absent. Știam deja, încă dinainte să deschid ochii, când fratele tău m-a condus către pat, că vei arăta exact așa. Și știu că nu așa mi te voi aminti, ci așa cum te-am văzut mai devreme, când eram doar tu, eu și Ivan.

Mi-e dor de felul în care arătai azi-dimineață. Mi-e dor de obrazul tău ridat, de ochiul tău întredeschis, de glezna ta rece și de poziția ta ciudată, cum stăteai răsturnat, cu fața la pernă. Mi-e dor de cum arătai atunci. Mi-e dor de acea clipă intimă, ultima în care eram numai noi.

Îți mângâi obrazul și-ți șoptesc la revedere. Parcă mă văd din afară când fac asta și mă rușinez că nu plâng mai mult și mai tare. Fratele tău plânge acum, lacrimile îi curg pe obraji pentru prima dată de când a sosit. Își înăbușă plânsul atunci când îți vorbește, dar vocea îi rămâne gravă. Se apleacă asupra ta:

— La revedere, frățiorule, îți spune el și te pupă pe frunte. Frățiorul meu, îți șoptește.

Te îmbrățișează cu grijă, fără să ridice pătura și fără să-ți miște brațele. Își îngroapă fața în perna de lângă tine:

— Iubitul meu frate! se aude din pernă.

Îmi întorc privirea. Mă simt în plus, ca un intrus involuntar într-o scenă intimă. Vreau să ieșim din cameră. Știam că așa mă voi simți. Am făcut-o dintr-un

sentiment de datorie. Acum s-a terminat. Fratele tău te mângâie pe obraz pentru ultima dată. Ieșim din cameră și asta e ultima oară când te văd.

Iunie 2009

Traversăm o pajiște și trecem pe lângă un padoc. Parcă am fi la țară, deși am mers cu autobuzul doar optsprezece minute, plecând de la Gullmarsplan. Ai de gând să-mi arăți casa în care ai copilărit și îmi povestești entuziasmat despre fiecare petic de iarbă, șanț și dâmb pe lângă care trecem:

— În casa aia locuia un moș ursuz când eram noi mici, îmi spui, și arăți cu degetul spre o cocioabă dărăpănată de pe un deal. Acolo m-am oprit să dorm o dată, când mă întorceam acasă de la o petrecere, spui și arăți spre malul unui șanț adânc.

Pe cealaltă parte a șanțului se află padocul cu herghelia. Mă opresc, sar șanțul, stau lângă gardul electric și încerc să-l ademenesc pe unul dintre caii care pasc puțin mai departe. Nu vine spre noi. E începutul lunii iunie și iarba de pe pășune e verde-deschis. Se pare că niciun cal nu vede vreun motiv să se apropie de gardul electric de lângă care îi strig eu. Sunt dezamăgită. Ar fi fost drăguț să mai stăm puțin pe lângă ei. În plus, vreau să trăiesc din plin ultima clipă de azi în care vom mai putea fi numai noi doi. În curând, îți voi cunoaște părinții și am emoții.

Am rămas uimită când mi-ai propus să venim împreună aici. Nu ne cunoaștem de prea mult timp. Din câte știu, nu te consideri încă iubitul meu. Nici pe mine nu mă consideri iubita ta. Sunt o persoană cu care „îți petreci timpul”, din câte am înțeles. Mă „placi”. Totuși, mă inviți acasă la părinții tăi să mă prezinți lor. Asta mă năucește. Mi-e greu să-mi dau seama care e, de fapt, gradul tău de implicare în relația noastră. Ești destul de zgârcit cu epitetele, dar vrei să-ți cunosc imediat părinții. Ceva nu se leagă și nu știu ce să cred despre tine. Bănuiesc că asta mă face să mă îndrăgostesc și mai tare de tine.

De altfel, nu vorbești prea mult despre părinții tăi. Mai demult, ai declarat că n-ai suferit nicio traumă în copilărie, că n-ai nimic special de povestit despre copilăria ta. Mi-am spus, meditativă, că, de regulă, tocmai cei care spun asta au suferit cele mai mari traume. Eu însămi cred că am o groază. Părinții mei au

divorțat când aveam opt ani și am fost absolut devastată când mama s-a mutat din casa noastră într-un apartament din apropiere. Tata s-a îndrăgostit de mama mea vitregă când eu aveam nouă ani și asta m-a tulburat la fel de tare. Cu această nouă constelație familială, am părăsit Stockholmul și ne-am mutat la o fermă din Västmanland când eu aveam 12 ani. În adolescență, m-am îndepărtat tot mai mult de mama. Tata s-a îmbolnăvit de cancer când eu aveam 17 ani și a murit când aveam 18. De fiecare dată când mă întreabă cineva despre traumele mele din copilărie, îmi pun sufletul pe tavă. Le port cu mine ca pe niște mici bijuterii și mă întreb de ce nu faci și tu la fel. Chiar e posibil ca tu să n-ai niciuna?

Mai târziu, am încercat să pescuiesc cât mai multe informații despre tine. De unde ești? Cine sunt părinții tăi? Chiar sunt împreună de când erau adolescenți și chiar au făcut împreună patru copii, la o distanță de douăzeci și patru de ani între primul și ultimul? Cum s-a manifestat revolta ta adolescentină? N-ai făcut nimic? Cum îți petreceai timpul liber? Cum erai în gimnaziu, în liceu? Pe cine preferai dintre frații și surorile tale și din ce motiv? Cine ți-a frânt prima dată inima? Cine te-a educat, de unde vii, despre ce vorbeați în familie la masa de seară? Cum ai ajuns cine ești astăzi?

Aflându-mă fizic în apropierea ta tot mai des în ultimele săptămâni, am ajuns la concluzia că cea mai apropiată îți este mama ta. Se pare că vorbiți la telefon des, aproape zilnic. Tu îi vorbești pe un ton concis, aproape neprietenos, îi spui să nu mai sufle fumul de țigară în telefon, să treacă la subiect și-i amintești că știi deja ce vrea să-ți spună. Uneori, dai impresia că te-a deranjat, chiar dacă tu ai sunat-o. O dată ai sunat-o și ai expediat-o în decurs de un minut. Totuși, închei întotdeauna convorbirea spunându-i „te pup” și, uneori, chiar „te iubesc”. Câteodată o suni din nou, imediat după ce închideți, ca să-i ceri scuze că ai părut morocănos. Toată treaba asta mă năucește. Sunt foarte curioasă în legătură cu părinții tăi. Cu toate acestea, acum că voi avea ocazia să-i cunosc, vreau, deodată, să mai amân acest moment.

După o plimbare de un sfert de oră, ajungem. Străbatem drumeagul din pădure și vedem în fața noastră o căsuță maronie și pătrată aflată în fundul unei grădini mari. Casa e uzată de timp, sunt pete pe fațadă și pe dalele de pe acoperiș cresc mușchi. Un drum de pietriș mărginit de o parte și de alta de iarbă ne conduce către casă. De o parte, meri. De cealaltă, cea mai întinsă cultură de zmeură pe care am văzut-o vreodată. Reușesc să număr cinci rânduri, fiecare rând având peste zece metri, și tufișuri ce se ridică mai sus de înălțimea ta. Cred că au pe puțin doi metri. Îmi lași mâna și intri între tufele de zmeură pentru a le cerceta de aproape. Eu stau lângă tine și mă minunez. Deodată, apare tatăl tău. Părul ciufulit, nasul coroiat, ochelarii strâmbi, salopeta pătată, pământul de sub unghii și vocea lui de bas, care nu amintește deloc de vocea ta blândă și dulce, toate acestea dau impresia că este exact ceea ce este: un instructor de meșteșuguri.

Mă salută și-mi urează bun-venit, apoi se apropie de tine în timp ce stai între tufele de zmeură și le admiri. Urmează un lung discurs despre recolta pe care o așteaptă anul acesta. „Cultura noastră de zmeură se vede de pe Google Earth”, povestește tatăl tău, cu mândrie în glas. Continuă să vorbească despre zmeură. Despre cum vremea din timpul iernii și al primăverii afectează recolta fiecărui an. Despre cum fertilizează el butașii de zmeură. Că în anii cu vreme rea, zmeura nu le ajunge decât pe timpul iernii, iar atunci voi mâncați clătite cu zmeură în fiecare zi la micul dejun. Tatăl tău întreabă dacă mi-ai povestit că, în copilărie, mâncai zmeură la micul dejun zilnic.

— Da, a povestit, confirm eu, dornică să-i satisfac tatălui tău mândria în legătură cu zmeura și cu tufișurile uriașe.

Tatăl tău chicotește mulțumit și vorbește mai departe:

— Am reușit să cumpărăm încă o ladă frigorifică numai pentru depozitul de zmeură. Nu există zmeură mai bună ca a noastră, se umflă el în pene. În curând, vei avea ocazia să le guști, îmi promite.

Stăm acolo o bună bucată de timp. Entuziasmul și vorbăria tatălui tău mă fac să mă simt în siguranță. Îi

place să povestească, iar mie îmi place să-l ascult. Să aflu cât mai multe. Atmosfera asta mi se potrivește de minune. Tatăl tău are o privire candidă și caldă, aproape ca a unui copil. Când glumești cu el, râde, cu autoironie. Îmi spun că asta e de bine. Cred că știu de unde ai moștenit abilitatea ta nesupusă, nestăvilită, de a spune lucrurilor pe nume, chiar dacă acest lucru incomodează.

Turul ghidat printre tufișuri ia sfârșit când tu îl întrerupi pe tatăl tău și îi propui să intrăm în casă. Tatăl tău mă întreabă dacă vreau o cafea și ceva din privirea sa sugerează că e o întrebare importantă. Când răspund afirmativ, se luminează la față și exclamă „în sfârșit, cineva care vrea să bea cafea cu mine în casa asta", mă ia de braț și pornim amândoi spre casă.

Octombrie 2014

E încă dimineață, dar parcă ar fi trecut o veșnicie de când m-am trezit. E ora unsprezece și un sfert, iar medicul legist tocmai ne-a spus să părăsim apartamentul pentru a evita să fim martori la momentul în care dricul îți va prelua trupul neînsuflețit și te va duce la Institutul de Medicină Legală. În curând, ți se va face autopsia. Trebuie stabilită cauza morții tale. Asta, pentru excluderea oricăror speculații că ai fi murit altfel decât din cauze naturale. Mă rog, ce ar putea fi considerat natural în acest context. Nu sunt sigură în legătură cu asta, dar înțeleg că faci parte dintr-o investigație a poliției acum, că așa se procedează întotdeauna atunci când cineva moare subit și în împrejurări neclare, că investigația poliției face parte din procedurile standard și că scopul ei este de a proteja persoana decedată și pe rudele acesteia. Vor să fie siguri. Pot trece săptămâni întregi până când vor fi siguri. Oare ancheta poliției mă include și pe mine? Dacă sunt chiar eu suspectul principal, bănuit că ar fi comis vreo fărădelege, care a condus la moartea ta? Habar n-am. Nu înțeleg. Nu am putere să mă gândesc la asta.

Încet și stângaci, ieșim din apartament, eu cu mama, tatăl și fratele tău. Încercăm să ne dăm seama încotro trebuie s-o apucăm. Incapabili să gândim mai departe de următoarele ore, cădem de acord să ne adunăm în vila fratelui tău, aflată la o distanță de un sfert de oră de mers cu mașina. Nu mai e nevoie decât să găsim o cale de a ajunge acolo. Pot, oare, fratele sau tatăl tău să conducă chiar în momentul ăsta? Am curajul să merg cu vreunul dintre ei, împreună cu Ivan? Ce alternativă am? Să iau metroul sau autobuzul mi s-ar părea o atitudine arogantă față de ei.

Încep să-mi fac bagajul: scutecele lui Ivan, câteva borcane cu mâncare pentru copii, un schimb de haine pentru mine, unul pentru Ivan. N-am idee unde voi dormi la noapte. Mi-e foarte greu să-mi adun gândurile, iar privirea mea goală se holbează într-un punct fix, în timp ce mă deplasez între camere. Evit dormitorul. Îl aud pe Ivan cum tot gângurește și pe mama mea vitregă

cum sună peste tot, încercând să procure un scaun de copil pentru mașină, întrucât își dă seama că va avea nevoie de unul de acum înainte și totdeauna a fost o persoană foarte hotărâtă în luarea deciziilor. Două dintre prietenele mele sunt deja pe drum către o benzinărie bine aprovizionată pentru a-i cumpăra unul. Aud frânturi de conversații telefonice și de discuții care mi se adresează, dar nu reușesc să înțeleg nimic. Mă stresează gândul că, din clipă în clipă, vor apărea șoferii dricului în holul nostru. Nu vreau să-i văd, nu vreau să văd mașina, mă grăbesc cât pot.

Iunie 2009

Mama ta e frumoasă și pare rece în comparație cu tatăl tău excentric. Exact ca ochii lui și ai tăi, ochii ei de un albastru-deschis strălucesc puternic pe chipul său. Mă întreb dacă asta au văzut unul la altul atunci când s-au cunoscut în adolescență. Două perechi de ochi albaștri-deschis, strălucitori, care se întâlnesc, cândva la începutul anilor șaizeci. E o imagine pe care e frumos să ți-o închipui.

Mama ta are pomeți proeminenți, buze roșii, părul negru ca abanosul prins într-o coafură înaltă în creștetul capului și unghii lungi, vopsite cu vișiniu. E zveltă și îmi trece prin minte gândul că arată ca o femeie de vârsta mea și nu ca una aflată în pragul pensionării, care a născut patru copii. Poartă o rochie neagră și un cardigan gri-închis, lung până la mijlocul gambei. E, într-adevăr, foarte elegantă. Mă simt ca o cenușăreasă pe lângă ea. În comparație cu tatăl tău, pare stăpână pe sine, demnă, misterios de pătrunzătoare. Și ea mă scrutează, dar într-un mod mai discret decât tatăl tău, obligându-mă să-mi ies din rolul de vizitator pasiv, de simplu observator. Întrevederea cu mama ta mă stimulează să vreau să demonstrez ceva. Să arăt tot ce pot. Indiferent ce ar însemna acest lucru. Probabil, vreau să dovedesc că sunt demnă de băiatul ei.

Atmosfera din bucătărie, acolo unde tatăl tău prepară cafeaua, mama ta conversează politicos, iar tu te foiești între masa din bucătărie și frigider, îmi întărește senzația că eu sunt prima fată pe care tu o aduci în vizită acasă la părinții tăi. Sau persoana cu care tu „îți petreci timpul”, dacă e să vorbim pe limba ta. Toți mergem pe vârfuri, mai ales eu. Uneori se lasă liniștea, iar când cineva începe brusc să vorbească – cel mai adesea, tatăl tău – ne oprim. Adică asta face mama ta, care tocmai a tras aer în piept, pregătită să rupă tăcerea și să spună ea însăși ceva. *Spune tu. Nu, spune tu. Ba nu, spune tu, ce ziceam eu nu era important.* Râdem.

Părăsim bucătăria și pornim într-un tur al casei, iar eu aflu despre cum v-ați mutat aici când tu aveai șase sau șapte ani. Înainte de asta, locuiați într-un

apartament fantastic, într-un mare complex de pe malul unui lac. În anii optzeci însă, autoritățile au revendicat clădirea și terenul și voi ați primit casa asta. A fost de-ajuns. Tatăl tău subliniază că nu se compară cu complexul și clădirea de pe malul apei, dar că vă place și aici. Ați dus-o destul de bine.

În casa asta, sutele de plante umbresc fereastra, arătând ca o junglă. Pereții din camera de zi sunt plini de rafturi încărcate, ca și cum ar fi construiți din cărți. Prin cameră umblă șase pisici nonșalante, care ba se cațără și coboară, ba se odihnesc pe canapea și folosesc fereastra de la bucătărie pe post de ieșire, mai întâi către balcon, apoi către grădină. Părinții tăi spun cum le cheamă și le descriu personalitățile. Deși e un proiect fără izbândă, căci stau prost cu memorarea numelor, încerc să le reții. Este evident că părinții tăi își iubesc pisicile. Povestesc despre ele ca și când ar fi vorba despre propriii copii.

După aspectul pereților, se pare că părinții tăi sunt bibliofili. Arunc o privire pe rafturi și descopăr o colecție impresionantă formată din sute de cărți. Sunt de toate felurile, romane polițiste, memorii istorice, cărți politice, biografii și, genul meu preferat, cărți de psihologie. Sunt multe din domeniul ăsta. Probabil pentru că mama ta lucrează ca terapeut. Încep să răsfoiesc una dintre ele, în timp ce tatăl tău dispare în bucătărie pentru a prepara cafeaua. Tu mergi după el. Vă aud cum începeți să discutați politică. Ceva despre Per Albin Hansson și despre *folkhemmet*[1], modelul suedez.

— *Volksgemeinschaft*[2], spune tatăl tău, în timp ce toarnă apa din fierbătorul din bucătărie.

Vă aud, fragmentar, cum continuați apoi să vorbiți despre Partidul Muncitoresc Național-Socialist German.

Am observat că pari interesat atât de politică, cât și de istorie, iar asta m-a făcut să mă simt ignorantă și incultă, așa că schimbam subiectul când eram doar noi doi. Acum, tu și tatăl tău dezbateți în bucătărie. Eu rămân încă un moment în dreptul cărților de psihologie.

Mama ta vine lângă mine. Începem să vorbim despre cartea pe care o țin în mână. Mă întreabă dacă

mă interesează subiectul și eu răspund că da. Îi mărturisesc că visez să ajung psiholog – cândva, în viitor. Interesată, ea dă din cap, îmi pune în continuare întrebări despre ce lucrez în prezent. Îi fac un rezumat al trecutului meu profesional, îi povestesc despre anii în care am lucrat la o editură și despre scurta mea experiență în branșa producției de film, despre ziarele în care am publicat și despre faptul că, acum, lucrez în domeniul muzicii, organizând concerte. Ea mă întreabă ce presupune asta, efectiv, iar eu îi dau amănunte: nopți nedormite și multă muncă. „Nu mă imaginez îmbătrânind în branșă", mă aud spunând și îmi dau seama că ăsta e adevărul. Deja începem să ne câștigăm reciproc încrederea. Ne întoarcem la subiectul inițial al discuției și o întreb, la rândul meu, cu ce se ocupă în domeniul psihiatriei. Îmi spune și ea despre preocupările ei. Discuția curge mai ușor când suntem numai noi două, ne adaptăm fiecare la ritmul celeilalte, în timp ce voi vă aflați în altă încăpere. Ea știe să asculte, fiind în același timp un bun povestitor și mă întreabă, discret, cum ne-am cunoscut noi doi. Am senzația că îi spun ceva ce deja știe și, cu toate astea, îi răspund. Îi povestesc despre petrecere, despre prietenii noștri comuni și îi spun de cât timp suntem împreună. Mama ta ascultă și aprobă. Eu mă întreb dacă mă acceptă. Așa pare.

Câteva ore mai târziu, la cină, tatăl tău face ceva ce are să se repete de multe ori în anii care urmează. Aruncă o întrebare care îl măcina, dar pe care nu o duce până la capăt. Fără să stea prea mult pe gânduri, dă drumul la întrebarea care ne ofensează și, totodată, ne uimește.

— Deci, Carro, putem să-ți zicem Carro, nu? Ce vezi tu, de fapt, la fiul nostru… ciudat? E clar că nu e tocmai ușor să trăiești cu un lup singuratic, șters, ca el, nu-i așa? Adică, ceva trebuie să fi găsit tu la el.

Brusc, se lasă liniștea. Mama ta râde, parcă pentru a îndulci întrebarea mult prea directă. Se uită pe furiș la tine, eu fac la fel, dar ție nu ți se pare că aceasta ar fi o întrebare ieșită din comun. Continui să mănânci cu privirea în farfurie, la salată, și la cartofii prăjiți, și la

antricotul abia făcut pe grătar de tatăl tău, pe balcon. Îmi dau seama că de la mine așteaptă un răspuns și mă decid să-i răspund la întrebare la fel de direct cum m-a întrebat el. E cel mai simplu mod. Îl privesc în ochi pe tatăl tău – și el mă privește.

— E cea mai frumoasă persoană pe care am întâlnit-o vreodată.

Din nou, liniște. O secundă, poate două. Încep să mă rușinez de cuvintele mele. Nu ți-am mai vorbit așa de sincer, nu ne-am oferit asemenea dovezi de afecțiune, iar acum, am făcut asta de față cu părinții tăi. Simt cum mă înroșesc. Nu îndrăznesc să privesc înspre tine, așa că îmi mențin privirea fixată pe tatăl tău, care, acum, dă din cap și pare satisfăcut de răspunsul meu. Tu nu mă privești, dar eu văd că zâmbești în farfurie. Pare că te bucură cuvintele mele.

Continuăm să mâncăm, discuția trece la anii șaizeci și șaptezeci, iar eu, pentru prima dată, însă nu ultima, aud povestea primei întâlniri dintre părinții tăi, povești despre spiritul epocii lor și despre propriii părinți, despre protestele împotriva tăierii ulmilor din Kungsträdgården și alte întâmplări comice de când locuiau în complexul de apartamente. Sunt povești amuzante. Se vede că au trăit o viață lungă și plină de evenimente. Tatăl tău domină șirul poveștilor, iar mama ta intervine cu corecturi și adăugiri. Eu ascult și mă amuz de poveștile lor. Mă destind când văd că nu mai sunt în lumina reflectoarelor. S-ar părea că, în meniul serii, nu mai urmează niciun interogatoriu despre mine și despre părerile mele despre tine. Și nici vreo investigație despre mine și despre povestea mea. Nu mai trece mult timp și le mulțumim părinților tăi pentru masă, apoi luăm autobuzul înapoi spre oraș.

În drum spre casă, am siguranța că am reușit să le câștig simpatia părinților tăi. Am simțit asta atunci când m-au îmbrățișat în hol și ne-au poftit să mai venim pe la ei. Am simțit asta în privirea mamei tale, mai devreme, când le-am explicat ce găsisem la tine, și când tatăl tău a început să facă planuri pentru o ieșire împreună, peste câteva săptămâni, în această vară. Sunt aproape sigură că ei sunt de partea mea acum, în echipa noastră, și asta mă bucură. Suntem tot mai mulți de

aceeași parte a baricadei. În curând, devenim o mică armată. În scurt timp, singurul care va mai avea eventuale îndoieli vei fi tu. Precis voi reuși să te conving și pe tine.

Octombrie 2014

Ne aflăm în fața casei fratelui tău și ne apucă, pe rând, plânsul. Când ajung în dreptul mesei din bucătărie, izbucnesc și eu, pentru prima dată. Nu mă pot abține și plâng zgomotos, ca un copilaș, și le spun celor adunați acolo – fratele tău mai mic le-a strâns la un loc pe mama mea și pe două dintre cele mai apropiate prietene ale mele – ce groaznică am fost ca om și ca iubită în ultima vreme. Sunt convinsă că eu te-am băgat în pământ. E vina mea, dacă nu direct, măcar indirect, că ai murit. Inima ta nu a suportat stresul unei vieți împreună cu mine. Te-am tot forțat să te conformezi unui ritm care nu îți plăcea. Ai dat de mai multe ori de înțeles că te-ai săturat. Eu am continuat să insist. Inima ți-a cedat pentru că am făcut-o eu să cedeze. La propriu. Totul e din vina mea. Nu mă voi putea ierta niciodată pentru asta. Am omorât un om. L-am omorât pe tatăl lui Ivan. Ivan nu va mai putea crește alături de ambii părinți. Totul e din vina mea.

Tatăl tău mă întrerupe, îmi acoperă plânsul cu vocea sa puternică și spune:

— Liniștește-te, Carro, nu spune asta!

Adaugă faptul că eu sunt tot ce-a fost mai bun în viața ta, că, deși îmi vine greu să înțeleg asta acum, ei te cunosc de 34 de ani și știu despre ce vorbesc.

— Am văzut cât de însuflețit era alături de tine, spune tatăl tău. Era fericit cu tine. Asta e sigur, nu încape îndoială. L-ai făcut pe Aksel să trăiască, iar tu și Ivan ați dat un sens vieții lui. Termină cu prostiile, spune tatăl tău, și vocea i se frânge.

E rândul lui să plângă. Eu mă liniștesc. Mă apucă, deodată, o durere de cap. Am părul unsuros și fața mea este acoperită de un strat lucios de lacrimi și de sudoare. Spun că vreau să fac un duș, dar încă nu am reușit să-mi aduc bagajul, unde am schimbul de haine. Soția fratelui tău, cea care mi-a fost până acum cumnată, dar pe care nu mai știu cum s-o numesc de acum, mă conduce la etaj, îmi oferă o pereche de șosete curate și un prosop. Îmi spune să mă întind puțin în patul lor și să mă odihnesc, după ce termin. Au ei grijă de Ivan.

— Ivan va fi bine, mă asigură ea.

Îmi dau seama că nu m-am mai gândit la Ivan de ceva timp. Nici măcar nu știu unde e, cum se simte și unde e mama mea vitregă.

Îi găsesc în camera de zi. Ivan merge de-a bușilea pe podea, iar ea stă așezată lângă el. Întreb când a mâncat ultima dată și îmi dau seama că nu-mi mai amintesc niciun detaliu despre cum a decurs ziua până acum. Ea îmi amintește că l-am alăptat chiar înainte să părăsim apartamentul și să venim aici. Îmi dau seama că au trecut vreo două ore de atunci. Îl iau pe Ivan în brațe și îl hrănesc din nou. El mănâncă cu poftă. Îi privesc obrăjorii în timp ce suge laptele, care probabil va seca în săptămâna care urmează. Știu că asta este o reacție normală la șocuri și la traume. Așa a pățit mama mea vitregă în ziua în care a murit tata. Nu mai suport să mă uit la Ivan. El, cu chipul lui inocent, cu ochii lui ca două copii fidele ale ochilor tăi, nu e conștient de ceea ce i s-a întâmplat, de schimbările care vor avea loc în viața lui, pentru totdeauna. Încă nu știe că va crește fără tată și că probabil, cel mai probabil, e vina mamei lui că tatăl lui a murit. Mănâncă și plescăie și, cu o mână, mă ține de bluza care s-a încolăcit, atunci când am tras-o în sus ca să alăptez. Simt că miros a transpirație.

Vreau să plec. Întrerup brusc alăptatul, ies din cameră plângând din nou. Mama mea vitregă preia controlul, continuă să ducă la îndeplinire sarcina care i-a revenit, să aibă grijă de Ivan. Urc la etaj, în casa fratelui tău. Pe pereți atârnă portrete cu familia sa. Unul dintre ele te înfățișează pe tine. Ai șapte sau opt ani. E o fotografie alb-negru, în care râzi la cameră. Îmi întorc privirea, nu mai rezist. Trebuie să dorm.

Iunie 2009

A început să mă deranjeze atitudinea ta distantă. Suntem împreună de două luni și tu nu vrei niciodată să faci planuri cu mine. Îți prețuiești timpul liber și spui că ai nevoie de el. În legătură cu planurile tale de Midsommar[3], te-ai exprimat vag și ai spus că poate găsim noi ceva de făcut. Poate. Eu n-am planuri de Midsommar. Vreau să fiu cu tine. Însă, astăzi, te-ai răzgândit, plouă și tu spui că nu vrei să faci nimic, ai niște treabă de făcut și, mai presus de toate, vrei să stai acasă, singur.

Astăzi sunt furioasă pe tine. Vreau să-mi descarc nervii și să trec pe la tine puțin. Ești acasă, la urma urmei. Nu ai niciun plan. Trebuie să vorbim, îți spun. Tu ești de acord, mă chemi la tine, iar în autobuzul care mă duce de la apartamentul meu la al tău încep să mă gândesc la ce aveam să-ți spun. Nu ai greșit cu nimic în mod special. Să fie furia mea doar un truc născocit de inima mea pentru a găsi un motiv să pătrund în viața ta, în lumea ta, tot mai adânc? Să fie ceea ce eu numesc furie, de fapt, cu totul altceva? Nu știu, iar acum autobuzul a ajuns. Totul pare din ce în ce mai jenant.

Când sun la ușa ta, nu mai sunt nervoasă și trebuie să fac eforturi mari să nu gânguresc ca un porumbel atunci când mă îmbrățișezi, mă conduci în camera de zi și mă iei de mână, când ne așezăm pe canapea. Mă întrebi despre ce voiam să vorbim, iar mie îmi crește pulsul. Ce lucru ciudat! Inspir adânc și încerc să-mi fac curaj. Încerc să-ți explic că vreau să ne vedem mai des decât o facem, că răceala ta și perioadele în care mă ocolești sunt greu de suportat. Tu mă asculți, dai din cap și spui că mă înțelegi, dar că așa ești tu. Mereu ai fost așa. Îmi spui că mă placi foarte mult, iar când aud asta, îmi revine furia. Mă întreb de ce spui doar că mă placi, dar nu-ți adresez întrebarea. Ce adult mai spune că place pe cineva? De ce mă placi, și atât? De ce nu ești îndrăgostit lulea, așa cum sunt eu de tine?

Nu-ți spun nimic, pentru că-mi lipsește curajul de a-ți critica modul de a te exprima. Pretind că te înțeleg, dând din cap în timp ce vorbești, pentru că, deodată,

miza pare mare. Discuția e abruptă, directă, scurtă, iar mai târziu, când plec de la tine la o petrecere, la câteva străzi mai încolo, încerc să mă conving că a decurs bine această primă discuție serioasă a noastră. Cu puțină bunăvoință, putem s-o numim chiar prima noastră ceartă. Deși nimeni nu s-a certat. Deși abia dacă am fost furioasă. Dar e bine, îmi spun, că am arătat ce simt și cine sunt și că tu, tu… ai pus stop.

Noaptea primesc de la tine un mesaj în care mă inviți să dorm la tine și, deși orgoliul mă îndeamnă să refuz, nu reușesc s-o fac. Vin de câte ori mă chemi, iar tu mă chemi mult prea rar.

Octombrie 2014

Când ziua s-a sfârșit, am ajuns acasă la mama mea vitregă, în Uppsala. Aici mă aflu acum. Reunită cu Ivan, în întuneric, într-un pat dublu împrumutat, neputând să adorm. Probabil că e ora opt sau poate că e douăsprezece, n-am idee.

Am aflat că fratele și prietenii mei sunt în apartamentul nostru în seara asta. Împreună își împart sarcinile și, în același timp, au grijă de pisica noastră neglijată. Nici la pisică nu am puterea să mă gândesc, dar gândul îmi tot revine, în întuneric. Cum voi putea avea grijă și de Ivan, și de pisică, după toate astea? Cum mă voi descurca? Nici măcar nu știu cum voi putea să am grijă de mine.

Acasă, în Enskede, se renovează, iar, conform dorinței mele, patul tău a fost aruncat în ghena din curte. După moartea ta, nu am îndrăznit să întreb dacă avea pete de urină și de fecale, deși am citit undeva că, în momentul morții, oamenii fac pe ei, și asta mi-a fost de ajuns. I-am rugat să scape de pat și tot ce era în el în momentul morții tale: saltelele, pătura și pernele. Nu vreau să le mai văd niciodată. Prietenii mei au mers la un magazin de mobilă și au cumpărat pat și lenjerie nouă. M-au înștiințat printr-un mesaj că acum fac curat și aranjează totul ca eu să mă pot simți puțin mai bine mai târziu, când voi veni acasă. Asta nu știu când va fi. Nu știu când voi mai merge acasă. Nici măcar nu știu care mai e casa mea.

În întuneric, lângă Ivan, îmi verific telefonul pentru prima oară în câteva ore. Am sute de mesaje pe care nu am energia să le deschid, cu atât mai puțin să le răspund, dar văd, după introducere, că toate sunt formulate cam la fel. Sunt pline de inimi și de inimi frânte. Dis-de-dimineață am trimis eu însămi câteva mesaje, care au primit răspunsuri variate. Câțiva prieteni, probabil la fel de șocați, au răspuns „glumești?”, iar eu am depus eforturi pentru a le răspunde „nu”. Alte răspunsuri au umplut tot ecranul de cuvinte, cu eseuri despre dragostea lor pentru mine și cuvinte încurajatoare, despre cum ne vor sprijini mereu

pe mine și pe Ivan. O parte dintre mesaje conțineau tentative de consolare și siguranța că voi trece eu peste asta, că am tot ce-mi trebuie ca să depășesc momentul și că nu va trebui să fiu singură, decât dacă asta îmi doresc. Cam în jurul prânzului, am încetat să mai citesc. Zvonul s-a răspândit și, judecând după multitudinea de mesaje necitite, toată lumea știe ce s-a întâmplat. M-au căutat prietenii de la grădiniță. La fel, și cunoscuții îndepărtați. Colegii tăi, colegii mei, oameni cu care am chefuit într-o altă viață. În lista expeditorilor, văd chiar și numele unor persoane cu care m-am culcat în anii în care eram singură, înainte să te cunosc pe tine. Se pare că veștile proaste se răspândesc foarte repede.

Închid mesajele și mă uit, o vreme, la ecranul telefonului care se luminează în albastru și l-ar putea trezi pe Ivan, care doarme lângă mine. Nu știu ce să fac. Mi-e rău. Simt că mă sufoc, iar inima îmi bate prea tare. Iconițele de pe telefon arată amenințător, în spatele fiecăreia se ascunde un val de reacții de la oameni pe care nu am energia să-i confrunt. Nu vreau să vorbesc cu nimeni. Regret momentul în care le-am spus ce s-a întâmplat.

Noiembrie 2009

Vara trecută, într-o zi, am primit de la tine un mesaj în care mă întrebai dacă vreau să merg cu tine în Islanda, în noiembrie: „E un festival de muzică în Reykjavik la care cântă un prieten de-ai mei, ar fi drăguț să mergem”, mi-ai scris. Când am citit mesajul prima dată, am făcut un calcul rapid: călătoria ar avea loc peste patru luni, ceea ce însemna că și tu te-ai gândit că vom fi în continuare împreună, cel puțin până atunci. M-am bucurat atât de tare, încât am început să sar în sus. Te-am sunat și am spus că da, bineînțeles, vreau să vin, că e grozav. Și tu păreai entuziasmat. Mi-ai spus că te ocupi personal de rezervarea biletelor de avion și de cazare.

Când am închis telefonul, eram atât de încântată, că nu m-am putut abține și am căutat și eu, de îndată, atât bilete de avion, cât și hotelul perfect din Reykjavik. Cu toate că eram în Göteborg, într-o călătorie de afaceri, și, teoretic, trebuia să lucrez, și, deși tu te oferiseși să te ocupi de rezervări și poate că asta ți se părea distractiv, nu mi-am putut stăpâni entuziasmul.

E nemaipomenit să mergem în Islanda în primul nostru concediu împreună, mi-am spus. Ce tare! Nu mergem într-un simplu concediu la mare. Mergem în Islanda, la festival, poate închiriem o mașină, poate ne cățărăm pe vreun munte, facem baie în vreun izvor, vedem vreo cascadă, călărim un cal islandez. Ce perfect, ce potrivit pentru noi!

Ți-am trimis link-uri cu toate zborurile de plecare potrivite – am comparat prețurile tuturor companiilor aeriene, precum și orele de decolare – și hotelul perfect –, m-am sfătuit, pe chat, cu un prieten din Islanda – în mai puțin de jumătate de oră după ce vorbiserăm la telefon. Ți-am scris că găsești aici tot ce e nevoie, nici măcar nu trebuie să mai intri să cauți și tu, am verificat eu deja de două ori totul. Fă rezervările, dacă vrei. Îți voi transfera bani în câteva momente.

Ai răspuns „ah, OK”, iar eu am ales să-ți interpretez răspunsul drept „oh, îți sunt foarte recunoscător și m-ai impresionat că te-ai ocupat de căutatul rezervărilor”, mai degrabă decât „oh, eu mă

gândeam, de fapt, că mi-ar plăcea să le caut singur, dar, OK, dacă ai făcut-o tu, asta e”.

Ne aflăm pe aeroportul Arlanda alături de prietenii tăi care vor cânta la festival. Merg și ei cu același avion ca noi. Aveam o dispoziție splendidă când am plecat din Stockholm azi-dimineață, dar acum m-am posomorât. Mă simt în plus. Voi vă cunoașteți de 20 de ani, aveți sute de amintiri amuzante împreună pe care, acum, le retrăiți. Nimeni nu se uită la mine, nimeni nu mă întreabă nimic, tu uiți să mă implici în conversație și nu-mi explici povestea din spatele glumelor voastre. Devin din ce în ce mai tăcută. Voi beți bere.

Eu mă holbez la sucul de mere pe care mi l-am luat și care a costat 45 de coroane. Mai e o jumătate de oră până când ne vom urca în avion. E ora zece dimineața. Voi vorbiți și râdeți. Tu te distrezi, pari fericit. Alături de prietenii tăi radiezi, îi tachinezi întruna, iar lor pare să le placă. Te comporți așa cum rar o faci alături de prietenii mei. Asta mă îngrijorează, dar încă nu am reușit să-mi dau seama din ce motiv.

Între timp, mă uit la berea ta. Și ea îmi provoacă îngrijorare. Paharul tău e aproape gol, spre deosebire de cele ale prietenilor tăi, aproape ai terminat berea, deși abia ai comandat-o. Înghițiturile tale par să fie de două ori mai mari decât cele ale prietenilor tăi. Ei râd la o glumă făcută de tine, o trimitere la o întâmplare din trecutul vostru din care eu nu fac parte și pe care mi-e greu s-o găsesc amuzantă. Când încerc să râd și eu cu voi, râsul meu pare prefăcut și se pierde în fundal printre râsetele sincere ale prietenilor tăi. Ridici paharul la gură și bei berea până la fund. Nu mă simt în largul meu. Încă nu ți-am mărturisit că nu-mi place să-i văd pe cei apropiați abuzând de alcool. Încă nu știi că, dincolo de masca mea de amatoare de chefuri și de viață de noapte, se ascunde o persoană nesuferită care numără paharele de bere și înghițiturile, care se îngrijorează și vrea să plece acasă dacă cel alături de care trăiește pierde controlul sau se îmbată. Această parte din mine nu se potrivește cu restul, așa că o țin

sub tăcere. Despre aceste traume ale mele încă nu am vorbit.

Mai sunt douăzeci și cinci de minute până la deschiderea porții de îmbarcare. Gândurile mi se învârt în jurul problemei alcoolului, exact ca de obicei, de când mă știu. Mă tot întreb: vei mai comanda bere în avion? Vei comanda încă o bere chiar acum, înainte să mergem spre poartă? Se observă, acum, că ai băut o bere? Te bâlbâi puțin în timp ce vorbești? Te vei îmbăta înainte să aterizăm în Islanda? Simt un gol în stomac. Încerc să-mi vin în fire, spunându-mi în gând: nu strica totul acum. Nu fi nesuferită! Lasă-ți deoparte vechile probleme și relaxează-te! Mă hotărăsc că cea mai bună apărare e atacul. Te întreb dacă mai vrei să bei o bere înainte să mergem spre poartă și adaug că eu mă gândeam să beau un pahar de vin. Prietenii tăi mă privesc uimiți. Se uită la ceas și îmi arată că poarta se deschide în douăzeci de minute. Avem timp, le spun, zâmbesc și încerc să par complet relaxată:

— Cine mai vrea un rând? Fac cinste.

O jumătate de oră mai târziu intrăm în avion, după ce am dat pe gât un pahar de vin alb sec, de peste o sută de coroane, care mi s-a urcat ușor la cap. Îmi spun că vom avea un concediu nemaipomenit și că trebuie să încetez să mai fiu o mătușă moralistă. Avionul decolează, iar când stewardesele trec pe lângă noi cu cărucioarele, cerem amândoi vin, bere și whisky. Doar suntem în concediu!

Octombrie 2014

Stau în mașina care mă duce înapoi acasă din Uppsala. Mama mea vitregă l-a adormit pe Ivan, aflat în scaunul de bebeluș de pe locul pasagerului, iar pentru asta îi sunt veșnic recunoscătoare. În acest moment, nu știu exact cum să fiu mamă. Nu reușesc să fiu lângă el atunci când plânge, nu reușesc să-l liniștesc sau să-l consolez, mi se pare că singurul lucru pe care sunt în stare să-l fac e să-l alăptez. Și, apoi, să-l las, din nou, alături de mama mea vitregă.

Ivan a plâns neobișnuit de puțin astăzi. Mă întreb de ce. La cele opt luni ale lui, nu poate înțelege gravitatea celor întâmplate. Totuși, poate că simte și el intensitatea acestui moment. Poate că se simte atât de confortabil știind c-o are alături pe una dintre bunicile sale, încât nu găsește prea multe motive să plângă. Mereu s-a simțit bine în prezența ei. Ea a fost mereu o alinare pentru el. Îl iubește încă de când a venit într-o fugă la maternitate, s-a urcat în patul de spital în care stăteam eu, lăuză și inflamată, și l-a cuprins în brațe în timp ce lacrimile îi curgeau pe obraji. Îi spune Micul Prinț. Mie nu-mi place alintul ăsta, dar o las să-l folosească. Iubirea pe care i-o poartă lui Ivan e importantă pentru el. Și pentru mine. Mai importantă acum, poate, ca niciodată.

Aș vrea să nu vină niciodată ziua în care ea va trebui să plece acasă, să se întoarcă la viața ei. Aș vrea să locuim împreună permanent de acum înainte, ca ea să aibă grijă de Ivan în timpul zilei. Măcar până îmi revin, până când mintea și corpul vor începe din nou să-mi funcționeze. În acest moment, totul e blocat. Gândurile îmi plutesc greoi prin cap și nu ajung nicicum la o rezolvare.

În mașină e liniște, iar eu mă uit pe geam, la peisaj, încercând să nu mă gândesc la nimic. Telefonul îmi tot vibrează în buzunar. Primesc mai multe mesaje pe minut. Am aruncat o privire la majoritatea, dar nu am avut puterea să răspund. M-am hotărât să compun un răspuns automat, un „mulțumesc pentru grijă și ne auzim mai târziu” alături de o inimă drept încheiere.

Mă gândesc să rog pe cineva să trimită toate răspunsurile. Voi face asta mai târziu, diseară.

Acasă, în Enskede, mă așteaptă fratele meu și cumnata mea. Împreună cu câțiva dintre prietenii mei cei mai buni au redecorat și au făcut curățenie. Ți-au luat gecile din hol, ți-au pus deoparte pantofii, ți-au strâns cărțile de pe noptieră și au aranjat patul cu cearșafuri noi. Din întâmplare, au cumpărat cearșafuri identice cu cele pe care le aveam înainte, la fel ca acelea pe care le-ai avut tu când ai murit, acum mai bine de douăzeci și patru de ore. L-am auzit pe fratele meu vorbind la telefon despre asta cu mama mea vitregă și i-am spus că nu e nicio problemă. Lasă-le așa, identice. Nu contează.

Pe de altă parte, de hainele tale vreau să scap încă din seara asta. Să le împachetez în saci de gunoi sau în cutii de carton și să le duc în pod. Nu suport să le văd prin casă. Tot ce mă înconjoară te plânge și îți marchează absența, nu mai am nevoie și de alte obiecte care să facă același lucru. Mi-e de ajuns ce simt. Mi-e de ajuns apartamentul, așa cum e el. Pereții erau și ei ai tăi. Canapeaua era a ta și a mea. Cuțitele din bucătărie le-ai cumpărat tu și le-ai ascuțit. Ușile erau ale noastre. Para de duș am cumpărat-o împreună, săptămâna trecută. Dressingul era al nostru, al amândurora. Tu îți țineai hainele pe partea stângă, iar eu, pe dreapta. Acum, ele trebuie strânse. Nu știu dacă pot eu însămi să fac asta sau dacă voi pune pe cineva s-o facă. Cert e că trebuie să dispară cât mai rapid.

Când ajungem cu mașina în parcare și zăresc casa noastră mare și urâtă ivindu-se la orizont, gândul îmi zboară la vecinii care au trecut pe lângă noi ieri-dimineață când stăteam în curte și așteptam ambulanța. Mă întreb câți dintre ei și-au dat seama ce s-a întâmplat. Mă întreb dacă vreunul dintre cei care au trecut pe lângă noi a văzut și dricul care ți-a cărat trupul neînsuflețit ieri după-amiază. Dacă vreunul, pur și simplu, a luat liftul în același timp cu bărbatul – am impresia că era bărbat – care ți-a ridicat cadavrul. Mă întreb pe ce l-a pus, cu ce l-a acoperit. Văd, în fața ochilor, saci de gunoi negri. O pereche de picioare

goale, ieșite din saci. Mi-e rău. Mă gândesc la cât de înalt ești și mă întreb cum ai încăput în lift, în poziție orizontală. Mi se derulează iar în minte clipele din curte și, amplificate de imaginația mea, se dezvoltă, se pun în scenă, ca într-un teatru grotesc. Mă dezgustă și tremur, fără să-mi tresară niciun mușchi al feței. Mașina s-a oprit, iar mama mea vitregă a început să-i dea jos centura lui Ivan. Îi vorbește în timp ce el se trezește ușor-ușor și zâmbește, bucuros ca întotdeauna de prezența ei.

Cobor din mașină și, împreună, mergem către poartă. Trecem pe lângă banca pe care am stat ieri-dimineață. Pe lângă toate cutiile poștale de lângă lift. Singurul lucru la care mă gândesc acum e că sper să nu mă întâlnesc cu vreun vecin, să nu trebuiască să dau ochii cu nimeni. Sper să ajungem la apartament fără să ne întâlnim cu nimeni. Dacă ne iese asta, reușim orice.

Decembrie 2009

În curând se împlinește o jumătate de an de când ți-am atras atenția, ca să știi și tu că noi doi suntem împreună. Eu sunt iubita ta. Tu ești iubitul meu. Toți știu asta, e momentul să pricepi și tu cum stă treaba.

Ți-am spus asta mai în glumă, mai în serios. Eram la un festival din Dalarna, în culise. Era destul de târziu și era întuneric peste tot. Era, poate, ora unsprezece sau douăsprezece. Eram cam amețiți. Stăteam pe iarbă împreună cu niște prieteni, beam bere scumpă din sticle de plastic și, brusc, tu te-ai ridicat și ai atras atenția prietenilor noștri spunând că vrei să faci un anunț:

— Noi suntem împreună, eu și Carro, ai declarat tu, autoritar.

Prietenii ne-au privit întrebător, mai întâi pe tine, apoi pe mine, apoi din nou pe tine. Cineva a pufnit în râs. Cineva a rostit un „da”, urmat de un semn de întrebare:

— Da? Spune-ne ceva ce nu știm!

Tu ai spus iarăși același lucru și părea că savurezi cuvintele, îți plăcea cum îți alunecau pe limbă, până la urmă. Te-ai așezat la loc. M-ai sărutat. Mi-ai spus că sunt iubita ta. Apoi ai tăcut, părea că te gândești la ceva. Ai adăugat:

— Însă vreau mereu să sărbătoresc Crăciunul acasă la părinții mei. Asta, ca să știi. Ca să nu existe discuții. Nu vreau să-mi petrec vreun Crăciun în altă parte. Pur și simplu.

Astăzi e Ajunul Crăciunului și ieri-seară tu ai plecat, fericit până la Dumnezeu, să-ți vizitezi părinții. M-am informat despre tradițiile voastre și am înțeles că ele nu diferă foarte mult de tradițiile celor mai multe dintre familii. Poate doar în ceea ce privește cadourile, la care ați renunțat de când tu și cei trei frați ai tăi ați crescut, în rest, majoritatea lucrurilor seamănă. În seara de dinaintea Ajunului, coci turtițe cu șofran. Mama ta împodobește bradul pe care tatăl tău l-a cumpărat, sau l-a furat din pădurea de lângă casă, nu știu toate detaliile. Faceți șuncă pe grătar, iar seara, târziu, mâncați puțină șuncă, un pic de miel afumat, beți un pic

de must de Crăciun. Tu dormi pe canapea în camera de zi, înconjurat, uneori, de una sau de mai multe pisici, care stau la picioarele tale. Tatăl tău e primul care adoarme. Mama ta se culcă ultima și, de multe ori, stă trează până dimineața. În dimineața de Ajun mâncați clătite unse cu zmeură scoasă de la congelator, din recolta anuală. La un moment dat, în timpul dimineții, vi se alătură fratele tău mai mic. Apoi nu mai știu exact ce se întâmplă, probabil că gătiți și apoi mâncați, din nou. Seara stați până târziu și vorbiți și vă jucați. Apoi, vine ziua de Crăciun. Aceeași poveste, doar că vin în vizită și fratele tău mai mare, cu familia lui, vin câțiva prieteni buni ai părinților tăi și mătușa ta. În a doua zi de Crăciun, te întorci înapoi în oraș. În linii mari, așa am înțeles că decurge totul. Și am înțeles că pentru tine Crăciunul, cu toată lipsa lui de însemnătate, e o sărbătoare importantă.

Mie Crăciunul nu mi se mai pare ceva minunat de mult timp. După ce au divorțat părinții mei, cândva în anii optzeci, iar tata a murit de cancer, cam în anii nouăzeci, a început să fie, de cele mai multe ori, doar un prilej de a mă opri pe la o grămadă de familii înjumătățite pentru a vedea ce mai fac, într-un timp relativ scurt. O zi cu mama și cu fratele mai mic. O zi cu rudele mamei. O zi cu mama vitregă, sora mai mică, sora vitregă și toți copiii ei. O zi cu rudele tatei. Iar acum, începând de anul acesta, o zi cu familia ta. Nu e cel mai plăcut lucru, însă nu vreau să par nerecunoscătoare, așa că fac tot ce pot să par bucuroasă că e Crăciunul. Tatăl tău mă așteaptă la autobuz când ajung în ziua de Crăciun. Și el e într-o dispoziție la fel de radioasă, iar în cazul lui, cred că e sincer.

Seara jucăm Monopoly și tu câștigi; mă învingi de mai multe ori, cu o satisfacție atât de mare, încât, la un moment dat, șuier la tine:

— Da’ mai ține-ți gura! – atât de apăsat, că mă aude și mama ta.

Am aflat că te porți oribil când câștigi, nu te poți abține să nu-ți înjunghii adversarul și să mai și învârți cuțitul în rană de câteva ori. Eu, de altfel, sunt un pierzător teribil și urăsc jocul Monopoly, e cel mai umilitor mod de a pierde. La Monopoly durează ore

întregi să pierzi. Când îți spun să taci și mama ta aude, începi să râzi și mă iei de mână peste masa la care stăm așezați, eu sunt așa de nervoasă că mă zbat să mi-o eliberez, dar mă rușinez de mama ta și mă răzgândesc, te iau din nou de mână și scot un hohot care aș fi vrut să fie drăguț, dar care sună, mai degrabă, ca râsul unei vrăjitoare.

Când ne ducem la culcare, mă mai liniștesc, iar tu încetezi să mai întorci cuțitul în rană. Te întreb, în șoaptă, dacă crezi că mama ta s-a supărat că am țipat la tine. Tu îmi spui să nu-mi bat capul. Crezi că, în cel mai rău caz, i s-a părut amuzant. Că o meritai. Mă decid să nu mă mai gândesc la asta și ne spunem noapte bună, în întuneric eu te pup, iar pupicul devine sărut, iar apoi facem dragoste, apoi adormim și, când ne trezim, e a doua zi de Crăciun, nu mai e mult și se termină sărbătoarea. În sfârșit.

Octombrie 2014

Miroase a cafea în hol și fratele meu, dragul meu frate și prieten, mă întâmpină cu o îmbrățișare. Un moment dispar în brațele lui, închid ochii, plâng, țip, strig, suspin, nu vreau să-i dau drumul. Mă forțez totuși s-o fac și, în spatele lui, o văd pe prietena lui. În spatele ei stă una dintre cele mai bune prietene ale mele. Toți mă îmbrățișează și-mi vorbesc cu voci blânde, încearcă să nu deranjeze, nu vor decât să-mi ușureze situația, dar nu-și dau seama exact cum. Mi se face rău. Cred că-mi vine să vomit. Fratele meu îmi întinde o ceașcă cu cafea. Arată cu degetul înspre bucătărie, unde găsesc pâine proaspătă, brânză, dulciuri și prăjituri pe masă. Simt că mi se întoarce stomacul pe dos. Simt nevoia să-mi întorc privirea. Mă uit în jur, în casa noastră, casa mea și a lui Ivan de acum înainte.

Apartamentul e lună și bec. Podelele strălucesc. Nu e niciun obiect pe jos, iar în hol nu e nicio urmă de tine – gecile, căciulile și pantofii tăi au fost strânse toate de echipa de curățenie care a tot muncit în apartament încă de ieri. Aflu că au adunat hainele în cutii de carton, dar că le-au lăsat în dressingul nostru, așteptând de la mine indicații în legătură cu soarta lor. Nu știu ce să fac cu ele. Nu pot să iau altă hotărâre referitoare la hainele tale, decât aceea că vreau să dispară din ochii mei. Încep o propoziție, dar nu reușesc s-o termin. Spun că vreau să dispară, dar numai deocamdată. Fratele meu dă din cap și începe să care cutiile în pod, până să apuc eu să mă uit în dressing. Vreau să văd dormitorul în care ai murit.

Mă îndrept într-acolo. Ușa e întredeschisă, iar pe hol se revarsă raze de lumină dinspre cameră, probabil că soarele bate înspre balcon acum. Vreau să intru în cameră, dar nu îndrăznesc. Vreau să am curajul de a intra acolo, îmi spun că trebuie s-o revăd. Imaginea trupului tău întins pe pat, glezna ta ieșită de sub pătură îmi zvâcnește pe retină. Inima îmi bate în același ritm. Intru. Ieri, încă erai aici. Acum, în urma ta a rămas un mare gol, un ecou răsunător.

Camera pare diferită astăzi. E nemobilată acum. Patul dublu stă lângă un alt perete, iar acolo unde era

înainte sunt acum un fotoliu și o lampă de citit. Sub fotoliu se află un covor nou, iar pe brațul lui, o pătură. La fereastră sunt perdele noi. E aceeași cameră de ieri, și totuși nu e. Mă emoționez când mă gândesc la cât de mult se străduiesc cei care mă iubesc și cum nu mai știu ei cum să mă ajute pentru a-mi face viața, din nou, suportabilă. Izbucnesc în plâns de recunoștință. Și pentru că tu ai murit aici, tocmai ai murit.

Îmi spun că trebuie să dorm aici, începând cu noaptea asta. Asta trebuie să fac. De acum înainte, dormitorul va fi al meu și al lui Ivan și asta trebuie să funcționeze cumva. Trebuie să meargă.

Iulie 2010

Suntem deja împreună de peste un an. Eu am reușit să-mi schimb locul de muncă, să ies din branșa muzicală și să lucrez la o editură. Acum nu mai lucrez seara și în weekend decât foarte rar. Acum ne vedem aproape în fiecare zi, exact așa cum îmi doresc, exact așa cum sper că îți dorești și tu.

Au trecut trei luni până ai început să te consideri iubitul meu și pe mine, iubita ta. Totuși, nu menționezi asta prea des. Nu îți plac etichetările. Te tot încăpățânezi să-mi spui că mă *placi* atunci când vrei să-ți exprimi afecțiunea, dar m-am obișnuit deja. M-am hotărât că asta înseamnă ceea ce vreau eu să însemne. Asta e, ești mai scump la vorbă decât majoritatea oamenilor.

Acum eu sunt iubita ta, iar tu ești iubitul meu. Ieșim des în oraș, în puburi, în baruri, la cluburi și la concerte. Am reținut ce îți place să comanzi la restaurant, friptură și cartofi prăjiți sau chiftele cu piure și gem de merișoare, și știu ce muzică asculți atunci când vrei să te înveselești acasă. Știu că ai coșmaruri dacă te înveliști cu pături prea groase și am reținut ce autobuz trebuie să iei până la casa părinților tăi. Știu ce te face să râzi, ce filme îți plac, ce preferi să faci în weekend și ce seriale ne plac amândurora. Știu că rar ne punem de acord dacă un film de la cinema e bun sau prost și am înțeles că vorbești serios atunci când îmi spui că nu e nicio problemă dacă ies în oraș cu prietenii, fără tine. Îți cunosc mirosul de când te trezești, iar tu te-ai obișnuit să stai departe de mine când am sindrom premenstrual. Facem aproape totul împreună acum, iar viața noastră e stabilă și simplă. Mă uimește cât de lipsit de complicații poate fi, de fapt, să trăiești alături de cineva și mă bucur că te-am făcut să ieși din cochilie, deși aveai rețineri la început. Și tu pari să te bucuri de asta, dar nu o spui direct. Unele lucruri trebuie să le ghicesc, dar acum am învățat să te citesc. Nu totul trebuie rostit.

Vara mergem la o groază de festivaluri de muzică. Tocmai începem a doua vară împreună. Ieșim des cu

prietenii. Ne vedem mai des cu prietenii mei decât cu ai tăi. Ai mei sunt mai numeroși și ținem legătura cu ei mai frecvent decât o faci tu cu ai tăi. Și nu ești atât de dificil. Majoritatea ieșirilor îți plac. Nu ai nimic împotrivă să ni te alături. Ne simțim bine atunci când ieșim împreună. Râdem la aceleași glume. Și, mai mult decât atât, tu râzi la glumele mele. Generos și fără rețineri, râzi în hohote la glumele mele, iar eu te iubesc pentru asta. Nu te simți ofensat atunci când eu atrag toată atenția asupra mea. Nu ești niciodată gelos sau posesiv când suntem în oraș. Nu te interesează foștii mei iubiți. Îți place să mă privești când dansez, tu nu dansezi niciodată, dar te simți bine lângă mine și, când trecem unul pe lângă altul, îți treci mâna peste șoldul meu cu o mișcare naturală și firească. Sunt atât de îndrăgostită de tine! Iubesc fiecare milimetru din corpul tău ușor rahitic de aproape doi metri. Îmi pari frumos din orice unghi și la orice oră din zi și din noapte.

De câteva ori ne-am certat pentru că mi s-a părut că bei prea mult, până te îmbeți de tot. În mod ironic, asta se întâmplă adesea în momentele când și eu beau, ceea ce îmi subminează puțin autoritatea. Pe măsură ce golesc eu însămi paharele de vin unul după altul, parcă încep să te supraveghez tot mai atent. Devin geloasă și mă îngrijorez. Mi se pare că le vorbești prea prietenos altor femei. Sunt atentă dacă ți se împleticește limba când vorbești sau dacă îți pierzi controlul și îți atrag atenția tot mai des că ar trebui s-o iei mai ușor și să faci o pauză. Îți aduc un pahar cu apă de la bar când, de fapt, m-ai trimis să mai iau un rând de băutură. Tu, pe de altă parte, mă consideri enervantă, manipulatoare și comentezi că ar trebui să mă relaxez. Îmi spui că nu-ți plac privirile pe care ți le arunc atunci când îți comanzi o bere de la bar. Sau când o bei prea repede. Eu încerc să mă abțin, dar mi-e greu. M-am obișnuit acum mult timp să țin socoteala. Mai întâi socotesc, apoi urmează privirile insistente, iar la urmă, cicălitul. Ajungem să ne certăm. Nu o dată, vara asta, am plecat acasă de la o petrecere pentru că am început să ne certăm. Nu e o problemă mare, dar începe să devină o obișnuință. Știu asta din relațiile mele trecute și sunt conștientă că persoana care are cele mai mari probleme sunt eu, dar

asta nu mă ajută. Se pare că nu reușesc să mă abțin odată ce încep să stau de veghe. Și, din păcate, deja am început.

Când nu suntem beți, încercăm să ne rezolvăm conflictele. Eu încerc să-ți explic că asta mi se trage din copilărie, că nu pot să-mi stăpânesc socotitul și cicălitul, că mi-e greu să văd că, la sfârșitul serii, pari alt om. Tu îmi spui că înțelegi și că, de fapt, nici ție nu-ți place să te îmbeți, dar îmi amintești că toată lumea își schimbă comportamentul atunci când bea. Inclusiv eu.

— Bineînțeles, dar asta nu înseamnă că trebuie să bei fără măsură, spun eu.

— Așa e, spui tu.

Și apoi ne împăcăm. N-avem chef să ne dondănim pentru un lucru neînsemnat, iar duminica ne răsfățăm cu o pizza. Săptămâna decurge armonios. Apoi vine iar weekendul când îți arunc iar priviri cu subînțeles și devin o companie tot mai nesuferită pentru tine. Din nou.

Azi am fost la concert la stadionul din Stockholm. Am dansat alături de mulțimea care ne înconjura, am zbierat și am băut, iar la sfârșit am ajuns la o terasă unde ne așteptau câțiva prieteni. Lumea e încă veselă și bea. Tu întrerupi o discuție, te uiți la mine și îmi spui, cu o voce aproape solemnă:

— Sunt îndrăgostit de tine, să știi.

Când o spui, pari bucuros, mândru, ca și cum mi-ai face un cadou. Înțelesul vorbelor tale îmi scapă și nu știu ce să-ți răspund. Mă surprind sperând că prietenii noștri nu au auzit ce ai zis adineauri. E evident că e prima dată când rostești cuvintele astea. Mă fâstâcesc:

— Ce drăguț, mulțumesc! Îți spun, până la urmă.

Îți dau un sărut scurt și repet:

— Ce drăguț! Foarte drăguț!

Nu știu dacă chiar cred asta, dar nu vreau să-ți răpesc această clipă, așa că mă prefac copleșită și recunoscătoare pentru declarația pe care mi-ai făcut-o. Au trecut cincisprezece luni de când suntem împreună. Ne-am văzut aproape zilnic. Tot de atât timp sunt îndrăgostită de tine. Îndrăgostită iremediabil, declarat, oficial. Tu, din contră, te-ai îndrăgostit de mine în seara

asta. Mi-aș dori să nu percep asta ca pe o batjocură, dar așa e. Fie o batjocură, fie o dovadă a lipsurilor mele, nu știu exact care dintre ele.

Lucrurile nu merg prea bine între noi, îmi spun în gând, în timp ce mergem acasă la tine cu taxiul. Tu mi-ai spus abia acum, pentru prima dată, că ești îndrăgostit de mine, pe când eu am de mult în minte acest gând; nu avem același tempo. Când ajungem acasă, vrei să facem dragoste, dar eu îți spun că sunt prea obosită și mă întorc cu spatele la tine, prefăcându-mă că dorm. Tu mă iei în brațe, corpul tău se mulează perfect pe al meu și, în scurt timp, îți aud respirația grea.

Octombrie 2014

Nu pot să dorm. Corpul meu nu știe cum să se destindă. Am petrecut o seară care, în ciuda tuturor aparențelor, s-a dovedit până la urmă a fi plăcută: m-au vizitat destul de mulți prieteni și rude care m-au ajutat să gătesc, să aranjez, să servesc și să strâng masa. În sfârșit, sunt singură acum și tremur de frig, deși am două pături pe mine. În cameră e întuneric. Ivan e sensibil la lumină și la zgomote, iar eu încerc să stau cât mai nemișcată ca să nu-l trezesc. Uneori, e suficient și cel mai mic foșnet al unui cearșaf ca să-l trezească. Tocmai a adormit a doua oară în seara asta, după o perioadă mai lungă în care l-am trezit ca să-l alăptez și să-i schimb scutecul. S-a lăsat tăcerea în camera de alături, acolo unde dorm mama mea vitregă și sora mea mai mică. Fratele meu și soacra mea au plecat acasă în seara asta, pe la ora zece. Mi-au promis că se vor întoarce mâine-dimineață, imediat după micul dejun. Mâine-seară, mama îi va lua locul mamei mele vitrege. Mai departe de atât, nu pot să-mi fac planuri.

Florile au început deja să se ofilească. Am primit astăzi vreo zece buchete. Nu le-am numărat, dar sunt puse unele peste altele acum. N-am destule vaze în care să le pun, folosesc în schimb borcane și, în curând, voi avea nevoie chiar de o găleată. Colegii tăi trimit flori. Prietenii tăi trimit flori. Prietenii mei trimit flori. Colegi, foști colegi, prieteni apropiați sau cunoștințe mai îndepărtate, cu toții trimit flori. Când sună telefonul și văd că e un număr pe care nu-l am în agendă, îmi dau seama că e curierul care vrea să intre în bloc cu florile, dar interfonul e defect. N-am chef să răspund și las pe altcineva și, în câteva minute, se mai ivește un buchet. Multe dintre ele sunt de la florăria care se află la numai câteva sute de metri de aici, dar o parte sunt de la alte florării, de mai departe, de la periferia și din centrul orașului. Toate buchetele sunt însoțite de bilete cu urări pline de iubire, de diferite dimensiuni. Fratele meu le adună pe toate într-un dosar. O prietenă s-a apucat să facă un program, pe zile, cu rudele și prietenii care vor sta cu mine în următoarele săptămâni. Mai devreme, în seara asta, m-am emoționat

văzând că toți mă ocrotesc, iar asta mi-a dat încredere în mine. Nu trebuie să trec singură prin asta, mi-am spus. Nu sunt singură. O vorbă spune „E nevoie de un sat întreg ca să crești un copil”, iar noi asta suntem, un sat. Și suntem atât de mulți în acest sat, mi-am spus, încât poate vom reuși, până la urmă.

A sosit și noaptea. E liniște. Acum, când stau întinsă aici, nu mai sunt la fel de încrezătoare. Tremur, Ivan doarme, iar eu nu știu ce să fac cu viața mea. Nu știu ce se întâmplă cu mine. Nu știu cum voi trece peste această noapte. Oare să trezesc pe cineva? Să plâng pe umărul cuiva? Nu știu. Nu vreau să plâng în brațele nimănui, vreau să dorm. Vreau ca Ivan să doarmă. Nu știu ce aș spune dacă aș trezi pe cineva acum. Rămân în pat. Simt o apăsare în piept, tremur din rărunchi și inima îmi bubuie și îmi spun că așa trebuie să fie când ești anxios. Acum știu cum e.

Octombrie 2010

Într-o zi, m-am săturat să locuiesc la două adrese, am sunat un agent imobiliar și totul a mers foarte repede. O lună mai târziu, apartamentul meu era vândut, actele erau semnate și după-amiaza a venit la mine acasă o dubiță ca să-mi transporte lucrurile. Am împachetat, fără exces de sentimentalism, așa cum m-am obișnuit în ultimii ani, doar obiectele importante. Am eliminat ce nu-mi era de folos, cu excepția câtorva jurnale și albume foto pe care le-am păstrat, am aruncat, am selectat, am reciclat și am donat la Crucea Roșie. Când m-am mutat la tine, în apartamentul tău mobilat sărăcăcios din Hornstull, mi-ai făcut loc în singurul dulap pe care îl aveai. A fost o mutare lipsită de dramatism, ca un act pragmatic sau ca un fel de tranziție pentru adevărata mutare pe care o vom face mai târziu împreună. Nu mai e mult până atunci. Aștept să te hotărăști. Ai muncit mult în ultimele luni. Nu prea ești dispus să faci planuri acum. Pentru început, mă mulțumesc cu atât.

Diseară, când ne vom duce la culcare, nu va mai trebui să ne întrebăm unde a rămas mâncarea pe care am luat-o la ultimele cumpărături sau unde ți-ai lăsat picăturile de ochi. Nu ne vom mai certa niciodată referitor la cine să doarmă la cine și nu vom mai aduce cifre și statistici drept argumente pentru cine merită cel mai mult să doarmă la el acasă. De acum înainte, locuim la aceeași adresă. Am vorbit să ne găsim în curând, dar încă nu acum, o locuință comună. Până atunci, voi locui la tine. Așa pare să fie cel mai simplu. Detaliile nu mă interesează.

Nu te simți prea bine azi. Aseară am sărbătorit ziua unui prieten care a împlinit 30 de ani, iar petrecerea a ținut până în zori. Niște amintiri vagi îmi spun că ne-am certat în drumul spre casă, ne-am oprit în dreptul magazinului 7-Eleven de la colțul străzii mele, dar, când ne-am trezit azi-dimineață, nu ne mai aminteam care a fost motivul, așa că am lăsat-o baltă. Acum încercăm să ne concentrăm pe planurile de mutare, dar merge greu. Suntem epuizați. Înainte de

toate, trebuie să mâncăm. Mergem la o cafenea și ne comandăm fiecare câte o gustare. Discuțiile noastre trenează și niciunul nu pare să fie prea nerăbdător în legătură cu mutatul.

În timp ce mâncăm, discutăm despre petrecerea de ieri și-i bârfim pe prietenii noștri comuni. Ne amintim cine s-a îmbătat cel mai tare, cine cu cine s-a sărutat, cine nu a venit, cine tocmai rămăsese singur și flirta cu altcineva. Pe tine te deranjează faptul că toți prietenii mei au aceeași orientare politică și reacționezi agresiv atunci când ești contrazis, nu poți niciodată să porți o discuție civilizată. Îmi spui că e periculos faptul că există consens în cercul meu de prieteni. Am auzit asta de sute de ori, deja. Nu am chef să mai vorbesc despre asta încă o dată. Schimb subiectul, cât pot de subtil în starea de mahmureală în care mă aflu. Tu mă determini să fac asta. Râzi atunci când reproduc un schimb de replici auzit ieri. Asculți cu răbdare și, aparent, cu interes, flecăreala mea un pic prea lungă despre un lucru neînsemnat. Exagerez și te împung, ca să te amuz. Tu râzi de ceea ce zic și nu te îndoiești de adevărul povestirii mele. Te porți frumos cu mine și, pentru asta, te iubesc. Începând cu seara asta locuim împreună, nu e încă ceva foarte serios, dar nici nu e departe de a fi. Asta ni se potrivește destul de bine. Asta îmi place să cred.

Octombrie 2014

Am intuit bine că vom mai primi și alte flori. Astăzi, imediat după ora zece, curierul a început să sune din nou. Interfonul defect ne obligă să facem o groază de drumuri, de la etajul cinci până jos, pentru a-l primi. Și uite așa s-au adunat, grămadă, florile și biletele. Eu n-am reușit să închid un ochi aseară și iată-mă acum începând o nouă zi, într-o stare deplorabilă.

Azi-noapte, m-am gândit întruna la clipa morții tale. Mi-am stors creierii, încercând să-mi dau seama cum s-a petrecut, cum a survenit, cum s-a putut întâmpla fără ca eu să mă trezesc, fără ca pisica să reacționeze în vreun fel și să vină în camera alăturată ca să ne trezească. Probabil că ți-ai dat duhul în liniște, m-am gândit. Poziția corpului tău era, însă, atât de ciudată, crispată parcă, cu fața în jos, cu capul într-o parte, cufundat în pernă. De ce stăteai așa? Ai avut crampe? Te durea ceva?

Vreau să cred că stăteai așa pentru că s-a întâmplat atât de rapid, atât de liniștit, încât nu a existat niciun moment în care tu să fi știut că, în clipa aceea, mori. Gândul că nu eram lângă tine în clipa morții tale e atât de insuportabil, încât simt nevoia să mă conving că dormeai liniștit atunci când s-a întâmplat și că totul s-a petrecut fără ca tu să fii conștient de asta. Îmi doresc să fi fost acolo, ca tu să mă fi putut apuca de mână. Îmi doresc să fi fost lângă tine. În același timp, mă îngrozește gândul că aș fi putut fi lângă tine în acel moment. Cum aș fi reacționat dacă aș fi fost acolo? Dacă aș fi încercat să te salvez și nu aș fi reușit? Oare aș fi încercat să-ți acord primul ajutor în timp ce Ivan ar fi plâns lângă noi? M-aș fi descurcat? Dacă nu m-aș fi descurcat? Cum aș fi putut să-mi iert vreodată asta?

În orele nedormite din a doua noapte, m-am gândit că e important ca tu să nu fi știut niciodată că urma să mori. Mi-am dorit să pot face ceva, să pot plăti pe cineva ca să-mi ofere această garanție. Mi-am spus că, dacă aș ști că tu nu ai fost conștient de asta, totul ar deveni puțin mai ușor de îndurat. Doar în cazul ăsta aș putea să trăiesc cu acest gând. Atunci, n-ai mai fi murit complet însingurat. Mă întrebam dacă autopsia poate

indica ceva despre asta. Mă întrebam când vom afla rezultatele autopsiei. Nu spunea doctorul că poate dura luni întregi? Cum e posibil să dureze atât?

A trecut și a doua noapte. Orele s-au scurs, gândurile m-au măcinat, apoi a răsărit soarele, iar angoasa mi s-a liniștit, oarecum. Vine o nouă zi, vine lumina, voi fi în compania oamenilor și voi primi ajutor cu îngrijirea lui Ivan și încurajări ca să-mi revin. Ce e o zi? O simplă picătură într-un ocean. Și tot ce se mai poate spune despre asta.

Iulie 2011

Locuim împreună de o jumătate de an, tot în apartamentul tău cel prost mobilat și cu o bucătărie minusculă în care simt că transpir de mor. Mă trec toate apele. Un val de caniculă domină Stockholmul, care se umple în fiecare zi cu raze de soare arzătoare, căldură apăsătoare, un aer sufocant și trupuri lipicioase. Ziarele de seară răcnesc, titrează cu litere de-o șchioapă, o numesc când „canicula de șoc", când „canicula rusească". Rețelele sociale se umplu de rapoarte date din concedii. Lumea face baie, citește cărți, copiii se bălăcesc în piscine, fac plajă, adulții stau întinși în șezlonguri și-n hamace. Oamenii vorbesc despre ce mai citesc, iar paharele cu vin se aburesc de la contrastul dintre cald și rece. Vara asta n-are nimic neobișnuit față de altele, în afară de faptul că eu nu mă simt bine.

Noi doi n-am mers nicăieri în vara asta. Planurile noastre vagi de vacanță s-au dus pe apa sâmbetei, iar acum stăm aici și transpirăm în canicula rusească. O detest, nu-mi doresc decât să fie nor, umbră sau măcar o mică boare, dar acestea întârzie să apară. Zilele sunt tot mai călduroase, la fel și nopțile. Fiindcă nu mă pot război cu zeii vremii, îmi vărs nervii și frustrarea pe tine și pe apartamentul tău.

Cum *e posibil* să fie așa de cald într-un apartament, așa ceva n-ar trebui să existe, mă plâng eu în fiecare seară. Tu oftezi, te ridici de la biroul unde stăteai și încercai să lucrezi pe calculator. Te străduiești acum să mă ajuți să suport căldura, mai mult pentru că nu mai reziști nicio clipă să-mi auzi lamentările. Se tot repetă de câteva săptămâni, deja. Deschizi larg toate ferestrele și, imediat, pătrunde în casă zgomotul supărător al traficului de pe Långholmsgatan, ca și cum am fi chiar în mijlocul unei intersecții. Eu mă strâmb, nemulțumită, dar nu mai îndrăznesc să mă plâng. Tu proptești o carte groasă în fanta pentru scrisori din ușa de la intrare, ieși pe ușă, te aud cum deschizi gura de aerisire de la ușa de pe scară. Încerci să faci ventilație. Te întorci înăuntru. Îmi vezi privirea încruntată și citești autocompătimirea din ochii mei. Te uiți la mine cu o

privire care spune: Ce pot să mai fac? Nu pot face mai mult de atât. Liniștește-te, încetează.

Nu mai zic nimic, dar n-am încetat să mă plâng în sinea mea. Tot nu se răcorește. Apartamentul ăsta nu-i bun pentru noi. Și e și urât. Ce tapete urâte. Ce bucătărie mică, în care nici nu poți să gătești. Tot compătimindu-mă, ignor faptul că eu oricum nu gătesc niciodată, în nicio bucătărie, de orice mărime, dar bucătăria asta nu-i bună. Trebuie neapărat să ne mutăm de aici, imediat. Într-un loc mai bun, în care să poți respira în timpul nopții. Un loc care să fie al nostru, al amândurora, nu unul care e al tău și în care să mă mut eu. Parcă așa am decis de la început. De ce nu facem asta odată, de ce locuim încă aici?

Știm amândoi lucrul ăsta. Știm amândoi că furia mea pe apartamentul tău are legătură, de fapt, cu altceva. Ceva despre care nu avem puterea să vorbim în fiecare zi. Ceva ce încerci să rezolvi cât mai simplu, aerisind apartamentul.

În spatele lamentării mele se ascunde o neliniște, o dorință să mișc lucrurile, să avansăm, să ne mutăm undeva, să facem ceva amândoi, să facem planuri, să lucrăm în echipă. Bănuiesc că în spatele oftatului tău se ascunde un semn că tu nu-ți dorești asta, că vrei, mai degrabă, să rămânem încă o vreme pe loc sau poate chiar mai mult.

Iarăși nu suntem în același tempo.

În rarele momente când vorbim despre asta, tu te învârți în scaun jenat, îți ferești privirea, vrei să închei cât mai repede discuția. Îmi spui, cu o voce împăciuitoare:

— În curând, dar nu încă, nu e momentul. Acum am mult de lucru. N-am timp să mă gândesc la mutat. Ne simțim destul de bine și aici, oricum.

Eu răspund că nu, nu ne e bine. Apartamentul ăsta nu-i al nostru. Și e un loc rău, din o sută de motive. Se face cald. Patul îmi provoacă dureri de spate. Traficul e infernal. Deasupra noastră locuiesc niște nebuni, la fel și dedesubtul nostru. În bucătărie nu poți să gătești.

Știi deja ce părere am despre apartamentul tău. Ai tot auzit-o de o grămadă de ori. Îmi dau seama brusc de asta și mă abțin. Mă apucă remușcările. Mi-e rușine de

lucrurile pe care le-am spus despre locul pe care tu l-ai numit casă timp de zece ani, locul pe care nu l-ai urât deloc și pe care nu l-ai considerat cel mai prost apartament din tot orașul. Mă jenez de temperamentul meu coleric, de părerile mele intolerante, de încăpățânarea și de egoismul meu. Îmi spun: nu e bine ce se întâmplă, nu vreau să fiu așa. Tu nu meriți asta. Trebuie să-mi revizuiesc comportamentul imediat. Trebuie să redevin drăguță, să nu te mai cicălesc tot timpul, să fiu mai îngăduitoare.

Până la urmă, încetăm să mai vorbim despre apartamente și ne împăcăm, ne punem de comun acord să cumpărăm în weekendul viitor un pat nou și, cu excepția remușcărilor mele, totul decurge frumos timp de câteva zile, până când eu nu mă mai pot stăpâni și ne certăm din nou.

Octombrie 2014

A treia zi mă scol din pat fără să știu dacă am dormit și mă întreb cât timp rezistă organismul uman fără să doarmă. Asta m-a dus cu gândul la perioada de după ce-am născut, când n-am dormit patru nopți la rând privindu-l pe Ivan, cuprinsă de adrenalină și de panică. Să se întâmple acum același lucru? Doar că e vorba de un alt tip de adrenalină, de un alt tip de panică.

Când s-a crăpat de ziuă, am luat decizia să mă descotorosesc de pisică. După încă o noapte în care a hoinărit prin apartament și a mieunat după tine, tulburând liniștea cu chemările ei, mi-a fost clar că n-o mai suport. Nu mă descurc să-i port de grijă și ei, și lui Ivan, și mie. Trebuie să elimin pe cineva. Pisica e aceea. Pisica ta.

Mai întâi îmi vine ideea, apoi mă hotărăsc să-i trimit un mesaj unei cunoștințe și s-o rog să aibă grijă de pisica noastră, cel puțin pentru un timp, până depășesc eu acest moment, sau poate pentru o perioadă mai lungă. Ea acceptă bucuroasă și-mi spune că poate să vină s-o ia chiar în această seară.

Vizitele prietenilor mei nu mai încetează. Ei vin câte patru odată, iar vizita durează maximum 45 de minute conform planului minuțios al prietenei mele care dovedește mult spirit de inițiativă. Între vizite, tot conform orarului, am programate pauze de odihnă, dar niciodată nu reușesc să mă odihnesc. Pot oricând să iau o pauză de la vizite când nu mai rezist. Atunci, prietena mea anulează următoarea întâlnire și toți sunt de acord că nu e nicio problemă dacă fac asta, dar, deocamdată, am ales să-i las să vină, unul după altul, în grupuri de câte patru.

Într-un fel, îmi prieste valul continuu de vizitatori. Ne îmbrățișăm, plângem și vorbim și deja m-am întâlnit cu aproape toți. Prima întâlnire e cea mai grea. Încerc să-mi închipui că va veni o vreme când nu voi mai fi o victimă pe care apropiații să se simtă obligați s-o privească cu milă, dar, cum asta nu se va întâmpla

prea curând, continui să primesc vizitele prietenilor mei.

Însă vizitele prietenilor, discuțiile pe care le purtăm, cuvintele pe care le tot repet și reacțiile lor la auzul acestora au și alt rol. Fără să-și dea seama, ei mă ajută să alung gândul pe care nu am curajul să li-l împărtășesc, acela că mă simt vinovată de moartea ta. Ei mă întrerup de fiecare dată când insinuez că nu știm din ce cauză ai murit, că se crede că ți-a cedat inima, că nu se poate ști de cât timp erai bolnav. Când sunt gata să trag concluzia că poate ai murit din cauză că te cicăleam prea mult, că nu te lăsam deloc în pace, că eram nemulțumită de relația noastră, ei mă opresc să dau curs acestor gânduri, măcar pentru o clipă:

— N-aveai de unde să bănuiești asta, spun ei și mă îmbrățișează.

— Trebuie să te porți cu viii ca și cu viii, îmi spune altul, iar vorbele lui mi se întipăresc în minte.

Trebuie să le țin minte. Așa m-am și purtat cu tine. Cu toate astea, e posibil să fiu vinovată că s-a întâmplat ce s-a întâmplat? Mă fac vinovată în vreun fel de faptul că Ivan a rămas fără tată? Nu știu. Prietenii, însă, resping aceste gânduri, iar orele trec și, astfel, mai trece încă o zi.

După o zi întreagă, am povestit de atâtea ori despre felul în care te-am găsit mort în dormitorul nostru, încât am început să folosesc, mecanic, aceleași cuvinte. Pe măsură ce repovestesc, parcă mă îndepărtez tot mai mult de acel moment și totul mi se pare mai degrabă o născocire decât o amintire reprodusă cu exactitate. Până la urmă, din cauza epuizării sau a repetării continue, parcă nici n-aș mai povesti o amintire, ci aș recita o poezie. Spun vorbele doctorului ca și cum ar fi ale mele.

Ultimii prieteni pleacă acasă cu puțin timp înainte de ora cinei și rămânem doar noi, apropiații. Mai e puțin și se încheie încă o zi. Aștept cu nerăbdare să dorm în noaptea asta.

Martie 2012

Noi doi nu facem prea multe lucruri în weekend. Ne facem planuri foarte rar și, de cele mai multe ori, ne petrecem weekendurile acasă, în apartamentul tău, sau ne plimbăm prin împrejurimi. Uneori, facem o plimbare mai lungă. Uneori luăm micul dejun cu câțiva prieteni. Uneori bem bere sau vin cu niște prieteni. Uneori suntem invitați la niște prieteni, la cină. Noi nu prea invităm prieteni la noi. Bucătăria e de vină. De fapt, întregul apartament nu e locul cel mai potrivit pentru a lua cina.

În diminețile de duminică, eu merg la un curs de călărie în Enskede, iar tu mă însoțești câteodată la hipodrom. Nu pentru că ți s-ar părea distractiv, ci pentru că te-am tot bătut la cap până când n-ai mai avut cum să refuzi. Îngheți de frig în timp ce stai în tribună în timpul lecțiilor mele de călărie, iar când, aflându-mă pe cal, îți caut privirea, observ că te uiți mai mult la ecranul luminat al telefonului tău. Treci printr-o perioadă în care lucrezi mult, de multe ori inclusiv seara și în weekend. În timpul săptămânii, eu îmi petrec serile uitându-mă la reality show-uri și schimbând mesaje cu prietenii mei.

Noaptea trecută a nins în Stockholm, iar când ne trezim, temperatura de afară e cu câteva grade sub zero. V-am convins pe tine și pe o prietenă să mă însoțiți la hipodrom, pentru ca, mai apoi, așa, într-o doară, să mergem să vizionăm un apartament în Gamla Enskede și apoi să bem o cafea la o brutărie de acolo. Într-o clădire pe lângă care am trecut de multe ori e de vânzare un apartament de trei camere, nu foarte mare, iar prețul său e aproape același cu cel cu care mi-am vândut eu garsoniera din Söder acum aproape un an. Nici nu mă gândesc, de fapt, să plec din Södermalm și să mă mut la periferie, nici măcar în Gamla Enskede, dar simt că o curiozitate aparte mă atrage spre această clădire. Vreau să văd apartamentul, să văd cum arată înăuntru, să aflu de ce un apartament din oraș, de aceleași dimensiuni, costă aproape dublu și să descopăr ce se ascunde în spatele fațadei portocalii. Casa cu acoperiș în pantă frântă e situată pe intens circulata

Nynäsvägen și marchează punctul de la care începe zona rezidențială din Gamla Enskede. Acolo șerpuiesc drumuri sinuoase printre feluritele case de lemn, iar potecile înguste conduc spre livezi umbroase, pline de pomi fructiferi, hamace și terase de lemn. Lângă Margaretaparken e șirul de case în stil englezesc pe lângă care m-am plimbat, fascinată, duminici de-a rândul după orele de călărie. Nici nu-mi închipuiam că există un asemenea loc. Ce frumos trebuie să fie să copilărești aici. Toată lumea pare să trăiască în armonie. Aici nu se poate întâmpla nimic rău, mi-am spus, fără să-mi pese cât de naiv gândeam. Aici vecinii sunt buni prieteni, se salută peste gard, își împrumută zahăr și făină și scot pe marginea trotuarului cutii de carton pline cu mere, cu bilețele pe care sunt scrise de mână cuvintele „poftiți și luați!”

În clipa în care intru în apartament, îmi dau seama că am greșit venind la vizionare. Podeaua scârțâie, pereții au unghiuri ciudate, coridoarele sunt lungi, ferestrele au pervazuri adânci, iar baia este mică. Bucătăria e renovată, dar încă are blatul vechi. Când ajung însă pe holul care leagă camera de zi de dormitorul izolat într-un colț, din care se vede mica pajiște și spatele caselor din lemn din Gamla Enskede, simt că îmi doresc neapărat să locuiesc aici. Nu există alternativă. Trebuie neapărat să dorm în acest dormitor. Asta trebuie să fie priveliștea mea atunci când mă culc, seara, și când mă trezesc, dimineața. Acest colțișor de pajiște trebuie să fie al meu. Apartamentul ăsta trebuie să fie al meu, al nostru. Aici o vom lua de la capăt, tu și cu mine.

Ajung în camera de zi, unde tu și prietena mea vă aplecați peste fereastra cu pervaz adânc, vorbind cu agentul despre nivelul zgomotului provocat de traficul de pe Nynäsvägen. Prietena mea se îndoiește de cunoștințele agentului în privința decibelilor și a zgomotului, și ea lucrează în organizarea de concerte, așa că îi desființează imediat argumentul asupra nivelurilor acceptabile de zgomot. Agentul își caută, încurcat, cuvintele și promite că va reveni cu un răspuns la întrebările ei a doua zi, iar ea îi dă acestuia cartea sa de vizită. Eu mă uit la tine, încerc să-mi dau

seama dacă și ție îți place apartamentul, ca și mie. Expresia feței tale nu-mi dă nimic de înțeles. Mă hotărăsc să nu mă grăbesc, să abordez cu grijă acest proiect, să nu-mi dezvălui brusc gândurile pe care le-am avut când mă aflam în dormitor. Cred că ar fi benefic pentru amândoi dacă ți-aș vorbi mai târziu despre viitorul nostru în acest apartament, dacă te-aș lăsa să te obișnuiești, mai întâi, cu ideea. În același timp, sunt conștientă că nu am mult timp la dispoziție. Licitația va începe, probabil, chiar de mâine.

Când mergem la o cafea la vechea brutărie care se învecinează cu clădirea portocalie, pe care eu am început s-o numesc „casa noastră” în gând, răsfoim pliantul pe care l-am primit și râdem de cât de nepriceput a părut agentul. Minciuna lui n-a păcălit pe nimeni atunci când a susținut că un cuplu de directori executivi „din Göteborg” voiau „să-l cumpere a doua zi”. Răspunsurile lui la întrebarea prietenei mele despre zgomot și decibeli au fost inacceptabil de stângace și de ignorante. Părea atât de preocupat să vândă repede apartamentul, încât n-ar fi fost imposibil să negociezi o reducere de câteva sute de mii din prețul cerut.

Până la urmă te întreb, pe un ton cât se poate de nonșalant, ce părere ai despre apartament. Tu spui:

— Păi, e frumos.

Te întreb dacă ți-ar plăcea să locuiești acolo și tu spui că da, poate, nu vezi nimic rău la apartament. Aștept cât de mult pot înainte să-ți mărturisesc ce simt eu, dar, când o fac, nu spui nimic. Îți spun că-mi permit să-l cumpăr cu banii jos, că vreau foarte tare să am apartamentul ăsta, că-l consider perfect pentru noi doi, că, dacă nu ai vreun argument extrem de bun împotriva cumpărării, voi încerca să fac asta chiar a doua zi.

Tu ai ochii pironiți în ceașca de cafea. Sunt destul de sigură că nu ești pe deplin încântat de cum s-au desfășurat evenimentele în după-amiaza asta. În același timp, sunt absolut sigură că apartamentul ăsta va aduce o schimbare atât de bună în viața noastră, încât merită tot stresul și negativismul prin care treci acum. Deja mă văd plimbându-mă cu tine pe străzile șerpuite, printre casele din lemn, seara. Îmi imaginez cum ne cumpărăm o mașinuță și cum plecăm în câte o expediție la sfârșit

de săptămână. Văd cum gătim în bucătăria noastră spațioasă și cum ne invităm prietenii la o supă cu pâine proaspăt coaptă. Îmi imaginez că vei amenaja a treia cameră pe post de birou în care să lucrezi în liniște și pace. Văd cum viitorul nostru se transformă, din ceva limitat și neaerisit, înghesuit și rozaliu, într-o poveste frumoasă, aproape magică. În Gamla Enskede se va întâmpla asta, doar că tu nu îți dai seama încă.

A doua zi sun mai întâi la bancă, apoi la agentul cel stângaci; îi spun că îi pot oferi cu două sute de mii de coroane mai puțin decât prețul inițial și că, dacă e de acord, semnăm contractul în seara asta. El îmi răspunde că trebuie să se consulte cu vânzătorul, mă sună iar după cinci minute cu un răspuns pozitiv, iar după serviciu merg să mă întâlnesc cu el. Semnez un teanc de hârtii, mai dau încă o tură prin apartament, ajung la concluzia că am luat o decizie bună și cam atât. Acum sunt proprietara apartamentului nostru de vis și ne putem muta oricând, căci ne așteaptă, nemobilat și renovat de când l-am cumpărat noi. Mai precis, de când l-am cumpărat eu. Dar mă gândesc că tu vei vrea în curând să contribui, că vei propune să plătești jumătate din sumă și să fie pe numele amândurora. Îmi spun că e doar o chestiune de timp până când vei fi de aceeași părere cu mine. Se rezolvă. Acum avem lucruri mai importante de făcut. De exemplu, să începem împachetatul, să închiriem o remorcă și o mașină. Să le cerem ajutor prietenilor cu mutatul. Să ne facem contract la curent și abonament la internet. Să căutăm mașini la mâna a doua pe Blocket. În adâncul inimii mă macină un sentiment neplăcut că ți-am luat-o înainte fără să te aștept, dar nu prea am timp să mă gândesc la asta acum. Trebuie să ne mutăm, avem bagaje de făcut, avem o viață de trăit.

Octombrie 2014

E noapte iar. Încă număr minutele și orele care s-au scurs de când ai murit. Doctorul a spus că s-a întâmplat „la răsărit” și presupun că acum e aproape ora cinci. Peste trei ore vor fi trecut trei zile. Pestre trei ore și patru zile va fi trecut o săptămână. Îmi doresc să fi trecut o săptămână. Îmi doresc să fi trecut o jumătate de an. Îmi doresc să fi trecut un an. Îmi doresc cu ardoare un loc și o zi în care amintirea să nu mai fie atât de proaspătă. În care să descopăr în ce fel să-mi continui viața, cum să am grijă de Ivan, în care viața să pară normală și nu o farsă teribil de proastă și de tristă.

Tot nu am reușit să adorm de când ai murit. Ivan doarme, adesea deranjat de tumultul ultimelor zile, și numai când mă simte lângă el. Probabil că e modul lui de a compensa absența noastră bruscă, din cauza căreia suferă în timpul zilei. Eu sunt lângă el, dar nu total. Mama mea vitregă îi dă de mâncare și îi schimbă scutecele. Eu îl țin în brațe, îl alăptez, încerc să mă joc cu el, îl iau în marsupiu la plimbare în cartier când ies cu prietenele mele. Îl învelesc cu paltonul meu. El gângurește și râde. Adesea însă, am nevoie de pauze. Atunci intervine mama mea vitregă. Noaptea suntem doar noi doi și-l alăptez tot timpul. Dacă încetez să fac asta, el se trezește și plânge. Adoarme la loc abia când unul dintre sânii mei se află din nou între buzele lui. Eu, una, nu reușesc să adorm deloc. Azi e miercuri sau joi, depinde cum calculezi.

La fel ca în noaptea trecută și ca în noaptea de dinainte, gândurile nu-mi dau pace. Spre deosebire de prima noapte, acum gândesc mai limpede. Nu mă mai blochez în același gând, nu mai rămân înțepenită în loc, așa cum mi s-a întâmplat în prima noapte. Dar nu reușesc să duc niciun gând până la capăt. Gândurile aleargă în paralel, concomitent, alternează și se învârt unul în jurul celuilalt. Multe sunt urmate de semne de exclamare. Ai murit! Ai murit! Nu pot să cred că ai murit! Ai murit, pur și simplu! Dintr-odată, ești mort! Mort!

Presupun că ceea ce simt pulsând în tot corpul este adrenalina. Palpitațiile alternează cu starea de greață și

cu un fel de durere în capul pieptului. Îmi e greu să trag aer în piept. Corpul, care parcă mă îndeamnă să fug, se întâlnește din când în când cu mintea, care nu știe încotro s-o apuce. Nu am niciun control asupra situației. Așa că mai rămân un moment în întuneric, lângă Ivan, plină de semne de exclamare.

În a treia noapte, gândurile mi se concentrează pe Ivan, pe viitorul lui, pe viitorul meu, pe viitorul nostru. Unde vom locui acum? Cum voi putea, apoi, să lucrez cu normă întreagă, singură, cu un copil mic? Îmi permit să muncesc doar cu jumătate de normă? Ar trebui să mă mut într-un apartament mai mic? Să angajez o bonă? Voi avea destui bani dacă renunț la orice altceva, la toate cheltuielile de dinainte? Să mă mut în Uppsala, ca să locuiesc mai aproape de mama și de mama mea vitregă? Dacă aleg asta, să fac naveta până la serviciu în Stockholm sau să-mi dau demisia? Îmi voi face prieteni noi acolo dacă mă mut? Sau să rămân mai aproape de prieteni, dar mai departe de mica mea familie? Ce copilărie va avea Ivan? Cum voi putea să i-o fac fericită, cu această bază slabă? Cum voi reuși să mă vindec, ca el să nu aibă o copilărie tristă și traumatizantă? Îmi aliniez, în gând, șirul evenimentelor, încercând să le ordonez.

Alcătuiesc liste cu ultimele dăți în care am făcut sau am spus anumite lucruri. Îmi amintesc ultima ceartă. Îmi amintesc ultimul concediu, ultima noastră călătorie cu mașina, ultima noastră cină. Mă gândesc la ultimul meu mesaj și la cum tu nu ai mai răspuns la el. Faptul că mesajul meu a fost ultimul din conversație îmi provoacă o durere pe care nu mi-o pot explica. Încă n-am șters mesajele noastre, dar voi face asta în curând. Mă agăț, încă, de ele. Acum nu mi-au rămas decât ele, iar eu sunt singură, așteptând răspunsul tău.

Îmi amintesc ultimele noastre cuvinte din seara de dinaintea morții tale. Nu-mi amintesc dacă ne-am sărutat când ne-am spus noapte bună. Gândul ăsta mă bântuie. Când ne-am sărutat ultima oară? De ce nu-mi amintesc asta? De ce am tratat-o ca pe un lucru banal? Mă întreb la ce te-ai gândit ultima dată înainte să adormi și dacă erai nefericit în acel moment. Mă întreb,

din nou, dacă te-ai trezit în clipa de dinainte să mori, dacă te-a durut.

În întuneric, privirea mi-e atrasă constant către locul din cameră în care se afla patul înainte, locul în care ți-am văzut glezna ieșită de sub pătură, în care stăteai cu fața în pernă, cu ochii întredeschiși. Mă întreb dacă e o idee bună să stau aici, în dormitorul ăsta, în condițiile în care mai avem unul. Mai e dormitorul lui Ivan. Ar trebui să mă pot muta înapoi acolo, dar asta pare o înfrângere, ca și cum aș accepta să pierd, ca și cum, dacă nu recuperez acest dormitor, nu-mi pot recupera viața. Mă gândesc să revin mâine asupra acestei decizii. Mă descurc încă o noapte fără să dorm, am rezistat aproape cinci când s-a născut Ivan. E aproape ora cinci a celei de-a treia zile. În curând răsare soarele.

Un alt gând îmi tot revine în minte. Un sentiment de dispreț de sine a început să mă bântuie. O voce aspră îmi șoptește că eu sunt de vină. Așa mi-am așternut, așa dorm, acum trebuie să trăiesc cu această suferință, în camera asta care răsună a moarte și a vinovăție. Așa e cel mai corect. E vina mea. Poate că îmi voi petrece restul vieții căindu-mă. Ivan nu va mai avea niciodată un tată. Eu l-am tot împins de la spate, până când n-a mai rezistat. Eu am cauzat asta. Acum trebuie să suport consecințele. N-am de ales.

Aprilie 2012

Azi e marți, iar pe tine te doare foarte tare stomacul. Ai crampe și nu poți mânca. Nu ești în stare să mergi la serviciu, stai singur pe canapea, n-ai poftă de mâncare. Te plimbi până la toaletă și înapoi. Ești palid. Locuim în noul nostru apartament de aproape o săptămână, iar tu ai început să te simți rău cu puțin timp înainte să ne mutăm. Îmi fac griji pentru sănătatea ta. Mă rog de tine să te duci la doctor și să vezi care e problema. În doar câteva zile plecăm la Tokio. Dacă nu te faci bine? Dacă e ceva grav? Inițial, voiai să aștepți să se elimine bacteriile din organism, dar acum am reușit să te conving să mergi la doctor. Mă informez unde se află cabinetul medical și ce program are. Te trimit acolo imediat după micul dejun, pe care l-ai dat afară. După ce pleci, încep să mă învârt neliniștită prin casă.

Grija pentru stomacul tău și pentru starea ta generală de sănătate a făcut ca atmosfera din casă să fie apăsătoare și m-a împiedicat să simt mult anticipata fericire că, în sfârșit, am terminat cu mutatul. În mare parte, a fost stresant. Metroul înspre oraș nu circulă atât de des pe cât mă așteptam. M-am trezit pironită pe un peron dintr-un cartier mărginaș, pe care încă nu l-am asimilat, înghețând de frig și întrebându-mă ce caut eu, de fapt, aici. Iar pe tine, colac peste pupăză, te durea stomacul. În timpul mutării, ai strâns din dinți și ai cărat cutie după cutie până sus, până la etajul al treilea, și ai muncit cu îndârjire, tăcut și eficient. Când am cumpărat, pentru prietenii noștri care ne-au ajutat cu căratul, pizza și bere de la supermarket, tu nu ai putut nici să mănânci, nici să bei. Te-ai dus în dormitor și te-ai culcat. N-ai mai ieșit de acolo toată seara, decât pentru scurtele pauze de mers la toaletă. Eu m-am simțit prost și, până la urmă, le-am cerut invitaților să plece acasă. M-am învârtit agitată printre cutiile de carton și am început să despachetez singură. Au trecut cinci zile de atunci.

Trec câteva ore până să-mi dai, din nou, mesaj. Cabinetul medical te-a trimis la spital, la Södersjukhuset. Acolo ți-au făcut analize și a trebuit să

aștepți într-un salon de o persoană. Ai dormit o vreme. Când au venit rezultatele analizei, ai aflat că nu ești purtătorul nici unei bacterii contagioase. Doctorul era de părere că sufereai de catar stomacal, o inflamație pe fond de stres. Ți-a recomandat să te odihnești, să ai răbdare, să mănânci cu grijă, să nu-ți forțezi stomacul, să cumperi medicamente fără rețetă pentru dureri de stomac și să revii dacă nu observi îmbunătățiri în decurs de trei săptămâni.

Printr-un mesaj, te întreb dacă crezi că ești în stare să mergi până la Tokio, în starea în care ești. Tu răspunzi imediat, îmi spui că bineînțeles, mergem, poate trece până atunci. Îmi scrii că abia aștepți să plecăm, că a trecut mult timp de la ultima vacanță, că va fi grozav să zburăm împreună cu avionul până în cealaltă parte a lumii. Eu glumesc că pică la fix plecarea noastră în Japonia, renumită pentru bideurile pe care le au toaletele lor. Amândoi încheiem conversația cu câte un pupic și cu rar întâlnitele cuvinte „te iubesc”. Tu nu faci asta aproape niciodată.

Când îți citesc mesajul, toată neliniștea mă părăsește. Și eu aștept cu nerăbdare să călătorim împreună. Mergem în Japonia! Viitorul nostru împreună tocmai a început. Suntem cel mai tare cuplu din lume. Te iubesc atât de mult. Nu e nimeni mai grozav ca tine.

„Vino acasă și voi avea grijă de tine” îți scriu înainte să scot geamantanul cel mare și să încep să fac bagajul.

Octombrie 2014

„Atenție, se închid ușile!” Și ușile se închid. Le aud închizându-se, dar privirea mi-e ațintită asupra podelei gri-bălțat a vagonului de metrou. Creștetul capului lui Ivan, aflat în centrul câmpului meu vizual în timp ce-l țin pe burtă în marsupiu, se întoarce curios, privind înspre locul de unde se aude vocea. Eu mă uit spre podea și la copilul meu. Mâinile mele îi strâng piciorușele, încălțate cu o pereche de șosete de lână pe care mi le-a trimis mama. Piciorușele lui îmi transmit o oarecare stare de liniște, îmi țin mâinile ocupate în timp ce ne clătinăm frenetic, iar el saltă și se leagănă în marsupiu.

E prima dată când plec din cartier de când m-am întors acasă după moartea ta. Sunt în metrou cu mama și cu fratele meu și azi mergem la Farsta Centrum. Mă simt de parcă toată lumea mă privește în metroul pe jumătate plin. Mai e puțin și ajungem. Au mai rămas doar stațiile Tallkrogen, Gubbängen, Hökarängen. Podeaua e gri. Ivan râde mulțumit când fratele meu se joacă cu el și-i face „cucu-bau”. Minutele trec greu. Metroul pare să se miște cu încetinitorul.

Azi mă duc la terapeută, aceeași care m-a ajutat mai demult în legătură cu Ivan, când zbiera din toți rărunchii și avea crize nervoase în fiecare seară, în primele șase săptămâni de viață, și când m-am dovedit chiar eu a fi un părinte ceva mai nevrotic decât aș fi crezut. Terapeuta e de aceeași vârstă cu mine și e minunată. M-a ajutat foarte mult până acum. Planul e ca ea să mă ajute și de acum înainte.

Una dintre prietenele mele, aceeași care a pus la punct programul de vizită de la mine de acasă, a sunat-o în ziua în care ai murit. I-a cerut sfatul, fiindcă ea ne cunoaște pe mine și pe Ivan și pentru că e specializată în relația dintre copiii de vârstă mică și părinți. Au discutat despre care ar fi cea mai potrivită intervenție pentru mine și au ajuns la concluzia că cel mai bine era să mă întorc la ea, chiar dacă tocmai încheiaserăm sesiunea de terapie. Acum, că are programul mai liber, mă poate primi chiar astăzi. I-a explicat prietenei mele că e important să vin repede. A spus că va putea să mă

vadă de acum înainte, dacă vreau, pentru cât timp va fi nevoie.

Îmi place mult de ea, mai mult decât de orice alt terapeut la care am fost până acum. Vorbește mai limpede decât majoritatea psihologilor. Se pronunță atunci când are un punct de vedere diferit și râde la glumele mele. M-a ajutat să depășesc prima jumătate dificilă de an în calitate de mamă a lui Ivan, m-a ajutat cu greutățile mele în privința faptului că plângea, că nu-l puteam liniști, cu impulsurile de a-mi pasa responsabilitățile altcuiva, unui adult, cineva care era mai demn de această misiune decât mine. M-a făcut să văd ce copil unic am și ce părinte capabil sunt și pot fi, dacă îmi dau silința. Am făcut mari progrese de când am cunoscut-o și am încredere în ea. Dacă există cineva care mă poate ajuta să-mi fac ordine în gânduri, ea este aceea.

Am ajuns, în sfârșit. În fața ușii de la Farstaterrassen las în grija mamei și a fratelui căruciorul cu copilul adormit. Ei mă îmbrățișează și-mi spun succes. Eu îngaim ceva nedeslușit, ceva ce se voia a fi un mulțumesc. Îl mângâi grijuliu pe obraz pe Ivan. I s-a înroșit vârful nasului din cauza frigului de toamnă.

În ultimele zile m-am simțit relativ stăpână pe mine. Am doar scurte episoade de plâns, după ce mă asigur că Ivan doarme și că nu mă va vedea sau auzi. Zilele trecute am plâns la duș. Am încercat să-ți șoptesc numele și să-ți cer iertare. Mi-a fost greu la început. M-am privit din exterior și am simțit rușine și dezgust față de mine însămi. Am văzut un trup ofilit, un chip cenușiu și pătrățos cu niște pungi enorme sub ochi, o femeie goală la duș, șoptind numele cuiva care nu este acolo. Vocea se frânge, deși de-abia dacă s-a auzit și totuși parcă a răsunat ca un ecou în toată baia. A sunat nătâng, deloc frumos, și am sperat, în adâncul meu, că niciunul dintre ajutoarele mele aflate la datorie în casă nu se găsea prin apropiere.

Iartă-mă, Aksel. Îți cer iertare pentru ce s-a întâmplat. Iartă-mă pentru ce am devenit în ultima parte a relației noastre. Îți cer iertare că ne-am îndepărtat unul de altul. Iartă-mă că te-am pierdut. Iartă-mă că nu te-am putut face fericit. Iartă-mă că nu ți-am spus

destul de des că te iubesc. Iartă-mă dacă nu te-am făcut să te simți apreciat. Iartă-mă dacă te-am făcut să crezi că ești un om lipsit de valoare. Iartă-mă că te-am stresat. Iartă-mă că voiam să hotărăsc eu totul. Iartă-mă că nu mi-am potrivit pașii cu ai tăi. Iartă-mă că lucrurile n-au mers așa cum ți-ai fi dorit. Iartă-mă că te-am cicălit. Îmi pare rău c-ai murit. Iartă-mă, iartă-mă, iartă-mă, iartă-mă, iartă-mă, iartă-mă, iartă-mă, iartă-mă, iartă-mă, iartă-mă!

Un sfert de oră ți-am tot cerut iertare. Chiar dacă n-avea niciun rost – nici nu voi primi iertarea, nici nu știu dacă-mi folosește –, vorbele acționau ca un catalizator, căci plângeam întruna în acest timp. Șoaptele s-au preschimbat în adevărate hohote de plâns, îmi curgeau lacrimile șiroaie, într-un plânset disperat, primul de când ai dispărut. Nu m-am simțit nici ușurată, nici purificată după aceea, dar m-am gândit că e bine că am plâns. Că am reușit să plâng în timp ce Ivan își făcea somnul de dinainte de prânz.

Terapeuta mea mă întâmpină în camera de așteptare și mă invită în salonul ei. Se așază în fața mea, îmi spune că nu crede că vom putea să nu plângem până la sfârșitul discuției și își cere scuze anticipat pentru asta. Vine către mine, mă cuprinde cu brațele și simt cum parfumul ei mă învăluie, în timp ce ea mă îmbrățișează prelung. Mă surprind gândindu-mă că e cu mult mai scundă decât mine și întrebându-mă dacă e în regulă ca psihologii să-și îmbrățișeze pacienții în anumite situații. Mă mai gândesc și că bănuiesc cu ce șampon se spală, înainte să-mi dispară cu totul orice fel de gând și să mă las pradă plânsului nestăvilit, pe umărul ei.

— E îngrozitor! Ce mă fac? Ce-o să se întâmple? E ca dracu'! îi spun, plângând în hohote.

Terapeuta plânge și ea și spune că așa e, e ca dracu', e crunt și nedrept și inimaginabil.

O ședință ține, de obicei, doar 45 de minute, dar noi o prelungim cu un sfert de oră. Eu vărs din mine gânduri pe care nici nu știam că le am, iar ea mă ascultă și-mi întinde șervețel după șervețel. La fel ca prietenii mei, îmi respinge gândul că aș avea o parte de vină

pentru ce s-a întâmplat, că, poate, măcar parțial, e vina mea c-ai murit.

— Nu aveai de unde să știi, spune ea. S-ar fi întâmplat oricum.

Eu nu răspund, dar mă gândesc că nici ea nu are de unde să știe. Știe la fel de puține ca mine, deci de ce e așa sigură că nu sunt eu de vină? De ce e toată lumea așa sigură de asta? Nu are logică. Ar trebui măcar să fim deschiși la ipoteza că te-am băgat în mormânt, că te-am stresat și te-am bătut la cap până când n-ai mai rezistat. Terapeuta mea nu vrea să accepte asta.

În schimb, mă asigură că-mi va fi alături de acum înainte. Pot veni la ea de câte ori vreau și-mi dă numărul ei de telefon direct, la care o pot suna și-i pot lăsa un mesaj prin robot și ea mă va suna de îndată ce poate. Își scrie numărul pe cartea de vizită, iar eu înțeleg că nu e un lucru obișnuit să o iei pe scurtătură și să eviți centrala telefonică, contactând psihologul direct. Îmi mai spune că, dacă vreau, pot să nu-l iau pe Ivan cu mine la ședințe, pentru început. Nici asta nu e standard. Până la urmă, ea e psiholog de copii, specializată în lucru cu copiii de vârstă foarte mică.

— Voi fi alături de tine prin tot ce treci, spune ea, iar asta mă face să plâng și mai tare, de data aceasta, de ușurare.

Îmi dau seama că am nevoie de ea și detest lucrul ăsta. Nu vreau să depind deși mai mulți oameni acum. Vreau să mă descurc singură. Trebuie să învăț să mă descurc singură. În cele din urmă, trebuie să învăț cum să trăiesc singură.

În ultima parte a întâlnirii noastre, m-a cuprins o dorință bruscă de revanșă. Sunt hotărâtă să mă recuperez exemplar după această pierdere, să strălucesc. Voi scotoci fiecare cotlon al sufletului meu pentru a nu lăsa nimic la voia întâmplării, voi trece peste durere, rapid și eficient, îmi voi găsi un rost pe lume. Așa trebuie să se întâmple. Jur că mă voi descurca. Nu pentru mine, ci de dragul lui Ivan. E ultimul lucru pe care îl mai pot face pentru tine acum, când totul e pierdut. Înăuntrul meu se naște un instinct de competiție cu mine însămi și nu mai stau pe gânduri. Deodată, mă simt foarte obosită. Probabil de la plâns

sau fiindcă n-am dormit de aproape patru zile. Terapeuta mă anunță că ședința s-a încheiat. Programăm o nouă ședință peste o săptămână. Nu ne îmbrățișăm la plecare.

Când mă întâlnesc cu mama, fratele meu și Ivan la intrarea unde i-am lăsat acum o oră, nu pot să-mi iau gândul de la faptul că terapeuta a spus de mai multe ori în timpul ședinței că încă mă aflu în stare de șoc. Gândindu-mă acum, mă simt ofensată de cuvintele ei, mă simt ca un om ratat, încet și apatic, care nu se descurcă atât de bine cum ar fi crezut. Nu vreau să fiu în stare de șoc, vreau să trec la următoarea etapă, oricare ar fi aceea.

Îmi propun să mă documentez despre diferitele etape ale durerii și să progresez până la următoarea vizită, să parcurg drumul de la o etapă la alta. Nu lipsește decât să aflu care este următoarea etapă.

În drum spre casă, îi anunț pe mama și pe fratele meu că mâine mergem din nou în oraș. Ne ducem la biblioteca din centrul comercial Sickla. Vreau să împrumut toate cărțile pe care le găsesc despre durere și despre terapia ei. Vreau să le citesc, să învăț tot ce e de învățat, voi studia până voi ieși din această criză. Altă abordare nu există. De vinovăție mă voi ocupa mai târziu.

Observ că mama și fratele meu își aruncă priviri unul altuia, atunci când au impresia că nu-i văd. Fratele meu dă din cap către mama și amândoi tac. Am luat, astfel, decizia de a merge mâine în oraș, pentru a doua oară de când ai murit.

Iulie 2012

E prima noastră vară în Enskede și, comparativ cu vara trecută, e foarte plăcută. O stare de mulțumire tihnită s-a așternut peste existența noastră. Ne certăm rar. Râdem mult. Avem o viață sexuală mult mai activă decât înainte. Când avem neînțelegeri, încercăm să găsim o cale de mijloc, în loc să ne contrazicem. Mi-e greu să spun exact ce s-a schimbat, dar bănuiesc că mutatul împreună stă la baza acestei îmbunătățiri, atât din punct de vedere pragmatic, cât și sentimental.

Anul ăsta avem un apartament care se poate aerisi, în care dormitorul e răcoros în miezul verii caniculare. Anul ăsta avem loc de parcare în spatele casei și o mașinuță cu care mergem într-o grămadă de excursii. Anul ăsta ne-am găsit energia să facem planuri împreună, ceea ce a însemnat că, împreună, am ales să mergem cu barca cu pânze, ne-am vizitat prietenii de la țară și am vizitat câteva plaje de la marginea Stockholmului, cele la care ajung numai cei care au mașină personală. Tu ai avut o vară bună și ai câștigat mulți bani. Eu sunt în concediu plătit. Nu facem economii. Ne răsfățăm cu cine la restaurant, ne cazăm la hoteluri în orașele din apropiere, ajungem acasă între escapade și vedem filme, citim cărți, ne simțim bine. Tu ai început să alergi în fiecare seară. Deodată dispari, mergi la alergat în cimitir, în Skogskyrkogården, te întorci cu obrajii îmbujorați și cu tricoul ud de transpirație, îmi arăți o aplicație de pe telefon care indică ruta pe care ai alergat azi. Ești mândru de faptul că alergi. Și eu sunt mândră că faci asta. Eu una nu alerg prea des, dar sunt mulțumită și așa. Aș vrea ca fiecare vară să fie așa, exact așa.

Viața noastră e, de fapt, atât de plăcută, încât, în ultimul timp, mă gândesc tot mai mult că ar mai fi loc de încă un suflet între noi. Mă încântă ideea de a ne lua un animal de companie împreună. Cel mai mult îmi doresc un câine, dar mi-ar plăcea la fel de mult și o pisică. Dacă pisica ar avea personalitatea unui câine. Tu respingi, de la început, ideea de a ne lua un câine, nu-ți plac câinii și, mi-ai explicat deja acum mult timp, nici

nu-ți imaginezi să ai grijă de vreun câine vreodată. Dacă iau câine, va fi doar al meu. Am renunțat la idee, cel puțin deocamdată, dar strecor în discuție subiectul cu pisica. Tu spui că ai accepta să avem o pisică, eventual, cândva în viitor. Eu cred că acest moment din viitor ar putea fi destul de aproape. Poate chiar la toamnă.

În unele seri, ne petrecem timpul discutând despre cum ar fi viața noastră dacă am avea o pisică. Ne-am pus de acord în legătură cu locul în care ar trebui să așezăm litiera și tu nu respingi ideea de a ține o pisică în poală când lucrezi de acasă. Am început să caut pe net descrierea diferitelor rase de pisici și am găsit una care cred că ni s-ar potrivi. Îți arăt poze și, deși la început spui ba că sunt urâte, ba că au prea puțin păr, ba că au urechile prea mari, pari, apoi, încântat, ba chiar nerăbdător la gândul de a avea un animal de companie în actuala noastră viață armonioasă din Enskede.

Încep să iau legătura cu câțiva crescători de pisici, trimițându-le câteva e-mailuri seara, în timp ce tu alergi. Mă interesez de temperamentul specific rasei: dacă este singuratică sau iubește compania altei pisici. Când, în sfârșit, primesc informațiile pe care le cer, trec la întrebarea dacă pot cumva să-mi dea un pui în lunile care urmează. Sunt nerăbdătoare să fac asta. Mulți îmi răspund că nu au nicio pisică gestantă în perioada următoare sau, dacă au, toți puii sunt deja promiși, ba chiar se așteaptă la rând.

Până la urmă, dau peste un crescător de pisici din Norrland, dintr-un orășel din centrul regiunii numit Malå, aflat la treisprezece mile de Skellefteå, care îmi trimite un răspuns diferit. Tocmai ce s-au născut câțiva pui, iar unul dintre ei nu a fost promis nimănui. O femelă de culoare albă, care va fi înțărcată peste douăsprezece săptămâni. Crescătorul îmi trimite două poze cu pisicuța și una cu mama acesteia. Simt fluturi în stomac când derulez pozele. În aceeași clipă, aud ușa de la intrare, te-ai întors de la tura ta de alergat. Închid clapa laptopului și te întâmpin în hol. Mă uit la telefonul tău și te laud că alergi din ce în ce mai repede. Tu mergi să faci un duș. Eu mă întorc în dormitor, la laptop.

După ce mai citesc de câteva ori e-mailul și mă uit la poze, te strig.

— Aksel, vino! Hai să vezi!

Tu vii în cameră cu părul încă ud după duș și mă găsești stând trântită în pat cu laptopul pe burtă.

— Hai să vezi puiul ăsta de pisică, îți spun, arătându-ți poza.

— Drăguț, ce-i cu el? mă întrebi tu.

Eu îți spun că e de vânzare, putem s-o rezervăm, costă numai 7.000 de coroane, cu 1.000 de coroane mai puțin decât majoritatea celorlalte pe care le-am văzut, din aceeași rasă.

Cu cea mai mare grijă, te întreb dacă nu vrei s-o cumpărăm, va fi înțărcată peste douăsprezece săptămâni, atunci mă voi duce cu avionul până în Norrland s-o aduc, fără nicio problemă. Promit. Tu te uiți mai întâi la mine, apoi la poza de pe laptopul meu, apoi, din nou, la mine. Pari mirat, nu te-ai fi gândit niciodată că planurile noastre de a deveni stăpâni de pisică se vor concretiza atât de repede. Încă ești îmbujorat după alergare. Ai pieptul umed. Îți șterg câteva picături de apă de pe umăr cu mâna. Tu te uiți, din nou, la ecran. Sunt pregătită să aud cum spui nu, că ar trebui să mai așteptăm, să ne mai gândim la asta. Instinctiv, am început să formulez argumente care să susțină că ideea cu pisica e foarte bună. Mă pregătesc să-ți spun că douăsprezece săptămâni înseamnă ceva timp. Aș vrea să-ți spun că va fi grozav. Tu te uiți, scrutător, la ecran, apoi la mine. Eu mă gândesc că vrei să mă întrebi dacă vorbesc serios. Atunci, văd ceva în ochii tăi, nu-mi dau seama ce anume. Oare te pregătești să oftezi? Să te enervezi pe mine? Să-mi spui că nu mă mulțumesc niciodată cu nimic, oricât de bine ne-ar fi?

Dar tu începi să zâmbești. Mai întâi cu ochii, apoi cu gura, apoi cu toată fața.

— Desigur, îmi spui, hai s-o luăm. Sunt de acord să rezervăm pisica, dar nici nu mă gândesc să merg până în Norrland, te ocupi tu de asta. Ne-am înțeles?

Dacă ne-am înțeles? Ne-am înțeles atât de bine, că nici nu-mi mai amintesc să ne fi înțeles mai bine vreodată. Încep să țopăi în pat, să țip ca o adolescentă la un concert, mă arunc în brațele tale și îți umplu fața

îmbujorată cu sărutări. Vara asta va intra în cartea recordurilor drept cea mai reușită din secolul ăsta.

Noiembrie 2014

Nu m-am putut hotărî dacă să merg sau nu la echitație astăzi și nu mi-am anulat programarea în grupa cu care călăresc în fiecare duminică de câțiva ani deja. Tocmai m-am apucat din nou, după ce ai murit. M-am bucurat să stau iar pe spinarea unui cal. Mi-a plăcut să simt febra musculară de după. Mai presus de toate, mi-a plăcut să reintru, în sfârșit, în acea atmosferă în care mă introduce călăritul, să retrăiesc acea stare pe care alții o simt când fac artă, meditează, fac sex sau yoga. Când stau pe cal, mă cuprinde o stare în care totul se neutralizează, toată existența se rezumă la aici și la acum, iar grijile legate de viitor și lumea din jur parcă… dispar. Indiferent de cât de nervoasă, supărată sau agitată sunt în drum spre hipodrom, mă întorc de acolo mai relaxată și mai detașată de tot ce mă apăsa. Ăsta e efectul călăritului asupra mea, așa a fost dintotdeauna. De aceea, mă hotărăsc, după un moment de gândire, să merg acolo și astăzi, în ciuda faptului că au trecut numai șase zile de când ai murit și că nici măcar nu sunt sigură dacă mă descurc să merg până acolo. Mă îmbrac cu pantalonii de călărie, observ că par mai lălâi decât de obicei, nici măcar cizmele de călărie nu-mi vin ca de obicei. Merge și așa. Plec. Ce-o fi o fi.

La hipodrom, nu știe nimeni ce s-a întâmplat în familia mea. Cel puțin, așa cred. Colegii din grupă mă salută ca de obicei, mă întreabă ce fac. Eu nu-mi ridic privirea, mă prefac că sunt foarte ocupată cu pregătirea calului înainte de lecție. Răspund când sunt întrebată direct, îngaim că fac bine, dar nu întreb și eu, la rândul meu, ci continui să-mi țesal calul care mi-a fost repartizat astăzi. Îl perii, îi pun șaua și hamul, îi curăț copitele. Descopăr că și asta mă liniștește. Când se face ora unsprezece fără trei minute, îmi iau calul și mergem către arena de echitație, unde instructoarea noastră tocmai a încheiat lecția cu grupa de dinainte. Când mă vede, mă salută bucuroasă și, ca la un semnal, în clipa în care îi aud glasul vesel, mă abat din drumul meu către centrul arenei de echitație și mă duc drept spre ea, într-un colț al marii arene. Calul mă urmează. O întreb:

— Pot să-ți spun ceva, repede?

Ea zice sigur că da, privindu-mă întrebător. Simt cum mi se frânge vocea deja de la prima silabă, dar continui:

— Păi, să vezi, iubitul meu, îl știi, Aksel, m-a însoțit de câteva ori, știi, el… a murit acum șase zile în somn, pur și simplu, și nu știm ce s-a întâmplat și nu știu dacă a fost o idee bună să vin azi aici, dar m-am gândit că mi-ar plăcea să călăresc puțin. Dar nu știu dacă pot. S-ar putea să nu reușesc. Vreau doar să încerc. Sper că se poate, că ești de acord.

Mă opresc din vorbit, ușurată că am reușit să leg cuvintele într-un mod cât de cât inteligibil. Instructoarea m-a ascultat, încruntată.

— Ce, ce-ai zis, Carolina, cum? spune.

Apoi tace și ea. Își întinde brațele către mine și mă îmbrățișează strâns, iar eu rămân mută și plâng cu capul în jacheta ei de echitație, căci asta pare cea mai firească reacție. La dracu'! Nu voiam să plâng la cursul de echitație. Nu voiam să afle nimeni. Nu voiam să mă dau în spectacol. Voiam un loc în care să mă mai pot preface că sunt eu, Carolina, cea de dinainte. S-a dus dracu' totul. Acum atragem atenția grupei, stând amândouă într-un colț și plângând. Colegii se holbează la noi, fără să ne întrebe ce s-a întâmplat. Poate că deja au auzit, poate că vestea a ajuns până la urechile cursanților de la școala de echitație sau poate că abia în clipa asta își dau seama că e ceva în neregulă cu mine. Mai plâng puțin în jacheta instructoarei și-i șoptesc că e îngrozitor. Ea îmi spune să călăresc exact atât cât vreau, iar dacă vreau să mă opresc, nu-i nicio problemă. Când mă lasă din brațe, văd că i s-a prelins rimelul pe obraji. Mă gândesc dacă să-i spun, dar nu îndrăznesc și mă fac că n-am văzut. Între timp, îmi iau calul și mă îndrept spre mijlocul arenei, îl încalec și încep să călăresc. Nu mă mai uit la nimeni.

Pe tot parcursul ședinței, instructoarea nu-mi dă nicio indicație. Nu-mi atrage atenția, ca de obicei, că nu stau dreaptă în șa, nu spune nimic despre felul în care trebuie să strunesc calul. În schimb, mă întreabă, din când în când, dacă mă simt bine, iar eu dau din cap că da. Strunesc calul care mi-a fost repartizat la ședința de

azi, fac exercițiile, mă concentrez cât de mult pot pe sarcinile trasate. Efortul mă face să transpir. Corpul îmi obosește, sunt slăbită, dar mă simt bine făcând asta. Când ședința se apropie de sfârșit, mă simt neobișnuit de calmă. M-am detașat de realitate pentru o vreme. M-am concentrat pe momentul prezent. Echitația a avut încă o dată efectul scontat asupra mea.

Când descălecăm și duc înapoi hamurile și șaua în magazia călduroasă și umedă, colegii de echitație se apropie de mine. Îi văd cum vin în formație compactă, iar mișcările lor vizibil emoționate lasă să se vadă că au aflat ce s-a întâmplat, că vor să-mi fie alături acum. Când ajung la destinație, adică la mine, o femeie rupe tăcerea, întrebându-mă dacă poate să mă îmbrățișeze. Îmi spune că a auzit despre cele întâmplate. Eu răspund că da, poate să mă îmbrățișeze, dar îmi doresc să fi avut curajul să refuz. Nu mai vreau să plâng azi. Nu vreau să plâng pe umărul unor oameni cărora nu le știu decât numele. Nu vreau să fiu captivă într-o îmbrățișare de grup, într-o magazie pătrunsă de umezeală, într-un hipodrom plin de adolescenți care tot deschid și închid ușile, și în brațele unor femei în toată firea. Dar accept situația. A doua oară pe ziua de azi, fac lucrul care mi se pare cel mai potrivit pe moment. Le mulțumesc și le bat pe spate. Sunt atentă la cum mă îmbrățișează fiecare: unii mă îmbrățișează strâns și sufocant, alții, domol și afectuos. Nu mai vărs nicio lacrimă.

Vreau să merg acasă acum. Mi-e dor de Ivan. Mă întreb cum s-a descurcat fără mine în timpul ăsta, în aproape două ore. Mi-e foame. Când voi ajunge acasă, voi mânca prima masă adevărată de după moartea ta. Îmbrățișarea noastră de grup se risipește și ne întoarcem să pregătim caii pentru păscutul de la prânz, pe pajiște. Apoi plec acasă. Îmi spun c-a fost o idee bună să vin aici, la hipodrom, în ciuda îmbrățișărilor și a lacrimilor. Voi reveni în curând. Călăritul îmi face bine.

Decembrie 2012

Puiul de pisică a ajuns la noi acasă chiar în preajma zilei mele de naștere. Am primit cu brațele deschise pisicuța de culoare albă din Norrland, din rasa Devon Rex, pe care, în scurt timp, am început s-o alintăm Măzărică. Deși au trecut două luni de când am mers s-o iau, încă mă trec fiorii când îmi amintesc zborul spre casă, când mieuna atât de isteric în geantă, încât am crezut că va muri de spaimă, dar a supraviețuit. S-a oprit din mieunat în momentul în care i-am dat drumul în apartamentul nostru, apoi a stat ascunsă timp de două zile sub patul nostru, pentru ca, a treia zi, să iasă de acolo, curioasă să-și cunoască noile împrejurimi.

De atunci, ea e un membru al familiei noastre și mi-e foarte dragă, cu toate că ne amintește în mod clar și constant pe cine anume preferă în casa asta: pe tine. În fiecare seară, unul dintre noi se joacă cu ea, timp de o jumătate de oră, înainte să ne culcăm. Numai așa putem să fim siguri că vom dormi liniștiți toată noaptea, fără ca ea să ne deranjeze. Dacă n-o facem, mai mult ca sigur ne va trezi înainte de răsărit, căci pisica noastră s-a dovedit a fi pe cât de vocală, pe atât de lipsită de scrupule. Deodată, suntem mai mulți în mica noastră familie. Cred că asta ne face bine. Pisica ne oferă un nou subiect zilnic de discuție și amândurora ne face plăcere să vorbim despre ea, ore întregi. E evident c-o iubești. Te face să râzi și te joci cu ea întruna, iar zilele trec, fericite, și toamna îi face loc iernii. De câteva ori pe zi îmi trimiți poze și filmulețe cu pisica noastră, ceea ce, pentru mine, constituie o pauză bine-venită în timpul orelor de serviciu. Când se face ora cinci, plec înspre casă în grabă ca să ajung cât mai repede la voi doi.

Mai sunt doar câteva săptămâni până la vacanța noastră în Zanzibar, iar ăsta este un alt subiect despre care discutăm cu plăcere seara, pe lângă cel legat de pisică. Ne informăm despre arhipelag și despre istoria lui, ne gândim ce cărți să citim și ce seriale să vedem în timpul lungului zbor cu avionul, urmărim bloguri de

călătorie, reținem care sunt cele mai vizitate plaje și restaurante. Discutăm despre eventualitatea de a participa la un safari de două zile, pe continent, și ne gândim dacă ar merita banii cheltuiți și timpul petrecut astfel. Tu ai prefera să facem asta, pe când eu aș prefera să rămânem tot concediul pe insulă. Vom merge împreună cu șase prieteni. În primele cinci zile, ne vom caza în capitala insulei, în hoteluri diferite, apoi, în cealaltă jumătate a concediului, vom închiria împreună o cabană încăpătoare. Suntem nerăbdători să plecăm. N-am mai călătorit niciodată într-un loc atât de îndepărtat. Ne simțim mândri, neînfricați și temerari pentru faptul c-am rezervat acest sejur. În preajma Crăciunului, suntem deja obișnuiți cu ideea și nu ni se mai pare așa ieșită din comun. Și anul acesta ne vom petrece separat Crăciunul, al patrulea de când ne cunoaștem. Tu îi vei vizita, ca de obicei, pe părinții tăi, iar eu o să fac ceva nou de data asta, voi sta acasă la noi, pentru că n-am găsit pe nimeni care să poată avea grijă de pisică. Vor veni la mine mama, fratele meu și cumnata mea. Pentru prima dată de mult timp aștept cu nerăbdare Ajunul Crăciunului. Încep să simt că pun bazele unei mici familii din care facem parte tu, eu și pisica, formând o echipă imbatabilă.

Noiembrie 2014

E luni dimineață. Azi se împlinește o săptămână. Corpul meu a depășit această piatră de încercare, lăsându-mă, în sfârșit, să dorm noaptea trecută. Când m-am trezit, nu-mi aminteam deloc ce s-a întâmplat în ultimele ore. Nu-mi aminteam dacă am alăptat, dacă Ivan s-a mai trezit plângând, nu-mi aminteam ce gânduri am avut sau dacă am visat. Probabil că e un semn bun. Când m-am trezit, era ora cinci și atunci mi-am dat seama că a trecut, într-adevăr, o săptămână. Fix o săptămână. Cu o marjă de câteva minute, probabil. De acum, nu mai număr zilele, ci săptămânile. Azi începe a doua săptămână. Zilele vor deveni luni, iar lunile vor deveni ani. Cândva, în tot acest timp, viața mea va reveni la normal. La un moment dat, va înceta să mă mai doară fiecare respirație și să mi se mai pară că e o strădanie pe care nu știu cum s-o duc la bun sfârșit. Mai e până atunci. Acum, am făcut față primei săptămâni. Nu e mult, dar nici puțin lucru nu e.

În camera de lângă a mea și a lui Ivan e mama, care a dormit aici în weekend și le ține locul mamei mele vitrege și surorii mele. Prietenii și familia s-au ocupat discret de absolut tot ce au putut face pentru mine. Împreună și fără să stea prea mult la discuții, au devenit, pentru mine, un fel de plămâni, inimă, picioare și mâini de rezervă. Se ocupă de acte și de program, de corespondență și de întâlniri, de menaj, de cumpărături și de gătit. Nici nu-mi amintesc când am strâns masa ultima dată sau când am golit mașina de spălat vase, când am întins rufele la uscat, când am gătit, când am făcut cafea. Totul parcă se întâmplă de la sine.

Singurul lucru care îmi rămâne de făcut este să inspir adânc și să încerc să trec cu bine peste fiecare zi, să fiu mereu alături de Ivan. Știu că am noroc. Habar n-am ce s-ar fi întâmplat fără ajutorul lor. Tot ei mă ajută și cu îngrijirea lui Ivan, așa încât nu-mi rămâne decât să plâng, să vorbesc sau să tac și să mă gândesc. În schimb, cu tot sprijinul pe care mi-l acordă oamenii din jurul meu, zilele parcă încep, într-un mod curios, să aibă sens. Probabil pentru că nu rămân niciodată singură. Poate pentru că am avut ocazia să iau o pauză,

să-l las pe Ivan în grija bunicii sale și să stau singură în bucătărie la masă, să privesc înainte, în gol. Poate pentru că nu există prea multe opțiuni pentru tine când ai un bebeluș de aproape nouă luni.

Fără să fie conștient de întâmplarea tragică ce tocmai i-a schimbat viața, Ivan umple scutec după scutec, se dă de-a bușilea și peste cap, plânge și se înveselește iar. Râde și se joacă, stropește când face baie și o ia de la capăt. Încearcă să se sprijine de canapea, cade și se îmbufnează, lovește cu pumnul său mic în masă și tot așa. Viața lui merge mai departe, iar a mea gravitează în jurul lui. El îmi dictează programul. Uneori, mă face să pufnesc într-un râs sincer, neprefăcut.

O senzație perfidă se insinuează tot mai des în legătură cu gravitatea a ceea ce s-a întâmplat. Citesc în cărțile împrumutate de la bibliotecă despre traumă și despre rezolvarea situațiilor de criză, despre cele patru faze ale durerii. Îndârjită în continuare să depășesc rapid faza șocului, am citit, am subliniat și am reținut că, după această fază, urmează faza de negare. Apoi, vine rândul furiei și, la urmă, acceptarea. Despre ultimele faze, am citit cu mare atenție. Dacă știi ce se întâmplă ulterior, îți este mai ușor. Acolo vreau să ajung, cât mai repede cu putință. Văd ultima fază ca pe un obiectiv. Din păcate, cărțile nu oferă speranțe de depășire rapidă a fazelor, așa cum aveam eu de gând să fac. Se pare că va mai dura cel puțin un an până când voi ajunge la a patra fază. Și nici atunci nu e sigur. Îngrijorată, am constatat că, în cărțile despre soluționarea situațiilor de criză, se menționează faptul că, uneori, intensitatea suferinței poate fluctua în cazul în care condițiile de viață nu oferă posibilitatea de a face față acesteia dintr-odată. Sper ca asta să nu mi se întâmple mie. Încerc mult să-mi analizez sentimentele, în speranța că asta îmi va folosi pe termen lung.

În același timp, anticipez un sentiment care cred că mă va domina din ce în ce mai tare, pe măsură ce se așază lucrurile. Aud, tot mai clar, o voce interioară, o lamentație, o nemulțumire și un strigăt. În ciuda tuturor îngerilor păzitori din jurul meu, în ciuda sentimentului

de ușurare și a iubirii pe care o primesc, acea voce vrea să spună mulțumesc, dar e o greșeală, pentru că vreau să fiu doar cu tine, toți ceilalți pot să plece acasă. Vă mulțumesc că ați venit. E drăguț din partea voastră, dar nu e nevoie. Tot ce-mi doresc e să te întorci acasă. Nu vreau să învăț să trăiesc fără tine. Refuz. Dacă te-ai întoarce, dacă ăsta s-ar dovedi a fi doar un vis bizar, aș face ca totul să fie bine, din nou. Ți-aș demonstra asta. Nu te-aș mai stresa, te-aș lăsa să te odihnești mai mult, nu m-aș mai plânge niciodată de ritmul tău, ai putea fi exact cine ești și ce simți nevoia să fii. De-aș putea da timpul înapoi, aș face ca totul să fie din nou cum trebuie. Știu că pot. Știu că aș putea.

În realitate, peste câteva ore, voi merge la un birou de pompe funebre din apropiere ca să mă întâlnesc, pentru prima oară, cu părinții tăi și să discutăm despre înmormântare. Întâlnirea mi-a aranjat-o o prietenă. Fratele meu se va plimba cu Ivan în timpul în care sunt eu acolo. Prietena care a aranjat întâlnirea va veni și ea ca să mă sprijine. Totul e planificat minuțios.

Nu prea înțeleg cum voi putea să fac duș, să mă îmbrac cu haine de oraș și să și ajung la timp. Mai mult decât atât, nu știu cum voi reuși să ies din casă și să merg pe jos zece minute până acolo. Treaba asta mi se pare supraomenească. Nu știu nici măcar cum să-mi pregătesc micul dejun. Tot ce pot face e să stau nemișcată, uitându-mă la Ivan, să mă joc cu el și să-l alăptez. Vreau să amân restul lucrurilor, să le las să aștepte până când voi avea mai multă energie, dar, astăzi, nu cred că pot face asta. Întâlnirea e peste două ore.

Martie 2013

Nu contează cât de mult încerc să mă stăpânesc. Până la urmă, îmi revin îngrijorarea, nevoia urgentă de schimbare și de progres, în ciuda oricărui argument rațional că ar trebui să mă odihnesc, să am răbdare, să trăiesc clipa și s-o iau ușor. După o perioadă liniștită, parcă nu mă pot împotrivi impulsului de a sfâșia totul, de a te provoca, de a te urni din loc, de a te zgâlțâi până ne ciocnim, ne rostogolim și cădem pentru a vedea ce se întâmplă apoi. Nici eu nu înțeleg de ce. Nici mie nu-mi place. Și totuși, fac asta iar, și iar.

Uneori, am impresia că singurele dăți când ne înțelegem e atunci când călătorim în timpul vacanțelor. Probabil așa se explică faptul că am călătorit împreună o grămadă. După prima vacanță în Islanda, am luat la rând Statele Unite, Japonia, plajele europene, am făcut ieșiri de un weekend în capitale, am petrecut veri în Österlen, Västkusten și Norrbotten. Exceptând micile certuri de zi cu zi, reușim să ne relaxăm și ne îngăduim să trăim într-un fel de existență excepțională. Seara citim, bem bere și vin la cină, nu facem economii. Cădem de acord când să vizităm obiective turistice – la propunerea mea – și când să ne odihnim – lucru pe care tu-l preferi. Tot timpul avem o călătorie în plan într-un viitor apropiat. Ne bucurăm de ele, suntem amândoi nerăbdători să plecăm, să ne facem planuri, iar după ce ne întoarcem acasă, relația noastră e consolidată pentru încă o vreme. Apoi, avem grijă să rezervăm din nou ceva.

Suntem în 2013. Tocmai ne-am întors din concediul de două săptămâni din Zanzibar. Suntem bronzați și transpirați și resimțim decalajul de fus orar, iar eu sunt extenuată, nu mai vreau să călătoresc o vreme, mi-a ajuns pentru moment. Nu poate fi asta singura noastră bucurie în viață, singurul lucru care ne provoacă plăcere. Trebuie să mai existe ceva. Trebuie să mai găsim ceva. Simt asta cu fiecare celulă a corpului. Am o presimțire că, din clipă în clipă, voi găsi un motiv de ceartă, iar acest sentiment vine cu atâta putere, încât nu pot să-l evit. E un sentiment pe care am

încercat să-l alung în ultimul an și care nu se mai lasă ignorat. Trebuie să vorbim despre asta.

Am mai abordat acest subiect înainte, dar niciodată n-am încheiat conversația civilizat sau căzând de acord. Au trecut luni întregi, chiar un an. Eu n-am reușit să-mi exprim clar dorința, tu nu ai fost foarte încântat, iar asta ne-a provocat prea multă suferință ca să mai putem duce la capăt discuția. Era ca o cerere în căsătorie refuzată, care nu-ți mai dă curaj s-o reiei. N-am fost pregătită să plătesc acest preț până acum.

Anul ăsta împlinesc 35 de ani și vreau un copil. Sunt sigură de asta. Acum mult timp susțineam că nu-mi doresc, acum câțiva ani afirmam că nu sunt sigură dacă-mi doresc, un pic mai târziu mă prefăceam că nu e nicio grabă, dar, acum, nu se mai poate. Vreau un copil, iar dacă tu nu vrei sau nici măcar nu ești dispus să încerci, va trebui să te părăsesc. Trebuie să vorbim despre asta. Am ținut asta în mine prea mult timp și, oricât de puțin aș vrea să te împovărez, e nevoie de tine în ecuație. Trebuie să punem la punct o înțelegere.

Adevărul e că deja mi-am imaginat patru soluții alternative. Doar una dintre ele presupune să ne despărțim. Celelalte trei presupun să fac un copil, dar, numai într-unul dintre cazuri, tu ești tatăl biologic. Mă simt incredibil de deșteaptă și de prevăzătoare. Soluțiile sunt următoarele:

1. Rămânem împreună și facem un copil.

2. Rămânem împreună, iar eu fac un copil cu unul dintre prietenii mei homosexuali care și-a exprimat dorința de a avea un copil cu o prietenă purtătoare de uter. Nu vei fi tatăl biologic al copilului și vei scăpa, așadar, de responsabilitatea pe viață, dar rămâi cu mine atât timp cât dorești (și sper ca asta să însemne mult timp).

3. Rămânem împreună, eu merg în Danemarca, unde voi fi inseminată la o clinică unde este permisă inseminarea femeilor singure, lucru care nu e permis în Suedia în anul de grație 2013. Nu vei fi tatăl biologic. Legat de responsabilitatea pe viață, vezi mai sus.

4. Ne despărțim, tu nu vrei copii, nici cu mine, nici în preajma ta. Preferi să ne despărțim decât să facem un copil.

Consider că procedez responsabil și inteligent, fiind deschisă la atâtea variante, iar una dintre ele trebuie să ni se pară realizabilă amândurora. Când deschid discuția, la sfârșitul lunii ianuarie, se pare că am ajuns mult mai departe decât tine cu planurile. Mi-am scris soluțiile propuse pe câteva coli de hârtie pe care le țin la îndemână, cu ocazia primei noastre discuții serioase pe această temă.

Îți prezint fără ocolișuri, căci am înțeles că ăsta este cel mai bun mod în care comunici tu, cele patru soluții ale problemei, anume că eu vreau un copil, dar tu nu știi dacă vrei și, mai ales, nu știi dacă vrei acum. După ce-mi expun variantele, te întreb dacă ai ceva de adăugat. Tu te uiți derutat la lista din poala mea. Citesc în privirea ta că mai durează puțin până când, la fel ca mine, vei considera că sunt generoasă, oferindu-ți atâtea soluții. Fiind învățată cu comunicarea directă, nu am cosmetizat nimic, nu am deschis discuția spunându-ți cât de mult te iubesc și că știu că vei fi un tată minunat. Am scos hârtia și ți-am indicat variantele. Le-am parcurs cât de didactic am putut. Am așteptat, în tăcere, în timp ce tu te uitai, cu privirea încruntată și îndurerată, la hârtia mea.

Nu pari încântat. Dimpotrivă, pari foarte tulburat. Toate opțiunile mele par să-ți provoace neliniște, iar cea pe care vrei tu s-o adaugi, să rămânem împreună, dar să mai așteptăm câțiva ani până să facem copii, nu mă interesează. Nici măcar nu accept s-o pun pe hârtie. Nu te mai cred când îmi spui „poate mai încolo”. De fiecare dată când ai spus asta, am luat până la urmă singură o decizie, fără să te consult, iar printr-un ultimatum, te-am obligat s-o accepți și tu. De data asta, nu e sigur că am așa de mult timp la dispoziție pentru a te aștepta, chiar dacă mi-aș dori. Nu știu dacă voi mai putea rămâne însărcinată peste atât de mulți ani. Nu știu nici măcar dacă asta e posibil în momentul de față. De patru ani, de când suntem împreună, n-am luat

anticoncepționale și nici nu am fost prea grijulii, niciunul dintre noi. Refuz să mai aștept. Nu mai merge așa. Asta e ultima strigare.

Prima noastră conversație se încheie în lacrimi. Eu plâng fiindcă sunt nervoasă pe tine, iar tu plângi din aceeași cauză. Niciunul dintre noi nu vrea să ajungă la un compromis și ne hotărâm să amânăm discuția pentru altă dată. Sunt dezamăgită, dar nu renunț. Reprogramăm discuția pentru săptămâna viitoare. Luăm o pauză de la negocieri. Ne întoarcem la ce făceam înainte, la ceea ce știm să facem, la ceea ce nu e nefast, ca discuția de dinainte.

Primăvara avem multe discuții dificile. Atât de dificile, încât nu avem chef să le purtăm prea des. O dată pe săptămână încercăm să ne găsim timp și chef să discutăm și să ne enervăm, să ne supărăm sau să ne dezamăgim reciproc. Eu sunt dezamăgită că tu nu îndrăznești să crezi în noi. Sunt nervoasă pe mine însămi că am lăsat timpul să treacă și pentru că așa a fost mereu între noi. Am obosit să tot fie nevoie să te forțez să iei parte la schimbări, să mă tem că dacă facem ceva imprevizibil, tu vei fi reticent. Pe de altă parte, tu ești supărat că eu te tot presez, nu te las niciodată în pace, nu sunt niciodată mulțumită de cum merg lucrurile. Spui că trebuie mereu să facem numai cum vreau eu. Că ești stresat fiindcă nu te simți pregătit să fii tată, că nu ești sigur cum vrei să-ți trăiești viața. Cum ai putea fi părintele cuiva, atunci? Spui că te temi că nu te vei descurca. Spui că asta nu are legătură cu iubirea ta pentru mine, dar mi-e greu să te cred. Ceva îmi spune că dacă m-ai fi iubit puțin mai mult, ai fi îndrăznit. Eu îți spun că va fi spre binele tău să nu ai de ales. Tu nu ești prea încântat de riscul de a nu avea de ales. Și continuăm tot așa.

Negocierile noastre nu se desfășoară frumos. Nu sunt romantice, nu se încheie niciodată cu mângâieri și îmbrățișări duioase drept consolare atunci când unul dintre noi se supără și plânge. Niciunul dintre noi nu pleacă vreodată de la masa din bucătărie într-o dispoziție bună.

Văd că-ți fac rău ție și relației noastre prin faptul că nu renunț la ideea mea. Nu-mi place să-ți fac asta, să fac asta relației noastre, dar nu mai vreau compromisuri. Nu când vine vorba de întregul meu viitor. Ție nu-ți place faptul că mă faci să mă simt așa, nu vrei să cred că se întâmplă din cauza mea. Eu sunt cauza, fie că vrei tu să cred asta sau nu. Când te descurajezi cel mai tare, spui că merit să fiu cu cineva care să fie sigur că-și dorește copii cu mine și care vrea să se implice în asta toată viața. Plângi atunci când spui că îți pare rău, dar nu crezi că tu ești acea persoană. Îți ceri iertare pentru că ești așa, te scuzi pentru felul tău de a fi, pentru temerile tale, pentru cine ești în general. Mă doare faptul că pari atât de gata să renunți. Eu nu vreau să renunț și nici să-ți aud scuzele. Vreau să-ți câștig încrederea în viitorul nostru împreună și să construiesc o familie cu tine. Ce-i atât de greu? De multe ori, încheiem discuția pentru că pur și simplu nu mai avem putere să vorbim.

La două luni de la prima noastră discuție, cădem de acord. Adică, acord sau nu, tu cedezi, în sfârșit. Ajungi, fără tragere de inimă, la concluzia că cea mai puțin păguboasă variantă este să rămânem împreună și să încercăm să facem un copil. Susții, în continuare, că nu ești pregătit. Eu susțin, în continuare, că vei fi, cu timpul. Sunt ușurată că am ajuns aici, dar sunt tristă că s-a întâmplat în modul ăsta. Sunt tristă, fiindcă știu că eu sunt cauza pentru care tu te simți acum strâns cu ușa și, în același timp, sunt furioasă pentru că am fost nevoită să port aceste negocieri cu prețul relației noastre. Eu spun că merit să fiu iubită de cineva care să-și dorească să-și împartă viața și un copil cu mine, iar tu spui că ești de acord și ești de aceeași părere. Atunci mă supăr și mai tare pentru că ești de acord, și pentru că eu te iubesc, și pentru că tu ești cel mai puternic dintre noi doi, dar și pentru că niciodată nu suntem pe aceeași lungime de undă în ultima vreme.

Nu așa mi-am imaginat că vom lua decizia de a face un copil, dar încerc să nu devin sentimentală. Niciunul dintre noi nu e foarte sentimental, nu ne stă în fire. Când mă uit pentru ultima dată la foaia cu

variante, mă rușinez. E împărțită în avantaje și dezavantaje, notate cu minus și cu plus, enumerate după fiecare soluție. Foaia pe care scrie „rămânem împreună – facem un copil” are cele mai multe plusuri și cele mai puține minusuri. Unul dintre minusuri e „A. nu e sigur că se descurcă”. Tu ai scris asta. Scrisul tău îngrijit contrastează cu mâzgăliturile mele lăbărțate. Scrisul tău e mărunt, dar însemnătatea lui e mare. Mă rănesc cuvintele, îmi spun însă că sigur te vei descurca, iar asta va da un nou sens vieții noastre. Dragostea noastră va fi mai simplă atunci când vor exista mai puține posibilități de a pune totul la îndoială. Asta e ultima schimbare majoră pe care te voi mai obliga s-o accepți. Îmi promit că asta e ultima dată. Apoi pun foile într-un dosar, pe care îl ascund într-un teanc de acte dintr-un sertar.

Noiembrie 2014

Mă aflu în postura de clientă a unui birou de pompe funebre, iar în hârtiile pe care le-am primit după întâlnire sunt numită solicitantă. Asta sunt, solicitanta unor servicii funerare. Sunt, de asemenea, înștiințată despre costurile unei înmormântări urmate de ceremonia comemorativă și că acestea vor fi suportate din ajutorul de deces.

Cerul era înnorat și ploua cu găleata în timp ce mă îndreptam spre biroul de servicii funerare. Am văzut mașina părinților tăi în parcare imediat ce am ajuns, mai devreme cu un sfert de oră. Mama ta avea o țigară în mână, stătea adusă de spate, cu un palton înfășurat în jurul trupului său suplu. Era încordată, îi era foarte frig. Tatăl tău făcea pași greoi, agitându-se între mașină și un semn de circulație din colțul parcării, înapoi la mașină și apoi, mai departe, către ușa biroului de servicii funerare.

N-am vorbit prea mult cu părinții tăi în ultimele zile. N-am găsit o cale comună să ne exprimăm suferința prin care trecem. Ei mă sună des, iar la fiecare apel, tatăl tău repetă că ne iubește pe mine și pe Ivan, că ne vor fi alături de acum înainte și că întotdeauna vom face parte din familia lor. Eu spun că și eu îmi doresc asta, chiar așa e, dar, momentan, nu știu cum anume se va întâmpla. În momentul ăsta, nu știu cum să fac parte din familia cuiva, nici măcar din a mea. Părinții tăi par mai dornici decât mine să ne întâlnim, iar eu nu sunt sigură dacă ei o fac din grijă pentru mine sau pentru că se tem să nu fie alungați din viața nepotului lor. Se gândesc, probabil, că și eu vreau asta. Singura problemă este că nu prea am tragere de inimă. Mă extenuează interacțiunile cu oamenii, în general, și cu oamenii care te jelesc, în special. N-am puterea să ascult, mă închid în mine, nu știu cum să consolez pe cineva sau să închei o frază. Vreau să mă încui și să rămân singură atunci când îmi vine să plâng. Mi-e greu să-mi dau seama ce să fac cu acest impuls, așa că resping tot ce mă înconjoară pe cât posibil. Uneori, când mă sună părinții tăi, îmi rog o prietenă să răspundă la telefon și să le spună că sunt ocupată cu

Ivan sau că dorm. Apoi, mă rușinez. Când ne vedem, întâlnirile sunt scurte, iar când mă bucur că-i văd plecând, mă rușinez și mai tare. Ăsta este, însă, adevărul. Nu ne putem consola unul pe celălalt. Niciunul dintre noi nu poate înțelege ce s-a întâmplat și fiecare trebuie să-și poarte singur povara. Îmi spun că ei doi măcar se au unul pe celălalt. Că, atunci când îi resping, ei își pot găsi alinarea unul în brațele celuilalt, în vorbele celuilalt, în trecutul lor comun și îndelungat. Însă, astăzi, ne adunăm să vorbim despre înmormântarea ta. E o întâlnire inevitabilă, pe care nimeni n-o așteaptă cu nerăbdare.

Odată ajunși la ghișeul biroului de servicii funerare, facem cunoștință cu persoana însărcinată să se ocupe cu astfel de lucruri. Aflu că ocupația aceasta poartă denumirea de consilier funerar. Este o femeie scundă, al cărei nume îl uit în secunda în care mi se prezintă. Felul în care mă privește, în care îmi atinge brațul și ne prezintă condoleanțe mă tulbură. Pare un comportament convențional, deloc călduros. A făcut asta de prea multe ori în viața ei, nu vorbește sincer, vede oameni ca noi în fiecare zi. Îi stă gândul la altceva: la ce va găti la cină diseară sau la locurile în care i-ar plăcea de o mie de ori mai mult să se afle în acest moment. O disprețuiesc pe ea și vorbele ei prietenoase. Îmi spun că întâlnirea trebuie să fie cât mai scurtă, iar apoi, să plec de aici și, dacă e cu putință, să nu mă mai întorc niciodată.

Consiliera ne conduce într-o încăpere. Ne roagă să luăm loc la o masă rotundă, apoi se scuză și dispare pe ușă.

— Mai am de pus la punct ultimele detalii, spune ea.

Eu și părinții tăi ne așezăm față în față, iar pe mine mă frapează situația bizară în care ne aflăm. Am trecut de atâtea ori prin fața acestui birou de servicii funerare în timpul plimbărilor mele alături de tine și de Ivan. Niciodată n-am îndrăznit să mă uit pe geam ca să văd oamenii dinăuntru. Doar o dată am întrezărit câteva persoane așezate cu spatele către geam și m-am întristat. Mi s-a părut lipsit de respect să te uiți la cei

care se aflau acolo, înăuntru. Văzându-le spatele încovoiat, mi-am întors repede privirea. Astăzi nu pot face asta. Astăzi spatele meu este cel pe care-l vor ocoli privirile trecătorilor.

Se deschide ușa și ni se alătură prietena mea, vine stresată de la muncă și e îmbrăcată într-o rochie neagră și poartă pantofi cu toc înalt. Gâfâie și-mi dau seama că a străbătut în fugă drumul dintre parcare și ușa biroului. E posibil ca, în acest moment, să aibă loc o ședință importantă la serviciu de la care ea să lipsească. Mă simt prost gândindu-mă că și-a luat liber pentru asta, pentru noi, pentru mine și Ivan, aflați în această situație sumbră. Când mimez un mulțumesc, ea se încruntă și îmi șoptește „fii serioasă”. Îmi iubesc prietena și îmi place comportamentul ei direct. Mă mângâie scurt pe spate înainte să se așeze pe scaunul de lângă mine. Ședința poate să înceapă. Doar antreprenoarea mai lipsește. Eu privesc în gol și evit privirile tuturor. Mi-am propus să nu izbucnesc în plâns astăzi.

Pe masa rotundă se află o cutie cu șervețele lângă un teanc înalt de coli A4. Pe prima pagină e scris numele tău. În mod necontrolat și surprinzător, izbucnesc în plâns când îl văd. Fără vreun avertisment, prezența și, totodată, absența ta din încăpere mi se par insuportabile. Mă apucă dintr-odată și mă surprind eu însămi, însă nu mă pot opri din plâns. Mama și tatăl tău mă privesc, tatăl tău plânge și-mi rostește numele iar și iar. Niciunul dintre ei nu se ridică să mă îmbrățișeze, iar eu sunt recunoscătoare pentru asta. Prietena mea mă mângâie pe spate și îi face un semn din cap consilierei care apare, din nou, cerându-și scuze. Trag aer în piept ca să mă liniștesc și să putem începe discuția. Trebuie s-o rezolvăm.

Nu reușesc să mă liniștesc, cel puțin nu în primele cincisprezece minute de când începe discuția. Fiecare cuvânt rostit de consilieră îmi provoacă un nou torent de lacrimi.

— Așadar, tu ești Carolina, spune ea, iar eu plâng atât de tare, încât de-abia reușesc să dau din cap, aprobator. Și ai avut o relație cu Aksel, continuă ea, iar eu continui să plâng, să dau din cap, lacrimile nu se mai sfârșesc. Și, împreună, îl aveți pe micuțul… Ivan, spune

ea și se străduiește să citească de pe hârtii ca să-și amintească cum îl cheamă, iar eu vărs șuvoaie de lacrimi pe masa cea rotundă.

Abia după ce parcurgem toate formalitățile și confirm adresa noastră, lacrimile se opresc brusc.

Trecem la aspectele practice ale ceremoniei și totul devine, dintr-odată, mai ușor. O listă numerotată cu subiectele de discutat îmi amintește că întâlnirea va lua, cândva, sfârșit. Îngrijorarea mea că eu și părinții tăi am putea avea păreri diferite asupra înmormântării tale s-a dovedit a fi neîntemeiată. Și lor le-ai spus foarte clar că nu-ți dorești să ai un mormânt când vei muri. Mai degrabă, vrei să-ți fie împrăștiată cenușa în vânt, dar cădem de acord să facem un compromis și să ridicăm o piatră funerară în cimitir, în Skogskyrkogården. Că va fi o ceremonie civilă și nu religioasă este, de asemenea, ceva evident. Nu făceai parte din Biserica Suediei și n-ai acceptat niciodată ideea de a fi înmormântat în spiritul ei. Ne gândim că n-ai fi vrut nici să dăm anunț la ziar, că mai bine ne ocupăm personal să-i anunțăm pe apropiații noștri. Vrem o înmormântare restrânsă și intimă, dar, când începem să facem lista cu numele colegilor, prietenilor și rudelor, ne dăm seama că vom ajunge la cel puțin o sută de persoane. Poate chiar mai multe. Ne hotărâm să organizăm ceremonia în capela cea mare din Skogskyrkogården. Acolo încap 200 de oameni în picioare. La recomandarea consilierei, ne alegem un oficiant care să conducă ceremonia. Înainte să mă dezmeticesc, am și terminat cu ultimul punct de pe listă. Când dăm să ne ridicăm, îmi sună telefonul. E un număr pe care nu-l am în agendă.

Prietena mea ia telefonul și răspunde, fără să mă întrebe dacă sunt de acord. Mă citește atât de bine acum, știe că mă tulbură orice gest venit de la cei din jurul meu. Curierii de flori tot nu s-au potolit, primesc câteva buchete în fiecare zi. Curierii sunt nevoiți să sune la interfon ca să li se dea drumul înăuntru. Am ajuns să-i urăsc. N-am destule vaze pentru atâtea flori. Nu suport mirosul apei când se învechește. Prietena mea se scuză, se ridică și iese din camera de ședințe unde noi tocmai ne pregăteam să încheiem discuțiile. O

aud vorbind despre o comandă și cum îi cere curierului să vină la adresa la care ne aflăm acum. Eu înjur în gând, ale dracului flori, dar, apoi, regret. N-am niciun drept să mă enervez din cauza florilor. Ele sunt trimise din compasiune și fiindcă ai fost iubit, nu pentru a-mi face mie zile negre. Trebuie să țin minte asta. Trebuie să mă stăpânesc.

Când ne îmbrățișăm de la revedere în holul biroului, vedem o mașină de curierat care se oprește în parcarea din față. Prietena mea mă privește întrebător, eu dau din cap aprobator, iar ea o zbughește afară să vorbească cu șoferul. Apuc să-mi spun că asta e o mașină neobișnuit de mare pentru livrarea florilor, înainte ca ea să se întoarcă cu o cutie mare în brațe. Cutia aproape că e mai mare decât ea însăși. Se clatină pe tocuri și intră pe ușă sucindu-se ca să aibă loc. Surprinse amândouă, ne dăm seama că nu era vorba despre flori, ci despre zece kilograme de mâncare de pisici pentru pisica pe care am lăsat-o în grija unei prietene de familie în ziua în care ai murit. Se pare că am dat comandă pe internet pentru mâncare de pisici cu câteva zile înainte. Uitasem de asta. Și iată-ne aici: prietena mea, încălțată cu pantofi cu toc, cu zece kilograme de mâncare uscată pentru pisici în brațe, eu, cu Ivan pe burtă, în marsupiu, și părinții tăi, care nu par să știe ce e de făcut în situația asta. Prietena mea începe să mustăcească în colțul gurii în timp ce mă privește de după cutia de carton. Înțeleg că e pe cale s-o bufnească râsul și că se chinuie să se abțină. Îmi întorc privirea de la ea, o îndrept asupra lui Ivan, mă gândesc că ar fi total nepotrivit să râdem într-un asemenea moment. Trag din nou cu ochiul la ea. Ea pare că se ascunde în spatele cutiei de carton. Deodată, nici eu nu mă mai pot abține. Izbucnim într-un râs în hohote care continuă la nesfârșit, eu râd cu lacrimi și nu știu de ce mi se pare atât de hilar, e prima dată când râd de mai mult de o săptămână. Până la urmă nu mai găsesc nimic amuzant, dar continui să râd, fiindcă am impresia că nu voi mai râde niciodată, așa că vreau să profit de ocazie. Încă râd atunci când o salut pe consilieră și, pur și simplu, abia mă pot abține când îi îmbrățișez pe părinții tăi și le fac

cu mâna, în timp ce ei ies cu mașina din parcarea biroului de servicii funerare.

Iunie 2013

Îmi întârzie ciclul de cinci zile și n-am curaj să-ți vorbesc despre asta. Încă am remușcări că te-am forțat să iei această decizie. Am subliniat, poate de prea multe ori, că precis ne va lua mult timp până să rămân însărcinată. Și că nici nu e sigur că voi rămâne. Pentru multe cupluri de vârsta noastră, durează un an sau mai mult, așa am citit, îți spun asta ca să te consolez, pentru că văd că nu ești împăcat cu hotărârea pe care am luat-o „împreună". Viața noastră de cuplu n-a fost deloc pasională în ultimele luni. După ce m-am testat, folosind un detector de fertilitate care mi-a indicat că sunt fertilă, tu te-ai întins lângă mine cu un sentiment de vinovăție și ferindu-ți privirea din când în când. M-am abținut mult să-ți mulțumesc, după aceea, în schimb, am subliniat că precis va mai dura, iar tu ai răspuns, mormăind, că nu, sigur se va întâmpla repede. În fiecare lună, după ce făceam testul, mă cuprindea un sentiment de entuziasm. Ce să fie? Să fie oare un bebeluș? Au trecut trei luni de când facem încercări, iar acum îmi întârzie de cinci zile și n-am curajul să ți-o spun. Nici măcar nu îndrăznesc să te anunț că în dimineața asta voi face un test de sarcină. Mă gândesc că nu voi găsi puterea nici să te anunț dacă e pozitiv, dar îmi dau seama că ăsta e un gând prostesc.

E luni dimineață și, în curând, plecăm fiecare la biroul său. Tu stai pe canapea cu laptopul pe genunchi, iar eu mă strecor în baie, fluierând în drumul meu, semn că nu e nimic ieșit din comun cu această vizită a mea la toaletă. Îmi tremură mâna când încerc să nimeresc testul de sarcină și să nu dau pe lângă. Am emoții pentru rezultat, oricare ar fi acela. Sper că nu-s însărcinată, îmi spun. Ba sper că-s însărcinată, gândesc, deopotrivă. Iar și iar, când una, când alta. Niciun deznodământ nu pare să fie perfect în această situație.

Așez testul pe marginea chiuvetei, exact așa cum scrie în instrucțiunile de utilizare. Privesc încordată fâșia care, din clipă în clipă, va arăta o linie roșie – dacă nu sunt însărcinată – sau două linii roșii – dacă sunt. Secundele trec cu greu. Mă ridic în picioare și mă

spăl pe mâini. Din greșeală, stropesc cu săpun testul. Mișcările mele sunt necontrolate.

Apare prima linie, clară și neechivocă. Mă holbez la locul unde ar trebui să apară a doua linie. Îmi țin respirația. Fir-ar nu apare nimic! De ce nu apare? Am greșit cu ceva? Dacă nu pot rămâne însărcinată? Ia stai. Parcă începe să se vadă ceva. Să fie doar în imaginația mea? Mai apare cumva o linie? O linie palidă, rozalie? Chiar și așa… o linie?

Chiar așa e. Mai e o linie. Iau în mână micul test și-l studiez cu atenție o vreme. Cealaltă linie devine din ce în ce mai definită. Sunt două linii pe test. Deci sunt însărcinată. Aoleu, sunt însărcinată! Cum voi găsi curajul să-ți dau vestea asta? Stau singură în baia din apartamentul pe care l-am cumpărat acum mai puțin de un an, tu stai în cameră pe canapea și lucrezi. Pisica stă întinsă lângă tine și moțăie, iar eu, eu sunt gravidă. În corpul meu se înfiripă o nouă viață! Rodul iubirii mele cu tine! E absolut incredibil.

Inima îmi bate să-mi iasă din piept. Trebuie să-ți spun totul acum, pe loc, trebuie s-o fac în clipa asta. Dar mi-e frică. Mă simt ca o trădătoare care a rămas însărcinată. Bâjbâi până reușesc să dau la o parte zăvorul ușii de la baie, iau cu mine testul de sarcină pozitiv, ies din baie și mă așez lângă tine pe canapea.

Tu nu-mi dai atenție când mă așez lângă tine. Aterizez într-o poziție ciudată, atât de aproape de tine, încât ar fi ciudat să nu te ating. Te mângâi încurcată pe umăr, iar tu ridici ochii și mă privești întrebător.

— Trebuie să vorbim, îți spun.

— Despre ce? mă întrebi.

Continui să mă privești în ochi, curios. Nu observi testul din mâna mea. Eu îl flutur în aer, inspir adânc și-ți spun, pe nerăsuflate, ce am de spus.

— Sunt însărcinată, îți spun.

Până să apuc să termin propoziția, vocea mi se preface într-un zbieret. În momentul ăsta, inima îmi bubuie atât de tare, încât îi aud bătaia în toată camera. Mă simt cu inima în gât. Nu mă pot abține să nu zâmbesc. Nu știu dacă zâmbesc de emoții sau de bucurie. Tu nu-mi zâmbești. Taci. Degetele îți rămân

încremenite pe tastatura laptopului pe care îl ții pe genunchi, tot corpul tău încremenește. Surprind o schimbare în privirea ta, dar nu-mi pot da seama cum s-o interpretez. Stai tăcut și parcă împietrit, privirea ta mă ocolește, hoinărește prin cameră. Zâmbetul mi-a înghețat pe față, am impresia că trebuie să schițez o grimasă ca să-l pot readuce la o stare naturală. Parcă ar trece o eternitate. Nu știu ce altceva să mai zic.

Vreau să reacționezi. Vreau să-mi dezvălui ce simți. Tăcerea ta mă înspăimântă, mi-e frică de ceea ce va urma atunci când tăcerea ta se va risipi. Simt un impuls brusc de a-ți cere iertare, dar mă abțin. Tu ești cel care trebuie să vorbească acum. Până la urmă, vorbești:

— Ești sigură? mă întrebi încet, aproape în șoaptă.

— Cred că da, îți răspund eu, și mă uit din nou la test. Acum sunt două linii clare.

— Dar ai spus că va mai dura, șoptești tu.

Apoi, taci. Stăm unul lângă altul pe canapea, iar eu nu îndrăznesc să mai zic nimic. Nu știu dacă ești nervos, supărat sau șocat sau măcar puțin bucuros în adâncul sufletului. Ceea ce simt eu e vinovăție. Vinovăție, amestecată cu uimire și cu o hotărâre calmă. Trebuie să fie bine. Va fi bine. Voi face ca totul să fie bine.

Vorbești din nou. Spui că ai nevoie de timp să te obișnuiești cu gândul acesta, te ridici în picioare și te pregătești să ieși. Îți iei geaca pe tine în hol, te oprești în ușă ca să mai spui ceva. Eu stau în față, te-am urmat până aici și încerc să-ți întâlnesc privirea. Tu îmi spui că pleci la serviciu, că ne auzim puțin mai târziu. Eu fac un pas spre tine, stau atât de aproape încât, dacă ai încerca măcar să-ți întinzi brațele, ne-am putea îmbrățișa. Dar n-o facem, tu nu-ți întinzi brațele și nici eu nu fac asta. În schimb, îți cer să-mi dai un pupic. Nu-l primesc. Tu mă privești, în sfârșit, pentru prima dată de când ai aflat că vom avea un copil.

— Trebuie să mă obișnuiesc cu toate astea, îmi repeți tu. Îmi pare rău.

Apoi, pleci. Eu mă uit lung la ușa pe care o închizi în urma ta. Îți aud pașii grăbiți cum coboară scările și ies pe ușa principală. Aud cum se trântește poarta

dinspre stradă în urma ta. Curând, vei fi în metrou, probabil în drum spre unul dintre locurile tale de muncă. Mă întreb cum te simți, ce gândești, de ce nu vrei să-mi spui și mie. Îmi spun că poate nu merit să mi te destăinui.

Mă întorc în camera de zi, unde pisica și-a părăsit acum locul de pe canapea. O aud mieunând în hol, la ușa de la intrare. Și ea e derutată după plecarea ta neașteptată. Încă se vede o adâncitură mică în canapea în locul în care, mai adineauri, stăteai și lucrai. Pe măsuța de cafea e testul de sarcină, lângă căștile tale. Nu-mi amintesc când l-am lăsat acolo. Încerc să-mi adun gândurile și inspir adânc. Îmi spun: Nu te supăra. Ai răbdare. Fii tu cea înțeleaptă dintre voi doi. Tu vrei să te obișnuiești cu gândul. Mă voi comporta exemplar față de ține de acum înainte. Mă voi purta așa de bine, că nu vei găsi niciun fel de motiv să consideri toate astea drept altceva decât vești bune. Așteptăm un copil, până la urmă. Ne vom clădi o familie. Vom fi trei. Asta n-are cum să nu fie o veste bună, cu niciun preț, chiar și pentru tine.

Noiembrie 2014

Apatiei îi ia locul o neliniște tot mai mare. Trebuie să-mi fac de lucru, să-mi țin mintea ocupată, dar nu mă descurc nici cu cele mai simple sarcini, pentru că mă extenuează și mă aruncă înapoi în apatie, așa că mă trântesc din nou pe canapea. Am o problemă. Astăzi am ieșit să mă plimb cu Ivan. Mi-am făcut drum până la bibliotecă și mi-am propus și să cumpăr niște timbre. Asta pare o provocare suficientă.

Într-una dintre cărțile pe care le-am împrumutat – cea pe care urmează s-o returnez la bibliotecă – am citit că cei aflați în suferință acționează adesea astfel: transformă căutarea zadarnică a persoanei pierdute într-un șir lung de preocupări. Subconștientul încearcă să găsească un sens, să-și regăsească starea inițială, iar conștientul își caută o nouă misiune.

Cărțile m-au făcut să înțeleg că toți cei care au pierdut pe cineva drag au iluzia că văd acea persoană peste tot. Cu aceeași problemă mă confrunt și eu. Pe aleea dintre Ica și casa noastră văd cum vine în direcția noastră un bărbat înalt, îmbrăcat cu un hanorac. Soarele mă orbește și nu-i disting decât conturul. Corpul îmi reacționează instinctiv: ești tu. O clipă, am impresia că tu ești. Vii să mă întâmpini și să mă ajuți să car sacoșa de la magazin până acasă, așa cum ai făcut-o de atâtea ori înainte. Sau poate că nu. Ba sigur că da. Nu, nu ești tu. Nu vei mai fi niciodată.

Îmi voi căra singură sacoșele cu mâncare de acum înainte. Gândul acesta îmi provoacă o durere atât de mare, încât o clipă, tot corpul îmi amorțește. Merg mai departe, cu mișcări mecanice. Sacoșa îmi atârnă greu de încheietura mâinii care dirijează căruciorul, lăsându-mi semne pe piele, dar eu nu simt nimic. Nu simt nimic în momentul ăsta. Mintea mea își adună forțele, se concentrează iar pe aspectele practice. Ce aveam eu de făcut? Unde trebuia să ajung? Ce treabă aveam?

Apoi, trec câteva ore sau câteva minute. Uit din nou că nu trebuie să te mai caut. Așa că te văd din nou și iau totul de la capăt. Tu ești! Nu. Nu ești tu. E altcineva, cineva care încă trăiește.

Brusc, toți bărbații par să fie la fel de înalți ca tine. Toți au puțin peste un metru nouăzeci, toți poartă hanorace bleumarin și toți au mersul tău.

Iar te văd. Acolo. Și acolo. Ba nu. Și nici acolo.

August 2013

E vară iar și iar transpir. Poate am eu o problemă, dar nu-i așa că verile devin din ce în ce mai călduroase cu fiecare an? Nu-mi amintesc că, în copilăria mea, verile să fi fost atât de caniculare. Mă întreb dacă nu cumva am probleme cu glanda tiroidă. Sau poate că mă simt așa pentru că sunt însărcinată.

Stockholmul e inundat de un val de căldură și astăzi, în special, transpir abundent în mașina noastră. Când trecem pe lângă Thorildsplan și traversăm Kristineberg, Alvik și Stora Mossen, mă blestem că nu am insistat să mai punem câteva sute în plus la cumpărarea mașinii și să ne luăm una cu aer condiționat. În aprilie, când ne-am cumpărat la mâna a doua acest Volkswagen Polo fabricat în 2000, ni se părea corect să economisim bani și să ne luăm un model de mașină mai vechi. În aprilie și în mai era destul de răcoare în mașină. Mașina o foloseam mai ales ca să mergem la cumpărături sau ca să merg eu la hipodrom. Am luat o mașină simplă, care, după spusele tatălui tău, era ușor de reparat dacă se strica. Și, uite așa, a venit vara și cu ea nelipsitul val de căldură, iar în mașina noastră a devenit imposibil să stai în alt moment din zi decât dis-de-dimineață sau când se înserează. Cu toate astea, în miezul zilei, ne urcăm în mașina atât de burdușită de bagaje, încât nu se mai vede nimic prin oglinda retrovizoare din dreptul pasagerului; mergem la cabana pe care am închiriat-o pentru două săptămâni, începând de azi.

De ieri, am intrat în a douăsprezecea săptămână de sarcină. Până acum, sarcina s-a desfășurat relativ ușor. Doar de câteva ori, sporadic, am simțit o stare vagă de greață, în rest, mai totul e ca înainte. Burta nu a început să-mi crească și, până acum, nimeni, în afară de prietenele mele cele mai apropiate și de familie, nu știe că sunt însărcinată. Cred că nici tu nu i-ai spus despre asta altcuiva, cu excepția părinților tăi, fraților și prietenului tău celui mai bun. Spui că vrei să mai aștepți puțin. În plus, e vacanță, majoritatea cunoscuților noștri sunt plecați și chiar noi suntem pe drum spre cabana închiriată în Färingsö. Ca de obicei,

eu conduc – pentru că tu nu ai permis de conducere –, iar tu stai în dreapta, în scaunul pasagerului, ținând pe genunchi cușca din care se aude mieunatul pisicii. Conduc cât pot de prudent. Mă enervez din cauza numărului mare de semafoare pe roșu pe porțiunea dintre Fridhemsplan și Brommaplan, de unde urmează să ne îndreptăm spre Ekerö. Cum e posibil ca toate semafoarele să fie roșii? Cum de sunt așa de multe? Cum poate cineva să avanseze vreodată pe drumul ăsta? Cred că sunt vreo treizeci de grade în mașină. Căldura mă irită, la fel și mașina și pisica, cu miorlăitul ei nemulțumit și cu încercările ei de a ieși din cușcă.

În iunie, după un început incert, te-ai închis în tine și ai cerut să-ți las timp să te obișnuiești cu ideea, iar eu mi-am închipuit că ți-e frică. Ți-am urmat, apoi, exemplul și m-am închis și eu în mine însămi pentru a-mi înțelege propriile sentimente de furie și însingurare. De atunci, viața noastră a alunecat într-o rutină așezată. Eu mi-am văzut de ale mele, adică de echitație, de întâlnirile ocazionale cu prietenii și de serviciul meu cu normă întreagă. Tu ți-ai văzut de ale tale și am vorbit rar despre sarcină. Când o făceam, discuția părea forțată și renunțam rapid. Mi-am dat seama că mă bucur mai tare de sarcină dacă nu împărtășesc prea multe cu tine. Mi-am spus că e mai simplu așa, în această nouă etapă, că e normal să nu impresioneze în vreun fel ceea ce se întâmplă în corpul meu înainte să se vadă ceva palpabil. M-am gândit atunci că e mai bine să mă descurc singură.

Mi-am descărcat pe telefon mai multe aplicații care îmi arată cum se dezvoltă fătul și ce transformări se petrec în corpul meu. Am discutat cu prietenele mele care au trecut și ele printr-o sarcină. Am vorbit la telefon cu o parte dintre membrii familiei, în metrou, când mă duceam la serviciu sau când mă întorceam de acolo, ca să te scutesc de a mă auzi și de a-ți aminti. Mi-am rugat colegele de muncă să-mi facă, în fiecare săptămână, câte o poză la burtă din profil. Am salvat pozele într-un album separat în telefon, fără să ți le arăt. Am evitat să-ți întind sarcina în față, măcinată de vina modului în care s-a petrecut totul și, în plus, că s-a

petrecut atât de repede. M-am gândit că va fi mai bine pe măsură ce avansează, când apare burta, când apare bebelușul. Sper că, mai ales când va apărea bebelușul, totul se va schimba.

Iunie a devenit iulie și acum e august. Trecem cu mașina pe lângă palatul Drottningholm și ne apropiem tot mai mult de Färingsö. Când vom ajunge la cabană, vom despacheta, eu voi înveli patul cu cearșafurile noastre proaspăt spălate, vom face duș, vom deschide radioul din bucătărie pe P1 și vom face un grătar. S-ar putea să facem o plimbare până la doc și poate că tu vei face o scufundare. Mâine-dimineață vine în vizită una dintre prietenele mele cele mai bune după orele de serviciu, iar, câteva zile mai târziu, vin fratele și cumnata mea. Apoi, un prieten bun de-ai tăi. Pe la sfârșitul săptămânii, părinții tăi și mama mea. De-abia aștept următoarele două săptămâni. De-abia aștept să citesc și să petrec cu tine toată ziua. E prima dată când închiriem o cabană în Suedia și, deși nu se aseamănă deloc cu modul în care ne petrecem timpul când călătorim și trăim îngăduindu-ne fel de fel de plăceri în alte orașe, de data asta ne va prinde bine șederea asta, e exact ce ne trebuia. Avem nevoie să ne deconectăm puțin. Să luăm o pauză. Să ne relaxăm.

Când ajungem și oprim mașina pe aleea din fața cabanei, pisica se liniștește. Pe drum am vorbit necontenit, aproape o jumătate de oră, iar la un moment dat, printr-un gest spontan, ți-ai pus mâna stângă pe coapsa mea dreaptă. Prin materialul subțire al pantalonilor mei, ți-am simțit căldura. M-am emoționat, aproape mi-au dat lacrimile. De mult timp nu m-ai mai atins în felul acesta. Îmi dau seama că mi-era dor. Îmi dau seama că mi-ai lipsit. Concediul ăsta a picat la țanc.

Noiembrie 2014

În ziua a noua, Ivan se trezește târziu și rămânem în pat până la ora zece. Am dormit până târziu și am mustrări de conștiință față de fratele meu, care probabil că așteaptă de câteva ore să ne dăm jos din pat. Nu de puține ori, ne trezim înainte de ora șase. Suntem mereu vegheați de acea persoană căreia i-a revenit datoria să doarmă în camera de alături. Se pare că nu vor să ne lase singuri decât în momentele în care dormim. Eu nu am nimic împotriva companiei.

Soarele era de mult pe cer, îl vedeam pe geamul dormitorului nostru când ne-am ridicat și am ieșit din cameră, găsindu-l pe fratele meu care își bea cafeaua și se uita la știri în camera de zi. Ne-am obișnuit să-l găsim acolo, deja se simte la noi ca la el acasă. Într-un fel, a preluat frâiele de acolo de unde le-ai lăsat tu. Stă pe canapea în același loc unde stăteai și tu, întins la fel ca tine, pe jumătate, cu laptopul pe picioare. La fel ca tine, are posibilitatea de a lucra de acasă când e nevoit. Ca traducător liber-profesionist, nu e legat de un anume loc de muncă și, la fel ca în cazul tău, volumul lui de lucru variază de la nimic până la sarcini atât de numeroase, încât e nevoit să lucreze zi și noapte pentru a se încadra în termen. Mă simt liniștită când e lângă mine. Putem sta în aceeași încăpere ore întregi fără să ne vorbim. El mă citește mai bine decât oricine și comunicăm, de cele mai multe ori, fără cuvinte. Îi prețuiesc prezența la fel de mult cum îi prețuiesc abilitatea de a nu vorbi cu orice chip. Nu mă întreabă întruna cum mă simt, ce gândesc în fiecare clipă, dacă mă simt puțin mai bine, dacă mi-e foame, dacă am nevoie de ceva. Știe că îi voi spune dacă am nevoie de el și chiar asta fac. Îi spun când simt nevoia să fac un duș sau să fiu lăsată în pace. Îi cer să aibă grijă de Ivan în momentele în care am nevoie de o pauză și, mai presus de toate, îmi place să-l știu aici, alături de mine, fără să vorbim neapărat. Nu mă întreabă ce vreau să mănânc la cină, dar face cumpărăturile, gătește și pune masa. În compania lui, mă relaxez și am clipe în care reușesc să mă simt aproape împăcată.

Îi spun bună dimineața, mă scuz că am dormit până târziu și-l întreb de cât timp s-a trezit. El îmi răspunde că de vreo oră, îmi spune că lucrează la un contract care trebuie tradus din engleză în suedeză, eu trec pe lângă el și mă îndrept spre baie.

— Dacă vrei cafea, o găsești făcută în bucătărie, îl aud strigând în timp ce închid ușa de la baie după mine și Ivan.

Îi schimb lui Ivan scutecul de peste noapte, îmi dau seama cu stupoare că nu i-am mai făcut deloc baie de când ai murit, de nouă zile. Am uitat complet de obiceiul acesta din fiecare seară și nici nu mi-a trecut prin gând să-l reiau, până azi. Mă decid să îndrept situația de îndată. Când îi dau jos pijamalele, îl miros, îl pup pe burtica lui moale până când îl fac să râdă și rămân uimită cât de bine miroase, deși n-a făcut baie de o săptămână. Cum e posibil ca un copil să miroasă atât de bine?

Când terminăm și ies în hol, văd o scrisoare pe prețul de la intrare. E un plic oficial, impersonal, cu logoul Direcției de taxe și impozite, sus, într-un colț. Îl iau de pe jos în viteză, fac un ocol prin camera de zi ca să-l las pe Ivan în brațele fratelui meu, îmi torn o ceașcă de cafea, apoi mă așez la masa din bucătărie și deschid scrisoarea.

Plicul conține o foaie. Citesc titlul: extras de înregistrare, certificat de deces și raportul rudelor. Expeditorul e Departamentul Național de Stare Civilă. Apoi: Datele persoanei decedate. Sunt scrise acolo. Numele tău, numele tău lung și frumos, codul numeric personal care începe cu opt, apoi mențiunea „decedat”. Următoarea rubrică este „copiii persoanei decedate”, iar acolo găsesc numele lui Ivan și codul lui numeric personal. Și asta-i tot.

Privesc fix foaia o bucată bună de timp, în tăcere. O citesc și o recitesc, iar și iar. Îmi mut privirea de pe „persoana decedată” pe rubrica unde trebuie menționați „copiii persoanei decedate”. Mă holbez la numele tău complet, apoi la numele complet al lui Ivan. Stomacul mi se face ghem. Nu știu ce ar trebui să fac cu această hârtie. Nu-mi oferă nicio informație nouă și totuși, mă

doare s-o țin în mâini. Aș vrea s-o arunc la coșul de gunoi, să leg sacul menajer și să-l arunc, să închid ușa și să mă prefac că n-am primit nicio scrisoare niciodată. Scrisoarea îmi provoacă durere, pentru că nu știu ce vrea de la mine, ce vrea să spună, la ce-mi folosește.

Mă uit la numele lui Ivan încă o dată, apoi împăturesc scrisoarea. Ceva nu se leagă. Cred că lipsește ceva în mijloc, fix între prenumele și numele lui. E un spațiu gol acolo, în care ar mai încăpea un nume. Atunci, am o revelație și simt o mare ușurare – așa trebuie să fie, e evident. Cum de nu m-am gândit la asta înainte? E singura explicație logică. Acum că în registrele Direcției de Taxe și Impozite ai trecut de la viu la decedat, acum că au ținut cu orice preț să tipărească asta într-o asemenea scrisoare și să ne-o fluture în față, Ivan îți va moșteni chiar și prenumele. Numele tău complet își va face loc printre numele lui Ivan. Numele tău nu va aparține numai unui mort. În acest fel, nu vei dispărea complet.

Îmi deschid hotărâtă laptopul și caut pagina de pe site-ul Direcției de Taxe și Impozite de unde pot să descarc formularul pentru a-i mai adăuga un prenume lui Ivan. Trăiesc o clipă de triumf când descopăr că procedura e și simplă, și gratuită: nu trebuie decât să completez informațiile, să atașez extrasul pe care tocmai l-am primit în cutia poștală, care atestă că nu mai ești în viață și că eu devin unicul tutore al lui Ivan, să pun formularul într-un plic și să-l trimit. Îl strig pe fratele meu, care se află în camera de zi, și-i prezint planurile mele.

— Am de gând să-i dau lui Ivan numele tatălui său, ca al doilea prenume, spun eu.

Fratele meu răspunde exact așa cum mă așteptam s-o facă. Fără brizbizuri, fără expresii sentimentale, fără alte întrebări, pur și simplu:

— Foarte bine, fă-o, e o mișcare deșteaptă!

Septembrie 2013

Astăzi ai venit cu mine la clinică. E prima oară când vii și tu. Primele vizite le-am făcut singură. Tu aveai de lucru și păreai indispus când te întrebam dacă vrei să mă însoțești. Am încetat să te mai întreb, n-am vrut să te forțez să vorbești cu moașa mea. Poate că mi-a fost și rușine. Cu siguranță, suntem singurul cuplu pe care l-a cunoscut ea în care să nu fie bucuroși și nerăbdători ambii părinți. Îmi spun că trebuie să păstrăm cât mai mult informația asta în familie, așa e mai ușor de suportat. Lumea din jur nu trebuie să afle asta și nici moașa noastră. Mai bine ca tu să muncești, să trăiești în ritmul tău, eu să merg singură la consultații și vom vedea noi, cu timpul.

Dar ziua asta e specială, aproape festivă, azi e ziua marii ecografii. Azi vom afla dacă bebelușul nostru trăiește, e sănătos, are zece degete la mâini și zece la picioare și dacă se dezvoltă normal. Îi vom afla și sexul. Am mari emoții pentru vizita de azi. Într-o mică măsură, dar nu-ți mărturisesc asta, pentru că sper să se schimbe ceva în sufletul tău când vei vedea pe ecran bebelușul care îmi crește în burtă. Îmi doresc ca asta să-ți provoace bucurie, o brumă de speranță că micul făt îți va cuceri inima, va preschimba teama ta în încredere în viitor și-ți va da curaj. Știu că cer prea mult, dar nu mă pot abține.

În sala de așteptare sunt multe cupluri cu femei însărcinate. Unele sunt atât de aproape de termen, că pare să le fie dificil chiar și să respire, ca să nu mai vorbim să se ridice sau să se așeze pe scaun. Altele nu au burtă, poate sunt aici ca să se înregistreze. Cineva e cu un copil mai mărișor, o viitoare soră mai mare. Unele cupluri se țin de mână, altele stau tăcute și citesc ziarul. Unii, la care eu, în sinea mea, pufăi disprețuitor, își țin toate patru mâinile pe burta umflată, de parcă ar trebui protejată cu orice preț.

Mă surprind simțind o invidie intensă față de cuplurile care stau de vorbă și a căror conversație decurge liber și neînfrânat, chiar dacă se află într-o încăpere plină de oameni și, mai mult ca sigur, știu că ceilalți îi ascultă. Una dintre perechi vorbește,

partenerii se întrerup reciproc, se completează unul pe altul, râd la unison când discuția ia forma unei povestiri amuzante.

Mi-aș dori să fim și noi așa, să fim un cuplu care stă în sala de așteptare și discută, râde și se ține de mână. Nu suntem. Suntem un cuplu care nu se ține de mână. Suntem perechea în care viitorul tată răsfoiește un ziar, iar viitoarea mamă privește cu invidie perechile care se iubesc. Mă întreb dacă se observă asta, dacă și la noi se uită cineva, așa cum mă uit eu la alții, și se gândește: „Bieții de ei, nu par să aibă prea multe de vorbit unul cu altul. Cum au ajuns în situația asta, de fapt? A fost o idee bună să facă un copil?” Mă năpădesc gânduri rele, gânduri care nu fac bine nimănui și pe care mi-am tot interzis să le gândesc de ceva vreme: Nu invidia alte cupluri. Nu te compara cu nimeni. Nimeni nu poate ști ce e în inima celorlalți doar privindu-i din afară. Asta e doar o impresie și o invidie meschină. Trebuie să mă opresc imediat.

Gândurile îmi sunt curmate de moașă, care stă în ușă și-mi strigă tare numele. Mă ridic imediat. În drumul nostru prin camera de așteptare te iau de mână. Te țin demonstrativ și cât pot de iubitor când ajungem în dreptul cuplului care vorbește și râde. Mă uit la ei pe furiș, vreau ca ei să ne vadă, să ne remarce, dar ei nu se uită la noi. Sunt prinși în conversația lor. Nu însemnăm nimic pentru ei. Nu pot să trăiesc cu gândul că nu însemnăm nimic pentru ei. Dintr-un impuls, fără să înțeleg de ce fac asta, mă prefac că mă împiedic de piciorul femeii, când trec pe lângă ea. Ea își ridică privirea, ochii încă îi sclipesc de râsul care tocmai a răsunat, mă privește prietenos și zice:

— Vai, îmi cer scuze!

Îi zâmbesc și-i spun că eu ar trebui să-mi cer scuze. Pentru o clipă, sunt eu, suntem noi, suntem două femei însărcinate care, în armonie, își zâmbesc reciproc, fiindcă viitorul este luminos. După o secundă, totul a trecut. Îi lăsăm în urmă în drum spre cabinetul moașei, ei vorbesc mai departe și probabil că nu se vor mai gândi niciodată la noi. Ai mâna umedă și rece sau eu o am.

Intrăm în camera cu ecograful și îți dau drumul la mână. Tu nu faci nicio încercare să mă iei din nou de mână. Eu mă închid în mine, vreau să terminăm odată ce avem de făcut, mă lungesc pe pat, îmi ridic bluza, simt gelul rece ca gheața cum se întinde pe burta mea și, astfel, procedura poate începe.

Noiembrie 2014

Stau în sala de așteptare de la clinica din cartier. Pe Ivan l-am lăsat acasă cu o prietenă care e prezentă la datorie. Am insistat să mă duc singură. I-am zis că aș vrea să inspir niște aer curat și să mai scap de Ivan, un moment. Ea a acceptat, dar m-a privit suspicioasă, în hol, când luam paltonul pe mine. Sigur e o idee bună să mă duc singură? Sigur mă descurc? Mi-am liniștit prietena cum am putut mai bine. I-am zis că e absolut în regulă, că mă voi întoarce acasă peste cel mult o jumătate de oră. Mi-am văzut imaginea în oglinda din hol și i-am dat dreptate prietenei care se îngrijora. Aspectul meu exterior, la fel ca starea sufletească, a avut și zile mai bune.

N-am mai făcut duș de câteva zile. Am părul extrem de murdar. Mi-au apărut pungi sub ochi, care mă fac să arăt cu cel puțin un deceniu mai bătrână decât sunt. Nu-mi pasă. Tot ce vreau e să termin cu vizita la doctor. Îl pup pe Ivan și ies pe ușa pe care o închid după mine. Mai stau o clipă și trag cu urechea. Plânge? E bine? În apartament e liniște. Cobor scările.

De când ai murit, am încetat, în principiu, să mai folosesc liftul. Am o senzație de claustrofobie numai când îl văd și, pentru că Ivan preferă marsupiul și doar rar mergem cu căruciorul, pot să cobor bine-mersi pe scări. Azi, fără Ivan în brațe, cobor alergând puțin. La jumătatea drumului, mă apucă amețeala și sunt nevoită să încetinesc. Mai am un sfert de oră până la consultație. Am destul timp la dispoziție.

Am primit instrucțiuni clare de la prietena mea să mă duc la doctor și să-i povestesc ce s-a întâmplat, cu scopul de a primi o scutire. N-am înțeles exact de ce eu, aflată în concediu de maternitate, am nevoie de scutire, dar n-o contrazic, fac cum îmi spune. E vorba de a păstra zilele de concediu pentru Casa de Asigurări, ceva legat de faptul că mă aflu într-o criză acută, că nu sunt aptă de muncă în momentul de față. De aceea, am nevoie de bilet, chiar dacă sunt în concediu. Am încredere în prietena mea. Spune că doctorul părea de treabă la telefon, iar eu sper că nu se înșală.

În sala de așteptare, mă așez lângă un acvariu. În el înoată peștișori aurii. Mici bule ies dintr-o pompă aflată într-un colț al acvariului, se ridică la suprafață. Îmi place sunetul făcut de bule. Îmi fixez privirea asupra peștilor, nu-mi pot lua privirea de la ei. Încăperea e goală, slab luminată și în ea domnește o liniște mormântală. Parcă aș fi nimerit într-un moment în care n-ar fi deschis, dar femeia de la ghișeu mi-a notat numele și mi-a spus că doctorul mă va prelua curând. Aștept. Mă uit la pești. Ascult sunetul bulelor. Deodată, aud o ușă care se deschide și niște pași care se târăsc pe coridor, apropiindu-se din stânga mea. Sigur e doctorul meu. Brusc, am emoții. Silueta îi apare, iar eu mă ridic, gata să-l salut, gata să-i accept condoleanțele. Asta nu se întâmplă.

Când doctorul mă vede în sala de așteptare, se rotește pe călcâie, fără să-mi întâlnească privirea, și oftează:

— Poftiți, urmați-mă!

Începe, apoi, să meargă pe același coridor de pe care tocmai a venit. Eu mă ridic derutată și merg după el. N-ar trebui să mă strige? Cum știe că eu sunt? Pe coridor, e liniște. Eu mă uit pe furiș la spatele lui, în timp ce se mișcă lent în fața mea, pe coridor. Șchiopătează puțin. Se mișcă greu. Nu-și poate ridica suficient picioarele de la un pas la altul. În capătul coridorului, se află cabinetul lui. Deschide ușa, intră înaintea mea, lasă ușa deschisă și pare să presupună că o să-l urmez. Chiar intru, dar am un sentiment sinistru la această consultație.

Înăuntru, în cabinetul doctorului, el ia loc la birou, se uită în monitor și începe să tasteze fără să mă privească, fără să-mi rostească numele și fără să-și ridice ochii de la tastatură. Cu o mână, îmi face semn către un scaun unde ar trebui să iau loc. Eu mă supun, în liniște, așteptând să găsească ce caută pe ecran. Mă gândesc că o fi vorba despre fișa cu informațiile date de prietena mea care a programat întâlnirea în urmă cu o săptămână. Începe să tușească. Nu-și ridică privirea. În cele din urmă, scoate un mormăit.

— Ei, bine, cu ce vă pot ajuta?

Nu știu ce să-i răspund. Tac. Mă uit fix la chipul lui, hotărâtă acum să aștept, să tac până când își va ridica ochii și-mi va întâlni privirea. Mai trece ceva timp. El se scarpină în cap și continuă să se uite în monitor. Pare că ceva nu e în regulă acolo. Și, iată că se întâmplă. Doctorul își ridică privirea, pentru prima dată, se uită drept la mine. Își înalță sprâncenele și-mi pune din nou întrebarea, de această dată cu o voce mai clară, încât aproape se distinge toată propoziția:

— Deci, cu ce vreți să vă ajut?

Înainte să-mi dau seama, mă înfurii. Sunt furioasă ca o nebună, vreau să-l lovesc, să-i fac rău. Inspir adânc, inima îmi bate puternic în piept, îmi simt pulsul în gât și știu că vocea mi se va frânge când voi vorbi, că îi va lipsi autoritatea de care am atâta nevoie acum. Nu pot controla asta.

— Vreți să spuneți că nu știți de ce mă aflu aici?

Tăcere. Doctorul își mută din nou privirea către monitor. Apasă absent pe câteva taste. Calculatorul nu pare să-l poată ajuta. Se uită, din nou, la mine.

— Păi, vedeți… am memoria scurtă.

Are memoria scurtă. Îmi vine să-l omor. Vreau să-l sugrum cu propriile mâini pentru că nu-și amintește de ce sunt aici, pentru că mă obligă să spun de la început, încă o dată, povestea pe care abia dacă pot s-o trăiesc, cu atât mai puțin s-o și povestesc iar și iar. Dar i-o spun. Se pare că trebuie să i-o spun.

— Ei bine, sunt aici fiindcă iubitul meu a murit în somn acum o săptămână și pentru că am de crescut un bebeluș de opt luni și pentru că, în clipa asta, n-am nicio idee cum să mă descurc. Chiar nu vă amintiți deloc că v-a sunat cineva și v-a povestit asta, că cineva a programat o ședință cu dumneavoastră ca să ne întâlnim și să încercați să mă ajutați? Nu vă notați problemele pentru care își fac pacienții programare? E posibil așa ceva?

Doctorul se uită la mine. În privirea lui nu citesc niciun sentiment. Arată la fel de mort cum arătai tu lunea trecută. De fapt, pare chiar mai mort de atât. E mai prost și mai urât, ochii lui par morți, deși e evident că trăiește, căci vorbește din nou, iar vocea lui respingătoare rostește din nou cuvinte:

— Păi… ce doriți de la mine?

Acum, deja îmi vine să râd. Nu mai rezist. E mult prea absurd. Îi spun că vreau o scutire și doctorul mă întreabă pe ce perioadă vreau. Eu îi răspund că el e expertul, că n-am idee cum se procedează, că nu știu dacă sunt surmenată sau doar traumatizată ori în stare de șoc sau pentru cât timp voi mai fi așa. El mă întreabă de ce îmi trebuie scutire dacă sunt în concediu de maternitate și, deși nici eu nu înțeleg asta cu adevărat, îi răspund cât pot de autoritar, încercând să par bine informată. Îi spun că abia dacă mă descurc să fiu părinte, darămite să am grijă de casa mea. Că, în principiu, sunt o legumă care are nevoie de ajutor și ca să se îmbrace la momentul actual. El se uită din nou în monitor. Pare că se gândește.

— Dar suferința nu e o boală. Se numește reacție acută la stres, în acest caz. Pot să vă ofer două săptămâni.

Mă holbez la el. Renunț. Furia mi s-a epuizat și n-a mai rămas decât o oboseală enormă. Nu-mi mai pasă ce spune. Mă doare-n cot dacă îmi dă sau nu scutire. Nu mai ascult ce zice. El butonează încet cu degetele lui arătătoare dolofane pe tastatură, completând formularul ca să-mi elibereze o scutire pentru două săptămâni. Îmi cere codul numeric personal. I-l spun. Îmi cere adresa. I-o spun. Mă întreabă la ce dată a decedat iubitul meu. I-o spun, deși sunt convinsă că, la momentul ăsta, ar trebui s-o știe deja. Mă întreabă ce anume din aspectele de zi cu zi simt că-mi provoacă dificultăți. Îi răspund că totul, nimic, nu mă descurc cu nimic. Mă întreabă dacă e valabil și pentru aspirat și spălat. Eu confirm. Mă întreabă dacă e valabil pentru cumpărături și dusul gunoiului. Eu confirm, din nou. Tastează rar informațiile pentru – presupun eu – casa de asigurări. Mormăie în timp ce face asta și mă gândesc c-o fi dislexic și că, dacă spune cuvintele pe litere, cu voce tare, asta îl ajută să scrie corect. Am încetat să-l mai privesc. Mă uit fix în față, la un punct de pe perete de deasupra capului său. Mi-am jurat să nu-l mai privesc în ochi pe acest doctor nici măcar o dată în toată viața mea. Acum îi sună telefonul. Îl scoate din buzunarul de la piept al halatului. Răspunde. Începe să

vorbească despre locul unde va lua prânzul și cu cine. Spune că trebuie să închidă, are un pacient la consultație acum. Nu-mi cred urechilor. Îmi pierd speranța în umanitate. Mă ridic, întreb dacă mai e nevoie de ceva, iar el îmi urează noroc în viitor:

— Anunțați-mă dacă mai apare ceva.

Îmi fac un bilanț. Care a fost rezultatul întâlnirii? Suferința nu e o boală, se numește reacție acută la stres și mai am șase zile din scutirea mea. Nu știu ce să fac cu informațiile astea. În scurtul drum pe jos către casă, îmi sun prietena care a programat vizita la medic și-i povestesc ce s-a întâmplat. Ea se enervează, țipă și înjură atât de tare în receptor, încât trebuie să-l îndepărtez puțin de ureche. Spune că trebuie să sune și să-l certe imediat, să vorbească cu șeful lui, să-l reclame la Consiliul Pacienților, să ceară alt doctor, unul care să nu fie idiot, îmi cere iertare înainte să închidem, îmi spune că îi pare nespus de rău că m-a pus în situația asta. Îmi promite că va repara totul. Eu îi spun că e în regulă. Nu-mi pasă. Vreau să mă întorc acasă, la Ivan, să mă întind pe canapea și, poate, să și dorm puțin. Puțin îmi pasă dacă am scutire sau nu în loc de concediu de maternitate, vreau doar să nu mai am de-a face cu așa ceva niciodată.

Decembrie 2013

E după-amiază. Abia m-am trezit și stau întinsă pe canapea, cu o pătură peste picioare și cu pisica noastră sub pătură. Conturul corpului meu arată ca un lanț muntos, plin de piscuri și de văi. Mai întâi pieptul, apoi o vale. Apoi, burta cea rotundă, apoi încă o vale. Pisica doarme tolănită peste gambele mele și după ea, o ultimă vale, înainte ca picioarele mele să încheie șirul de înălțimi și de adâncimi de sub pătură. De acolo, începe corpul tău. Tu stai culcat pe jumătate la picioarele mele, cu laptopul în poală și cu o pereche de căști băgate în urechi. Aud, din ele, muzica pe care o asculți și, după mișcările tale, îmi dau seama că nu știi că m-am trezit și că te privesc în acest moment. Îți bâțâi capul pe ritmul muzicii, bați cu degetele în ritmul muzicii, îți legeni picioarele în ritmul muzicii, ești relaxat și ai o dispoziție bună, faci un fel de dans stând culcat pe partea ta de canapea. Și eu sunt bucuroasă să văd asta.

E duminică, tocmai m-am trezit după un pui de somn de o oră și, în principiu, nu m-ar deranja să fiu gravidă toată viața. Nu e o perioadă neplăcută. După ce vara a devenit toamnă, iar ecografia ne-a arătat că în mine crește un băiețel sănătos; după ce frunzele au căzut din copacii de la fereastra dormitorului nostru din Enskede, iar nopțile au devenit așa de lungi, încât parcă încep imediat după cină; după ce totul s-a liniștit, sarcina își urmează cursul și pare că, pe măsură ce trec lunile, intru din ce în ce mai mult într-o dispoziție și într-un tempo care seamănă cu al tău. Pentru prima dată, nu mai simt nevoia arzătoare de a-mi planifica activitățile pentru fiecare zi liberă. Pentru prima dată în viața mea, pot să dorm în mijlocul zilei și să nu mă stresez din cauza asta. Pentru prima dată, consider că un weekend întreg petrecut pe canapea, cel mai adesea uitându-ne împreună la seriale și filme, doar cu mici pauze pentru mâncat sau scurte drumuri până la magazin, e cel mai bun weekend din lume.

Și ție pare să-ți priască mersul nostru târâit. Despre ceea ce urmează tot nu vorbim prea mult. Rareori îți cer să asculți informația, pe care eu o înfulec

avid, despre ceea ce se întâmplă în evoluția bebelușului din burta mea. Când se mișcă, mă lovește, în așa fel încât se și vede în exterior, pe burtă, se mai întâmplă să-mi ridic bluza, să arăt cu degetul și să-ți spun să te uiți. Mă mai mângâi, uneori, dar îți ferești repede mâna atunci când mișcă, spui că ți se pare că arată înfricoșător. Mă întrebi dacă nu mă doare. Eu răspund că puțin, dar nu foarte rău. Îți ferești privirea. Eu iau camera, filmez burta în timp ce se mișcă. Îmi spun că ne va face plăcere să ne uităm la filmări mai târziu. Poate chiar și copilul nostru le va vedea. Uite, fiule, aici te mișcai tu în burta mamei tale. Mustăcesc în timp ce îmi imaginez acel moment.

Pe ușa frigiderului, am afișat o listă cu lucrurile necesare înainte de nașterea copilului, conform unei reviste pentru părinți pe care am cumpărat-o. Am bifat metodic punct după punct de pe listă. Am cumpărat haine de bebeluș atât mărimea 50, cât și 56, fiindcă nu se știe cât de mare va fi bebelușul la naștere. Am cumpărat masă de înfășat, lenjerie și cârpe. Mi-am făcut bagajul pentru când voi naște. Am scris o scrisoare adresată viitorului nou-născut. Am luat un pătuț, un coșuleț și un scaun de copii pentru mașină. M-am documentat, am testat și, în final, am cumpărat un cărucior. Am rezolvat aproape totul. Lista de pe frigider conține mai ales puncte bifate.

Fie m-am obișnuit să am grijă singură de majoritatea lucrurilor legate de sarcină și de aspectele practice legate de venirea bebelușului, fie, pur și simplu, îmi place să dețin controlul total, mă simt bine în postura asta. Ne sincronizăm și, atât timp cât nu-ți cer să te implici prea mult, totul pare să meargă foarte bine pentru moment. Mă cuprinzi din nou în brațe noaptea. Eu îți îmbrățișez mâna în timp ce adorm și mă gândesc că sunt norocoasă că te am lângă mine.

Stând pe canapea, mă întind după laptopul care se află pe masă. Arunc o privire la filmele care rulează săptămâna asta la cinema și încerc să mă hotărăsc pe care aș vrea să-l văd. E important să fii grijulie înainte de nașterea copilului, asta am înțeles din articolele pe care le-am citit în revistele pentru părinți. Peste o lună nu voi mai lucra, iar peste șase săptămâni ar trebui să

vină pe lume noul membru al familiei noastre. Mă trece un fior de plăcere. Te întreb dacă ai putea să te duci până în bucătărie să-mi faci un sandviș, iar tu tresari mai întâi, surprins că sunt trează, dar apoi, răspunzi că da. Fugi în bucătărie și te întorci cu două sandvișuri mari cu cașcaval pe care le mâncăm, fiecare absorbit de laptopul său, dar păstrând un contact plăcut între picioarele mele și șoldul tău.

Noiembrie 2014

Stau la masa din bucătărie și mă holbez la dosarul alb de carton în care prietenii mei au adunat, de-a lungul săptămânilor, toate biletele care au însoțit florile. Dosarul pare că stă să plesnească, ca și cum un singur bilet în plus l-ar face să crape. Cele mai multe buchete de flori s-au ofilit deja și au sfârșit în coșul de gunoi, însă mormanul de bilete și scrisori nu s-a împuținat. Cu toate că nu am deschis dosarul, el mă irită prin simpla lui prezență, încercând să-mi atragă atenția, așa umflat cum e. Parcă ar spune: „Deschide-mă, citește-mă!”. Hotărăsc să acționez direct și să citesc toate scrisorile, o dată pentru totdeauna.

Cuvintele scrise de mână vin potop peste mine. Vorbesc despre gânduri, gândurile tuturor sunt alături de mine acum și vorbesc despre iubire. Toți te-au iubit, toți mă iubesc încă pe mine, toți îmi sunt alături dacă am nevoie de ei. Un coleg mi-a pus niște dulciuri într-un plic. O prietenă din copilărie îmi scrie că înțelege dacă existența pare neagră ca noaptea în momentul de față. Altă prietenă de la hipodrom descrie că acum navighez pe o „mare furtunoasă”. Mama unei prietene a tricotat o pereche de șosete bleu pentru Ivan și le-a atașat la scrisoare. După vreo zece mesaje, îmi întrerup lectura. Nu mai merge.

Nu găsesc nicio alinare în aceste cuvinte, scrisorile nu funcționează așa cum au fost gândite sau eu sunt cea care nu reacționează așa cum trebuie. Dar nu se întâmplă nimic când citesc scrisorile. Nu plâng. Nu sufăr. Nu simt căldură și recunoștință. Sunt niște simple hârtii care au cuvinte scrise pe ele. Nu schimbă absolut nimic.

Toată lumea pare să creadă că e nedrept ceea ce mi s-a întâmplat. Pare că fiecare convorbire, fiecare mesaj sau întâlnire cu prietenii conține acest cuvânt. E atât de nedrept, spun ei. Nu știu ce să răspund când ei îmi spun asta. Mă enervez, dar încerc s-o ascund. Viața e nedreaptă, gândesc eu. Oare și-a imaginat cineva că există o împărțire dreaptă între bine și rău, supărare și bucurie, în viața fiecărui om? Cine crede asta? Credeți voi asta? Nu așa arată lumea. Și nici viața. Îmi

amintesc, brusc, când a murit tata de cancer. Aveam 18 ani și niciunul dintre prietenii mei nu avea părinții nici bolnavi, nici morți. Am ascultat și atunci același refren. „Ce nedreptate. Nu meritai așa ceva”, spuneau ei, bine intenționați. Atunci, la fel ca și acum, habar n-aveam cum să reacționez. Tac, în loc să le spun ce gândesc. Chiar în gând, răspunsul sună deja țâfnos și răutăcios.

Nu, îmi spun. E nedrept ceea ce mi s-a întâmplat, dar știți ce altceva e nedrept? Ceea ce ți s-a întâmplat ție. Nu meritai să mori. Tu erai cel bun dintre noi doi. Tu erai cel care ar fi trebuit să trăiască, iar, în cel mai rău caz, eu ar fi trebuit să mor. Așa simt, dacă e să vorbim despre dreptate, ceea ce e inutil. În momentul ăsta, nu mă interesează dreptatea. Pare o insultă la adresa ta să susțin că mi s-a făcut o nedreptate. Eu încă exist, încă îl am pe Ivan și trăiesc. Eu am câștigat, tu ai pierdut, nu de mine e păcat. Nu față de mine e nedrept. Au înțeles greșit cu toții. Ție ți s-a făcut o nedreptate, nimănui altcuiva.

Un alt comentariu pe care îl primesc e că oamenii sunt „afectați” de destinul meu. Sunt mișcați și asta le amintește de fragilitatea vieții. O parte dintre ei spun: „În seara asta, îmi voi îmbrățișa soțul și copiii îndelung”. Nu înțeleg de ce îmi spun asta mie. Nu știu la ce mi-ar folosi, în afară de a-mi aminti că asta e ceva ce eu nu mai pot face. Nu te pot îmbrățișa îndelung diseară, nu te-am îmbrățișat îndelung nici în ultima seară, acum două săptămâni, și pun pariu că toți cei care se duc acasă acum și își îmbrățișează apropiații îndelung vor mai avea cel puțin încă un răsărit de trăit alături de ei. Pentru că viața e nedreaptă.

Cred că încep să mă înrăiesc, dar nu-mi pasă.

Februarie 2014

Sunt în concediu de maternitate de o săptămână și bebelușul încă nu și-a făcut apariția. Mă plictisesc teribil. Ieri m-am plimbat pe lângă Årstaviken, parcurgând un traseu de vreo patru kilometri, pe un teren accidentat și cu zăpada fleșcăită sub picioare, încălțată cu pantofi mult prea subțiri. Când am trecut pe lângă spital, am grăbit pasul, sperând că voi putea declanșa nașterea prin efortul fizic depus, dar nimic nu s-a întâmplat. Corpul meu pare că s-a obișnuit să fie însărcinat, iar copilul pare să se simtă bine acolo, înăuntru. Parcă prea bine.

Am continuat să merg, am ajuns până la urmă acasă, m-am mai verificat o dată: Vine? Începe acum? Va fi la noapte? La ora unsprezece m-am dus la culcare cu o ușoară durere inghinală și cu contracții atât de frecvente, încât tot mai aveam speranța că e posibil să se întâmple totuși chiar în noaptea asta. Apoi, am adormit. Și-am tot dormit. Și m-am trezit în zori, cu o nouă zi în fața mea, ca femeie gravidă și deloc pe cale de a naște. Contracțiile sunt de domeniul trecutului. Dezamăgirea, cu atât mai palpabilă. Am impresia că nu se va întâmpla niciodată. M-am săturat să mai aștept copilul. A fost drăguț, timp de opt luni și jumătate, dar e suficient. Vreau să trec la următoarea etapă. Vreau să am copilul ăsta, să-l am sănătos, ieșit din corpul meu, un copil pe care să-l împart cu tine, un copil care să fie al tău și al meu, pe care să-l iubim pentru tot restul vieții noastre. Ar fi bine să vină odată.

Tu lucrezi, ca de obicei. Nu știu cu exactitate unde te duci diminețile, dar am căzut de acord că, de acum înainte, îți vei ține mereu telefonul deschis și, fără excepție, vei răspunde, chiar dacă te sun în mijlocul unei ședințe importante. De acum, se poate întâmpla în orice moment. Deja am depășit cu șase zile termenul. Bagajul pentru naștere, care s-a transformat în două bagaje până am terminat de împachetat, e deja pregătit de mult timp în hol, iar frigiderul nostru e plin cu nuci, dulciuri, suc, fructe și smoothies care, în curând, vor expira. S-ar putea să fi exagerat când am cumpărat

conținutul sacoșei cu dulciuri și mâncăruri, pregătindu-mă pentru naștere. Poate că nu voi avea nevoie de două sacoșe burdușite. Dar dacă am? Mai bine să ai decât să-ți lipsească, m-am gândit eu când eram la Ica și cumpăram tot ce mi se ivea în cale, de parcă venea sfârșitul lumii.

În mine crește, în afară de bebeluș, o nerăbdare tot mai mare. Deja am văzut toate filmele pe care am vrut să le văd la cinema, am ieșit cu toți prietenii cu care aveam de gând să ies, am vorbit pe îndelete despre sarcină și am fost chiar și la o piesă de teatru de trei ore, fără pauză, în ultima săptămână. Mi-e din ce în ce mai greu să dorm nopțile. Bebelușul pare că nu mai acceptă altă poziție de dormit decât pe partea dreaptă. Dacă încerc altceva, nu mă simt bine. Mă dor șoldurile când mă mișc, mă leg cu greu la șireturi și am reflux gastric cam la fiecare activitate fizică, asta însemnând orice vizită la toaletă sau mers clătinat din camera de zi până în bucătărie. Simt că mi-au ajuns toate astea.

Azi, în a șasea zi după data de naștere estimată, iau metroul de la Sandsborg până la Slussen ca să mă întâlnesc cu verișoara mea și, apoi, să cumpăr niște cărți. Îmi închipui că voi avea o grămadă de timp pentru citit de îndată ce se naște copilul. Îmi imaginez orele liniștite petrecute pe canapea, cu bebelușul moțăind în brațele mele sau în pătuțul de alături. Mi-am luat o nouă fructieră pe care îmi imaginez c-o voi avea mereu plină, mereu la îndemână, în timp ce stau întinsă și citesc și alăptez, zi de zi, pentru prima dată.

Astăzi m-am machiat, m-am îmbrăcat cu dresuri și cu o rochie scurtă, neagră, tricotată. Când mă uit în oglindă, pe hol, mi se pare că arăt bine. N-am avut niciodată tenul așa luminos cum îl am de când sunt gravidă. Mi se pare că-mi stă bine cu burtă și cu noii mei sâni. Mă gândesc că-mi vor lipsi când vor reveni la normal. Apoi plec de acasă, clătinându-mă, și iau metroul, al cărui program îl știu deja pe de rost, până în Södermalm. Un sfert de oră mai târziu, mă întâlnesc cu verișoara mea.

Când o îmbrățișez în antreul cafenelei unde ne întâlnim, simt că se întâmplă ceva în lenjeria mea. Am

făcut cumva puțin pipi pe mine? A fost cumva renumita secreție? Sau, pur și simplu, mi s-a rupt apa? Nu-i spun nimic verișoarei mele, vreau să fiu atentă mai întâi, să mai aștept puțin. Nu pare să se mai întâmple nimic în lenjeria mea. Poate a fost doar o impresie. Mă așez și stăm de vorbă, râdem, bem cafea și luăm prânzul. Eu uit de ciudata senzație. Peste vreo oră ne pregătim să plecăm, verișoara mea trebuie să se întoarcă la serviciu. Plătim nota și, când mă ridic și dau s-o îmbrățișez, se întâmplă din nou. Curge ceva din mine. Nu foarte mult, dar curge. În continuare, nu spun nimic. O îmbrățișez pe verișoara mea și merg să caut o toaletă. Mă uit atent la chilot, îl analizez îndeaproape, ajung la concluzia că nu mi s-a rupt apa, e prea puțin acolo. Mă hotărăsc să mai aștept, mă mișc lent până la librăria din josul străzii, nu găsesc nicio carte interesantă, mă întorc acasă. Când ies de la metrou, începe să se întunece și, imediat, vine ora cinei.

Senzația ciudată din lenjerie s-a repetat de suficiente ori deja, începând cu după-amiaza asta și până seara la masă, încât să mă hotărăsc să sun la Södersjukhuset, la maternitate, ca să întreb despre ce ar putea fi vorba. Femeia amabilă care îmi răspunde mă asigură, pe un ton liniștitor, că nu e niciun motiv de îngrijorare, dar mă sfătuiește să vin la spital, ca să fiu consultată. Au trecut, totuși, șase zile de când trebuia să nasc. Dar nu e nicio grabă, subliniază ea, pot la fel de bine să vin după cină. Așa că iau cina cu tine. Mâncăm chiftele și hotărâm că cel mai bine ar fi să merg singură, fiindcă, probabil, nu e nimic grav și pare inutil să cărăm după noi toate bagajele ca, mai apoi, să ne întoarcem acasă după o jumătate de oră. Ne hotărâm ca tu să rămâi acasă cu pisica, pregătit oricând să vii dacă va fi nevoie.

La ora șapte și jumătate seara ajung la Södersjukhuset, la maternitate. Moașei îi ia aproape trei minute să constate că ceea ce curge din mine e lichidul amniotic și încă un minut să-mi explice că lichidul are culoarea meconiului, ceea ce, pe înțelesul tuturor, înseamnă că bebelușul a defecat în lichid. Asta, aflu curând, mai înseamnă și că nu voi pleca de aici și că

nașterea va avea loc în cursul acestei nopți, indiferent că va vrea sau nu asta corpul meu. Copilul pare să fie evident stresat acolo, înăuntru, și trebuie să iasă. Informația pe care o primesc îmi dă fluturi în stomac. În sfârșit, se întâmplă. În sfârșit, voi naște.

După un consult rapid și surprinzător de nedureros, mai aflu că am o dilatație de trei centimetri, că am intrat în travaliu și că ar trebui să-l sun imediat pe iubitul meu. Asta și fac. Te sun, iar tu, la rândul tău, îl suni pe fratele meu, care, ca la un semnal, deja pregătit de săptămâni întregi, e gata să se instaleze în apartamentul nostru ca să aibă grijă de pisica noastră cât lipsim noi.

Mă fac comodă în salonul meu. Nu trece mult timp și te văd intrând pe ușă. Ai obrajii roșii de la efort, după ce ai cărat pe coridoare, până ai ajuns aici, două genți, sacoșe, bagajul tău și scaunul de bebeluș pentru momentul în care vom pleca acasă cu mașina. Încep să râd când te văd, parcă ne-am muta aici. N-ai crede că stăm doar câteva nopți. Moașa care te-a condus până în salon și care acum se uită la monitorul unde sunt înregistrate bătăile inimii fiului nostru se miră și ea de atâtea bagaje, dar nu râde. Văd că te-ai căznit să aduci totul deodată, ești transpirat tot sub fesul tău negru. Observ că te bucuri când mă vezi că râd. Nu te prea dai în vânt după spitale și nu se poate spune că mureai de nerăbdare să trăiești clipa asta.

Eu sunt foarte veselă și hotărâtă să fac ca ziua asta să fie cea care schimbă totul pentru amândoi. În plus, sunt extrem de bucuroasă că se întâmplă în sfârșit, că nașterea, teoretic, a început și că încă mă simt bine, că nu simt aproape nicio durere. Tu te apropii de mine, de patul în care stau pe jumătate întinsă, lași genții le și sacoșele deoparte, mă pupi pe obraz și mă întrebi dacă sunt bine. Eu răspund că da. Îți arăt, parcă încercând să mă disculp, ca și cum eu l-aș fi pus acolo, scaunul care îți va aparține pentru următoarele câteva ore. Nu pare prea confortabil. Nu vei putea dormi pe el. Îți spun că poți să te odihnești lângă mine în patul îngust, dacă e nevoie, dar tu clatini din cap, mă privești încercând să-ți dai seama dacă glumesc sau nu, spui că nu se pune problema să dormi, scaunul e de ajuns.

Te așezi pe el, îți scoți telefonul din buzunarul jachetei, începi să butonezi. Îmi explici că trebuie să le trimiți niște e-mailuri clienților tăi, să le explici că nu vei fi disponibil câteva zile. Îți cer să-mi faci o poză, o amintire pe care s-o păstrăm, o imagine cu mine din orele în care încă arăt proaspătă, din ultimele ore în care am burtă.

— Imediat, îmi răspunzi tu și rămâi cu ochii în telefon.

Eu aștept, bucuroasă. Abia dacă-mi simt travaliul, seamănă puțin cu crampele pe care le-am tot simțit în ultimele luni, dar moașa îmi spune că asta e faza incipientă a travaliului, iar eu mă bucur de faptul că nu mă doare.

Când îi spun moașei, în timp ce iese din salon, că abia dacă simt că sunt în travaliu și că am crezut că va fi mult mai dureros să naști, ea, dintr-o răsuflare, îmi spune să am răbdare:

— Vei simți, vei simți.

Până atunci, mă sfătuiește să mă relaxez, s-o iau ușor, să mă odihnesc din plin. Îmi vine un pont: să încerc să privesc travaliul ca pe niște valuri care vin și trec, să mă gândesc că fiecare val ne aduce mai aproape de obiectivul final. Eu dau din cap și mă prefac că nu știu deja pontul ăsta, de mult timp. L-am găsit în toate poveștile despre sarcină pe care le-am citit pe internet. Înainte să plece ne roagă să apăsăm pe butonul roșu de lângă pat dacă avem nevoie de ea. Rămânem singuri în salon. Tu ai terminat de trimis e-mailurile, dar ai uitat să-mi faci poză. Telefon tău se află din nou în buzunarul jachetei tale. Ți-ai atârnat jacheta pe spătarul scaunului. Mi se pare vanitos și prostesc să te bat la cap în legătură cu poza, așa că mă prefac că uit de ea. Îmi fac singură poză în oglinda de deasupra micii chiuvete din colțul salonului nostru, apoi mă întorc în pat. Ne uităm la un serial pe laptopul tău.

Câteva ore mai târziu, încep să simt cu adevărat, cu vârf și îndesat. Abia e trecut de ora unsprezece seara când renunț la orice gând legat de valuri și de respirația preventivă, mă dau jos din pat și ies pe coridorul de spital slab luminat și strig că vreau epidurală de răsună toți pereții. Am uitat de butonul roșu. Moașa îmi iese în

cale, mă cuprinde cu brațul, mă conduce înapoi în salon și-mi spune că am noroc, că medicul care se ocupă de injecții în spate la maternitate e în drum spre noi, vine de la urgențe chiar acum. După mai puțin de o oră, mi se administrează injecția în spate, mă doare și îți strâng mâinile tare când mă înțeapă, dar simt o ușurare aproape instantanee și, după o oră și ceva, redevin bucuroasă. Îți spun, în repetate rânduri, sau poate că mie îmi spun, că ce-i mai rău a trecut. Acum că mi-au făcut injecția în spate, nu va mai durea așa rău. Nu știu de unde mi-a venit ideea asta, dar asta cred.

Până când ajung să nu mai cred. Îmi dau seama că cercetările mele despre travaliu lasă mult de dorit, probabil că n-am citit cu atenție despre diferențele dintre dureri și spasme. La ora unu urlu la moașă, care stă cu noi în permanență acum, că simt că-mi vine să fac caca și că cred că bebelușul iese pe gaura greșită. Apoi, totul avansează destul de rapid. Durerile se transformă în spasme și, brusc, lângă mine stau două moașe și, din când în când, vine și un doctor, mă palpează, se uită la monitor și-mi mărește și scade doza de calmante și de anestezic și nici măcar nu știu ce mi se mai administrează. Mă închid tot mai mult în mine, copleșită de ceea ce se întâmplă cu corpul meu. Mi se dau instrucțiuni să nu încep încă să împing, bebelușul încă nu s-a întors de tot, trebuie să mai aștept puțin, dar nu mă pot controla; corpul meu împinge, fie că ar trebui sau nu, iar ei mă sfătuiesc să încerc să țip în loc să împing, așa că fac asta. Țip și nu recunosc sunetele care îmi ies din gât și, cu fiecare contracție dureroasă, simt că mi se taie respirația pentru perioade tot mai lungi și, curând, nu se mai aude decât un singur răcnet, parcă scos de un animal rănit. Închid ochii și-mi tot schimb poziția, de la stat în picioare, la târât în patru labe, stat pe spate; fac tot ce-mi spun moașele, dar nu le privesc, nu-mi pot deschide ochii, doare prea tare, zbier și urlu și simt că mor.

N-am idee în care parte a încăperii te afli și ce faci. Poate că tu ești persoana care aduce apa și îmi pune paiul în gură între contracții, poate că încă stai pe scaun, la o distanță de siguranță de animalul care rage și care, până de curând, era iubita ta însărcinată. Nu are

importanță. Eu tot nu pot deschide ochii. Nu pot gândi. Nu pot asculta instrucțiunile. Tot ce pot e să urlu. Mai am puțin și crăp, mă fărâm, îmi spun, și în clipa în care încerc să mă adun îndeajuns încât să rostesc cuvintele, să strig că trebuie să renunțăm, că n-o să reușim niciodată, că trebuie să mă tăiați, în acea clipă, totuși, știu că nu mai durează mult. Am citit suficiente povești despre nașteri încât să știu că, exact în momentul în care pare total imposibil să mergi mai departe, chiar atunci e aproape gata. Mai urmează doar puțină durere.

La patru fără un sfert dimineața, copilul iese din mine și toată durerea dispare, iar eu mă liniștesc și, brusc, pot din nou să respir. Durerile încetează și, timp de câteva secunde, îmi aud propria respirație, înainte ca încăperea să se umple iar de urlete, de data aceasta, urlete de nou-născut. Deschid ochii când aud țipetele, sunt atât de subțiri față de ale mele, al căror ecou încă răsună între pereții sălii de naștere. Lumina din sală mă orbește, clipesc, îmi ia puțin timp să-mi concentrez privirea, dar, când o fac, te văd pe tine, stai lângă mine, chiar la capul patului, probabil că tu îmi dădeai apă între spasme. Tu ești prima persoană pe care o văd și-mi șoptești că m-am descurcat foarte bine, că totul a decurs bine, fiul nostru e sănătos și frumos, spui tu, în timp ce-mi mângâi obrazul și simt că e ud de transpirație. Strigătul se aude tot mai tare de undeva dintre picioarele mele, iar moașele râd și spun că tare supărat mai e micuțul. Mai trec câteva secunde și el ajunge în brațele mele: un bebeluș îmbufnat, încruntat și roșu în creștetul capului, care își lipește obrazul de pieptul meu. Încerc să-l țin ferm, dar îmi dau seama că e greu să ții în brațe un nou-născut agitat. Nu se întâmplă de la sine. E nervos și are cele mai încruntate sprâncene pe care le-am văzut în viața mea. Încerc să-l ajut să-și afle calea către sânul meu în timp ce tu, cu ajutorul moașelor, îi tai cordonul ombilical, iar el urlă și tot urlă, mă uit la el fără să simt nimic altceva decât o ușurare că durerile au încetat și o extenuare enormă.

O moașă îmi spune să mai împing o dată, o dată și gata, ca să iasă placenta, iar eu o ascult și nu mă mai doare decât puțin. Mă întreabă dacă vreau s-o văd și eu

spun nu, mulțumesc, apoi trece mai departe și-mi spune că m-am descurcat de minune, că nu voi mai simți decât niște înțepături acum, căci îmi vor pune copci. Puțin îmi pasă, atât timp cât nu sunt nevoită să mai nasc vreun copil, iar acum tu îmi faci o poză, în sfârșit îmi faci o poză. Zâmbești în timpul ăsta și mă gândesc că aproape niciodată nu te-am mai văzut zâmbind până acum în timp ce îmi făceai câte o poză. Apoi, mă gândesc că probabil arăt urât în momentul ăsta. Fiul nostru plânge în continuare, îmi caută sânul, eu îmi spun că ăsta e cel mai nervos nou-născut pe care l-am văzut vreodată, dar, brusc, tace, începe să sugă, găsește locul potrivit și sprâncenele lui se destind puțin. E o senzație ciudată, mă gâdilă și mă ustură în același timp, mă uit la tine, iar tu mă privești în ochi și-mi șoptești că m-am descurcat de minune și acum zâmbim unul la altul pentru prima oară de mult timp și, brusc, nu mai suntem doar tu și cu mine. Sunt noi, toți trei, suntem o familie acum.

Noiembrie 2014

În dimineața asta am făcut duș. În ultima vreme, asta nu se întâmplă în fiecare zi, m-am obișnuit să am părul gras și să miros a transpirație la subsuoară. Însă astăzi voi primi o vizită, oficianta e pe drum. Mi-a scris deja, mi-a transmis că întârzie puțin. Mi-a explicat că a suferit o entorsă acum câteva zile, când își plimba câinele. M-a rugat s-o scuz și m-a asigurat că încearcă să meargă cât de repede poate. I-am răspuns că nu trebuie sub nicio formă să se grăbească pentru mine, i-am propus chiar să ne vedem în altă zi. N-a acceptat. „Ne vedem în douăzeci de minute", mi-a scris, iar eu m-am văzut nevoită să accept situația.

Poate e mai bine așa, îmi spun. Nu mă încântă venirea ei, dar vreau s-o rezolvăm cât mai repede posibil. Îmi vine greu să fac cunoștință cu oameni noi, iar vizita catastrofală la doctor de acum câteva zile mi-a înrăutățit situația. Fiecare interacțiune mă seacă de energie, mă lasă epuizată, obosită, mă face să simt nevoia de a mă destinde și de a mă odihni. Consiliera funerară susține că această oficiantă ni se potrivește amândurora ca personalitate. Nu știu de unde o fi obținut informații despre noi și despre ce fel de oameni ni se potrivesc. A descris-o ca profesionistă, caldă, pasionată de cultură, un orator fantastic, cu picioarele pe pământ și, întâmplător, e cea care a instruit-o personal acum mulți ani. Acolo și atunci nu știam ce e ăla un oficiant, dar bănuiam că este echivalentul laic al preotului. Ceea ce, aveam să aflu după o căutare rapidă pe Google, s-a dovedit a fi destul de aproape de adevăr.

În bucătărie, cafeaua e gata de o jumătate de oră. În camera de zi stă fratele meu, pregătit să-l ia în grijă pe Ivan când va suna soneria și eu voi sta de vorbă cu oficianta. Nu mi-e foarte clar despre ce are de gând să vorbim, dar înțeleg că are legătură cu înmormântarea, cum va decurge, ce va presupune. Oare se așteaptă să știu deja lucrurile astea? mă întreb eu. Ar trebui să am deja un plan? Cât timp avem la dispoziție? Nu se poate ocupa altcineva de asta?

Data stabilită de biroul funerar e la o distanță de câteva săptămâni, vor trece șase săptămâni între

moartea ta și înmormântarea ta. Din cauză că e mare cererea la capelă, vom mai aștepta. Mulți vor să țină ceremonii acolo. După ce ne-am dat seama că nu ne ajunge o sală de o sută de persoane, n-a mai rămas altă opțiune decât capela cea mare. Și, ca să avem acces la ea, trebuia să așteptăm. Când am stabilit ziua, părea că va trece o eternitate până atunci. Deodată, timpul pare să alunece la vale. Ziua ceremoniei se apropie. În curând, eu voi sta pe un scaun și mă voi uita la o urnă de care stă sprijinită o fotografie cu tine, în compania câtorva sute de persoane. Mi se face rău când mă gândesc la asta. Gândurile îmi sunt întrerupte de soneria de la ușă.

Când ne așezăm la masa din bucătărie, înțeleg că scopul primei vizite a oficiantei e să-și facă o părere despre mine și despre tine și despre viața noastră împreună, descrisă cu propriile mele cuvinte. A ascultat și a dat din cap. A notat și a pus întrebări. N-a părut să se simtă stânjenită de lacrimile mele, nici măcar atunci când am simțit nevoia să întrerup discuția ca să mă duc la baie și să-mi clătesc fața cu apă rece ca gheața. Nici prea multă compasiune n-a arătat.

Când se uită la mine, nu pare că povestea mea e cea mai rea și mai tristă pe care a auzit-o vreodată. O apreciez pentru asta. După aproape două ore, când pleacă, șchiopătând cu piciorul în ghips, încălțată cu sandale de plastic, îmi dă o sarcină de rezolvat. Va trebui să mă gândesc la o listă de melodii pe care să le punem la înmormântarea ta și voi încerca să-ți scriu o scrisoare, din care, poate, dar numai dacă vreau, ea va citi pasaje la înmormântare. În plus – iar asta a fost ideea mea – îi voi ruga și pe câțiva dintre prietenii tăi să-mi scrie, să te descrie cu cuvintele lor. Să spună câte ceva despre prietenia pe care au avut-o cu tine. Cum te-au privit, cum își vor aminti de tine. Ea se va ocupa să-mi trimită propuneri de poezii, pe care eu le voi citi și dintre care voi alege câteva pentru ceremonie.

Îmi dau seama că acum, noi, eu și oficianta, tocmai am avut prima întâlnire în scopul organizării unui eveniment. Știu cum se procedează în astfel de situații. Sunt încrezătoare în abilitățile mele de

organizare. Având o sarcină de rezolvat în următoarea săptămână și o nouă întâlnire peste nouă zile, de această dată cu părinții tăi, mă simt aproape bine. În sfârșit, facem ceva.

Singurul lucru care mă frământă e că știu că nu-ți plăcea să fii în centrul atenției, așa cum vei fi acum, iar acum nu ai de ales. Nu tu ai ales să facem o ceremonie cu sute de invitați. Te deranja și te jena să fii gazda unui eveniment dedicat, în totalitate, ție. Nici măcar nu voiai să-ți serbezi ziua de naștere cu prietenii. Nu ți-ai dat niciodată acordul pentru așa ceva. Știu asta, dar nu știu cum poate și evitat acest lucru. Toți te-au iubit. Toți vor să vină și să-și ia rămas-bun de la tine. Și cred că e mai bine dacă vorbesc mai mulți oameni la ceremonie, nu doar eu și părinții tăi. Iartă-mă că procedez așa. N-am altă opțiune. Seara trimit e-mailuri către doi dintre cei mai buni prieteni ai tăi și către doi colegi de-ai tăi. Îi întreb dacă ar putea să formuleze câteva fraze despre tine și despre prietenia voastră. Toți îmi răspund în mai puțin de un sfert de oră. Toți spun că sunt bucuroși să facă asta. Măcar atât pot să facă.

Martie 2014

Ivan are trei săptămâni și țipă câteva ore în fiecare seară. Începe la șapte și jumătate și continuă, aș zice, o eternitate, dar, în realitate, cel mai adesea obosește și se dă bătut pe la zece sau zece și jumătate. La acel moment, și eu sunt extenuată. Plâng și eu cel puțin o dată de disperare. Uneori, mă simt atât de aproape de a intra panică, încât tu ești nevoit să iei copilul din pătuț, să-l îmbraci și să-l așezi în cărucior, să ieși cu el – în timp ce țipă de mama focului – la o plimbare de seară prin zăpada fleșcăită, pentru că eu am nevoie să mă calmez, să stau în liniște, pentru că nu pot suporta sentimentele pe care mi le stârnește plânsul care ține ore întregi. Nu așa mi-am imaginat că va fi prima dată acasă cu un bebeluș. Nu așa arătau imaginile pe care mi le-am zugrăvit în minte, sub nicio formă.

Se pare că resursele mele pentru întâmplări imprevizibile sunt mai scăzute decât credeam, că nu am energia și stăpânirea de sine pe care îmi imaginam că le voi avea ca proaspăt părinte. Credeam c-o să-mi însușesc rapid acest rol, că-mi va veni ușor să fiu părinte, să fiu responsabilă, că nu mai trebuie decât să vină copilul, întreg și sănătos, iar restul va veni de la sine. Eu, cea care m-am priceput mereu atât de bine să pun lucrurile în mișcare. Eu, un om atât de bine organizat. Eu, care sunt atât de rezistentă la stres. Sunt foarte dezamăgită de mine însămi și nu simt că am trăit prea mult nici acea iubire copleșitoare care mă așteptam să acționeze drept combustibil și busolă în situații tensionate.

Mai mult decât orice, mă simt stresată și împovărată de o responsabilitate pe care abia pot s-o duc: nu sunt în stare să-l alin pe propriul meu fiu atunci când începe să zbiere. Nu se liniștește oricât mă străduiesc, oricât îl legăn, îi cânt, îl alăptez, îi schimb scutecul, îl mai legăn puțin. Nimic nu are efect. Se zbate spasmodic în brațele mele și, cu fiecare noapte, îmi pierd încă puțin din siguranța de sine – mă simt din ce în ce mai incompetentă, inutilă, pur și simplu incapabilă ca părinte. Vreau să mă salveze cineva din

situația asta. Declar, după o săptămână în care nu s-a arătat nicio speranță, că sigur are el ceva, îl doare ceva, ceva nu e în regulă, nu mai bine sunăm la doctor?

Tu-mi răspunzi că am sunat deja la Centrul pentru Ocrotirea Copiilor azi, mai devreme. Îmi repeți ce au spus ei, că e complet firesc ca bebelușii să plângă seara. Poate fi vorba de colici sau de intestine iritate sau așa ceva, dar nu e nimic îngrijorător, nu atât timp cât mănâncă și doarme și are o stare bună în general. Totuși, mi se pare îngrijorător, îmi pierd atât controlul, cât și stăpânirea de sine în situația de față. Doamna de la Centrul pentru Ocrotirea Copiilor îmi amintește că bebelușul trece printr-o mare schimbare când vine pe lume, după nouă luni petrecute în burtă. Îmi spune că trebuie să am răbdare și că se va rezolva de la sine. Vă descurcați de minune, ne consolează ea, dar cuvintele ei nu au efect asupra mea când, în următoarea seară, începe din nou plânsul, eu iar ajung la disperare. Am tendința de a fugi, cum n-am mai simțit niciodată. Tu nu pari să fii la fel de afectat de plânsul fiului nostru așa cum sunt eu și încerci să mă liniștești în timp ce legeni copilul și-i vorbești. Adu-ți aminte ce ne-a zis de la Centrul pentru Ocrotirea Copiilor, că ne descurcăm de minune, repeți tu în serile în care vreau din nou să sunăm pe cineva, să ducem copilul undeva, poate la un spital, să pasăm altcuiva responsabilitatea, cuiva care știe ce are de făcut. Mă crispez chiar dinainte ca el să înceapă. În mine încolțește o neliniște tot mai mare pe zi ce trece, apare când după-amiaza alunecă spre seară și se apropie ora șapte și jumătate. Ceva pare teribil de greșit, dar nu știu care e leacul, nu știu în ce m-am băgat și cum voi putea scăpa. Mi-e rușine de gândurile mele, de incompetența mea.

Suntem acasă de mai mult de două săptămâni, iar tu ai avut până acum posibilitatea să lucrezi, în majoritatea timpului, de acasă. Ai mai fost plecat pentru scurt timp la cumpărături. În acele momente, eu stăteam acasă și mă nelinișteam. Pot avea grijă de copilul nostru complet singură? Dacă începe să zbiere și nu mai tace? Mai bine mai stai acasă să lucrezi încă o zi, poate chiar două. Îți spun că nu mai e mult și mă voi

simți pregătită să fiu singură toată ziua, dar încă nu e momentul. Tu mai stai o zi acasă. Și, apoi, încă o zi.

Dar când a treia săptămână se apropie de sfârșit, spui că va trebui, în curând, să începi să te întâlnești cu clienții tăi, că nu e posibil să-ți rezolvi toate proiectele de acasă. Spui că va fi vorba de câteva întâlniri pentru început, câteva ore din când în când. Câteva ore, mă lamentez eu, e foarte mult! Spui c-o să fie bine și că, dacă se întâmplă ceva, vii acasă imediat. Mă întrebi cum cred că ar fi cel mai bine pentru mine: să mergi dimineața sau după-masă, dacă vreau să aranjăm cu o prietenă să-mi țină companie sau, poate, să merg în Uppsala, s-o vizitez pe mama mea vitregă pentru câteva zile. Cauți soluții, calm și concentrat; eu sunt nesigură, temătoare, închisă și panicată. Ni s-au inversat rolurile și nu-mi place deloc asta. Răspund, cu reținere, că cel mai bine ar fi să mergi dimineața. Atunci Ivan e cel mai liniștit de obicei. Te forțez, din nou, să-mi promiți că te vei întoarce acasă dacă nu pot să-l liniștesc eu singură, dacă trec orele și el nu se oprește din plâns.

— Vei veni acasă atunci?

— Da, spui tu. Voi veni. Promit.

Astfel, hotărâm că luni vei începe să lucrezi, iar eu îmi voi petrece concediul de maternitate de una singură. La acest moment, Ivan are aproape o lună. Nu-ți mărturisesc, căci mi-e rușine că simt asta, dar, în secret, de-abia aștept ca Ivan să facă nouă luni ca să mă pot întoarce la serviciul meu, într-un mediu pe care îl cunosc, în care mă simt în largul meu, la o sarcină pe care o pot duce la capăt, la ceva la care mă pricep cel mai bine. Te invidiez pentru faptul că tu îți reiei serviciul luni.

Noaptea, când tu dormi, iar Ivan mă trezește ca să-l alăptez sau fiindcă are nevoie de un scutec nou, rareori mai adorm la loc. În schimb, caut pe Google despre depresia postnatală și îmi pun întrebarea dacă și eu sufăr de ea. Nu mă recunosc în modul meu de a gândi. Nu-mi recunosc slăbiciunea de care dau dovadă. Oare sunt deprimată? Ar fi un moment groaznic de nepotrivit acum. Eu, cea care a promis la început că va duce tot greul în locul tău. Eu, cea care a promis că se

descurcă, că poate face asta, care a spus că tu nu trebuie decât să-i fii alături, că restul se rezolvă de la sine, nu pot să te împovărez cu sentimentele mele în momentul ăsta. Deci continui să dau căutări pe Google în timpul nopții. Completez chestionare, continui să cred că poate chiar am depresie postnatală. Dacă așa e, voi ține totul în mine și voi trece singură peste asta.

Îmi propun să vorbesc cu asistenta de la Centrul pentru Ocrotirea Copiilor săptămâna viitoare, când mergem la un control de rutină. Ne cunoaștem doar de câteva săptămâni, dar am sunat-o deseori, aproape în fiecare zi, să-i spun despre plânsul lui Ivan sau despre bubițele lui de pe burtă sau de pe piept. Mă decid ca la următoarea vizită să-i povestesc cum mă simt, s-o las pe ea să constate dacă sunt deprimată sau sunt doar un părinte foarte, foarte instabil. Indiferent care dintre răspunsuri e valabil, trebuie să rezolv asta rapid. Nu mai suportă amânare.

Noiembrie 2014

Noua mea doctoriță e de treabă. Nu-și pune problema de ce am nevoie de scutire, nu-mi spune că suferința nu e o boală, nu-mi zice că se numește reacție acută la stres. Nu mă întreabă ce aspecte din viața mea de zi cu zi sunt dificile, înțelege că, acum, nu mi-e cunoscut conceptul de „zilnic". În schimb, mă întreabă cum o duc. Mă ascultă, notează, îmi cere detalii, vorbește despre prezent și despre viitor. Noua mea doctoriță are cabinetul în celălalt capăt al orașului. Îmi ia cel puțin o oră să ajung la ea, dar nu contează. Niciodată nu se supără când întârzii.

Azi doctorița mi-a recoltat probe de sânge. Vrea să se asigure că fluctuațiile în greutate din ultimele săptămâni nu indică altceva în afară de suferință și că glanda tiroidă își face treaba. Îmi explică, pe un ton didactic, că se mai întâmplă ca aceasta să sufere schimbări după sarcină și naștere. A investigat bolile autoimune prezente la rudele mele primare, m-a întrebat cum dorm noaptea și eu i-am spus că nu dorm mai deloc. Suntem amândouă de acord că asta se întâmplă pentru că stau singură cu Ivan, pe care, în plus, îl alăptez noaptea, deci nu ar trebui să iau somnifere, nu în situația de față. Totuși, va trebui să găsesc o cale de a dormi mai mult. Ea e de părere că somnul joacă un rol mai important decât cred eu în procesul meu de recuperare. Azi mi-a prescris un medicament, un tip de antihistaminic, a cărui acțiune alungă anxietatea și calmează rapid, dar care nu-mi va da dependență și nu-l va afecta pe Ivan prin alăptare. Voi putea, în continuare, să stau trează noaptea, când are Ivan nevoie de mine, dar poate că voi adormi la loc mai repede între treziri.

În drum spre casă, intru într-o farmacie și-mi fac rost de noile mele medicamente. Farmacista mă întreabă dacă știu ce efect au, iar eu îi răspund că nu. Mă informează că pastilele pot să-mi provoace somnolență sau moleșeală. Eu zic mulțumesc, asta era și ideea, plătesc o sumă de bani absurd de mică pentru 100 de pastile și-mi continui drumul spre casă. Mă simt

revigorată după vizita la medic. Simt că am intrat pe calea cea bună.

Aprilie 2014

Nu înțeleg cum poate fi atât de pricepută, dar sunt hotărâtă să-i urmez exemplul. După ce am sunat la Centrul pentru Ocrotirea Copiilor, iar și iar, și am primit același răspuns de fiecare dată – totul e absolut normal, bebelușii mai plâng seara, pur și simplu, așa se întâmplă – am cedat și am sunat-o pe mama mea vitregă. Ea se pricepe la bebeluși. Am văzut-o crescând-o de una singură pe sora mea, mai mică cu 18 ani decât mine, și am văzut-o cum se înconjoară de copii, ai ei și ai altora, cu o ușurință înnăscută. Nimic nu pare să fie o problemă pentru ea când vine vorba de bebeluși. Acum am nevoie ca ea să intervină și să ne ajute să avem grijă de copilul nostru. Într-o seară de vineri, a cincea din viața lui Ivan, căci acum el are puțin peste cinci săptămâni, ea își face apariția în holul nostru cu sacoșe pline de mâncare și cu obrajii îmbujorați. Și-a luat liber de la serviciu pentru a sta cu noi în weekend. Pentru asta, îi sunt profund recunoscătoare. Nici pe tine nu pare să te deranjeze prezența ei. Se vede că te simți de-a dreptul eliberat la sosirea ei. Am o bănuială că ușurarea ta are de-a face, mai degrabă, cu starea mea decât cu a lui Ivan, dar asta n-are importanță. Contează doar că ea este aici.

Fără să ne îmbrățișeze pe niciunul, intră direct în camera de zi unde mă aflu eu și-l legăn pe Ivan, anticipând cu groază obișnuitele lui plânsete de seară, și mi-l ia, cu grijă, din brațe.

— Așa, îi vorbește ea, de acum noi doi vom petrece puțin timp împreună și ne vom distra de minune.

Mă întreabă dacă vreau să mă duc să iau masa de seară, iar eu simt cum o stare de calm mi se răspândește în tot corpul, care a fost tot încordat de câteva săptămâni. Ivan scâncește, dar nu plânge, așa că mă duc în bucătărie. Despachetez sacoșele cu mâncare și constat, văzând conținutul, că în seara aceasta, la cină, vom mânca taco. Apari și tu lângă mine și mă întrebi dacă am nevoie de ajutor. Eu răspund că nu, vreau să pregătesc singură cina, chiar vreau să fac asta. Nu există nimic mai liniștitor și mai armonios decât să

feliez un castravete, să tai o căpățână de salată și să prăjesc carne tocată. Tu mă mângâi pe spate, mă pupi ușor pe obraz și pleci din cameră, te întorci înapoi pe canapeaua pe care ai stat și ai lucrat pe laptop toată după-amiaza. Te aud vorbind cu mama mea vitregă. Îi povestești, deloc lipsit de mândrie, despre cum Ivan a făcut pe tine când îi schimbai scutecul azi-dimineață. Vocea ta sună împăcată. Ea râde la spusele tale. O aud spunând că a cumpărat câteva suzete pentru nou-născuți:

— Ivan se va obișnui cu suzeta de azi înainte, asta e sigur.

Din bucătărie, de unde mă aflu, ridic vocea ca să mă fac auzită, întrebând-o dacă nu e prea devreme pentru suzetă. Am auzit povești despre copii care au confundat suzeta cu sânul, pentru că li s-a introdus prea devreme.

— Prostii, răspunde ea, Ivan știe exact ce e ăla alăptat. În plus, cu suzeta în gură, va plânge mai puțin.

Am încredere în ceea ce ne spune. În sfârșit, un profesionist în casa noastră.

După ce terminăm de mâncat, mă învață să-l țin pe Ivan în brațe într-un mod pe care nu-l cunoșteam, ușor atârnat peste umăr. Îmi explică faptul că bebelușilor le place, de obicei, această poziție.

— În felul ăsta se pot uita de jur-împrejur, îmi arată ea, și exersăm sub supravegherea ei grijulie.

La început, sunt nesigură. Nu mi-am ținut niciodată copilul peste umăr. Dacă se agită și cade?

Exersăm un timp și se dovedește că are dreptate – Ivan pare să se simtă bine. Poate că noua poziție e soluția la toate problemele noastre. Poate că-i face bine la stomac, astfel încât nu mai simte nevoia să zbiere în fiecare seară. Nu îndrăznesc să sper, dar o fac oricum. Trebuie să existe ceva, orice, care să ne scoată din aceste seri negre cu ore întregi de crize de plâns.

Vine și mi-l ia de pe umăr. Își continuă discursul, îndreptându-se către salteaua de joacă.

— Nu-i place să stea pe ea, n-are rost, o informez eu.

— Să vedem, răspunde ea și se pune în genunchi, pe podea.

Se întinde lângă Ivan, care stă acum pe spate și privește jucăriile de cârpă care se învârt deasupra capului său și față de care n-a manifestat niciodată vreun interes până acum. Sunt uimită, profund impresionată și, totodată, puțin ofensată. De ce, dintr-odată, e dispus să stea întins acolo? Acum, pare un copilaș fericit, lipsit de orice urmă de durere sau de nemulțumire. E aproape jenant că mama mea vitregă și-a luat liber ca să vină aici și să ne scoată de la ananghie. N-ai zice că Ivan e la ananghie în momentul de față. Mă tem că, în ochii ei, sunt o amatoare teribil de nevrotică. Ivan continuă să privească jucăriile de deasupra saltelei de joacă. Își flutură mânuțele înspre ele, le atinge din când în când, dar nu reușește să le prindă. Aruncă suzeta din gură, din două în două minute. De fiecare dată, ea i-o dă înapoi. Când el scâncește, ea râde și-i vorbește, pe un ton vizibil relaxat. Nu se aude niciun plânset.

Când se face aproape ora zece, îmi dau seama că, pentru prima dată după o săptămână în care Ivan plângea cu orele în fiecare seară, acum nu plânge. Îl alăptez în pat, apoi adoarme. De fapt, mă gândesc s-o rog pe mama mea vitregă să doarmă împreună cu noi și să-mi arate ce să fac și în timpul nopții, dar asta pare puțin exagerat și îmi închipui că ție nu ți-ar face plăcere. Renunț la idee. Ne spunem noapte bună înainte de ora unsprezece, iar noaptea decurge liniștit. Când vin zorii zilei de sâmbătă, mă trezesc bine dispusă și mă simt o mamă capabilă. Având-o alături pe mama mea vitregă, un adevărat profesionist, cred că pot să mă descurc să fiu părinte. Când îmi dau seama că va trebui să plece acasă, chiar mâine-dimineață, mă cuprinde neliniștea. Totuși, avem încă o zi la dispoziție ca să învățăm de la ea, să aflăm câteva dintre trucurile ei.

Noiembrie 2014

În dimineața aceasta am scotocit printre hainele tale ca să aleg ținuta pentru crematoriu, cea pe care o vei lua cu tine în urnă, odată cu cenușa ta. Mi-e greu să-mi imaginez ce se va întâmpla cu hainele. Gândul e respingător și l-am alungat cât de mult am putut. Când, în sfârșit, s-a insinuat, mi-am imaginat cum ei aruncă grămăjoara de haine direct într-un cuptor încins. Doar n-o să îmbrace cu un set complet de haine un cadavru, un om mort de câteva săptămâni și căruia i s-a făcut autopsia?

N-am fost în stare să întreb despre asta în momentul în care am fost instruită legat de faptul că am de adus un set de haine la biroul funerar. Când am ajuns acasă după întâlnire, nu-mi mai aminteam deloc dacă trebuia să includ și șosete, și lenjerie sau doar hainele pe care le-ai purta pe deasupra. Mă hotărăsc să nu risc – mai bine să fie prea mult decât prea puțin. Azi e ultima zi de predare a sacoșelor cu haine la biroul funerar. E perfect că pot să le las în cutia de la recepție, fără să mă vadă nimeni, fără priviri compătimitoare, fără saluturi, pur și simplu intru și ies imediat.

Am tot evitat să caut printre hainele tale, care încă sunt frumos împăturite și împachetate în cutiile de carton din pod și din dressing, dar azi trebuie s-o fac, nu mai suportă amânare. Biroul funerar îmi cere sacoșa și asta mă face să cred că trupul tău va fi incinerat în curând. Totuși, au refuzat să-mi spună când se va întâmpla exact, au susținut că, din păcate, nu se poate ști cu exactitate, dar că voi primi un mesaj după ce are loc și asta e tot. Asta e rutina, așa e procedura. Sunt lucruri pe care nu le știu, nu le înțeleg, cu care nu-s familiarizată și nici nu vreau să fiu. Așa că nu pun întrebări și deschid cutiile, mă conformez și trimit hainele, fără să știu exact unde, către cine și de ce.

Când deschid una dintre cutiile de deasupra, mă izbește mirosul parfumului tău, atât de puternic încât, pentru o clipă, mă pierd cu firea. În aceste cutii dăinuie încă mirosul tău. Nu a dispărut. Tu nu ai plecat. Cămășile tale au mirosul tău: puțin din parfumul tău și

puțin din mirosul corpului tău. Mă fascinează faptul că miroseai întotdeauna atât de bine. Îmi pare rău că nu ți-am spus niciodată cât de bine miroseai mereu. Acum, totul îmi pare atât de familiar. Acum, mirosul tău dăinuie în cutiile de carton și, în curând, va dispărea. Știu asta, pentru că așa s-a întâmplat când am încercat să păstrez parfumul tatălui meu. Am dormit pe o pernă de-ale lui, am purtat un pulover de-ale lui pentru prima oară după moartea sa, în speranța că va purta mereu mirosul lui. Parfumul lui îmi dădea siguranță și un sentiment nedefinit, diafan, probabil conștiința faptului că sunt fiica lui. N-am putut să-l păstrez cu mine în acest mod. Mirosul a dispărut, puțin câte puțin, cu fiecare zi și, după câteva săptămâni, puloverul nu mai mirosea a nimic, doar a aer, nu ca tata, și oricât de mult m-aș fi străduit să merg pe urmele mirosului, acesta dispăruse. Însă cutia asta are, în continuare, mirosul tău. Încă nu a dispărut.

Pentru început, scot o cămașă din flanel în carouri bleumarin cu negru, și-mi lipesc fața de ea. Închid ochii. Îi deschid din nou. Îmi apropii nasul de gulerul cămășii tale. Inspir adânc. Am impresia că ești aici. Parcă te-aș îmbrățișa, parcă sunt în brațele tale, parcă ești prezent. Îmi îngrop nasul în gulerul cămășii tale o vreme, dar când îl aud pe Ivan scâncind din camera de zi, unde se joacă cu prietena mea, mă trezesc la realitate. Trebuie să duc la capăt ce am de făcut, să termin ce am început.

Aleg blugii rupți pe care îi ai de când te cunosc, cei găuriți în ambii genunchi și cu buzunarul de la spate deformat din cauza portofelului. Aleg o pereche banală de chiloți, un maiou alb și o pereche de șosete negre. Apoi, fesul tău. Fesul tău negru despre care refuzai să recunoști că e de hipster și pentru care te-am tachinat de multe ori. Îmi repetai că tu nu ești hipster și că nici nu te iei după tipii din reclame. Pur și simplu îți plăceau căciulile scurte, până deasupra urechilor. De altfel, chiar îți stătea foarte bine cu fesul ăsta. Îți dădeam dreptate. Arătai bine cu fes. De fapt, ție îți stătea cel mai bine, dintre toți oamenii pe care i-am văzut purtând fes. Cu toate astea, nu puteam lăsa de la mine. Până la urmă, fesurile erau moderne, le vedeai la toți hipsterii și

în toate reclamele din oraș. Tu de ce nu voiai să recunoști asta? Voiam să te fac s-o recunoști. Că îți plăcea ceva modern. Dar tu refuzai. Jurai că ți-a plăcut dintotdeauna acest tip de fes. Tot întâmplător era și faptul că purtai ghete și blugi suflecați, care îți lăsau șosetele la vedere. Te supărai de fiecare dată când te tachinam. Și totuși, eu nu mă puteam abține să n-o fac. S-a transformat într-o discuție care a durat luni întregi. Odată, mi-ai trimis un e-mail în care ai adunat link-uri și imagini despre ce înseamnă să fii hipster, prin definiție. În e-mail, subliniai cât de puțin te potrivești cu acest concept. Drept răspuns, ți-am trimis câteva poze cu tine în care arătai exact la fel ca una dintre persoanele din imaginile atașate de tine. Am fi putut continua la infinit. Era o falsă problemă în legătură cu care niciunul dintre noi nu voia să cedeze, mai în glumă, mai în serios. Acum, stând aici cu fesul tău în mână, îmi dau seama că n-am apucat să cădem de acord dacă e sau nu fes de hipster. Acum, nu mai are nicio importanță. Acum, fesul tău negru va fi incinerat, odată cu corpul. Orice altceva pare lipsit de sens.

Pun hainele într-o sacoșă de plastic, îmi șterg lacrimile cu una dintre cămășile tale, suspinând o ultimă dată înainte să închid la loc cutia de carton și să revin la realitate, la Ivan, la singurătate și la drumul pe care îl voi avea de făcut până la biroul funerar, cu o sacoșă plină cu haine de-ale tale după mine.

Mai 2014

Sunt mamă de mai mult de trei luni, iar în seara asta e prima oară din viața lui Ivan când nu voi fi lângă el. Sunt, în același timp, nerăbdătoare, îngrijorată, avidă, reținută. Vreau și nu vreau să se întâmple asta. În orice caz: la ora șase și jumătate se va întâmpla. Planul e să fiu plecată timp de trei sau patru ore. Să beau șampanie cu prietenele la o petrecere a burlăcițelor, să reușesc să mă deconectez după toate nopțile nedormite, după serile agitate, după toate sentimentele de vinovăție și de izolare din ultimul timp.

Una dintre cele mai bune prietene ale mele își organizează petrecerea de burlăciță. Am petrecut ziua călărind ponei, transpirată, cu Ivan în marsupiu, rămânând mereu în urmă. Când prietenele se întreceau pe pista de curse, eu stăteam pe margine și alăptam. Făceam vesel cu mâna la cameră și încercam să-mi maschez dorința de a participa la o activitate de adulți. În plus, voiam și eu să beau un pahar. Voiam să fac și eu tot ce făceau ele, dar nu puteam. Alăptam. Eram cu mașina. Eram un părinte responsabil. Mă prefăceam că nu mă afectează, dar le invidiam pe cele care puteau să participe, fără să care un bebeluș la piept. Eram neagră de invidie.

În ultimul timp, am simțit tot mai des un impuls aproape visceral de a fi departe de Ivan, să nu mai fim atât de legați unul de altul. Măcar un scurt moment. Măcar puțin. Poate chiar mai mult. Bineînțeles că nu vorbesc despre asta, nici măcar cu tine, dar mă îngrijorează. Îmi fac griji că nu voi fi o mamă caldă, așa cum mi-am imaginat, îmi fac griji că, poate, pur și simplu, nu sunt deloc potrivită pentru a fi părinte. Îmi fac griji că poate nu am asta în sânge, că nu voi fi în stare. Îmi fac griji, fiindcă toate lucrurile care te îngrijorau pe tine înainte să rămân însărcinată mi se aplică, de fapt, mie, și nu ție.

Intru în panică la gândul că eu sunt singura persoană care îl poate consola atunci când plânge, mă sperii la gândul că, de acum înainte și pentru totdeauna, el va fi legat de mine. M-am plâns și mi-am exprimat nemulțumirea acasă, mi-am făcut cunoscută opinia cât

mai clar, iar tu ai încercat să mă ajuți. M-ai îndemnat să ies în oraș cu o prietenă, să mă plimb sau să merg la hipodrom. Eu am spus că voi face asta, cât de curând, dar nu s-a întâmplat. N-a apărut nicio posibilitate de a pleca. Pe Ivan l-a durut burta deseori sau n-a putut fi liniștit decât dacă îl țineam eu la sân. Parcă nu-mi reușește niciuna dintre abordările pe care le încerc în raport cu el. Mă desprind de el, dar nu reușesc s-o fac până la capăt. Mă simt captivă când sunt cu el, dar devin îngrijorată de îndată ce se află la o distanță mai mare de câțiva metri de mine. Am un sentiment sinistru că așa va fi mereu de acum înainte. Nu voi fi niciodată relaxată în lipsa lui și nici lipsită de griji în prezența lui.

Treaba cu egalitatea dintre părinți n-a funcționat până acum. Mi-e rușine de asta și mă simt ca o feministă ratată. Înainte să vină pe lume Ivan, eram sigură: copilul meu se va simți la fel de bine cu ambii părinți. Va bea lapte de la sân sau substitut din biberon și atât mama, cât și tatăl lui se vor bucura de liniște și libertate, împreună cu el, dar și în momentele în care nu se află lângă el. Vom împărți în mod egal nopțile între noi, vom dormi liniștiți, știind că celălalt are grijă de tot. Ne vom simți odihniți măcar o dată la două zile. Apoi, când a apărut, nu a fost așa. Totul e un mare eșec.

Ivan nu bea lapte din biberon, îl aruncă și plânge din ce în ce mai tare pe măsură ce devine mai înfometat, iar eu nu-l pot lăsa să plângă, nici când e cu mine, nici când e cu tine. Fără să stau pe gânduri, intervin, ți-l smulg din brațe și-mi pun sânul în gura lui. Când tu, pe un ton calm, îmi atragi atenția că nu ajungem nicăieri dacă nu te las să încerci măcar să-l liniștești, mă doare. Știu că ai dreptate, dar nu pot. Nu reușesc, pur și simplu. De fiecare dată când, cu chiu cu vai, am reușit să plec de acasă, ți-am dat mesaje din zece în zece minute. Când ai recunoscut că plânge, am fugit acasă cât m-au ținut picioarele, cu un sentiment clar de eșec și cu o promisiune față de mine însămi de a nu spune nimănui despre asta. Nu e cum mi-am imaginat. Văd că prietenele mele cu copii de aceeași vârstă ies nestingherite în oraș și la întâlniri de serviciu, o parte dintre ele chiar merg la restaurant și beau vin,

pe când eu alăptez și mă lupt cu stresul. Totul e incredibil de penibil. Nu așa am plănuit să fie.

Totuși, pe tine nu pare să te deranjeze faptul că el plânge. Nici pe mine nu te enervezi când ți-l iau din brațe, cel mai adesea cu sutienul desfăcut și cu o bluză jerpelită ridicată până la umeri, pregătită să alăptez. Alăptatul pare să fie singurul lucru despre care știm sigur că funcționează. Restul întâmplărilor par imposibil de anticipat, așa că stau tot mai mult acasă. Iar tu ai preluat cele mai multe sarcini practice care ne privesc. Faci cumpărăturile și gătești, faci curățenie și ordine, schimbi nisipul din litiera pisicii, te joci cu pisica neastâmpărată, îi schimbi scutecele lui Ivan și-l plimbi de colo-colo în brațe atunci când este bine dispus. Pe lângă toate astea, lucrezi. Ai început să lucrezi din nou, destul de mult. Eu, una, n-am mai lipsit de acasă mai mult de o jumătate de oră.

Însă astăzi voi fi plecată un timp. Iar acum, că a venit acest moment, am tot alăptat, iar și iar, până când a fost evident că Ivan nu mai vrea să fie alăptat. De exemplu, prin faptul că mi-a vomitat pe umăr. Pe rochia pe care mă hotărâsem de mult s-o port e acum o pată albă și un pic lipicioasă de vomă de bebeluș. O șterg cu o cârpă udă și sper să nu rămână urme. Mă mint că voma de bebeluș nu miroase. Oricum ar fi, tot voi purta rochia asta diseară. N-am timp să mă mai schimb o dată și, de altfel, nici nu am altceva cu care să mă îmbrac.

Am folosit pompa până la epuizare, am obținut patru biberoane cu lapte pe care le-am sterilizat și le-am fiert în repetate rânduri și le-am pus în frigider. De câteva săptămâni, tot încercăm să-l facem pe Ivan să accepte biberonul, știind că urmează seara aceasta. N-a mers prea bine. A scuipat și i-a fost greață de orice în afară de sân. Numai o dată a deschis gura și a înghițit conținutul biberonului. Lucrurile nu arată bine, dar, fiindcă se zice că speranța moare ultima, iar eu am de gând să merg în seara asta la petrecere fără fiul meu, m-am gândit să încerc. Măcar o seară. Măcar câteva ore.

Rezist impulsului de a-ți da un mesaj de îngrijorare deja de când sunt pe scări. Îmi repet că am pus la punct lucrurile practice nu o dată, ci de două ori. Știi unde ținem laptele. Știi la ce temperatură trebuie

încălzit. Știi cum să-i pui biberonul în gură lui Ivan. Știi să-i schimbi scutecele. N-am nimic altceva să te învăț acum și totuși tremur de îngrijorare când intru în taxiul care mă așteaptă în fața blocului. Butonez agitată pe telefon când taxiul pornește spre oraș. Impulsul mă învinge, în cele din urmă, îți dau mesaj și te întreb dacă e totul în regulă. Evidențiez, pentru a unsprezecea oară în ultima oră, că e în regulă, absolut în regulă, să mă suni dacă e nevoie să vin acasă de la petrecere. Îți cer să-mi promiți că, la cea mai mică problemă, îmi vei da un semn. Îmi răspunzi că va fi bine, îmi urezi distracție plăcută și-mi spui că voi sunteți bine. Îmi bag telefonul la loc în buzunar. Sunt hotărâtă să mă distrez astă-seară. Mă întreb dacă mai știu să mă distrez. Ultima dată când m-am distrat pare atât de îndepărtată, ca dintr-o altă epocă.

Odată ajunsă, o zbughesc pe scări și intru în local. Cu răsuflarea tăiată, le îmbrățișez pe invitatele care au petrecut încă de dinainte de prânz. Par neobișnuit de odihnite. Radiază și râd, îmbrăcate în rochii sclipitoare și sunt machiate strident. Pe când eu am vomă pe umăr și cearcăne sub ochi. Cred că în ochii mei se citește o oarecare frustrare, dar n-am de unde să știu. Poate că e doar o impresie.

Mă duc la bar, îmi iau un pahar de șampanie, continui rundele de îmbrățișări și salutări. Fostul meu șef mă întreabă care mai e viața mea. Îi răspund că o duc bine.

— Ce vârstă mai are micuțul acum? Șase luni, nu?

Îi spun că trei luni. Râde cu poftă.

— O, vai, trei luni. Mai ai mult de tras. Naiba să-l ia de timp. N-apuci să dormi niciodată cât sunt copiii mici.

Dau din cap, râd și eu, încerc să par detașată de propria situație. Beau șampania cu înghițituri prea mari. Deja am terminat-o. Trag cu ochiul către bar și mă întreb dacă pot deja să iau încă un pahar. Dacă voi fi discretă, nu va observa nimeni. La urma urmei, ies foarte rar în oraș. Mă furișez la bar și mai iau unul.

Muzica e dată atât de tare, încât abia aud ce vorbesc prietenele mele. Aș vrea să dea cineva volumul

mai încet. N-ar trebui să putem să ne înțelegem între noi? Fac tot posibilul, intru în joc și improvizez ca să iau parte la conversații și să le duc la bun sfârșit. Majoritatea sunt despre Ivan și despre noul meu statut de părinte. Mi se spune că Ivan e tare drăguț, că l-au văzut în poze, că pare un copil foarte fericit și drăgălaș. Eu încuviințez, dar nu intru în detalii. Nu vreau să mă gândesc la Ivan în momentul ăsta. Mă străduiesc din răsputeri să nu mă mai gândesc la el. În schimb, îi întreb pe ceilalți despre ce au făcut azi, ce au făcut după cursa cu ponei? Cum a fost la bar? Ce au făcut la spa? Când conversația trenează, trec la alt subiect. Sunt hotărâtă să vorbesc cu cât de multe prietene pot până plec acasă. Trec un pic prea rapid de la o persoană la alta, nu apuc să termin nicio conversație. Nu-mi amintesc exact cum să port o conversație sau despre ce ar trebui să vorbesc. Gândul îmi zboară în continuare la Ivan și la tine. Muzica din fundal e prea tare. Zâmbetul meu nu e sincer.

Deodată, prietena mea vine lângă mine. Simt că mă luminez, mă destind. Prietena mea cea mai bună, plasa mea de siguranță. O îmbrățișez și îi spun că mi-a fost dor de ea. Îmi răspunde la îmbrățișare și îmi spune că tocmai a primit un mesaj de la tine, pe care vrea să mi-l arate: „Bună! Dacă ești pe lângă Carolina, o poți ruga să mă sune? Nu-i nimic grav, doar ceva legat de Ivan. Te pup, Aksel”.

Îi dau înapoi telefonul prietenei mele. Îmi dau seama că telefonul meu e în geaca pe care am lăsat-o în cuierul de la intrare. Cum am putut fi așa proastă? De cât timp încerci să dai de mine? Ce s-o fi întâmplat acasă de te-a făcut să-i dai mesaj prietenei mele când eu n-am răspuns? Sunt o idioată. Fără vreun cuvânt în plus, mă învârt în loc, îmi iau geaca și ies afară într-un suflet, coborând pe scările pe care urcasem acum 45 de minute. Te sun din mers, tu nu răspunzi, intru în panică. Mă grăbesc acasă. Nu vreau să mai rămân aici, totul s-a dus de râpă, oricum nu mă distram. A fost o greșeală să vin aici. Sunt o mamă oribilă. Mi-e așa rușine că-mi dau lacrimile în timp ce fac semn către un taxi în fața localului. Spun adresa, îi cer șoferului să meargă cât mai repede posibil. Îi spun că e o urgență.

Când trecem peste podul Skanstullsbron, în drum spre Enskede și către casă, la tine și la Ivan, îți dau încă un mesaj în care te anunț că ajung în cinci minute. Îmi cer iertare că am plecat. Când ajungem pe strada noastră, primesc răspuns de la tine: „La dracu', scuze, tocmai a adormit. Mai devreme a plâns și a refuzat biberonul, dar s-a rezolvat acum. Totul s-a liniștit. Nu te întorci la petrecere? Scuze dacă te-am făcut să te impacientezi!"

Plătesc taxiul și intru pe poartă. Nimic, absolut nimic din mine nu vrea să se întoarcă la petrecere. Regret că am mers acolo de la bun început. Mai mult decât atât: mi-e rușine că m-am dus. Mi-e rușine că te-am lăsat singur acasă cu Ivan, care, evident, nu era pregătit pentru asta. Mi-e rușine de prietenele mele, că mi-am făcut apariția într-o stare emoțională atât de proastă, încât n-am stat decât 45 de minute, că sunt acel părinte care nu poate să stea departe de copilul său. Mi-e cu atât mai rușine cu cât îmi dau seama că nici măcar n-am felicitat-o pe vedeta petrecerii, prietena mea care urmează să se mărite și care ar fi trebuit să fie prima pe care s-o caut în mulțime. Cu rușine în suflet și cu o paradoxală ușurare în corp, deschid ușa de la intrarea în apartamentul nostru cât pot de silențios și mă furișez înăuntru, în casă. Mă decid să evit astfel de situații pe viitor. E clar că nu iese bine, nici pentru tine, nici pentru Ivan și nici pentru mine. Mai bine să capitulez și să stau acasă o vreme.

Mă furișez în camera de zi și te găsesc întins pe canapea. Îți ții laptopul pe genunchi și ai un pahar cu cola lângă tine, pe brațul canapelei. Din difuzorul laptopului disting o melodie cântată în surdină. În pătuțul de lângă canapea doarme fiul nostru. Doarme profund, pe spate, cu bărbia ridicată, pare că zâmbește în somn. Tu îți ridici privirea, în timp ce eu mă apropii, viclean, mergând pe vârfuri pe covorul din camera de zi. Văd în ochii tăi că încerci, cât mai repede posibil, să-ți dai seama dacă sunt nervoasă sau dezamăgită, să afli dacă ne vom certa în seara asta. Nu sunt nici una, nici alta. Tot ce-mi doresc e să mă pun în genunchi, să-mi îngrop fața în gâtul tău, să-ți simt mirosul, să mă uit la copilul nostru adormit și să nu mai plec niciodată de

lângă voi. Asta și fac. Tu îți deschizi brațele și mă primești înapoi în familie.

Noiembrie 2014

Nu știu sigur când a avut loc schimbarea, dar în ultima săptămână am făcut din ce în ce mai multe lucruri de una singură. Am dus gunoiul, am ridicat corespondența, am umplut și golit de câteva ori mașina de spălat vasele. M-am dus la magazin, am cumpărat mâncare și am gătit pentru Ivan. Când spun că am gătit, mă refer la faptul că am încălzit câteva borcane de spaghetti și sos de carne tocată, singura mâncare la borcan pe care o acceptă pe lângă laptele de la sân, dar e bine și așa. Tot e ceva. E un pas înainte. Prietenele mele nu mai stau cu mine cât e ziua de lungă, sunt singură atât diminețile, cât și în prima parte a după-amiezilor, ca, mai apoi, să mă ajute persoana care e de serviciu, fratele, mama sau vreo prietenă care își fac apariția pe la ora patru sau cinci. Sarcina de a pregăti cina sau de a sta singură o seară întreagă încă n-am reluat-o și nici nu sunt nerăbdătoare să se întâmple. Îmi doresc ca lucrurile să rămână așa tot timpul.

Vom scoate mașina la vânzare. Abia de curând mi-am dat seama, după ce mi-a venit ideea și am luat decizia de a vinde mașina, că încă mă exprim folosind termenii „noi”, „al nostru”, „pe noi”. E mașina noastră și o vom scoate la vânzare. La concluzia asta am ajuns amândoi, când eu, în absența ta fizică, am discutat cu tine, în gând. Am ajuns la concluzia că nu are rost să plătesc o taxă de parcare atât de mare, taxe și vamă și benzină și naiba știe ce altceva, suportând singură cheltuielile. Cine știe dacă voi fi în stare să lucrez cu normă întreagă atunci când mă voi întoarce la serviciu? Cine știe când va fi asta, de altfel? Cine știe ce salariu voi avea? Cine știe cât costă să crești singură un copil și să plătești toate cheltuielile casnice? Eu nu știu. Nu vreau să știu. În plus, n-am să folosesc mașina la fel de mult de acum înainte. Încă n-am curajul să conduc în timp ce Ivan se află pe bancheta din spate și plânge, acum când tu nu mai ești lângă el să-l liniștești. N-am de gând să merg cu mașina la cumpărături, la centrul comercial Sickla, doar eu cu Ivan în cărucior de

cumpărături. Mașina ar deveni o pacoste, o cheltuială în plus, în loc să fie utilă.

Așa am făcut noi doi planuri în mintea mea în legătură cu mașina și, destul de repede, am căzut de acord că singura soluție e s-o vindem. E mai ușor să port o discuție cu tine de când nu mai exiști. Nu mă contrazici la fel de mult cum o făceai când erai în viață. Mă aprobi adeseori, spui că vin cu soluții inteligente și nu te îndoiești de nimic. Tot ce trebuie să mai fac acum este să mă gândesc cum să scriu anunțul, cum să descriu mașina, cât să cer pe ea, când s-o fotografiez și să-mi găsesc energia de a răspunde la apelurile oamenilor care vor vrea s-o vadă.

E clar, am nevoie de ajutor. Îi dau un mesaj unui prieten, unul dintre cei mulți care m-au contactat și m-au rugat efectiv să le spun exact cu ce mă pot ajuta în caz de nevoie. Îi scriu, îl întreb dacă vrea să mă ajute să-mi vând mașina. Adaug: „Adică, vreau să spun, să-i faci poze, să scrii informațiile despre ea, să pui anunțul pe Blocket, să răspunzi la telefoanele celor interesați, să le-o arăți, să faci toate astea. Crezi că s-ar putea?” îl întreb. Mă rușinez când pun întrebarea. Mă simt ca o povară. Mă tot uit la ecranul telefonului, văd că a început să scrie un răspuns la mesajul pe care tocmai i l-am trimis.

Îl voi primi, din clipă în clipă: „Sigur că vreau. Se rezolvă, Carro. Începem chiar din seara asta. Nu-ți face probleme. Te pup”.

Iunie 2014

Terapeuta mi-a recomandat să-i înfrunt țipetele lui Ivan. Ea numește asta acceptare; trebuie să învăț să accept atât sentimentele mele, cât și pe cele ale lui Ivan, când acesta plânge. Trebuie să inspir adânc atunci când se întâmplă și să-mi repet că nu e nimic în neregulă. Trebuie să mă gândesc că asta e modalitatea de comunicare a bebelușilor și că tot ce poate face un părinte e să-l liniștească. Nu e vina mea că el plânge. El e bine. Nu la Ivan e problema, ci la mine și, prin antrenament, voi fi din ce în ce mai bună. Am discutat despre așteptările mele și despre propria mea copilărie, despre părinții mei și despre lucrurile prin care am trecut, ce fel de mamă îmi doresc să fiu și ce greșeli aș vrea să evit. Am vorbit despre realitate și despre visurile mele. Mai presus de orice, am vorbit despre sentimentul meu de neputință și despre îngrijorarea mea. De fapt, cu ea am vorbit mai deschis decât cu majoritatea celorlalți terapeuți pe care i-am cunoscut. Mă întreb dacă se întâmplă asta pentru că mă simt atât de vulnerabilă în acest moment. Oricare ar fi cauza, e plăcut și îmi dă un sentiment de ușurare să vorbesc cu altcineva în afară de prietenii mei și, mai ales, în afară de tine.

Îi sunt foarte recunoscătoare terapeutei noastre, la care merg acum săptămânal după acel consult de rutină de la clinica de pediatrie, când am găsit, în sfârșit, curajul să-ți mărturisesc cât de dificil mi se pare totul. O dată pe săptămână primesc asigurarea că fac ce trebuie. O dată pe săptămână vorbim despre cum mă simt de fiecare dată când Ivan are crize și pare imposibil de calmat. O dată pe săptămână îndrăznesc să vorbesc despre impulsurile mele de a evada, de a pasa altcuiva responsabilitatea, unui adult care se pricepe la așa ceva. O dată pe săptămână plâng de supărare pentru tot ce ni se întâmplă. Nu știu cum face asta, dar, o dată pe săptămână, când ies din cabinetul ei, sunt mai veselă, mai puternică și mai ușurată. Am sarcini concrete de urmărit și sunt încurajată să îndrăznesc să cred în propriile mele forțe.

— Numai de tine depinde totul, îmi spune ea. Poți face asta.

Iar eu o cred, încerc s-o cred. Acum, însă, e în concediul de vară. Ultimele instrucțiuni au fost să nu cumva să-mi urmez planurile de a vă trimite pe tine și pe Ivan cu trenul, timp de două ore, ca să ajungeți la cabana pe care am închiriat-o anul acesta. Nu trebuie, sub nicio formă, să mă las învinsă de teama că Ivan va plânge în mașină în timp ce mergem pe șosea și să fac planuri complicate să alegem mijloace de transport diferite. În loc de asta, va trebui să ne urcăm toți în mașină, voi doi pe bancheta din spate, și să pornim la drum înspre cabana de vară. Împreună, cu toții. Va trebui să-mi repet că Ivan o duce bine, că are, până la urmă, doi părinți, că lângă el se află unul dintre ei și că nu sunt singură. Așa voi gândi, așa voi face. Nu mai încape îndoială.

Așadar, iată-ne gata de drum, toți trei plus pisica așezată pe genunchii tăi, pe bancheta din spate, pornind încă o dată către o destinație de vacanță. Anul acesta suntem mai mulți ca niciodată, mașina e mai aglomerată decât în orice vară de dinainte. Ne-am stabilit ora plecării cu mare grijă: Ivan doarme, de obicei, după ora zece dimineața și chiar atunci ar trebui să plecăm. M-am rugat la zeii vremii să dea o zi noroasă și, fiindcă ne aflăm în Suedia în mijlocul lunii iunie, m-au ascultat – cerul e cenușiu și temperatura din mașină e suportabilă. Am pus bagajele în mașină încă de ieri-seară. Am pregătit totul cu minuțiozitate.

Încă dinainte să părăsim zona rezidențială din Enskede și nenumăratele ei cotloane, lui Ivan i se închideau ochii. Tu îmi dai periodic raportul din locul tău de pe banchetă. În oglinda retrovizoare îți întâlnesc privirea, iar tu, cu ochii întredeschiși și cu degetul arătător la gură, îmi indici că ar trebui să vorbim mai încet, că imediat adoarme copilul nostru în scaunul de pe bancheta din spate. Când ieșim pe șosea, nu se aude nici musca în mașină. Ivan doarme, pisica stă liniștită, tu stai cu ochii în telefon, eu îmi țin mâinile pe volan și ochii ațintiți la drum, conducând mașina și mica noastră familie înspre a șasea noastră vară împreună și prima cu Ivan. Deja îmi imaginez cât de mândră va fi

terapeuta mea de mine când ne vom reîntâlni, peste o lună, și îi voi povesti ce-am făcut. Abia aștept.

Noiembrie 2014

Au cunoscut-o și părinții tăi pe oficianta noastră. Asta s-a întâmplat la noi acasă unde ne-am adunat de curând, căci mie mi-e imposibil să mă duc altundeva. În plus, oficianta locuiește în apropiere de noi. Părea cel mai logic să ne întâlnim aici.

Eu eram în camera de alături când ei vorbeau cu ea, dar am auzit fiecare cuvințel. Mergeam după Ivan, amândoi de-a bușilea pe podea și, din când în când, el se ducea înspre bucătărie, acolo unde erau ei. Am auzit-o pe oficiantă cerându-le să-i povestească despre tine, despre cum erai când erai mic, ce amintiri au cu tine. Am auzit cum mamei tale i-a fost greu să răspundă la întrebare, cum a amuțit, cât de iritată părea când a deschis din nou gura, aproape nepoliticoasă când i-a cerut oficiantei să spună clar la ce se referă:

— La ce vă folosește această informație?

Oficianta i-a răspuns, calmă, că voia să obțină o imagine cât mai completă despre tine, pentru a-ți onora memoria în cel mai potrivit mod la ceremonie. Tac toți, din nou. Apoi vorbește tatăl tău.

Din întâmplările pe care le povestește și pe care eu nu le-am mai auzit până acum, aflu că erai un copil grijuliu, mult mai introvertit decât extravertitul tău frate, cu șapte ani mai mare decât tine. Am ascultat cum tatăl tău spunea că nu reușea să te amuze cu același tip de jocuri și activități care îi plăceau fratelui tău. A povestit cum plângeai când mergeați amândoi cu bicicleta, când coborați în viteză dealul, în timp ce tu stăteai în portbagaj, și cum voiai să te dai jos și să te întorci în casă, la mama ta. L-am auzit pe tatăl tău povestind despre simbioza dintre tine și mama ta din timpul copilăriei tale. Era băiatul mamei, mereu erați nedespărțiți, a spus tatăl tău, probabil întorcându-și fața către mama ta, la masa din bucătărie. Am auzit despre cum ai stat acasă cu ea până la vârsta de cinci ani. Aveai pătuțul în dormitorul lor, la capul patului lor. Tu și mama ta făceați împreună prăjituri la cuptor, citeați poveștile lui Tove Jansson despre Momini, stăteați mai mult în casă decât afară. Am auzit despre cum plângeai când cădeai pe iarbă, cum, uneori, te temeai de tatăl

tău, de temperamentul lui iute și de glasul lui tunător, despre cum, din niciun punct de vedere, nu-i semănai fratelui tău. Tu erai cel mai tăcut dintre copii, erai gânditorul, cel care reflecta mult și nu avea nicio problemă să se joace singur.

— El era înțeleptul și era mai deștept decât oricare dintre noi, spunea tatăl tău și am auzit cum se oprea mereu, ca să plângă și să-și sufle zgomotos nasul în șervețelele de pe masa din bucătărie.

Mama ta a stat tăcută în cea mai mare parte a conversației. E mai tăcută acum decât înainte. Nu-și revarsă suferința, așa cum o face tatăl tău, dar am bănuiala că o devorează din interior. Pare chinuită și, cu fiecare întâlnire de-ale noastre, pare mai slabă pe zi ce trece. Se scuză, iar și iar, ca să iasă pe balcon să fumeze. Stă tăcută, în întuneric, și se gândește. Eu sufăr odată cu ea, aș vrea să găsesc o cale dacă nu de a o consola, măcar să-i fiu alături, dar nu știu cum. Nu mă pricep s-o alin și mi-e greu să deschid eu discuția. Cu tatăl tău e mai ușor. El vorbește aproape tot timpul. Plânge și vorbește, uneori râde, apoi plânge din nou. În continuare, gesticulează mult. El e singurul dintre noi care își păstrează cumpătul în acest moment dureros. În bucătărie, în fața oficiantei care ascultă și ia notițe, el și-a descărcat sufletul și a părut, pentru o clipă, să retrăiască momentele povestite din copilăria ta.

Cu ajutorul portretului făcut de el, mi te-am putut imagina clar: un băiețandru cu ochelari, slăbănog, cu părul blond-închis, cu o tunsoare făcută acasă și cu ochii mari, albaștri. Erai genul gânditor și isteț, care nu voia nici în ruptul capului să meargă la culcare, mereu voia să stea treaz, să participe la petrecerile adulților, care citea mult și reflecta mult, care își făcea multe griji și prefera liniștea.

Ce ciudat că noi doi n-am vorbit niciodată despre copilăria ta, cu excepția câtorva scurte amintiri. Când l-am auzit pe tatăl tău povestind, m-am întrebat cum a fost posibil să-mi scape asta în toți anii petrecuți de noi împreună. Mi-am dat seama că, probabil, nu te-am întrebat niciodată prea multe despre trecutul tău sau poate că tu nu voiai să vorbești despre el.

Îmi amintesc de prima săptămână când ne-am cunoscut, pe care am petrecut-o, în cea mai mare parte a timpului, în patul tău, în apartamentul tău sărăcăcios mobilat din Hornstull. Îmi aduc aminte cum, într-o zi, dintr-odată, ai afirmat că n-ai suferit nicio traumă în copilărie și-mi amintesc cum m-am gândit că probabil trăiești în negare. Îmi amintesc că îmi povesteai că detestai să porți ochelari și că te-ai bucurat când ai trecut la lentile de contact la sfârșitul școlii generale. Îmi amintesc cum ai menționat, în treacăt, că în liceu le-ai vândut prietenilor tăi niște alcool făcut în casă, pe care îl țineai ascuns în camera ta. Și-mi amintesc cuvintele tale despre mulțumirea pe care ai avut-o într-o zi când, în drum spre casă, ai intervenit într-o bătaie. Altceva nu-mi mai amintesc. Să nu ne fi păsat să vorbim despre lucrurile astea, sau poate doar mie? Ce știai tu, cu adevărat, despre copilăria mea, despre divorț, despre faptul că tatăl meu s-a recăsătorit, despre mutat, despre certuri și despre boală și moarte? În acest moment, nu-mi aduc aminte să fi avut nici măcar o singură conversație despre copilăria mea. Mă întreb dacă asta e pentru că m-am gândit că viața mea de adult n-a fost afectată de copilăria mea. Azi mă simt ca o idioată din cauza asta. Nu știu ce spune despre noi, despre tine și despre mine, faptul că am sărit peste acea parte când am început să ne cunoaștem. Poate înseamnă că am trăit mult în prezent și mai puțin în trecut sau în viitor. Poate înseamnă că niciunul dintre noi nu era interesat de acest subiect. Poate că, până la urmă, nu înseamnă nimic.

Aș vrea să fi vorbit mai mult. Îmi doresc să nu fi stat atât de tăcuți în ultimii ani. Când îi aud pe părinții tăi povestind despre tine, îmi pari aievea. Am impresia că te văd, dintr-odată, în întregime, cum ai fost și cum ai devenit. Totul are mai multă logică, acum, când e prea târziu. Aș vrea să mai am o șansă să te iubesc în totalitate. Aș vrea să pot reface trecutul nostru, să fiu o altă persoană față de tine. Să-ți pun mai multe întrebări, să te ascult mai mult, să te înțeleg mai bine, să am mai multă răbdare, dar nu se poate, în schimb, ascult poveștile pe care le-am ratat despre tine.

După ce părinții tăi au terminat de vorbit, iar oficianta s-a retras, mulțumindu-le, ei au mai rămas puțin. Se joacă cu Ivan, par vizibil ușurați că discuția s-a încheiat.

— Drăcia dracului! repetă încontinuu tatăl tău.

— Drăcia dracului! răspund eu, fără să mă pot gândi la o replică mai bună.

Mă întreabă cum mă simt, dacă fac față, dacă mă descurc, dacă am nevoie de ajutor. Eu le spun că nu-mi vine nimic în minte și că, într-un fel, e bine. Apoi, îl mângâie pe Ivan pe cap o ultimă dată, se îmbracă și pleacă acasă. Eu îi privesc din dormitor cum traversează curtea noastră din spate, îndreptându-se spre parcare. Tatăl tău o ține cu o mână de umeri pe mama ta și gesticulează cu mâna rămasă liberă. Ea îl aprobă. Îmi spun că e drăguț că părinții tăi se au unul pe celălalt. Încerc să nu mă gândesc că-i invidiez, dar nu reușesc. Am impresia că toți oamenii din jurul meu sunt doar de închiriat. Pare că nu am pe nimeni, de acum înainte, cu excepția lui Ivan. Simt că din vina mea am ajuns aici.

August 2014

Azi se căsătorește cea mai bună prietenă a mea. Eu o alint Peștișorul, fiindcă e mai tânără decât mine, iar când am cunoscut-o, era stagiară la fostul meu loc de muncă, dar i-am promis că, odată cu nunta, voi îngropa acest alint și-i voi recunoaște statutul de adult. Ea nu știe asta încă, stă cu spatele la mine, iar o coafeză angajată îi aranjează părul. Îi pune flori și crenguțe în păr. Îi văd chipul în oglindă și știu că e fericită, căci știu cum arată atunci când nu e, iar astăzi radiază. Strălucește, și râde, și radiază, și ciocnește paharul cu cei aflați în încăpere care îi sunt alături pe tot parcursul zilei, până la momentul slujbei și al petrecerii. Eu stau chircită în patul dublu, îmbrăcată în pantaloni de trening, în apartamentul pe care l-a închiriat pentru această zi, și o privesc. Am în mână un pahar de șampanie, iar în fața mea, pe pat, sunt întinse cele două rochii dintre care voi alege una în seara aceasta, și simt în gât un nod pe care încerc să-l înăbuș, căci nu sunt complet sigură că e un plâns de fericire. Zâmbesc când fotograful care imortalizează ziua face poză după poză, dar mă îndoiesc că zâmbetul meu e sincer. Golesc mult prea repede paharul, mă ridic și mă duc la toaletă. Privindu-mi imaginea din oglindă, îmi văd pungile de sub ochi și mă îndemn să mă pun pe picioare cât mai curând. Asta nu prea merge.

Să fie persoana care mă privește din oglindă o persoană invidioasă? Să fie ceea ce simt eu invidie, cel mai urât sentiment dintre toate? Poate că sunt pur și simplu invidioasă și incapabilă să mă bucur de fericirea altcuiva? În lumina bucuriei Peștișorului, existența mea pare atât de mizerabilă și de pustie, de-a dreptul tristă. De când și-a cunoscut viitorul soț, n-am mai apucat să vorbim atât de mult pe cât mi-aș fi dorit. Nu știu dacă am reușit să-i fiu alături, așa cum ar trebui să fie un prieten apropiat. Nici ea nu știu dacă a fost față de mine. Pe măsură ce tu și cu mine ne-am izolat încet de oraș și de petreceri, ne-am mutat la periferie și am făcut un copil – care are, deja, o jumătate de an și, momentan, e acasă cu tine în Enskede – i-am privit, cu tot mai mult interes, viața de la distanță. Prin mesaje și

pe rețelele sociale, am aflat că a bătut lumea-n lung și-n lat împreună cu sufletul ei pereche, viitorul soț. Continuă să lucreze în organizarea de concerte și merge la petreceri, însoțită de el acum. Stăteam pe canapea și eram însărcinată când i-am văzut pe Instagram pozele de la logodnă în care ciocnea cu prietenii. Am participat indirect, apăsând pe o inimioară de sub imagini. Sunt sigură că și-a găsit marea iubire. Înainte, noi două obișnuiam să călătorim împreună, fiind cele mai importante una pentru alta, la fiecare eveniment. Înainte vorbeam despre orice. Parcă a trecut o veșnicie de atunci.

Acum mult timp stătea pe canapeaua mea, duminică seara, mâncând ceea ce comandaserăm, căci niciuna dintre noi n-avea chef să gătească pentru cină. A trecut multă vreme de când devenise o obișnuință pentru noi să ne întâlnim la colț, între străzile noastre – locuiam fiecare în câte o garsonieră, la o stradă distanță una de cealaltă – la ora șapte și jumătate dimineața, pentru a ne începe drumul lung de o oră către locul nostru de muncă comun. Mi se pare că a trecut o eternitate de când plecam în interes de serviciu în călătorii și împărțeam, iar și iar, camerele de hotel, împărtășindu-ne eșecurile în dragoste și poveștile despre iubiții noștri care nu se comportau niciodată conform așteptărilor și se dovedeau a fi întotdeauna o dezamăgire. Ca de obicei, stăteam pe canapea și comandam mâncare. Dacă cineva se purta urât cu vreuna dintre noi, devenea dușman de moarte pentru amândouă. Când am ajuns la spital, după ce mi-am rupt piciorul, ea a venit cu mine, m-a împins cu căruciorul de la urgențe până la radiologie. Când s-a mutat dintr-un apartament în altul, i-am cărat bagajele. Asta a fost acum aproape zece ani. Azi se căsătorește, iar eu îmi doresc să fi ținut mai mult legătura în ultimii ani, să fi găsit un mod de a continua să fim prezente una în viața celeilalte în fiecare zi. Îmi dau seama că tristețea mea e un fel de regret. Tot e mai bine decât să fiu invidioasă, așa că-mi îngădui să plâng puțin. Dar numai puțin. Nu vreau să-i stric ziua cu nostalgia mea. Și-a descoperit iubirea vieții ei, iar eu, pe a mea, vă am pe Ivan și pe

tine și totul e așa cum trebuie să fie. Așa e viața de adult, complicată.

Îmi clătesc ochii cu apă rece ca gheața și apoi îți dau un mesaj, întrebându-te ce faceți. Sunt îngrijorată, căci Ivan tot nu acceptă să bea lapte cu biberonul. N-am reușit să-l convingem până acum și, într-o oarecare măsură, am renunțat la idee. Eu îl alăptez zi și noapte. Azi ne-am făcut un plan care presupune ca tu să vii la hotel peste o oră, ca eu să-l hrănesc pe Ivan de prânz. Apoi va veni mama mea vitregă să aibă grijă de el când începe ceremonia. Se vor plimba puțin prin cartier, iar apoi ne vom întâlni din nou când invitații se vor îndrepta către următorul moment al zilei. Atunci va trebui să alăptez pe o bancă în parc. Nu-mi pasă dacă trecătorii mă vor vedea, deja m-am obișnuit de mult cu asta. După ce Ivan se satură, mama mea vitregă îl va duce acasă, unde avem mâncare la borcan cât să-i ajungă lui Ivan pentru mult timp. Biberoanele cu lapte sunt pregătite în frigider. Stăpânirea de sine a mamei mele vitrege e la cote foarte înalte, ea îmi respinge îngrijorările și planurile în caz de urgență. Cu toate astea, mi le-am pus la punct sub forma unor liste scrise de mână, cu majuscule, lipite pe ușa de la frigider. M-am asigurat, de asemenea, că e pregătită să ia un taxi până la restaurantul unde se ține petrecerea dacă va fi nevoie. În cel mai rău caz, aș mai alăpta încă o dată în timpul nunții. Totul e planificat până la ultimul detaliu, suntem complet pregătiți pentru prima seară în care nu vom fi lângă Ivan și cred că totul va decurge foarte bine. Totuși, mă simt neliniștită. De ce nu m-a avertizat nimeni că așa e să fii părinte? Mă voi mai simți vreodată liberă din nou?

Când mă întorc, văd că prietena mea s-a ridicat în picioare, iar invitații îi admiră coafura. Sora ei mai mare clipește printre lacrimi, încercând să-și menajeze machiajul abia aranjat de către o profesionistă. Între timp, mi-am reumplut paharul cu șampanie. Prietena mea continuă să radieze, arată ca o ființă de basm, cu crenguțele și florile pe care le are în păr. Îmi trece prin minte faptul că va păstra pozele din această zi întreaga viață. Abia acum observ că sunt singura persoană din

cameră care încă e îmbrăcată cu maiou și colanți. Toată lumea s-a schimbat și s-a machiat. Oare cât timp am pierdut la baie ca să-mi clătesc ochii? Mă uit la cele două rochii pe care le-am întins pe pat, întrebându-mă pe care s-o aleg. Îmi dau seama că, probabil, mi-ar fi mai ușor să alăptez cu una dintre ele, căci are bretele subțiri care s-ar putea da ușor la o parte, peste umăr. O aleg pe aceea. Cinstesc cu prietenele mele încă o dată și încep să mă schimb. Se apropie ora la care Ivan trebuie să mănânce, ar fi bine să mă pregătesc să vă întâmpin în foaierul hotelului. Când ies pe ușă, le strig celor din încăpere că mă duc să alăptez:

— Mă întorc imediat, strig eu, puțin prea tare, dar nimeni nu mă aude.

Toată lumea continuă să bea, să se îmbrățișeze și s-o admire pe viitoarea mireasă. Părăsesc camera, cu strigătul fără răspuns răsunând înăuntru. Mă simt ca o proastă pentru că aproape am întrerupt, am încercat să atrag atenția pentru ceva neînsemnat, pentru că am dat informații despre ceva fără să mă întrebe nimeni. Intențiile mele de a alăpta sunt, probabil, ultimul lucru la care ar vrea cineva să se gândească azi. Încă o dată, îmi dau seama cât de mult ne-am îndepărtat. Încă o dată, ochii mi se umplu de lacrimi. Lacrimi stupide. N-am timp să mai plâng. Trebuie să mă machiez și să zâmbesc la camere, să conversez cu ospătarii, să țin o cuvântare și să merg la petrecere. Asta am de făcut, nu să plâng.

Noiembrie 2014

Când mă trezesc, în ziua în care se împlinește o lună, mama mea vitregă încă se află în camera de alături și doarme. Fără să fie nevoie să mă uit la ceas, știu că e devreme, fiindcă știu că ea se scoală mereu la ora șapte să scoată câinii la plimbare. Concentrându-mă, îi aud cum latră în camera care se învecinează cu cea în care ne aflăm eu și Ivan. Din clipă în clipă, vor lătra tot mai tare, iar mama mea vitregă va striga la ei și le va spune să tacă, în timp ce ea se îmbracă. Câinii vin cu ea la pachet de câte ori ne vizitează. N-am nimic împotriva prezenței lor. Nici pe Ivan nu pare să-l deranjeze, chiar dacă sunt doi collie cu mișcări rapide și o groază de reacții neașteptate.

Ieri-seară, înainte să mergem la culcare, eu și mama mea vitregă am vorbit despre viețile noastre. A fost prima dată în ultimele câteva luni când am găsit puterea să abordăm acest subiect. Am observat cât de ciudat e că ea l-a pierdut pe tata când sora mea mai mică era bebeluș, iar eu, acum, două decenii mai târziu, trec prin ceva aproape identic. I-au dat lacrimile când mi-a povestit că a simțit că se întoarce înapoi în timp atunci când am sunat-o în dimineața după ce te-am găsit. Plângea atât de tare în timp ce conducea, încât sora mea mai mică, în vârstă de 20 de ani, a țipat la ea și i-a cerut să oprească pe dreapta:

— N-am de gând să te pierd și pe tine!

Aseară am întrebat-o pe mama mea vitregă cum a reușit să treacă peste tot ce s-a întâmplat cu tata, având și un copil în brațe, iar ea mi-a răspuns scurt:

— Reușești de dragul copiilor.

N-am spus-o cu voce tare, dar m-am îndoit că puterea și înțelepciunea ei mă caracterizează și pe mine. Mama mea vitregă a fost mereu o persoană puternică. Mă tem că nu-i semăn.

Astăzi, în sfârșit, se împlinește o lună. Aștept de mult această zi. O lună este o piatră de încercare. Încă nu înțeleg pe deplin ce s-a întâmplat și, mai mult decât atât, nu-mi dau seama cum să trec peste asta. Știu că soluția nu este să număr zilele și lunile, că, în curând,

va trebui să-mi umplu timpul cu ceva important, cum ar fi să creez din fărâme o nouă viață pentru noi. Dar încă nu sunt în stare de asta. Ivan se apropie de vârsta de zece luni, iar eu mi-am prelungit concediul maternal cu unul medical.

Programul meu de viață, care se împarte între familia mea și prietenii mei, merge conform așteptărilor, funcționează aproape perfect. În fiecare seară mă vizitează cineva, dar, pe zi ce trece, petrec din ce în ce mai mult timp singură. Fratele meu este cel care vine cel mai des, în paralel cu restul familiei: mama mea vitregă, sora mea mai mică și mama. Mă vizitează și câțiva prieteni. Tabelul cu programul care indică exact cine și când vine, dimineața, după-amiaza și seara, e afișat în bucătărie, însă rareori mă uit la el. Nu contează neapărat cine vine, important este că vine cineva. Familia și prietenii acționează în liniște și cu hotărâre ca să mă mențină pe linia de plutire. Fac curățenie și șterg praful, gătesc și fac cumpărături, îmi verifică dulapurile din bucătărie și mi le încarcă fără să mă întrebe de ce am nevoie. Ei știu că n-am idee ce-mi doresc, nu în situația de față. Ce îmi doresc eu este imposibil de recuperat, iar despre asta încercăm să vorbim cât mai puțin cu putință.

Ei îmi dau de mâncare, strâng în urma mea, stau cu mine pe canapea în timp ce eu mă uit în gol. Noaptea, ei dorm în camera alăturată celei în care dorm eu cu Ivan. Dimineața se trezesc odată cu noi și pregătesc micul dejun, fac cafeaua, se joacă cu Ivan și au grijă ca eu să fac duș. Dimineață ei pleacă și, astfel, începe o nouă zi în care eu îmi fac de lucru, plimbându-l pe Ivan cu căruciorul, așteptând să se apropie, banal, seara. Viața pare să intre într-o rutină, însă știu că asta nu va dura o veșnicie și că va trebui să depășesc rapid această stare.

Niciodată, până acum, nu am avut o mai mare dorință de a-mi lua revanșa. Singura motivație a ambițiilor și a planurilor mele este legată de Ivan. Vreau să-i ofer lui Ivan o copilărie fericită. Trebuie să-i ofer lui Ivan o copilărie fericită. El trebuie să aibă amintiri frumoase, iar eu trebuie să-mi gestionez

suferința, astfel încât el să nu crească trist și îndurerat. Știu că vreau să fac asta, dar n-am idee cum.

În timp ce îl plimb pe Ivan, care doarme în cărucior, scriu un e-mail de pe telefon, adresându-mă unui serviciu specializat în tratarea persoanelor care au pierdut pe cineva drag. Le descriu ce mi s-a întâmplat și mă mir eu însămi de pragmatismul cuvintelor mele. Le scriu că sunt conștientă că le propun o sarcină grea, dar îi rog să aibă în vedere că am un fiu de aproape un an pentru care vreau să-mi păstrez echilibrul emoțional. Trimit e-mailul, mă simt mândră de mine pentru că am luat, în sfârșit, taurul de coarne. Apoi mă întorc acasă și urmează să vină iarăși unul dintre prieteni sau un membru al familiei să mă ajute să mai supraviețuiesc o noapte.

Septembrie 2014

În momentele în care Ivan doarme, noi doi ne petrecem timpul stând pe canapea, vorbind despre viitorul apropiat. Nu sunt momente plăcute. Niciunuia dintre noi nu-i place această discuție, dar ea trebuie să aibă loc: ne aflăm în plină schimbare de situație și s-ar părea că tu nu conștientizezi dimensiunea acestui lucru. În curând vei intra în concediu parental cu jumătate de normă și încă nu le-ai spus asta clienților. Te porți ca și cum ai putea să lucrezi în continuare cu normă întreagă, cu toate că jumătate de zi trebuie să ai grijă de Ivan. Vorbești despre asta de parcă ai putea s-o faci, de parcă ești sigur că te vei descurca. Pe mine mă îngrijorează acest lucru.

— Vin acasă la prânz, petrecem câteva ore împreună și muncesc și noaptea, zici tu.

— Crezi că e posibil? te întreb eu.

— Sunt nevoit s-o fac, spui tu, nu pot renunța la niciun angajament. Dacă lipsesc timp de o jumătate de an, clienții mei vor găsi pe altcineva cu care să mă înlocuiască. M-am luptat pentru asta toată viața, îmi explici tu, încercând să obții aprobarea în legătură cu faptul că ai de gând să muncești toată viața, fără repaus.

Te întreb dacă ai de gând să-l iei pe Ivan cu tine la serviciu, să-l pui pe o canapea și să-l lași în grija unei secretare pe post de bonă. Te enervezi pe bună dreptate la auzul întrebării mele. Mă întrebi dacă atât de puțină încredere am în tine. Nu-ți răspund. Te întreb, în schimb, dacă nu-ți dai seama cât de nebunesc sună să lucrezi cu normă întreagă și să ai și concediu parental cu jumătate de normă în același timp.

— Îmi pare rău, dar planul ăsta nu mă convinge, îți spun. Nu așa ne-a fost înțelegerea.

Tu mormăi. Eu te întreb ce zici. Tu răspunzi că n-am ajuns la nicio înțelegere în această privință, pentru că eu aș fi refuzat să te ascult. Rămân mută.

Tu oftezi și-ți pironești privirea în gol. N-ai niciun argument cu care să mă combați pentru că îți dai seama cât de nebunesc sună, dar ești hotărât să continui să muncești. Nu vrei să-ți refuzi clienții, sunt prea mari și importanți pentru a renunța la ei. Nu ești dispus la

niciun compromis. Prețul acestei hotărâri stă în energia și odihna ta. E alegerea ta.

A mai trecut o noapte în care îngrijorarea mi-a măcinat sufletul. O voce interioară îmi strigă că nu așa ar fi trebuit să decurgă lucrurile și mă întreb în ce m-am băgat, în ce te-am forțat și pe tine să intri. Mă întreb dacă n-ar fi mai bine să nu-mi reiau încă serviciul, având în vedere că Ivan are doar șapte luni. Aș putea să stau acasă și pe parcursul toamnei? Aș fi în stare să reîncep să lucrez după Anul Nou? Dar îmi doresc să lucrez! Aștept de mult să mă întorc la o viață în care, măcar patru ore pe zi, să fiu adult, competent, o persoană care muncește, râde și mănâncă cu colegii. Nu vreau să fac un compromis în legătură cu asta! Și vreau ca tu și Ivan să petreceți mai mult timp împreună în lipsa mea. Vreau să te văd dezvoltându-te ca părinte și sunt sigură că acest lucru se va întâmpla dacă veți petrece mai mult timp împreună, doar tu cu el. După ce îl vei alina și-i vei rezolva câteva dintre probleme, te vei schimba și tu. Când se va întâmpla acest lucru, eu mă voi putea elibera de povara responsabilității mele, de sentimentul că voi ceda în fața disperării. Mi-ar plăcea mult să se întâmple asta. În plus, șeful meu mă așteaptă deja să mă întorc peste două săptămâni. E cam târziu să mă răzgândesc acum.

Nici în această noapte nu reușesc să mai adorm între momentele în care îl alăptez pe Ivan. Stau trează cu orele, gândindu-mă și frământându-mă. S-ar părea că tu dormi bine sau că măcar ai un somn profund, deși, în ultimul timp, nici tu nu te trezești prea odihnit. Te bat la cap încontinuu în legătură cu volumul tău de lucru, arătându-ți că e prea mult, că asta nu e o situație suportabilă. Ești din ce în ce mai tăcut. Te închizi în tine. Spui că mai lucrezi doar puțin, până merg eu la culcare. Dar se scurg ore întregi. Te aud din dormitor cum tastezi pe laptop în bucătărie. Când, în sfârșit, vii la culcare, e trecut de miezul nopții. Eu mă prefac că dorm. Ivan se agită și mormăie când te așezi lângă mine și te învelești cu pătura. Nu ne ținem în brațe în

timp ce dormim. A trecut mult timp de când nu am mai făcut asta.

În plus, am închiriat un apartament la câteva străzi de cel în care locuim acum. Nu aveam în plan să facem asta, dar s-a ivit o ofertă pe care n-am putut s-o refuzăm și a mai rămas cam o lună până când ne vom muta și vom părăsi dragul nostru apartament pentru unul mai nou, cu siguranță mai urât, dar mult mai practic. După 13 ani pierduți în așteptarea unui apartament în Stockholm, a apărut, deodată, această ofertă de apartament spațios cu trei camere aflat în apropiere și, într-una dintre discuțiile noastre despre viitor, am fost convinsă că e de nerefuzat. Asta, pentru că e mai practic. Pentru că e mai mare. Pentru că are lift. Pentru că are un balcon spațios. Pentru că vom avea mai mult loc acolo. Pentru că este o chirie pe care n-o găsești pe toate drumurile. Pentru că pare cel mai rațional lucru pe care l-am putea face. În momentul acesta, pare greu de înțeles, dar pe termen lung va fi mai bine. Noul bloc are un lift mare cu care vom putea să ducem căruciorul până sus în timp ce Ivan doarme în el. Ivan va avea propria lui cameră. Vom avea un balcon enorm, în care soarele va ajunge după-amiaza și în care vom putea să luăm cina în serile de primăvară și de vară. Tu vei putea să-ți organizezi un spațiu în care să lucrezi de acasă.

Mi-am exprimat convingerea, iar tu ai fost de acord după un timp. Ar trebui să profităm de această șansă care s-a ivit acum, indiferent dacă momentul e oportun sau nu. Putem să angajăm o firmă care să ne ajute cu transportul și mutatul lucrurilor. Nu ne mai rămâne decât să vindem actuala locuință, să ne împachetăm viața în cutii de carton în săptămânile care urmează și, apoi, s-o despachetăm la loc într-o lună. Ce zici, ne descurcăm? Convenim că o vom scoate la capăt. Trebuie să reușim. Așa cum am făcut și altă dată. Cine știe, am spus eu, poate peste câțiva ani, când vom locui în apartamentul nostru cel spațios, vom râde amintindu-ne de aceste vremuri agitate din viața noastră. Poate, spui tu, dar nu pari prea convins. Păreai ezitant. Și eu eram. Și eu sunt. Chiar ar trebui să mă apuc de împachetat acum.

Noiembrie 2014

Poimâine e înmormântarea. Așteptăm acest moment de mai bine de o lună. Sunt tot mai agitată și mai neliniștită; nu poate veni mai repede înmormântarea ca să putem merge mai departe? Am intrat în câteva grupuri online în care se adună tineri aflați în suferință pentru a-și împărtăși unul altuia gândurile și experiențele. Nu am contribuit cu propriile postări, dar am citit cu atenție ce au scris ceilalți. În special despre perioada imediat următoare pierderii unei persoane dragi. Tema recurentă este că mulți dintre vechii prieteni dispar după înmormântare, se întorc la ale lor, și că apare un nou tip de însingurare și un gol sufletesc. O altă temă este că înmormântarea este o piatră de încercare, adevărata plecare, și că, înainte de aceasta, nimic n-a fost real. Toate astea, combinate cu dorința mea de a trece cât mai repede peste primul an și de a ajunge la a patra fază a durerii, mă fac să doresc să vină cât mai repede înmormântarea. Doresc cu nerăbdare acest lucru și, în același timp, mi-e teamă.

Sunt sigură că apropiații noștri vor sta în față, în marea sală, lângă urnă. Privirile tuturor vor fi îndreptate spre noi. Dintre confirmările pe care le-am primit, am numărat aproape 150 de participanți la ceremonie. Sunt copleșită de emoții când mă gândesc la atâta lume. Nu m-am întâlnit cu mai mult de câteva persoane deodată de la moartea ta. E greu de suportat și simplul gând că voi fi acolo. Să-l țin pe Ivan în brațe, să încerc să respir. Mă emoționează că trebuie să expun viața noastră înaintea atâtor oameni. Am o strângere de inimă la gândul că toți mă vor compătimi, mă vor privi gândindu-se la coșmarul prin care trec. Că își vor strânge mâinile, stând așezați pe bănci, bucuroși că nu sunt în pielea mea. Evit să mă gândesc la întreaga desfășurare a ceremoniei și încerc să abordez problema într-un mod realist. Mă gândesc cu ce să-l îmbrac pe Ivan, cine va sta lângă mine și va avea grijă de Ivan dacă el țipă sau dacă eu îmi pierd controlul, cum ajungem la capelă, cum ne întoarcem de acolo, ce mâncăm la masa de seară, cine va dormi peste noapte la noi.

Tot mai des îmi găsesc liniștea interioară când mă gândesc la lucruri practice. Aceasta s-a dovedit a fi o modalitate eficientă de a-mi ține mintea ocupată. Sunt mai puțin îndurerată când îmi găsesc o preocupare. Activitățile care pe durata primelor săptămâni s-au limitat la cumpărături și la restituirea cărților la bibliotecă au continuat cu conceperea unor planuri de viitor. Al meu și al lui Ivan. Mă gândesc să ne mutăm din vechiul nostru apartament. În fiecare seară caut apartamente de închiriat. Răspund la anunțuri, îmi public propriile anunțuri. Mă gândesc la cât de mică ar putea fi noua locuință pentru mine și Ivan, așa încât, totuși, să avem destul spațiu pentru când va crește mare, când va începe să meargă și va dori să aibă mai multe lucruri ale lui. Am putea să locuim într-un apartament mic de două camere? Am putea să locuim chiar într-o garsonieră?

Adeseori gândesc pragmatic chiar și în privința relației noastre și asta îmi aduce alinare. Într-un fel, e mai suportabil să mă gândesc la ea ca fiind moartă încă dinaintea morții tale. Mă gândesc la faptul că, probabil, am fi ajuns să ne separăm dacă am fi continuat să trăim împreună. Că tot aș fi devenit un părinte singur mai devreme sau mai târziu. Cred că nu ne pricepeam să ne facem fericiți unul pe altul, că eu nu știam să te fac fericit, că, probabil, te-ai fi săturat de mine și m-ai fi părăsit odată și-odată. Probabil că ai fi fost mai fericit cu altcineva. Mă consolez spunându-mi că eram de mult timp singură, chiar de pe vremea când trăiai, chiar din timpul relației noastre. Pe termen scurt, aceste gânduri îmi oferă împăcare. Imediat, în locul acestora îmi trece prin cap că niciodată nu voi găsi împăcarea pe care o caut.

Acestea sunt momentele în care mă gândesc la tine, la ce persoană unică ai fost. Atunci recunosc față de mine însămi că nu m-am priceput să văd asta la tine, că, mai mult decât atât, înăbușeam acele lucruri care te făceau special. Atunci mă gândesc că niciodată nu voi mai întâlni o persoană ca tine, că nimeni nu va mai fi vreodată atât de drăguț cu mine. Nimeni nu mă va mai iubi necondiționat. Nimeni nu-mi va mai aduce atâta liniște. Nu va mai exista nimeni ca tine vreodată.

Mă gândesc la momentul în care m-am îndrăgostit de tine și îmi dau seama că am început să mă plâng exact de acele calități pentru care te îndrăgisem. Îmi amintesc cum încercam, constant, să te schimb. Mă întreb ce fel de om sunt eu, dacă mă îndrăgostesc de o persoană cu o mulțime de calități pe care încep, apoi, să le contracarez. Mă gândesc la toate situațiile în care am apăsat pe accelerație în timp ce tu voiai să frânezi. Nu merit să fiu eu cea care supraviețuiește.

Ți-am scris o scrisoare. Pentru început, am făcut doar o schiță de bază pentru ceremonie, dar, odată începută, nu am putut să mă mai opresc. Nu știam că aveam atât de multe să-ți spun, cuvintele veneau de la sine și mi se părea că tu ești cu adevărat prezent în cameră în timp ce eu scriam. Am scris patru pagini. Am încercat să te descriu pe tine, cel de la prima noastră întâlnire, să-ți evidențiez acele trăsături care te făceau adorabil și unic. Corectitudinea ta, francheța, incapacitatea ta de a masca realitatea, de a o înfrumusețța, faptul că nu mințeai niciodată. Loialitatea ta. Bunătatea ta. Calmul tău. Onestitatea ta.

Scrisoarea s-a transformat într-un elogiu – n-am putut s-o compun altfel – în care fiecare trăsătură a ta părea să arunce o umbră întunecată asupra mea, asupra întregii mele ființe, scoțând în evidență toate calitățile pe care tu le aveai și care mie îmi lipseau, toate defectele mele, dintre care cel mai grav era incapacitatea mea de a te lăsa să trăiești liniștit. Am redactat scrisoarea, i-am temperat tonul, am citit-o din nou de la un capăt la altul. Am dat-o deoparte și iar am luat-o. Toată această treabă a durat două zile. Apoi m-am simțit, brusc, pregătită. Am trimis-o către mama mea vitregă și către două prietene comune. Toate m-au sunat, plângând, și mi-au spus că te-am descris foarte bine. La sfârșitul celei de-a treia zile, i-am trimis scrisoarea oficiantei. I-am scris că poate să facă ce vrea cu ea, dar că urmează să fie completată de prietenii și de colegii tăi.

Acum, după ce totul a fost trimis, oficianta a scris textul în formă finală. Mi s-a cerut să-mi dau acordul asupra părților din scrisoare, compuse de mine și de

prietenii tăi, pe care ea le va citi. O prietenă de-ale noastre a conceput un caiet-program. L-am aprobat și pe acesta. Melodiile sunt selectate și trimise la capelă. Fratele tău mai mic a scris un discurs pe care îl va rosti în cursul ceremoniei. Nu știu cum va găsi puterea s-o facă. Oficianta e pregătită să intervină dacă va fi nevoie. Mă încurajează, spunându-mi că totul va fi bine, că va fi în regulă, că nu-mi mai rămâne altceva de făcut decât să mă odihnesc și să aștept. Să las golul să fie gol și dorul să fie dor. Acestea sunt versurile uneia dintre poeziile cu care începe ceremonia și care mă însoțesc în ultimele două zile de dinainte de a-ți depune cenușa la cea mai mare capelă din Skogskyrkogården într-o dimineață din decembrie 2014. Să lași golul să fie gol, iar dorul să fie dor, în așteptarea luminii.

Octombrie 2014

Stau în noul nostru balcon, privesc către curtea din spate îmbrăcată în beton de toate nuanțele de gri și mă întreb dacă lui Ivan îi va plăcea micul loc de joacă din grădină, cu două leagăne și o groapă cu nisip, atunci când i-l vom prezenta. Asta s-ar putea întâmpla chiar în această după-amiază. Aici își va petrece Ivan copilăria, asta va fi curtea lui. Oare și-o va aminti când va crește mare? Se va cățăra pe scară, se va da în leagăn, se va juca la groapa cu nisip? Va învăța aici să meargă, se va juca de-a v-ați ascunselea aici, va privi trenurile care vor trece pe lângă grădină, obișnuindu-se să ignore frecvența cu care circulă și zgomotul pe care îl fac? Își va face prieteni aici, va deveni un adolescent care, împreună cu gașca lui, se va furișa să fumeze într-una dintre curțile din vecini? Aici va primi primul sărut sau asta se va întâmpla undeva mai departe, în oraș? Gândindu-mă că Ivan nu va avea mereu opt luni, mi se taie respirația. Pare un viitor îndepărtat, greu de imaginat, dar încerc, oricum. N-am de ales. Aici vom locui de acum înainte. Avem mai mult spațiu decât ne este necesar, am închiriat un apartament la prima mână, avem propriul loc de parcare sub balcon.

Astăzi, apartamentul răsună a pustiu și nu-ți dă sentimentul că te afli acasă. Pe tavan nu sunt fixate încă lustrele, iar în baie picură apa de la robinet. Dintr-o parte, apartamentul are vedere spre o șosea foarte circulată, pe care autobuzele roșii trec la intervale regulate. De cealaltă parte, se zărește curtea interioară, în mare parte betonată. Dacă stai pe balcon, vezi cum trece metroul la fiecare cinci sau zece minute, în funcție de momentul zilei. E trecut de ora două. Ivan, trezit și agitat, stă în marsupiu cu fața la mine. Eu mă plimb dintr-o cameră în alta, legănându-l, cum fac toți părinții cu copiii lor. Fiecare pas implică un număr de mișcări line care să-l liniștească pe copil. Mă leagăn până în camera de zi, mă așez pe podea în mijlocul încăperii, continui să-l legăn stând jos. Din apartament ascult zgomotele, observ că ferestrele izolează bine, nu se aude aproape nimic de pe stradă. Intru în viitoarea cameră a lui Ivan și privesc în jur. Mi se pare mai mică

decât ultima dată când am văzut-o. Atunci era mobilată. Acum e goală. Se aude ecoul când tușesc.

În mai puțin de o oră, va veni mașina pe care tu și fratele meu ați încărcat-o cu lucrurile de la vechea adresă. Când voi sosiți, eu voi fi gata să vă sar în ajutor, cu Ivan în brațe și cu degetul arătător în aer. Dirijez muncitorii, cu responsabilitatea ca mobila și cele aproape 60 de cutii de carton să ajungă în apartament la locul potrivit. Așa v-am lăsat în această dimineață, pregătiți să faceți acest efort fizic, iar eu m-am dus la biroul de închirieri să iau cheile noului nostru apartament. Apoi am parcurs, pe jos, drumul scurt până aici.

Îmi raportați prin mesaje cum merg lucrurile. Fratele meu mi-a dezvăluit că tu te ascunzi în beci, vorbind la telefon, pe ascuns, despre un job important, în timp ce îl ajuți pe unul dintre muncitori să care canapeaua. Îmi trimite poze cu camionul mare și aproape plin. Când am adunat noi, amândoi, atâtea lucruri? Cum au încăput toate acestea în 60 de metri pătrați? Cum vor arăta ele în apartamentul ăsta? Îmi pun telefonul înapoi în buzunar și mă duc în bucătărie. Mă lovește gândul că noul nostru apartament este destul de urât și îngrozitor de neînsuflețit. Încerc să mă consolez cu faptul că, măcar, e practic. Încerc să mă conving singură că îi vom da o notă personală împreună. Vom locui aici, tu, și eu, și Ivan, și pisica. Vom folosi liftul cel spațios ca să ajungem până la etajul cinci, unde se află apartamentul. Nu sunt decât câteva sute de metri până la cea mai apropiată stație de metrou și metroul face doar opt minute până în Södermalm. Acolo unde am locuit odată. Acolo unde aș vrea să ne întoarcem, cândva.

La noua adresă avem un loc de parcare pentru mașina noastră și putem să facem cumpărături de la un hypermarket aflat la doar câteva minute depărtare. În apropiere avem parcuri și spații verzi, o rezervație naturală cu alei de jogging iluminate la mai puțin de o jumătate de oră de mers pe jos. În Enskedefältet, la câteva minute de casă, se află o piscină cu intrare liberă în timpul verii, care are un chioșc și un bazin pentru

copii. Mai departe, ajungi la un lac cu o plajă frumoasă. Aceasta este casa în care Ivan va trebui să învețe să doarmă de seara până dimineața, sper din tot sufletul. Va avea propria cameră, iar atunci tu și cu mine ne vom putea regăsi. După o jumătate de an, când ni se va încheia concediul parental și fiecare va reveni la locul lui de muncă, chiria nu ni se va mai părea atât de mare ca acum, când veniturile sunt înjumătățite. Nu contează că apartamentul e neînsuflețit, aici ne vom construi împreună viitorul. Pe cel vechi l-am vândut. Banii sunt în conturile noastre. Avem în ei o plasă de siguranță în caz de nevoie. Ne putem permite să plecăm în concedii. Astfel, viitorul ni se arată destul de luminos.

Telefonul îmi vibrează în buzunar și știu deja, înainte să verific, că sunteți pe drum. Nu tu, ci fratele meu îmi dă un mesaj din nou. Deschide ușa, îmi scrie el, venim acum. Atașează, lângă informație, o poză făcută din camion, de pe scaunul pasagerului, tocmai ce ieșiți de pe vechea noastră stradă. Mi se strânge inima. Tocmai ați închis ușa după voi pentru ultima dată. Acum veniți aici. Se întâmplă cu adevărat. Cobor cele cinci etaje cu liftul și fac ce-mi spune el. Mă uit pe drum, așteptând să văd camionul venind dinspre sensul giratoriu aflat la o distanță de câteva sute de metri. Ivan începe să se agite în marsupiu. Tocmai a învățat să meargă de-a bușilea și nu poate să stea locului o clipă. Cercetează toate podelele, mobila, fiecare prag. Urmărește pisica prin casă. Parcă ar vrea să roadă picioarele scaunelor. A trecut cam mult timp de când îl țin în marsupiu. În curând va vrea să-l las jos. Dar încă nu e momentul. Chiar acum se vede silueta camionului la sensul giratoriu.

Camionul ajunge și voi coborâți, unul câte unul, din cabină. Mai întâi fratele meu, apoi un muncitor și ultimul, tu. Porți fesul tău cel negru și ai obrajii palizi. În timp ce te îndrepți spre mine, mă gândesc că pari obosit. Îl îmbrățișez pe fratele meu, apoi pe tine, pupându-te pe obraz. Vă întreb dacă totul a mers bine, voi spuneți că da, tu te îndrepți, în grabă, spre remorca trasă de camion. Ești foarte hotărât. Palid. Unul dintre muncitori dă mâna cu Ivan, întrebând cum îl cheamă.

Când îi răspund la întrebare, râde, boxează în aer și îl strigă Ivan Drago. Aluzia lui nu-mi spune nimic. Mă uit la fratele meu, el îmi șoptește Rocky, îți explic mai târziu. Eu îi zâmbesc muncitorului, îi răspund tot printr-o mișcare stângace de box, apoi mă retrag ca să nu le stau în drum.

Decembrie 2014

Capela e arhiplină. Niciun scaun n-a rămas neocupat. Coada din fața urnei tale este interminabilă, ceea ce întârzie începerea ceremoniei. Nu îi cunosc pe toți participanții. În sfârșit, lumea se așază și ceremonia începe. Îmi tremură genunchii când mă ridic în picioare. Din difuzoare răsună una dintre melodiile tale preferate, care m-a făcut să plâng în timpul probelor de sunet, chiar înainte de începerea ceremoniei și de venirea tuturor participanților. Și acum plâng neîncetat de două ore și simt că nu mai rezist. Mă străduiesc din răsputeri să pot sta în picioare până la sfârșit. Tremurul genunchilor este o provocare dificilă.

Aștept cu nerăbdare să treacă ultimele minute și toți acești oameni să plece, să nu trebuiască să le strâng mâinile, să-i privesc și să le primesc condoleanțele. Totuși, trebuie să fac asta, așa că rezist. Mama mea vitregă a plecat cu Ivan să viziteze o încăpere de lângă capelă. Ivan s-a comportat bine în cea mai mare parte a ceremoniei, dar, la final, când muzica a umplut capela și ecoul ei a răsunat în fiecare colț, iar toți oamenii s-au ridicat în picioare, s-a speriat și a început să plângă. Se pare că nu aveți aceleași gusturi muzicale, oricum, încă nu.

Eu însămi primesc îmbrățișările celor prezenți. Sute de brațe se întind spre mine, mă strâng și plâng, îmi mulțumesc, îmi spun că a fost frumos. Mă roagă să le spun dacă pot să facă ceva pentru mine. Eu spun mulțumesc, mulțumesc că ați venit, mulțumesc pentru cuvintele frumoase, pentru considerația voastră. Mi se pare că valul de oameni, prieteni, cunoscuți, rude și colegi, este fără sfârșit. Până la urmă, se termină. În capelă am rămas doar noi, membrii familiei, și tot ce ne rămâne de făcut este să ne luăm rămas-bun unii de la alții. Și de la tine, pentru ultima dată.

N-am îndrăznit să mă uit la familia ta în timpul ceremoniei. Am aruncat o privire spre fratele tău mai mic când s-a ridicat să-și citească discursul. A fost singurul dintre noi care a vorbit el însuși și se auzea cum lumea din capelă suspina în timp ce el vorbea. A povestit despre cum erai ca frate mai mare și despre

cum își va aminti de tine. A spus cum l-ai învățat să arunce frisbeeul când era mic, cum, atunci când nu reușea, îl încurajai să nu se mai smiorcăie și să încerce din nou. A spus că vrea să fie un model pentru Ivan, așa cum ai fost tu, odată, pentru el. Judecând după reacția capelei, a fost un discurs frumos. Cred că i-a venit greu fratelui tău să țină acest discurs. Vocea i-a tremurat, dar nu i s-a stins, iar sala s-a umplut de plânsete înăbușite. Mi s-au încețoșat ochii de lacrimi și le-am lăsat să cadă pe creștetul lui Ivan. M-am gândit că, în câteva zile, va împlini zece luni. Am sperat că, așa cum a promis unchiul său în discurs, în toată copilăria sa va fi înconjurat de oameni iubitori care să compenseze lipsa ta.

Acum familia ta este la fel de îndurerată ca și mine. Niciunul dintre noi nu știe cum să ducă la capăt o zi ca aceasta. Am stabilit dinainte că vom rămâne în capelă după plecarea oamenilor. Dar acum, ce mai urmează? Muzica s-a oprit. Ecoul pașilor noștri răsună pe pardoseala de piatră când ne deplasăm prin sală. Ne îmbrățișăm haotic. Fratele tău mai mare s-a oprit lângă urnă, atingând portretul tău, care stă sprijinit de ea. Umerii săi tremură ca și când ar plânge, dar asta nu e sigur. Poate că îți șoptește ceva. În orice caz, nu trebuie să mă apropii de el. Ar fi o indiscreție din partea mea. Mă simt vulnerabilă fără Ivan la pieptul meu. El a devenit pentru mine un mijloc de protecție împotriva realității, un scut de apărare între mine și toți ceilalți, prezența lui face ca oamenii să fie mai atenți la cuvinte și la gesturi în ceea ce mă privește. Fără el, mă simt dezarmată. Oamenii pot spune exact ce gândesc. Ei pot spune lucrurilor pe nume. Nu-mi place asta.

Masa de lângă urnă e acoperită de sute de trandafiri, crini albi și alte flori al căror nume nu-l cunosc. Mai sunt și multe scrisori. O mulțime de coroane. Oficianta se apropie de mine, încercând din răsputeri să găsească alte subiecte de discuție decât cel de față. Nu mai pot asculta încă o laudă forțată despre cât de frumoasă a fost ceremonia. O ajut, rugând-o să-mi amintească cine a depus coroanele pentru înmormântare. Ar fi bine ca acestora să le adresez o mulțumire specială. Și dacă e cineva care a donat bani

la fondul de cercetare atașat înștiințării de participare la ceremonie? Și de asta ar trebui să țin cont?

Oficianta îmi spune să nu mă gândesc la asta azi și că nu trebuie să țin evidența niciunui lucru acum. Nu înțelege. N-a înțeles niciodată. Nu înțelege că am nevoie de asta, că trebuie să țin evidența a ceva, că am nevoie de o ocupație. Îi spun asta. Spune că înțelege, dar nu-mi oferă nicio informație. În schimb, îmi spune că voi primi toate informațiile prin poștă. Apoi îmi pune o mână pe umăr și spune ceea ce nu-mi doresc să aud. A fost o ceremonie frumoasă, îmi spune, și mă privește în ochi, acei ochi care nu mai au lacrimi să plângă astăzi. Te-ai descurcat bine. Dau din cap și îmi schimonosesc fața într-o mimică prin care aș vrea să exprim umilință și recunoștință. Îi mulțumesc. Nu știu exact la ce se referă când spune că m-am descurcat bine, dar nu mai am puterea acum s-o întreb despre asta.

În camera din spatele capelei, îl găsesc pe Ivan mergând de-a bușilea. I se luminează fața când mă vede, se târăște spre mine, iar eu îl iau în brațe. Mama mea vitregă mă îmbrățișează. Îmi spune că m-am descurcat bine. Sunt tentată să mă pierd în brațele ei, dar pun capăt îmbrățișării. Acum e timpul să plecăm. Ea mă întreabă cum vreau să merg acasă. Pe jos facem un sfert de oră, dar am putea să chemăm un taxi. Îi răspund că aș vrea să merg pe jos, poate cumpărăm ceva de mâncare în drum spre casă. Va veni și mama cu noi. Și fratele meu. Și sora mea mai mică. Vom forma un mic grup care ia cina împreună și, pe neașteptate, simt nevoia să celebrez. Să beau vin. Să toastăm pentru că am depășit, împreună, ziua aceasta. Că s-a terminat. Încă o piatră de încercare, încă o zi trecută între întâmplarea nefericită și mine. Ieșim cu toții din capelă. Ne luăm la revedere de la familia ta, îmbrățișându-ne pentru ultima dată astăzi, promițând că ne vom revedea. Apoi ieșim în întunericul serii de decembrie. Plecând, nu întorc capul, nu mă uit înapoi la capela cu enorma cruce pe fațadă. Îmi îndrept privirea în față, în jos, către aleea care duce mai întâi la cimitir, apoi la piața alimentară. Încep să mă gândesc la ce să mâncăm la

cină. Mă întreb dacă am acasă, în frigider, vreo sticlă cu vin.

La Ica un bărbat oferă mostre de plăcintă cu brânză. Poartă un șorț, are pe cap o pălărie amuzantă și strigă la trecători că trebuie neapărat să guste noul sortiment de plăcintă cu brânză. Mă feresc de privirea lui și îi refuz oferta, dând din cap:

— Nu, mulțumesc, spun, și merg mai departe.

N-am chef azi de plăcintă cu brânză. După ce mă îndepărtez câțiva metri, îl aud vorbind în spatele meu cu o voce schimbată:

— Ai putea măcar să încerci să zâmbești puțin! Așa e politicos!

Apoi se lasă tăcerea. Îmi țiuie urechile de atâta liniște. Din toată liniștea, îmi răsună în urechi vocea bărbatului care mă îndeamnă să zâmbesc mai des.

Îmi scutur capul și simt cum mă năpădesc din nou lacrimile, care se preling pe căciulița lui Ivan. Vreau să ies. Mă îndrept cu pași hotărâți spre ieșire. Trec pe lângă rafturile cu dulciuri și pe lângă cozile de la case. Când ies pe ușile automate care dau în piață, o aud pe mama mea vitregă care îl pune la punct pe bărbatul cu plăcinta:

— Tocmai și-a îngropat astăzi soțul! Gândește înainte să vorbești, idiotul dracului!

Astea sunt ultimele cuvinte pe care le aud înainte ca ușile să se închidă în spatele meu și să rămân singură cu Ivan în brațe în piața din Sandsborg. A început să plouă, îl învelesc pe Ivan cu geaca mea, îmi țin mâinile deasupra capului lui ca să-l protejez de ploaie și de lacrimi. Nu-mi mai arde de celebrare. Îmi doresc doar să ajung acasă.

Octombrie 2014

Ești epuizat din cauza mutării. Ai obosit. Îți dorești, mai tot timpul, să dormi. Nu te simți în stare de nimic. Când te joci cu Ivan, deseori o faci stând întins pe podea lângă el. Nu-l urmezi întotdeauna când se îndepărtează de tine. Când Ivan se întoarce la tine, nimic nu-i înseninează chipul mai mult decât bucuria de a te vedea. Chiar și atunci când ești obosit. De câteva ori te-am găsit întins pe podea, pe pătura lui, în timp ce Ivan colinda casa încercând s-o cunoască. Când îl ridici, pare că depui efort, ca și cum ți-ar fi greu. Îmi fac griji și mă întreb dacă ai luat vreun virus sau dacă este ceva psihologic după mutare. Nu te-ai simțit bine nici data trecută când ne-am mutat. Oare suferi pentru că te vezi nevoit să te smulgi din nou din rădăcini și să părăsești locul pe care îl credeai acasă? Sau ești doar obosit? Ai muncit din greu în ultima vreme. Începând de azi, au rămas doar cinci zile până când vei intra cu jumătate de normă în concediul parental.

Ca să compensez situația și să te eliberez de această povară, dar și ca să-mi găsesc o ocupație și să-mi alung gândurile, am despachetat singură aproape toate lucrurile. În fiecare seară, după ce Ivan adoarme în noua cameră care este numai a lui, mă simt cuprinsă de o frenezie nebună. Așez hainele în dressing, cărțile în bibliotecă. Pun ustensilele de bucătărie în dulapuri și lucrurile mărunte într-unul dintre numeroasele sertare din noul nostru apartament. Avem mult spațiu de depozitare aici. În serile târzii când eu am despachetat cutiile și tu ai stat în bucătărie și ai lucrat, o nouă tăcere densă s-a așternut între noi. Când ți-am vorbit, mi-ai răspuns mormăind. Ești mereu încruntat. O dată, când am intrat în bucătărie, stăteai cu capul pe masă, cu capacul laptopului închis, părând că dormi. Ți-am pus o mână grijulie pe umăr. Te-am întrebat dacă te simți bine. Tu ai tresărit, te-ai ridicat brusc, mi-ai spus că doar ai făcut o pauză. N-ai nimic. Nu te-am mai întrebat altceva. În schimb, mi-am reprimat îngrijorarea apăsătoare, continuând să despachetez, să ordonez, să-mi folosesc toată energia pentru a aranja casa.

Luni îmi voi relua serviciul. Între orele opt și jumătate și douăsprezece și jumătate eu voi fi la birou, iar tu vei fi acasă cu Ivan. Când ajung acasă, tu pleci la unul dintre locurile tale de muncă. Te întorci acasă să luăm cina împreună. Ca o familie. Îl culcăm pe Ivan. Apoi tu continui să lucrezi. Așa am stabilit. În plus, eu voi continua să am grijă de Ivan în timpul nopții. Urmează ca, de acum, să doarmă singur în noua lui cameră. Abia trece o oră de când a adormit și mă strigă. Îl alăptez până adoarme la loc. Se agită în somn, mă lovește cu picioarele în burtă și în coapse. Până acum, eu n-am dormit în dormitorul nostru nici măcar o clipă, dar îmi spun că va veni și vremea aceea. Abia ne-am mutat de câteva săptămâni. Știu de la părinții cu experiență că va veni o zi în care îmi va fi dor de vremurile în care copilul meu își dorea să doarmă cu mine.

Am stabilit ca eu să mă ocup de el noaptea, iar tu dimineața. Când Ivan se trezește, eu voi fi lângă el. Dacă îmi mai rămâne timp, mă voi duce la culcare, ca să mă odihnesc. Trebuie să mă trezesc la șapte și jumătate ca să ajung la serviciu la opt și jumătate. Tu rămâi acasă cu Ivan. Ți-am desenat o hartă cu cele mai căutate grădinițe. Am încercuit adresele, am reținut orarul, mi-am luat notițe despre lucrurile care i-ar plăcea lui Ivan. N-ai apucat să te uiți la hartă. Spui că te vei ocupa de asta când va veni vremea. Asta va fi în mai puțin de o săptămână. Acum muncești ca să-ți recuperezi restanțele. Acum ești doar puțin cam obosit după mutare. Acum nu ai energia să faci planuri. Dar îmi promiți, iar și iar, că totul va fi bine. Îmi impun să te cred, doar pentru că nu am de ales.

Decembrie 2014

În curând se vor face opt săptămâni de când ai murit. Ne apropiem de sfârșitul celei de-a doua luni. Ivan are de două ori mai mulți dinți decât avea când ai dispărut. Cu fiecare noutate legată de Ivan – de exemplu, în ultima săptămână a început să stea pe propriile picioare – mă cuprinde un imbold puternic să te țin la curent. Să-ți trimit un mesaj sau să te sun, să te informez în legătură cu evoluția lui. Nu o singură dată am pus mâna pe telefon și am început să mă holbez la ecranul lui. Cu cine să împărtășesc toate astea? Cui îi pasă? Cine, dacă nu tu, să primească vești despre dezvoltarea zilnică a copilașului nostru?

De obicei îi aleg pe părinții tăi, pe mama mea vitregă și pe mama. Uneori, le trimit același mesaj tuturor, alteori, câte un mesaj fiecăruia. Niciodată ei nu întârzie cu răspunsul. Sunt interesați de Ivan, sunt mândri de progresul lui, postează poze cu el pe profilurile lor. Au sentimente puternice față de el, mai puternice decât pentru mulți dintre ceilalți nepoți ai lor. Se implică atât de mult cât pot. Deși nu-mi greșesc cu nimic, mă deranjează. Mă irită, din simplul motiv că nu pot să te înlocuiască. Sunt niște rude minunate pentru că mă sprijină, dar nu pot fi tați de rezervă. Și nici parteneri de rezervă. În absența partenerului meu și a tatălui lui Ivan, eu continui să-i informez despre evoluția lui Ivan. Mă simt mai bine când fac acest lucru. Săptămâna asta, ei s-au bucurat când i-au văzut dinții și s-au uitat la filmulețe în care el se ținea de mobilă, mergând prin casă.

În sinea mea, continui să-ți vorbesc. Împărtășesc cu tine progresele înregistrate în dezvoltarea lui, te cert pentru faptul că nu ești cu noi și îți cer iertare pentru ultima perioadă petrecută împreună. Îți cer, iar și iar, să mă ierți pentru cum m-am purtat la sfârșit, pentru că am permis și am contribuit la o existență anostă și fadă. Meritai mai mult. Incapabilă să apreciez ce am, mi-a scăpat printre degete relația dintre noi. Nu știu dacă voi putea să mă iert vreodată pentru asta.

În golul rămas după plecarea ta, mă gândesc la zgomotele pe care le făceai. Îmi lipsesc aceste sunete. Mi-a rămas în minte ecoul surd din baie, din timpul dușurilor tale interminabile. Sunetul pe care îl auzeam când te spălai pe dinți și când făceai gargară. Strănutul și căscatul tău. Sunetul muzicii care se auzea din căștile tale în timp ce lucrai. Vocea cu care îi vorbeai lui Ivan. Îmi lipsește oftatul tău înăbușit când te sâcâiam cu planurile mele de viitor. Vocea ta când erai abia trezit din somn. Modul în care îmi vorbeai la telefon după-amiaza. Sunetul făcut de degetele tale pe tastatură noaptea. Sforăitul tău în surdină, pe care îl auzeam din camera alăturată în nopțile în care dormeam cu Ivan. Pașii tăi pe coridorul care leagă holul cu bucătăria și camera de zi, când te trezeai, în zorii zilei, ca să mergi la baie. Îmi lipsesc toate aceste sunete.

În casa noastră e mai multă liniște acum, de când familia și prietenii, treptat, se întorc la treburile lor. Lucrurile stau așa cum am citit eu că se întâmplă după o înmormântare. Între timp, prietenii mei au încetat să ne mai vegheze în fiecare clipă. Programul întocmit de ei a fost înlocuit, treptat, cu vizite tot mai sporadice și cu mesaje repetate prin care mi se amintea că sunt bine primite telefoanele mele și vizitele și eram încurajată să le spun dacă am nevoie de ceva, orice și oricând. Toți cei care, până acum, își luaseră liber de la serviciu ca să ne ajute s-au întors la rutina lor. Îmi revine sarcina de a-mi organiza singură timpul. Continui să-mi omor timpul, așteptând să treacă zilele. Încă avem companie aproape în fiecare seară, dar încep să mă simt ca o povară.

Dimineața, golul este mai adânc. Trezirea alături de copilul meu, fără niciun eveniment important și în lipsa oricărui punct de reper, îmi provoacă un nou tip de stres. O neliniște își face simțită prezența din ce în ce mai des. Încep, din nou, să-mi fac planuri. Alcătuiesc liste de cumpărături cu care merg la hipermarketul din apropierea casei aproape în fiecare zi. Nu cumva copilul are nevoie de un fes nou? Acum că vine vremea rece, nu cumva are nevoie de haine de lână? Și mai trebuie să cumpăr și toate cadourile de Crăciun. S-a terminat cafeaua. Azi n-am chef să spăl,

mai bine cumpăr șosete noi. Merg mereu la hipermarket. Când nu găsesc ce caut, mă întorc acasă pentru ca, mai apoi, să-mi găsesc noi preocupări și s-o iau de la capăt.

Când am trecut ieri prin ușa rotativă a mallului, după o altă încercare nereușită, am văzut la intrare o ambulanță cu ușile deschise. Cei doi șoferi scoteau targa din mașină. Cuiva i s-a făcut rău în mall, mi-am spus, și m-am gândit să mă întorc înăuntru. Am simțit o strângere de inimă și o mângâiere la gândul că viața cuiva se schimbă. Li se întâmplă și altora, nu numai mie.

Când au ieșit bărbații din ambulanță, am văzut că unul dintre ei era cel care fusese la noi în dimineața aceea, în urmă cu două luni. L-am recunoscut după statura scundă, după părul ușor ciufulit, după privirea sa prietenoasă. În afară de mine și Ivan, el este prima persoană care te-a văzut mort. El este cel care mi-a întins o mână de ajutor, care a încercat, cu grijă, să mă scoată din starea de șoc, care a vrut să mă consoleze spunându-mi că, după cum arătai, ai murit liniștit, în somn. El este cel care mi-a explicat că prezența polițiștilor în apartament ține de proceduri, că nu sunt suspectată de nicio infracțiune și tot el m-a cuprins pe după umeri în timp ce m-a condus spre poarta la care mi-am promis că nu voi reveni niciodată. El e cel care, ținându-mă strâns de încheietura mâinii, mi-a explicat că sarcina lui s-a încheiat și că urmează ca poliția să preia cazul.

Am încercat să-l privesc în ochi când a trecut prin ușile rotative de la mallul Globen. Am avut un impuls de a-l opri, de a-l îmbrățișa, de a-i mulțumi și de a-l întreba dacă poate să stea puțin. Dar el nu s-a uitat la mine. A trecut pe lângă mine la o distanță de câțiva centimetri, cu privirea ațintită asupra ușii pe care avea să intre, ca și cum ar fi vrut să aprecieze, din ochi, dacă targa încăpea pe ușă. Își făcea meseria. Urma ca astăzi să aibă grijă de altcineva. De cineva care încă trăiește, care și-a rupt vreun picior sau s-a lovit la cap. Trebuia ca el să-și facă datoria, iar eu să-mi văd de treaba mea: să fiu mama lui Ivan și să merg acasă, să-i dau prânzul

înainte de odihna de după-amiază. Apoi urma să mă întorc din nou la mall. Doar mai aveam ceva de cumpărat, nu-i așa?

Octombrie 2014

Este o sâmbătă însorită de toamnă, iar noi mergem cu metroul până în Södermalm ca să luăm o gustare cu un prieten din Göteborg aflat în vizită în Stockholm în acest weekend. Inițial, el a fost amicul meu, dar, în scurt timp, a devenit și al tău, v-ați simpatizat reciproc de când v-ați cunoscut în urmă cu aproape cinci ani. Este un om simplu, cu un suflet cald, îi place să râdă și nu e nici pe departe snob. Îți place asta la el. De atunci, multe lucruri s-au schimbat. Cândva ne întâlneam des, mergeam la orice fel de concert și festival, umblam prin baruri și restaurante, rar scăpăm ocazia de a ne vedea când vreunul dintre noi avea treabă în orașul celuilalt. Cu câteva veri în urmă, am petrecut o săptămână întreagă la casa de vacanță a părinților săi, în Tjörn, iar glumele făcute noaptea târziu sunt amintiri nostalgice pe care neapărat le retrăim, ori de câte ori ne întâlnim. Dar întâlnirile acestea au devenit din ce în ce mai rare în ultimul timp. N-am mai petrecut atâtea seri în afara casei de când s-a născut Ivan. De fapt, ne întâlnim cu el pentru prima dată după mai bine de un an și amândoi suntem mai bine dispuși decât de obicei când metroul ne duce de la Sandsborg la Medborgarplatsen.

Azi porți fesul tău negru. Ivan poartă și el unul aproape identic. Ești îmbrăcat cu o cămașă în carouri albastre și negre, iar Ivan are o bluză cu aceleași culori. Radiază când îl ții în brațe, în marsupiu. Se vede că se bucură de înălțimea la care se află. Sunt uimită de cât de mult semănați amândoi și vă fac o poză pe peronul stației de metrou. Ivan râde în poză și are o gropiță proeminentă în obrazul stâng. Tu zâmbești și ai una la fel. Sunteți atât de frumoși, iar eu merg pe lângă voi fără să-mi ascund mândria, traversând Medborgarplatsen și Björns Trädgånd ca să ne întâlnim cu prietenul nostru. Te întreb dacă te grăbești să te întorci acasă după întâlnire, să mai lucrezi, și tu spui că nu. S-a micșorat, temporar, volumul de lucru, iar tu te gândești s-o lași mai moale. Asta mă bucură. Abia aștept să ne relaxăm împreună. Ne propunem să ne uităm în seara asta la un serial după ce adoarme Ivan. Ne sfătuim dacă să reluăm vizionarea unuia vechi, pe

care am întrerupt-o în urmă cu câteva luni, sau să ne uităm la unul complet nou. Cădem de acord să vedem unul nou. Decidem să cumpărăm niște carne de vită de la Söderhallarna în drum spre casă. Continuăm să discutăm despre planurile pentru mâine, când vom merge la părinții tăi să reparăm ștergătoarele de la mașină. Îmi dau seama că de mult timp nu am mai făcut ceva împreună și îmi lipsește acest lucru. Te iau de mână când trecem pe lângă Kvarnen. Ai mâna rece. Ivan gângurește în marsupiul de la pieptul tău. Când ne întâlnim cu prietenul nostru, mă întreb dacă își dă seama cât suntem de fericiți în acest moment.

Decembrie 2014

A sosit primul Crăciun. Mama mea, sora mea, fratele meu, cumnata mea și doi prieteni buni s-au adunat la mine, în Enskede. N-am mai avut niciodată o asemenea reuniune în Ajunul Crăciunul. De când mă știu, sărbătorile de Crăciun au însemnat o serie de călătorii interminabile cu trenul și o grămadă de manevre logistice care să ne permită să vizităm cât mai mulți membri ai familiei cu putință. Dar anul acesta sărbătorim la noi, noi suntem destinația spre care călătoresc de Crăciun numeroșii membri ai familiei noastre pestrițe. Mă simt aproape încântată. Mama e în bucătărie și fac șuncă la grătar și o plăcintă cu varză. În camera de zi, mama mea vitregă se joacă cu Ivan, care a învățat să meargă ținându-se de mobilă. În boxe răsună playlistul întocmit de fratele meu, cu muzică clasică americană pentru Crăciun. Eu stau pe canapea și savurez, cu înghițituri generoase, o cană cu vin fiert. Apartamentul este decorat din podea până în tavan, iar în colțul camerei de zi se află chiar un brad de Crăciun. Mulțimea de cadouri de sub el este aproape bizară. În curând vom lua prânzul împreună, ne vom uita la Donald Duck și, apoi, vom deschide cadourile de Crăciun. Spre seară ni se alătură vărul meu și fiul lui.

De sărbători e cel mai greu, asta spun toți cei care au pierdut pe cineva. Am auzit prima dată despre acest lucru când a murit tata, iar eu abia intrasem la școală și aveam o familie dezorganizată, fără un nucleu și fără coeziune între membrii ei. Trebuie să depășești sărbătorile, îmi spun ei. Cu trecerea timpului, sărbătorile vor fi mai ușor de suportat, dar mereu vor fi apăsătoare. După prima, a doua, poate chiar a treia, totul devine mai suportabil.

Știu că este adevărat, după experiența mea cu prima pierdere. Cel dispărut îți lipsește cel mai mult de sărbători. Mie, însă, Ajunul Crăciunului, această zi pe care niciodată n-o sărbătoream împreună, nu-mi produce mai multă suferință decât alte zile. Poate chiar mai puțină. Conform tradiției noastre, sărbătoream Ajunul Crăciunului separat și ne întâlneam în ziua următoare. La această oră din seara Ajunului de

Crăciun, tu petreceai cu familia ta, de aceea, pentru mine, acest moment nu e cu nimic diferit de alte Crăciunuri. Cu excepția faptului că toată familia mea s-a adunat aici și că nu mai trebuie să merg eu la fiecare. Cu excepția faptului că anul acesta am un copil. Cu excepția faptului că tu nu ești acasă la părinții tăi. Cu excepția faptului că nu te mai întorci în ziua de Crăciun și nici la viața noastră de zi cu zi și nu vom mai face niciodată planuri de Revelion împreună. În afara faptului că anul acesta tu ești mort. În afară de asta, totul decurge ca de obicei.

Nici nu vreau să-mi închipui cum se simt părinții tăi astăzi. Le-am dat un mesaj, iar ei mi-au răspuns. Ne-am urat reciproc un Crăciun cât se poate de fericit „în condițiile date” și nu a mai fost nimic de spus la telefon. Îmi închipui care este atmosfera de la ei din casă acum. Probabil că e destul de întuneric. Părinților tăi nu le prea place lumina puternică, de aceea bucătăria și camera lor de zi sunt, aproape totdeauna, slab luminate. Au pe masa de Crăciun suportul cu lumânări aprinse. Probabil că fratele tău mai mic este acolo acum și ei sărbătoresc liniștiți, ca de obicei. Vorba vine că sărbătoresc. N-au nimic de sărbătorit astăzi. Absența ta, golul lăsat în urmă, sigur este insuportabil pentru ei în ziua din an în care tu le aparțineai lor și nu mie. Cred că aceasta e cea mai urâtă zi a lor de când ai murit. Eu însămi sorb vinul cu viteza luminii, încercând să-mi țin mintea ocupată. Ivan îmi e de ajutor în această privință.

După masă, am o strângere de inimă. Privesc pe geam cum ninge și cum se lasă înserarea. Prietenii mei au plecat spre o nouă destinație, iar mama a început să tricoteze, stă pe canapea cu un pahar de vin în față și se aude țăcănitul ritmic al andrelelor în mâinile ei. În bucătărie, fratele meu strânge masa. Probabil că va face încă un ibric de cafea. Aproape întotdeauna el face cafeaua. Plictisit și obosit, Ivan se smiorcăie tot mai mult. Eu însămi sunt neliniștită. Mă întreb cum o să-mi petrec restul zilei, orele rămase părându-mi-se incomensurabile.

Îmi vine o idee. Începe cu un gând, un „ce-ar fi dacă” și continuă cu „de ce nu” și se transformă, apoi, în „bineînțeles”. Dacă aș merge chiar acum la cimitir să

aprind o lumânare pentru tine? N-ar fi frumos ca eu și Ivan să petrecem în zăpadă primul nostru Crăciun împreună cu tine? Ar părea mai puțin dureros, mai degrabă frumos și plăcut. Dacă port fesul negru, se va albi de la zăpadă. Zăpada îmi va scârțâi sub picioare. Ivan va adormi în aerul curat. Îmi anunț familia că voi ieși la o scurtă plimbare ca Ivan să se odihnească puțin în cărucior, mă îmbrac în liniște, le adresez din hol un salut vesel și plec înainte ca vreunul să intre la bănuieli sau să-mi propună să mă însoțească.

Magazinul este încă deschis și observ, în trecere, că șunca de Crăciun este la reducere. Merg pe lângă frigider și ajung lângă raftul cu lumânări. La casă mă întâmpină, cu un zâmbet, o adolescentă blondă cu fes de Moș Crăciun pe cap. După ce plătesc, ea îmi urează Crăciun fericit, eu îi întorc zâmbetul și urările și ies în piața pustie, continuându-mi drumul către destinația propusă.

Drumul spre Skogskyrkogården trece pe lângă un alt cimitir, mai mic. Văd aici câteva familii care merg împreună. Se țin unii de alții în timp ce merg și se apleacă peste lumânări în timp ce le aprind la morminte – o bunică sau un bunic răposat își primește tradiționala vizită. Observ că toți cei pe lângă care trec se deplasează în perechi sau în grupuri de câte trei sau patru persoane. Câțiva dintre ei vorbesc, alții râd. O femeie de vârstă mijlocie, îmbrăcată într-o haină de blană pufoasă, merge la brațul unui domn vârstnic, susținându-l să nu cadă, amândoi deplasându-se lent prin zăpadă. Brusc, mă simt stânjenită de faptul că pe mine nu mă însoțește nimeni și merg cu pași grăbiți pe cărare ca s-o depășesc pe doamna cu haină de blană și pe venerabilul domn. Roata din față a cărucior ului se împotmolește în zăpadă, făcându-l mai greu de manevrat decât mă așteptam. Îmi cer scuze de la doamna cu haină de blană când o ating din greșeală cu brațul, dar ea îmi zâmbește și-mi urează Crăciun fericit. Toată lumea pare să fie prietenoasă astăzi.

În cărucior s-a lăsat liniștea. Ivan a adormit. Poate că nu a fost o idee bună, până la urmă. Nu mi se mai pare atât de frumos pe cât îmi imaginam înainte de a pleca de acasă. Zăpada nu este ușoară ca pana, ci

umedă și moale. Drumurile sunt acoperite cu mocirlă și simt că îmi îngheață degetele de la picioare. Aici familiile se strâng laolaltă, aprind lumânări la mormintele celor dragi care s-au stins din viață. Și tot aici vin eu, singură, la cavoul unde a fost împrăștiată, în urmă cu câteva săptămâni, cenușa corpului tău de 34 de ani. Simt că îngheț. Nu se aude scârțâitul zăpezii sub picioarele mele. Fesul meu e ud leoarcă și nu s-a albit de la zăpadă. Îmi trece prin minte să mă întorc acasă, calculez distanța și ajung la concluzia că am trecut de jumătatea drumului. Nu merită să mă întorc acum.

Skogskyrkogården strălucește de la atâtea lumânări aprinse. Nu sunt singura care a avut ideea să aprindă o lumânare astăzi, dar sunt singura care se află aici în acest moment. Unde au dispărut toți? Mă uit la ceas, este ora trei și zece. A început Donald Duck la televizor.

Movila din Skogskyrkogården e împânzită de lumânări aprinse. Lumina lor bate până pe alee, flăcările pâlpâie în întunericul dens de iarnă, creând o atmosferă solemnă, aproape sacră, iar eu nu știu dacă tremur de frig sau de emoție. Mă opresc pe alee și mă uit, uimită, în jur. Oare să merg până la capăt sau să mă opresc? Cât mai e până la cavou? Unde să așez lumânările? Unde voi găsi un loc liber pentru cele două lumânări ale mele?

La magazin nu se găseau decât pachete de câte două lumânări, iar eu m-am gândit să le aprind pe amândouă, una pentru tine și una pentru tata, dar acum nu știu dacă am unde să le pun. Sunt deja atât de multe lumânări aici. Pare că n-a mai rămas loc pentru niciuna. Mă tem că lumânările mele nu vor avea loc. Mă aplec și mă uit în cărucior, văd că Ivan încă doarme și scot lumânările. Le aprind, le așez în zăpadă una lângă alta și stau aplecată un timp lângă ele. După ce m-am asigurat că s-au aprins și că aerul umed nu le stinge, m-am ridicat. Am întors căruciorul și am coborât aleea cât de repede am putut. Înconjurată de lumina pâlpâitoare a lumânărilor, într-un cimitir pustiu, mă gândesc că niciodată n-am fost atât de singură ca acum. Lacrimile îmi ard în spatele pleoapelor și, pentru că nu găsesc niciun motiv să le reprim, le las să curgă.

Plânsul meu, la început liniștit, crește, însoțit de suspine pe care mi le înăbuș cu fularul de teamă să nu-l trezesc pe Ivan. Am avut o idee prostească. Nu trebuia să vin singură la cimitir, într-o zi înzăpezită de Crăciun, cu un copil adormit în cărucior. Grăbesc pasul, aproape alerg, gâfâi, iar plânsul se potolește. Căruciorul se încăpățânează să se împotmolească în zăpadă și eu mă străduiesc să mă concentrez asupra drumului ca să nu-l trezesc pe Ivan.

Când ajungem în dreptul celuilalt cimitir, aud pe cineva strigându-mă pe nume. Aia nu e Carolina, întreabă o voce de femeie pe care o recunosc, dar nu știu de unde s-o iau. Îmi vine să-mi continui drumul, să mă prefac că n-am auzit, să trec pe lângă ea cu fața în jos, cu privirea în pământ, dar îmi dau seama că n-ar fi bine. Riscăm să ne ciocnim una de alta dacă nu ridic privirea. Mă uit în sus, cu reținere. Se dovedește că vocea îi aparține unei cunoștințe din trecut, o fostă iubită a unui prieten. Nu ne-am mai văzut de câțiva ani. Dacă am fi fost împreună astăzi, tu n-ai fi cunoscut-o. Aparține perioadei de dinainte să te cunosc. Astăzi a venit la cimitir împreună cu mama ei și cu o doamnă în vârstă, presupun, bunica ei, și acum mă strigă încă o dată, până când privirile ni se întâlnesc și ea mă vede plângând. Încerc să-i zâmbesc, dar salutul meu sună răgușit, iar vocea nu mă ajută deloc.

Îi ia câteva secunde să ajungă la mine, își întinde brațele și mă cuprinde strâns. Am auzit ce s-a întâmplat, îmi pare atât de rău pentru tine, îmi șoptește ea. Regret, șoptesc eu. Apoi rămânem așa. Peste umărul ei, le văd pe mama sa și pe bătrâna doamnă ezitând și mergând mai departe, încercând să nu ne deranjeze. Eu suspin, îngropându-mi fața în haina ei și ea continuă să mă țină în brațe. Îmi spune că îi pare rău pentru ce mi s-a întâmplat. Viața asta e de rahat. Continui să plâng, nu reușesc să-mi pun ordine în gânduri și, cu atât mai puțin, să-mi găsesc cuvintele.

După puțin timp, ne despărțim. Ne urăm Crăciun fericit și ne promitem că ținem legătura. Eu mă scuz pentru starea în care mă aflu și ea îmi spune că nu am pentru ce să-mi cer iertare. Totuși, după ce plec, mă

rușinez. Mă gândesc că nu mai pot să mă controlez în public. Mă întreb dacă îi va da un mesaj fostului său iubit în care îi va spune că s-a întâlnit cu mine în cimitir în Ajunul Crăciunului și că plângeam. Mă întreb dacă el îi va răspunde la mesaj, spunând „vai, ce nasol”. Ar fi tipic din partea lui. Mă întreb dacă va crede că acesta este cel mai trist și mai patetic lucru pe care l-am făcut. Am devenit o persoană căreia oamenii îi plâng de milă. O persoană care merge singură și plânge, împingând un cărucior cu un bebeluș adormit într-un cimitir, în Ajunul Crăciunului. Aproape că e prea penibil ca să fie adevărat. Încă o dată, mă gândesc ce idee jalnică am avut să merg acolo, îmi promit mie însămi că nu voi mai da niciodată curs unui astfel de gând și mă îndrept spre casă. Ajunul de Crăciun cu Donald Duck aproape că s-a terminat la TV. La fel, și Ajunul meu de Crăciun. În curând, voi fi depășit acest prim Crăciun fără tine.

Octombrie 2014

În ultima zi din viața ta, ne întoarcem cu mașina de la părinții tăi, tăcuți, în Enskede. Ție îți scapă un oftat la vederea ambuteiajului de pe Nynäsvägen. Îți văd îngrijorarea în oglinda retrovizoare. Ivan se smiorcăie lângă tine pe bancheta din spate. Îți spun să faci ceva pentru el, să-l înveselești, adaug, inutil, că nu pot influența starea traficului care ne ține în loc. Tu îmi spui că e în regulă. Mai oftezi o dată. Îmi spui că ar trebui să mă concentrez la condus și nu la ce se întâmplă pe bancheta din spate.

În ultima zi din viața ta, în drum spre casă, parcăm mașina și mergem împreună la magazinul din cartier. În dreptul frigiderului, te întreb dacă vrei la cină budincă neagră cu gem de merișoare. Tu ești de acord, nu ai altă propunere. Pun budinca în coș și, trecând pe lângă raftul cu chipsuri, mă îndrept spre casa de marcat. Nu e nevoie să întorc capul ca să știu că te-ai oprit la raftul cu dulciuri vrac, de unde iei patru caramele Fox și tot atâtea jeleuri Tutti Frutti, pe care le pui într-o pungă mult prea mare. Când așez pe banda de la casa de marcat budinca și laptele, văd și punga ta cu dulciuri. Plătesc, tu îl ții pe Ivan în brațe și plecăm acasă, în tăcere.

În ultima zi din viața ta, mâncăm la cină budincă neagră cu gem de merișoare. Când se apropie ora șapte, îl pregătesc pe Ivan de culcare. În timp ce eu stau pe canapea și îl alăptez, tu îți deschizi laptopul pe masa din bucătărie. Te aud cum foșnești punga cu bomboane. Îți mănânci dulciurile în fața laptopului. Stai cu spatele încovoiat. Te strig și te întreb dacă ai putea să te joci cu pisica în timp ce eu îl culc pe Ivan. Tu îmi răspunzi că te-ai gândit la asta deja și că o s-o faci înainte de culcare.

În ultima seară, la ora opt, îți spun noapte bună, ca din partea lui Ivan. Tu ridici privirea din laptopul de pe masa din bucătărie și îl săruți pe frunte înainte ca eu să-l duc în camera lui. Îl alăptez până adoarme și mai rămân un timp în dormitorul întunecos. Mă gândesc că

ar fi bine să fac un duș, dar nu știu dacă mai am energia necesară pentru asta. În schimb, ascult liniștea de afară. Tu ai rămas în bucătărie. Dacă ciulesc urechile, aud sunetul tastaturii sub degetele tale. Mă irită faptul că nu te joci cu pisica, după cum ai promis, mă simt vinovată pentru felul în care și-a petrecut ziua. A stat singură în apartamentul nostru, în timp ce noi eram la părinții tăi. Mă ridic prudent de pe pat și mă strecor din cameră până la tine.

Te văd pentru ultima dată în timp ce stau în fața frigiderului din noua noastră bucătărie. Te întreb dacă mai ai mult de lucru și îmi răspunzi că mai ai puțin, termini imediat. Mai ai doar câteva lucruri de rezolvat. Nu te uiți la mine când vorbesc cu tine. Ești foarte preocupat, iar eu nu m-am purtat foarte bine cu tine în această după-amiază. Pisica a intrat în bucătărie și se gudură la picioarele mele, iar eu o iau în brațe ca să mai înviorez atmosfera. O pun în marsupiul lui Ivan. Se pare că îi place acolo, se lasă legănată, își sprijină lăbuțele din față pe marginea de sus a marsupiului și îmi parează mișcările cu capul. Arată amuzant. Îți atrag atenția, îți spun să te uiți la ea. Tu ridici privirea și te uiți la noi. Râzi când o vezi, pentru o clipă pari cu adevărat amuzat, apoi îți întorci din nou privirea spre laptop. Te rog să ne faci o poză, iar tu îți scoți telefonul. Ne faci o poză, apoi încă una, și îți așezi telefonul pe masă. Stai din nou cu ochii pe ecran. Vrei să-ți continui treaba. Să pui la punct toate lucrurile înainte de culcare.

Îți spun noapte bună și nu știu că e pentru ultima dată. Dacă aș fi știut, altfel mi-aș fi luat rămas-bun. Te-aș fi sărutat, ți-aș fi spus cât de mult te iubesc, mi-aș fi cerut iertare pentru felul în care m-am purtat cu tine în ultimele luni. În loc de asta, scot cu grijă pisica din marsupiul lui Ivan și îi dau drumul pe dușumea. Îți spun că am de gând să dorm în cameră cu Ivan. Nu-i nevoie să-ți explic de ce, știm amândoi că el se va trezi în curând și mă va striga să-l alăptez. Tu nu te împotrivești. Cu privirea mereu ațintită la ecranul calculatorului, mă lași să plec și asta fac, plec de lângă tine pentru ultima oară. Știu că ne vom revedea mâine-

dimineață. Dar asta nu se va mai întâmpla. N-o să ne mai vedem niciodată.

Ultimul mesaj pe care ți-l trimit e legat de Ivan. Îți scriu că am impresia că are coșmaruri, iar tu nu-mi răspunzi la mesaj. Mă gândesc că vom vorbi despre asta mâine.

În ultima noapte din viața ta, dorm într-un dormitor învecinat cu al tău, cu convingerea că avem în față mii de zile pe care să le petrecem împreună. Nu este așa. Aceasta este ultima noastră noapte împreună. Dar nu o petrecem împreună.

2015–2016

Ianuarie 2015

În a opta zi din noul an primesc o scrisoare prin poștă. Sunt anunțată că cenușa ta a fost împrăștiată în dumbrava din Skogskyrkogården. Citesc scrisoarea, așezată la masa din bucătărie. Este scurtă, conține o singură frază, nu pare o scrisoare oficială, ci, mai degrabă, scrisul unui bătrân care își exersează caligrafia. Nu are adresa expeditorului, nici formulă de început, nici semnătură de încheiere. O citesc o dată și încă o dată, la masa mea din bucătărie. Încerc să înțeleg ce sentimente îmi stârnește. Mă gândesc ce să fac cu această informație. O pun deoparte. Mă învârt prin bucătărie. Pun un pahar murdar în mașina de spălat vase. Pornesc cafetiera. Șterg blatul cu o cârpă. Încerc să-mi regăsesc liniștea sau măcar să mai trăiesc o dată o mare durere. Nu găsesc nimic din toate acestea. Mă gândesc că spuneai că nu ți-ai dori ca, după moarte, să fii înmormântat. Că ai vrea să fii incinerat, iar cenușa ta să fie împrăștiată într-o pădure sau pe o apă. Să nu fii depus într-un loc în care să te poată vizita cineva. Nimic de felul ăsta. Așa spuneai. Acum, locul tău este în Skogskyrkogården, în Enskede. Asta seamănă a trădare.

Mă aflu în sala de așteptare și răsfoiesc o publicație de psihologie. Curând îmi voi cunoaște terapeutul care mi-a fost repartizat când am solicitat telefonic acest lucru de la recepția unei clinici de psihologie specializate în consilierea gratuită a persoanelor care au pierdut pe cineva drag. Au prioritate persoanele tinere cu copii în întreținere, așa că am fost primită destul de repede. A trebuit să aștept doar puțin peste o lună. Pentru asta, le sunt recunoscătoare. Nu am la dispoziție tot timpul din lume. Am un copil mic de crescut. Am nevoie de ajutor ca să pot depăși cât mai repede acest moment și, negăsind în mine putere pentru asta, apelez la sprijinul unui specialist.

Sala de așteptare a cabinetului psihologic este una obișnuită. Am mai văzut o mulțime de-a lungul anilor. În urmă cu zece ani, am apelat pentru prima dată la un terapeut pentru a mă ajuta să înțeleg de ce nu puteam să

stau niciodată singură. Nu mi-a plăcut de ea în mod special, dar m-am tratat la ea timp de doi ani și jumătate. După încheierea terapiei, am învățat să identific problemele legate de comportamentul meu în momentele de singurătate și să analizez de ce fugeam de asta înainte. Am vorbit atunci, cu reținere, despre relația cu regretatul meu tată, despre anii adolescenței marcați de neînțelegerile cu mama mea vitregă și despre relația mea deficitară cu mama biologică. M-am oprit asupra primei mele iubiri și am învățat să fac diferența dintre siguranța de sine și stima de sine. M-am săturat să mai vorbesc despre mine însămi, m-am săturat de cheltuielile lunare și de terapeuta mea. Mi-a ajuns până în gât terapia, cu mult înainte ca ea să vizeze încheierea acesteia. Când s-a întâmplat asta, am plecat de la ultima ședință cu convingerea că toate lucrurile neclare trebuie lămurite și pregătită să-mi înfrunt viitorul cu luciditate, înțelepciune și chibzuință. Aveam 26 de ani.

Am luat o pauză de la terapie timp de câțiva ani. Viața mea se împărțea atunci între muncă și vacanțe, între ringurile de dans și stările de mahmureală, schimbând apartament după apartament și trecând, nestatornică, de la o relație la alta. Dintre toate, cel mai mult îmi lipsea dragostea. Cei pe care îi iubeam nu mă voiau. Cei care mă plăceau nu-mi erau pe plac mie. Am avut, tot mai des, sentimentul chinuitor că problema era la mine, în ciuda faptului că m-am implicat total în desfășurarea terapiei. Am înăbușit acest sentiment prin aceeași strategie de mai înainte: distracție, muncă, negarea realității evidente.

Apoi te-am cunoscut pe tine și am devenit o pereche. M-am îndrăgostit atât de tare de tine și, în același timp, am fost atât de uimită încât, cuprinsă de panică, am apelat la ajutorul unui nou terapeut. De data aceasta, am țintit mai sus. Cu orice risc, i-am trimis un e-mail unui psiholog ale cărui cărți le-am citit și care m-au inspirat. L-am întrebat dacă putem stabili o întâlnire și a acceptat. Într-o așa-numită scurtă ședință de terapie, am aprofundat teama mea de a nu-i pierde pe cei dragi. Am înțeles că, drept urmare a pierderii unor persoane dragi încă de la o vârstă fragedă, am

dezvoltat o paradoxală nevoie de a deține controlul în relațiile cu ceilalți, asociată cu teama de intimitate în general și, astfel, probabil că găseam în comportamentul tău rece familiaritate și siguranță. Noul meu terapeut mi-a explicat termeni precum recidivă și proiecție, punând pe seama acestora faptul că, în ultimii zece ani, am schimbat întruna partenerii. Îmi plăcea să merg la cabinetul acestui terapeut, îmi plăcea mirosul din sala de așteptare, îmi plăcea să-i vorbesc și să-l ascult. L-am vizitat timp de trei luni. Câțiva ani mai târziu, când am aflat dintr-un ziar că a murit, am regretat sincer dispariția lui.

Apoi a venit pe lume Ivan și eu am ajuns la o doamnă psiholog care mă ajută și acum în rolul meu de părinte. În acest caz, atenția se concentrează pe mine în calitate de mamă a lui Ivan și pe relația mea cu el. Ea mă sprijină când mi-e teamă că nu am stofă de mamă, mă calmează când îmi fac griji că n-o să mă descurc și mă alină când plâng. Totodată, îmi amintește, iar și iar, că lui Ivan îi merge bine, că e un copil fericit, că are o mamă nemaipomenită, care face lucrurile exact așa cum trebuie.

Când noua mea terapeută îmi deschide ușa cabinetului, mă invită înăuntru și mă poftește să iau loc, mă simt puțin neliniștită. Mă uit la ea și îmi spun că are o înfățișare clasică de psiholog. Asta îmi dă certitudinea că este o profesionistă veritabilă, că, probabil, colaborează cu alți psihologi, că, poate, chiar e căsătorită cu unul. Tunsoarea ei scurtă, cu bretonul pierdut, vopsit roșcat, mă face să zâmbesc. Nu pot să nu mă întreb cum de atâtea terapeute la care am fost poartă părul roșcat, tuns scurt și cu breton. Mă întreb dacă e o condiție să ai părul roșcat ca să devii psiholog sau te vopsești după ce ai devenit. Ea începe să vorbească, întrerupându-mi gândurile. Până și vocea ei sună așa cum mă așteptam. Melodioasă fără ostentație, gravă fără a fi autoritară, joasă, dar limpede în același timp. Se prezintă sumar și îmi cere să-i spun care este motivul pentru care am venit la ea. Acum, e rândul meu. Mă pregătesc să vorbesc. Am făcut asta de multe ori înainte. Am experiență în acest sens.

Problema este că mă împotmolesc încă de la început, nu știu de unde pornește povestea mea. Situația nu mi se mai pare atât de ușoară ca înainte. Dintr-odată, trebuie să mă concentrez asupra mea, nu a ei.

Îmi dreg vocea, încep să vorbesc mai întâi coerent, apoi mă pierd, văzând că nu mă întreabă nimic și nu mai știu în ce ordine să prezint întâmplările. Mă încurc în date, mă opresc singură și îmi pierd vocea. Trag cu greu aer în piept și, înainte de a-mi da seama ce spun, îi relatez, într-un mod extrem de incoerent, că sunt un om rău și slab, că i-am cauzat moartea partenerului meu, că mă confrunt cu imposibila sarcină de a-mi crește singură fiul și că n-am idee cum aș putea face acest lucru. Apoi, plâng cu sughițuri timp de 50 de minute și părăsesc cabinetul terapeutei după o oră, încercând să-mi amintesc ce am văzut atât de atrăgător la ea la început.

Februarie 2015

Ziua mă descurc destul de bine singură, dar încă mi se par apăsătoare nopțile. Când totul se liniștește și Ivan adoarme, știu că exact peste 45 de minute va izbucni prima criză. De când l-am înțărcat, după Anul Nou, bea, cu un apetit enorm, lapte praf din biberon și, între mese, îi dau mâncare pentru bebeluși. Nu e nevoie să mai încălzesc niciun biberon peste noapte, căci totul decurge după cum am sperat, cu excepția coșmarurilor. Acestea au devenit din ce în ce mai dese în ultimele luni și, odată cu evoluția lui motorie, mă simt depășită de incapacitatea mea de a-i potoli plânsul isteric de peste noapte.

În timpul zilei, suntem o familie obișnuită. Mergem la grădiniță și ne întâlnim cu prietenii. Ieșim în oraș. Socializăm. Suntem într-o continuă mișcare. Ivan se dezvoltă într-un ritm alert, a început să vorbească și să meargă și se bucură de viață ca orice copil de un an. Râdem împreună, îmi găsesc în el fericirea și încerc să mă gândesc cât pot de puțin că e afectat de ceea ce s-a întâmplat. Însă, când se face după-amiază, apoi seară, și ajungem acasă, anxietatea îmi crește pe măsură ce se lasă întunericul. Imediat mă gândesc la modalități de evadare. Să dorm la o prietenă astă-seară? Să chem pe cineva să doarmă la mine? Să ne mutăm altundeva?

Gândul de a ne muta din apartamentul în care ai murit mi-a încolțit în inimă chiar din ziua în care ai dispărut. În fiecare zi mă gândesc la asta. În fiecare seară mi-o imaginez. Nu vreau să mai stau aici. Vreau să plec, s-o iau de la început în altă parte. Aici e o atmosferă insuportabilă. Tot nu vreau să intru în vechiul nostru dormitor. Detest drumul cu metroul de la prietenii mei până acasă, în Enskede. Detest liftul din stație, care miroase a urină, pe care îl luăm de pe peron ca să ajungem afară. Detest strada din fața blocului nostru și autobuzele care circulă pe ea, într-o veșnică întârziere. Detest curtea interioară și nuanțele ei de gri. Când seara se transformă în noapte, iau hotărârea să ne mutăm cât mai repede. N-am vrut niciodată să locuiesc aici. A fost un compromis încă de la început, dar aveam

să ni-l asumăm împreună. Urma să ne construim o viață împreună. Fără tine, nu pot sta aici. Trebuie să plec.

După a cincea ședință cu terapeuta, mă descurajează. Nu cred că ești pregătită să faci acest pas chiar acum, îmi spune ea și eu fac ochii mari. Ce vrea să spună? Sunt foarte mirată de afirmația ei. Rolul său e să mă ajute să trec peste suferință, peste toate etapele ei, credeam că ăsta e scopul întâlnirilor noastre. Pentru asta îmi las copilul acasă, în grija unei bone, și străbat tot drumul ăsta lung și incomod între Enskede și Norrtull în fiecare marți la ora trei. Cum își permite să susțină că nu sunt pregătită?

Terapeuta nu observă cât de tulburată sunt. Sau nu lasă să se vadă asta. Adaugă că unii oameni pur și simplu nu-și găsesc puterea de a trece peste o suferință, de a o înțelege cu adevărat. Uneori, tot ce poți să faci este să-ți trăiești fiecare zi, până când simți că te poți vindeca. Spune că există diferențe de la o persoană la alta, dar se pare că în situația asta mă aflu eu acum. Mai spune că, evident, alegerea îmi aparține și că sunt bine-venită s-o vizitez în continuare dacă vreau, în fiecare săptămână, dar că părerea ei este că am venit la ea cam devreme.

Spune asta pentru că am plâns destul de mult, gândesc eu, fără să-i dau vreo replică la ceea ce mi-a spus. Pentru că, după prima ședință, când am plâns de mama focului până m-am înroșit, povestindu-i că mă simt vinovată de moartea soțului meu, am ales să nu mă mai prezint așa. Pentru că am oprit-o de fiecare dată când voia să ducă discuția în direcția sentimentului meu de vinovăție. Pentru că m-am arătat iritată de faptul că nu înțelegea că rutina mea nu-mi permite să stau să mă îngrop în vinovăție, când trebuie să mă concentrez pe Ivan. În ultima vreme, am discutat mai ales despre aspectele practice ale vieții mele. Despre cum mă trezesc și cum dorm, cum mă descurc cu obișnuitele sarcini de mamă de peste zi și de peste noapte. Când a vrut să vorbim despre vinovăție, eu am dus din nou discuția înspre lucrurile practice. Nu am chef să vorbesc despre vinovăție. În loc de asta, am vorbit despre cât de obosită mă simt, cât de greu îmi e acum că toată familia și toți prietenii se întorc, treptat, la

propriile lor vieți, cât de des simt că nimeni nu mă înțelege și despre cât de mult îmi plâng singură de milă. M-am plâns de trezirile constante de peste noapte ale lui Ivan și de cum nu apuc niciodată să mă odihnesc. Când a vrut să privească lucrurile dintr-o altă perspectivă și a venit cu propuneri de soluții practice, am respins-o, considerând-o încă o persoană care nu mă înțelege. Îi este imposibil să înțeleagă cum e să crești de una singură un copil de un an. Normal că ei îi e ușor să se axeze pe sentimentul de vinovăție, când ea nu are un copil de care să aibă grijă. Nu înțelege situația în care mă aflu. Viața mea fără odihnă. Viața care nu-mi dă o clipă de răgaz să mă pot gândi la vinovăție și la durere.

Când o aud cum pretinde că nu crede că sunt pregătită încă să depășesc suferința, mă înfurii. Nu are ea dreptul să mă oprească! Treaba ei e să mă sprijine și ea are tupeul să-și încalce atribuțiile. Câtă lipsă de profesionalism! Ce terapeut jalnic! Mă hotărăsc să închei pe loc discuția. Nu mai are niciun rost să stau la discuții, când mi-a arătat foarte clar că îmi subestimează eforturile de a-mi depăși suferința. Îi spun că îi dau dreptate, că nu cred că mai putem colabora, îi mulțumesc cât pot de politicos pentru timpul acordat și ies.

În drum spre casă, mă opresc puțin la un magazin de haine și îmi cumpăr o pereche de blugi negri, de o mărime pe care n-am mai purtat-o niciodată și la un preț pe care nu l-am mai plătit niciodată pe o pereche de pantaloni și îmi continui drumul către un magazin de cosmetice. De acolo, îmi iau un corector, un rimel și o cremă de noapte despre care casiera îmi promite că face minuni pentru tenul obosit și sensibil, iar eu aleg să interpretez că este vorba de mult mai mult decât despre piele. Apoi mă întorc acasă la Ivan, care și-a petrecut timpul cu bunicii lui paterni, timp de trei ore, iar când aceștia mă întreabă cum a fost, le răspund că am terminat-o cu terapia, dar nu le explic și de ce.

Martie 2015

Mama și tatăl tău vin des pe la noi. Ivan se bucură de fiecare dată când îi vede. În ultimul timp, ne vedem o dată sau de două ori pe săptămână, de cele mai multe ori la noi acasă, însă, uneori, mergem noi la ei cu autobuzul. Prima dată când am făcut asta, am chemat-o cu mine pe o prietenă, drept sprijin mental, întrucât gândul de a mă afla acasă la părinții tăi, fără tine pe post de punte naturală între mine și ei, era aproape insuportabil. Aceeași prietenă care m-a ajutat cu înmormântarea m-a dus acolo cu mașina, scuzându-se față de părinții tăi că ea și, implicit, eu nu vom putea sta decât o oră. Am stabilit asta între noi dinainte. Nu voiam să le rănesc sentimentele, zicându-le adevărul. Că, dintre toate locurile din lumea întreagă, acesta este cel în care golul rămas în urma ta e cel mai mare. Exact asta am simțit.

Când am intrat în bucătăria părinților tăi, m-a apucat plânsul. Modul în care ne primeau ei mi s-a părut mereu ceremonios, în toată banalitatea lui. Era întotdeauna același, cu câteva mici variațiuni tematice la fiecare vizită a noastră. Se desfășura ca și cum trebuia să se rezolve un conflict între voi înainte să putem toți să ne relaxăm și să stăm de vorbă. Te îndreptai, încruntat, spre frigider ca să-ți torni un pahar cu cola și comentai iritat unele aspectele din bucătărie care te deranjau – scrumiera de pe capacul de la aragaz sau mâncarea răspândită pe lângă bolul pisicii și dezordinea de pe blat. Eu mă strecuram discret lângă tine, te băteam pe umăr și te rugam să te calmezi și să te porți mai frumos. Fără tine, conversațiile noastre erau neinteresante. Prea formale. Erau atât de obositoare și de absurde. Am plâns în hohote la masa galbenă din bucătăria părinților tăi și mi-am cerut iertare de la toată lumea din încăpere. După un timp, mi-am revenit și, astfel, prima vizită a luat sfârșit. Abia când ne aflam în mașină, pe drumul de întoarcere în oraș, mi-am dat seama că n-am vorbit deloc despre tine. M-am consolat la gândul că lucrurile nu au mers atât de prost pe cât mi-am imaginat. Cum mereu îmi închipui că mi s-ar putea întâmpla tot ce e mai rău, am lăsat

pentru altă dată analiza acestui fapt. Oricum, următoarea vizită va fi puțin mai ușoară. Iar la următoarea după ea îmi va fi și mai bine. La urma urmei, scopul este să putem să-i vizităm pe bunicii lui Ivan fără ca acest lucru să-mi provoace atâta suferință. Părinții tăi au nevoie de asta. Și Ivan, de asemenea. În ceea ce mă privește, nu sunt sigură de nimic, dar cred că și eu am nevoie de asta.

Aprilie 2015

Mă aflu în plină pregătire să mă mut din nou când primesc scrisoarea de la Institutul de Medicină Legală. După o lună de negocieri intense cu băncile și după numeroase vizionări de apartamente, am găsit, în sfârșit, apartamentul care va fi al nostru. În doar câteva săptămâni ne vom muta, iar eu muncesc cu puteri înnoite pentru atingerea acestui scop: mutarea la noua noastră adresă, într-un loc unde să putem lua viața de la capăt. Lucrurile încep să capete un rost pentru mine; am de îndeplinit o sarcină clară și un scop și mai clar. Ne așteaptă un viitor aproape încântător odată cu mutatul. În drumul meu din camera de zi, unde Ivan trage un pui de somn pe canapea, spre baie, unde îmi aranjez obiectele de igienă în vederea mutării, descopăr scrisoarea pe prețul de la intrare.

Aceasta sosește la aproape o jumătate de an de la moartea ta. Am fost avertizată că durează mult, chiar până la o jumătate de an, iar eu m-am mirat cum e posibil așa ceva. Cum poate să dureze o jumătate de an până să se stabilească cauza morții tale, când corpul tău a fost incinerat și cenușa a fost împrăștiată în dumbrava din Skogskyrkogården la numai câteva săptămâni după moartea ta? Nu se poate să dureze atât de mult, m-am lamentat eu, trebuie să lămurim odată acest lucru. Se află la mijloc un copil mic, aici! Avem nevoie de răspunsuri pentru a putea merge mai departe. Polițistul care conduce ancheta este un bărbat amabil, un expert care pare că înțelege că e dureros să nu cunoști adevărul. Îmi explică prietenos că nu cunoaște toate detaliile investigației, dar crede că au fost recoltate probe biologice în vederea efectuării unor analize de laborator. E posibil ca probele să fie trimise în mai multe țări, la laboratoare diferite. Nu din cauza delăsării durează atât de mult, m-a asigurat el.

Odată cu trecerea timpului, cauza morții tale a început să mă preocupe din ce în ce mai puțin. Îi acordam mai multă importanță la început, când îmi petreceam toate nopțile întrebându-mă ce anume din corpul tău a făcut ca tu să mori. Cu timpul, am renunțat la aceste gânduri. Acum mă gândesc aproape întruna

numai la Ivan. Puțin îmi pasă cum se numește boala care ți-a provocat moartea. Asta nu schimbă nimic. Indiferent de cauza din care s-a întâmplat, tu vei fi în continuare mort. Însă dacă se va dovedi că ai murit din cauza unei boli ereditare, voi trăi tot restul vieții mele cu teama că și Ivan va muri în somn. N-aș putea să mă împac cu gândul ăsta.

Mă aplec asupra prețului de la intrare și mă uit la plic, fără să îndrăznesc să-l ridic. În clipele următoare, corpul mi se umple de adrenalină și observ că-mi tremură mâinile în timp ce ridic scrisoarea și îi desfac sigiliul. Mă gândesc că nu ar trebui să fiu singură când citesc scrisoarea, dar degetele mele nu mă ascultă. Nu mai am răbdare să aștept. Acum a sosit informația, iar eu trebuie să o aflu rapid. Pot să amân eventualele conversații telefonice.

Scrisoarea începe cu câteva informații generale. Trec peste acestea repede, pentru că deja le cunosc. Se precizează că ai fost găsit mort de către concubina ta în dimineața zilei de 27 octombrie și că nu prezentai semne de moarte violentă. Al doilea paragraf prezintă „semnele de morbiditate constatate”. Scrisoarea se completează cu informația că aveai inima mărită, că aveai o ușoară arterioscleroză-coronariană, iar peretele posterior al unuia dintre atrii era inflamat. Informația nu-mi spune nimic. Citesc paragraful din nou. Îmi dau seama că nu știu cum arată un atriu sau ce presupune o asemenea afecțiune.

Precizarea din ultimul paragraf îmi este cunoscută: „suspect de cardiomiopatie”. Citesc din nou. Car-di-o-mi-o-pa-ti-e. Știu că aceasta este o afecțiune a miocardului, pentru că am căutat pe internet care sunt posibilele cauze ale morții subite la persoanele tinere. Citesc mai departe. La rubrica „Raportul criminalistic” se menționează că nu s-au găsit droguri sau alcool în sângele tău, iar cantitatea de glucoză din lichidul lacrimal se afla în parametri normali. Deși renunțasem de mult la ideea că te-ai fi sinucis, această informație îmi ia o piatră de pe inimă. Acum e scris negru pe alb. Nu ți-ai luat singur viața. Hemoleucograma a fost normală. Cauza morții nu a fost sinuciderea.

Citesc de mai multe ori titlul următoarei rubrici și fraza care îi urmează. Mai întâi citesc cuvintele rar, fără să înțeleg nimic, apoi le reiau, iar ultimul cuvânt îmi ridică un semn de întrebare. Să fie oare adevărat? Citesc, pentru a treia oară, aceeași frază.

Examinare genetică: Rezultatul „analizelor genetice efectuate în urma constatării morții subite cardiace" arată că nu există mutații patologice ereditare.

Nu există mutații patologice ereditare. Acestea sunt cele mai frumoase cuvinte pe care le-am citit vreodată, dacă ele înseamnă ce aș vreau eu să însemne. Nici nu îndrăznesc să sper. Asta înseamnă că Ivan va trăi? Faptul că „nu există mutații patologice ereditare" înseamnă că el va fi scutit de această suferință? Să îndrăznesc să sper la asta? Scrisoarea se încheie rezumând faptul că, deși nu s-a stabilit un verdict final cu privire la cauza morții, rezultatele investigațiilor sugerează că există o probabilitate ridicată ca decesul să fi survenit ca urmare a unei boli, pe fondul unor „posibile complicații ale unei afecțiuni cardiace a pacientului".

Rămân pentru mult timp la masa din bucătărie. Citesc scrisoarea iar și iar, repetând întruna cuvintele: Nu există mutații patologice ereditare. Fac o poză cu telefonul și o trimit unei prietene, rugând-o să verifice informația cu ajutorul unei specialiste pe care o cunoaște, pentru a-mi confirma ceea ce sper eu. Trimit aceeași fotografie unei alte prietene care lucrează ca medic generalist și o rog să-mi interpreteze informația și să mi-o comunice, cât de repede poate. Aștept lângă telefon și continui să mă holbez la scrisoare.

După câteva minute, telefonul sună. Prietena mea a vorbit cu prietena ei doctoriță, care a confirmat că faptul că „nu există mutații patologice ereditare" înseamnă ceea ce speram eu. Nimic nu sugerează că ai murit din cauza unei afecțiuni ereditare, nimic nu arată că e vorba de o boală cu transmitere genetică, pur și simplu nu s-au găsit mutații genetice. Plâng în hohote la telefon și prietena mea încearcă să mă calmeze. Eu nu mă las. Îi adresez aceeași întrebare iar și iar:

— Sigur asta înseamnă, că boala nu este ereditară? întreb eu.

Îmi spune că așa crede, dar că, pentru mai multă siguranță, va trebui să-l duc pe Ivan la un cabinet de cardiologie, să i se facă o examinare.

— Nu trebuie să faci asta de una singură, îmi spune prietena mea la telefon, liniștește-te. Ivan va trăi. Acest raport ne-a adus o veste bună. Este cea mai bună veste pe care o puteam primi. Înțelegi? Ești de acord cu mine?

Nu sunt convinsă de asta. Vreau să-mi confirme un alt doctor și încă unul. Vreau o echipă întreagă de doctori care să mă asigure că Ivan nu riscă să moară de aceeași boală ca tine. Am nevoie să aud asta de multe ori de acum înainte. Dar cuvintele prietenei mele sunt un bun început. Mă obișnuiesc treptat, pe parcursul zilei, cu această veste. Mesajul adus prin poștă astăzi este cea mai bună veste pe care o puteam primi. Trebuie să-mi dau șansa de a mă bucura de această veste. Trebuie să am încredere și speranță.

Mai 2015

Este ora trei noaptea. Noul nostru dormitor este întunecos. Jaluzele lasă să treacă lumina de la stâlpii de afară. Liniștea camerei este tulburată de susurul caloriferului. În cameră miroase a lemn de la dulapul care a fost asamblat în urmă cu doar câteva ore de doi dintre prietenii mei și care acum stă semeț lângă unul dintre pereții camerei. Miros, ascult, privesc camera. E ciudat să mă aflu singură aici.

E prima noapte în noul nostru apartament. În ultima săptămână, cu ajutorul prietenilor mei, al părinților tăi, al fraților tăi și al fratelui meu, am muncit din greu ca să pot să mă mut. Fratele tău mai mare și fratele tău mai mic au zugrăvit toate camerele, au pus mochetă în dormitor, au spart peretele unei camere pe care mai întâi am vrut s-o facem debara, dar acum ne gândim s-o amenajăm pentru Ivan. Aici au montat o ușă cu geam care lasă să treacă lumina din dormitorul meu în al lui. Prietenii mei au tapetat dormitorul și m-au ajutat să despachetez. Câțiva dintre ei au ignorat ultimele dureri de stomac ale lui Ivan și au venit la noi, chiar și așa. Au ambalat vesela de porțelan în hârtie de ziar și au urcat-o în pod. M-au ajutat să decid care dintre lucrurile tale le arunc și pe care le păstrez. L-au dus pe Ivan la plimbare în parc, când eu mă simțeam epuizată din cauza durerilor lui de stomac. Unii s-au îmbolnăvit și ei. Au fost câteva săptămâni aglomerate atât pentru mine, cât și pentru apropiații mei. Dar ne-am ajutat unii pe alții cât de mult am putut. Ne-am străduit din greu. Astăzi, devreme, am dus la bun sfârșit mutatul, exact așa cum ne-am propus. Am reușit.

Când camionul a plecat din Enskede după numeroase manevre – se pare că am închiriat o mașină cam mică – am simțit, în toată ființa mea, o mare bucurie. Rămâi cu bine, Enskede stupid! Rămâi cu bine, apartament stupid, nu mă voi mai întoarce niciodată aici! Dacă aș fi jucat într-un film, aș fi deschis geamul mașinii, aș fi ieșit în afară până la brâu și aș fi strigat, cu părul fluturând în vânt. Am stat, însă, liniștită pe scaunul meu, mi-am pus centura și am înjurat în gând. Nu m-am uitat în urmă, n-am privit în oglinda

retrovizoare, m-am bucurat de fiecare metru cu care mașina se apropia de noua noastră casă. Când camionul traversa podul care leagă periferia Stockholmului de Södermalm, mi-am îngăduit să arunc o scurtă privire reținută în spate.

Apoi am muncit din greu toată ziua. Am asamblat noua mobilă, am despachetat lucrurile din cutii, am agățat tablourile pe pereți, apoi i-am servit pe harnicii mei prieteni cu pizza și le-am turnat tuturor vin în pahare. Aproape că am și uitat de Ivan. Știam că e pe mâini bune, la bunica lui, în Uppsala. Așteptam cu nerăbdare ziua de mâine, când avea să se întoarcă acasă, înapoi la mine, la noua noastră casă. Mi-am imaginat cum va intra pentru prima dată pe ușă, într-o ordine și curățenie perfecte, într-o cameră cu jucării care avea să fie numai a lui. Am muncit cu sârguință, fără să-mi dau seama cât de repede a trecut ziua și a venit seara.

Cei din urmă prieteni au plecat de la mine după miezul nopții. Am reușit chiar să ne conectăm la internet. Am fost eficienți. Mai am doar câteva cutii de despachetat, dar le las pentru mâine după ce mă trezesc. Asta dacă voi reuși să dorm la noapte.

Rezist impulsului de a-i trimite mamei mele vitrege un mesaj prin care s-o întreb dacă Ivan doarme bine, temându-mă ca, astfel, să nu-i trezesc pe amândoi din somn. În schimb, mă dau jos din pat și mai dau o tură prin apartament. În absența draperiilor, becurile de afară aruncă în camera de zi o lumină portocalie, scoțând în evidență contururile mobilei. Mă acomodez repede. Strâng de pe masa din camera de zi paharele murdare de vin și le duc în bucătărie, unde se află mai mulți saci cu ziare și cu ambalaje de carton pregătiți pentru mâine, când va veni mașina să ridice gunoiul. Ies pe balcon unde, mai devreme, am scos niște scaune de plastic și prietenii mei au fumat, stingând țigările într-o doză goală de cola. Mă ia un fior. Nopțile sunt încă reci, cu toate că se apropie vara. Mă sprijin de balustrada balconului și mă uit la aleea spre care au vedere toate ferestrele apartamentului nostru. Un imens loc de joacă, cu zid de escaladat, cu tobogane, leagăne și un teren de fotbal rotund, se scaldă în lumina

farurilor de la mașini. Nu se joacă nimeni în parc în acest moment. Pe alee s-a așternut liniștea. Mă întreb dacă lui Ivan îi vor lipsi, în viitor, mașinile și autobuzele la care se uita pe geam. Mă întreb dacă îi va plăcea să se joace în imensul loc de joacă. Mă întreb dacă nu va încerca să se agațe de balustrada balconului și să iasă afară. Iau decizia să nu-l las niciodată să iasă singur în balcon. Ivan a devenit un bun cățărător în ultimul timp. Coboară cu multă ușurință din pătuț, fapt care ne-a determinat să renunțăm complet la acesta. Dormim iar împreună în același pat și n-are rost să ne întoarcem la pătuț dacă el nu vrea. Preferă patul meu, care este foarte mare. Mai ales că mie îmi lipsește, chiar dacă nu este foarte departe de mine.

Prietenii mei m-au ajutat să înrămez poze cu tine, cu care am decorat pereții proaspăt zugrăviți ai camerei lui. Am ales-o pe cea alb-negru în care tu zâmbești, pe care am folosit-o la ceremonia de înmormântare, și una mare cu tine copil, primită de la mama ta. Și câteva poze mai mici cu tine și cu Ivan, așezate într-un colaj. Într-una dintre ele, tu și Ivan stați pe canapeaua noastră. Îl apeși ușor cu degetul pe obraz, iar eu îmi amintesc exact ce sunet ai scos când am făcut poza. Ivan râde cu gura până la urechi și se vede că avea numai doi dinți, spre deosebire de acum. Într-o altă poză, stați pe un pod. Poza este făcută de la depărtare, de pe o colină, era vară și îmi amintesc că mi-a trecut prin gând că ar trebui să purtați veste de salvare. Cea mai frumoasă poză din colaj îl reprezintă pe Ivan. Ție nu ți se văd decât mâinile. Îl ridici spre cerul de un albastru senin, brațele ți se văd în timp ce îl ții în aer cu fața spre tine. Ivan râde. Saliva îi curge din gură sub forma unei raze translucide surprinse de cameră. Cerul contrastează puternic cu chipul lui Ivan, umbrit de șapca lui albă. Parcă ar fi o imagine trucată. Sper ca Ivan să se bucure într-o zi de acest colaj. Am decis că-i vom spune „afișul cu tata”.

În camera lui Ivan se află, de asemenea, cufărul sculptat de tatăl tău. A pus mult suflet în realizarea acestuia și i-a luat mai mult de o lună ca să-l facă. A spus că a avut puternica impresie că te aflai lângă el în

momentele în care lucra în atelier, ca și cum ați fi stat unul lângă altul. Vocea ta îi răsuna în urechi în tot acest timp. Pe parcursul acestor conversații dintre voi, era ca și cum îi spuneai tot ce are de făcut. Revino-ți, îi spuneai, nu te lăsa copleșit și încearcă să treci peste asta. Nu dispera. Ai o viață de trăit. Ai în jurul tău oameni care au nevoie de tine. Acum, ai grijă de mama. Ajut-o pe Carolina să-l crească pe Ivan. Fii, în continuare, alături de ei. Asta i-ai spus tatălui tău în timpul conversației pe care ați avut-o lângă ciocan, șmirghel, cuie și lângă cufărul care și-a găsit acum locul în camera lui Ivan.

Când tatăl tău îmi povestește despre discuția cu tine, mă regăsesc și eu în asta. Vorbesc și eu cu tine, dar în alte situații. Încă îți cer părerea când trebuie să iau anumite decizii. Te întreb ce este mai bine să fac pentru mine și Ivan. Uneori, te cicălesc, mă străduiesc să îți argumentez și să te conving, exact cum făceam când trăiai. În interiorul meu, încă am această apucătură. Am sentimentul că tu te-ai fi împotrivit mutatului. Îmi trece prin gând că tu ai crede că împrumutul de la bancă este prea împovărător pentru un părinte singur și că ar putea să-mi creeze instabilitate financiară. Închipuie-ți ce se întâmplă dacă îți pierzi locul de muncă, îmi spui tu. Nu se va întâmpla asta, îți răspund. Și dacă totuși se întâmplă, îmi găsesc altul. Nu mai putem rămâne aici, nu este posibil acest lucru, îți spun eu. Am discutat o noapte întreagă despre mutat. Am pus în balanță, pe de o parte, siguranța de a trăi aproape de cercul meu de prieteni, iar, pe de altă parte, riscul unui împrumut mare și spațiul restrâns al locuinței. În zori, ne-am pus de acord că trebuie să mă mut. Apoi, am făcut-o. Acum mă aflu aici, în balconul pe care mâine i-l voi prezenta lui Ivan împreună cu celelalte camere și cu jucăriile, mobila și tablourile de pe pereți. Mi-e dor de Ivan. Mi-aș dori ca el să fie și în această primă noapte cu mine.

Iunie 2015

În prima vară fără tine, am căutat calea cea mai ușoară de a mă descurca. Chiar dacă altă dată îi condamnam pe părinții care lasă prea mult copiii cu ochii în monitor, am găsit și eu o salvare în asta. Ca să-l hrănesc mai bine pe Ivan. Ivan a descoperit, în ultimele luni, Teletubbies și, de cele mai multe ori, îi dau să mănânce în timp ce se uită la Tinky-Winky, Dipsy, Lah-lah și Po. El privește, mai ia o îmbucătură, râde, mai mănâncă puțin, arată cu mâna spre prietenii săi colorați, îi îngână, mestecă. Mâncatul în fața monitorului pare floare la ureche, iar eu am renunțat de mult să-l mai forțez să stea la masă și să-l ademenesc să mănânce.

Eu însămi stau aplecată și șterg de pe pardoseală petele de ketchup care au curs de pe cârnatul ce i-a alunecat din mână cu puțin timp în urmă. În momentul în care m-am mutat, nu credeam că linoleumul gri-împestrițat din bucătărie, vechi din anii optzeci, va fi lucrul pe care îl voi aprecia cel mai mult în noul meu apartament. Am abandonat de mult planurile de a-l schimba. Dintr-o singură mișcare, îndepărtez numeroasele resturi de sos de carne, terci, ketchup și dulceață care au căzut pe lângă scaunul lui Ivan. Utilitatea primează în fața frumuseții, chiar și în viața noastră.

Camera lui Ivan e plină de coșulețe, cutii și recipiente care mă ajută să păstrez ușor ordinea. Camera de zi este spațioasă și avem loc pe podea pentru montarea șinelor de trenuleț, pentru cărți și puzzle-uri. După ce Ivan adoarme, seara, nu-mi ia mai mult de un sfert de oră să fac ordine. Până acum, mocheta de un gri-deschis din dormitor e fără pete. Aici e ușor să păstrezi curățenia. În plus, mi-am permis bucuria să cer ajutor la curățenie la fiecare două săptămâni. Mașina din baie merge la foc continuu, sunetul scos de ea îmi sună ca o melodie plăcută când mă întorc acasă după o zi lungă de plimbat în parc sau pe alei. Copacii care se văd de pe ferestrele noastre au înverzit de mult, imensul loc de joacă ne-a salvat de multe ori de plictiseală și am aflat că grădinița aflată în curtea interioară a blocului nostru le împrumută

copiilor, seara, tricicletele pe care le deține. Zilele mele încă se învârt în jurul lui Ivan și nu reușesc să-mi fac timp pentru mine, dar asta nu contează – nu știu ce vreau și care este rostul meu, altul decât să am grijă de Ivan.

În orice caz, vremea e plăcută. În sfârșit a venit vara, ultima înainte ca Ivan să-și înceapă viața de preșcolar, iar eu să mă întorc la serviciu după o pauză de un an și jumătate. Săptămânile mi se par încă lungi, multe zile sunt lipsite de planuri și de compania cuiva, dar ne-am creat o rutină care ne ajută să ducem o viață mult mai liniștită decât în Enskede. Acolo, striga după tine fiecare stradă, magazin, piață, bibliotecă și loc de joacă. Acolo, fiecare metru pătrat al apartamentului îmi amintea de absența ta. Acolo, nopțile păreau mai lungi și între pereți răsuna un ecou amenințător în întuneric. Acolo, viitorul și restul copilăriei lui Ivan păreau o sarcină imposibil de dus la îndeplinire. Aici, viața se repune pe făgașul normal, totul pare ușor de învățat, vom ști probabil și mai mult și totul ni se va părea mai ușor, fără să mă mai sperie în fiecare clipă. Această schimbare de locuință a fost o idee bună.

De când ne-am mutat, coșmarurile lui Ivan s-au diminuat simțitor. Încă se trezește de câteva ori peste noapte, dar aceste crize rareori sunt mai lungi de un sfert de oră. De mai multe ori de când ne-am mutat s-a întâmplat să rămână blocat în această stare în care nu mă recunoștea și țipa și mai tare când încercam să-l liniștesc. Aici, nu mai sunt atât de speriată înainte de a mă culca seara. Nici nu îndrăznesc să cred că totul merge atât de bine, dar o fac, în adâncul sufletului meu. Statisticile mele amănunțite salvate în telefon, în legătură cu cele mai rele crize ale lui Ivan, cu durata acestora, îmi arată că ele s-au manifestat din ce în ce mai rar pe parcursul ultimelor săptămâni. Poate asta are legătură cu diminuarea neliniștii mele, poate că asta l-a ajutat și pe el să se simtă mai bine. Poate cauza acestei schimbări este mutatul. Oricare ar fi motivul, Ivan se simte mai bine în noul nostru apartament și în noua noastră viață, iar eu, la fel.

În timpul zilei, vizităm grădinițele și parcurile. Am învățat care parcuri sunt potrivite pentru copiii mai mici sau mai mari, care au țâșnitori de unde îți poți umple sticla cu apă, care nu au copaci sub care să te adăpostești în zilele călduroase de vară când hainele ți se lipesc de corp. Știm care parcuri au bazine pentru copii și m-am învățat să iau cu mine haine de schimb când mergem acolo. Am început să hrănim rațele din Årstaviken, Ivan scoate strigăte de bucurie când acestea îi primesc firimiturile și, din experiență, iau mereu cu mine pâine proaspătă pentru că și el mănâncă din ea. Mi-am creat obișnuința de a lua cu mine lopățică și găletușă, pe care le țin în coșulețul de sub cărucior, știind exact care sunt locurile de joacă pe care le preferă Ivan, pentru că au cele mai bune gropi cu nisip și cele mai potrivite locuri pentru a lua gustarea sau prânzul. Am reținut numărul de la interfon al tuturor prietenilor care locuiesc în apropiere și care ne primesc constant cu brațele deschise la o pauză de cafea.

Se apropie perioada de concedii a prietenelor mele care lucrează, iar eu ascult cu o invidie bine mascată planurile lor de vacanță. Vor merge la țară, la casele lor de vacanță, își vor vizita familiile care trăiesc în alte orașe, se vor bucura să călătorească în Gotland, în Öland și pe coasta de vest. Câteva dintre ele ne invită să le însoțim, spun că ar trebui să venim în vizită și, pentru că eu detest călătoriile lungi cu avionul sau cu trenul când suntem doar eu și Ivan, le refuz politicos și mă gândesc că poate vom face asta altă dată. Reținem, în schimb, zilele sau săptămânile în care prietenele mele se vor afla în Stockholm, între concediile lor.

Eu una nu mi-am făcut așa multe planuri de vacanță, dar, în orice caz, vom petrece o săptămână în Gotland, iar alta în Öland. Prima dată vom merge cu o prietenă la casa de vară a părinților săi. În Öland, mergem cu bunica și cu mătușa lui Ivan. Drumul cu mașina până acolo durează cam șapte ore și eu deja mă neliniștesc. În timpul dintre cele două călătorii planificate, vom continua să facem ce facem deja: vom hoinări de la un parc la altul, vom mânca gustările pe băncile din parc, le vom face vizite celor care sunt

dispuși să ne primească, vom încerca să ne petrecem zilele într-un mod cât mai plăcut. Fără prea multe crize de plâns, boli sau pauze de reflectat.

Cu puțină îngăduință, se poate spune chiar că ne-am creat mici obiceiuri. O dată pe săptămână, îi vizităm pe părinții tăi, pe care, mai nou, îi numim bunica și bunicul. Într-o altă zi din săptămână, luăm cina împreună cu fratele meu și cumnata mea. Într-o a treia zi obișnuim să luăm cina împreună cu prietenii care locuiesc în apropiere și care au copii de aceeași vârstă cu Ivan. Într-o zi, ieșim în parc cu alți părinți aflați în concediu și cu copiii lor. Am început să număr săptămâni, în loc de luni, rămase până când Ivan va deveni preșcolar. Pare ireal faptul că, peste numai două luni, el își va petrece zilele la grădiniță, iar eu, la serviciu. Aștept, dar mi-e și teamă de această schimbare iminentă.

Îmi fac griji că nu voi fi în stare să mă duc la serviciu, că nu-mi va plăcea acolo și că nu voi mai recunoaște colegii după toate schimbările din ultimii ani. Că voi simți mereu că, fără Ivan, lipsește jumătate din mine și că nu voi face o treabă bună din cauza unor permanente sentimente de neliniște sau de dor care îmi vor pune bețe în roate când voi lucra într-un loc în care nu-l am aproape. Mai mult decât pentru mine, îmi fac griji pentru Ivan. Că nu-i va plăcea la grădiniță, că cei de acolo nu vor ști trucurile necesare ca să-l facă să mănânce și să doarmă. Ar fi nepotrivit să-i rog să-i pună Teletubbies la fiecare masă, la fel și să le explic că cel mai ușor adoarme când e plimbat în cărucior și că are nevoie de cel puțin o oră de somn de amiază, în fiecare zi. Nu mă pot obișnui cu gândul că las un copil care plânge, propriul meu copil, pe mâinile unui alt adult. Mă tem de toate bolile care se răspândesc între copiii de la grădiniță și mă feresc să îngroș rândul părinților care folosesc pe rețelele sociale hashtagul sezonul gripei. Cel mai tare mă tem că Ivan nu se va simți apropiat de educatoarele sale.

În același timp, un lucru e sigur: a venit timpul pentru o schimbare. Dacă mai continui mult timp așa, voi claca. Voi fi atât de extenuată și de frustrată, încât asta se va răsfrânge asupra comportamentului meu față

de Ivan. Nu voi mai fi în stare să umplu timpul cu activități distractive, de dimineața până seara. Singurul motiv pentru care încă rezist este că știu că se va termina în curând. Am nevoie de o pauză să mă ocup de mine însămi, pentru a putea continua să dau tot ce-i mai bun în relația cu copilul meu. Trebuie să mă obișnuiesc să fiu departe de Ivan, iar el trebuie să învețe că lumea nu se sfârșește fără mine.

Iulie 2015

Dorm și mă trezește sunetul cailor care pasc și sforăie, merg la pas și galopează, nechează și își flutură cozile pentru a alunga muștele. La fel de clar aud și bâzâitul mușteloror la fereastra dormitorului nostru. Vara e pe sfârșite. Suntem în Öland, pe coasta de est, într-o cabană pe care am închiriat-o împreună cu mama mea vitregă și cu sora mea mai mică, iar tot ce fac eu, în principiu, este să mă simt enervată de ele. Mi-e rușine că simt asta. Zilele trec, marcate de un amestec ambiguu de sentimente care mă face când să le arunc vorbe grele, când să evit să le vorbesc și când să răbufnesc în încercarea de a-mi îndrepta proasta dispoziție.

Suntem în a patra zi de concediu, ultimul concediu din an, prima vară de la moartea ta, iar astăzi vom merge la plajă. Stau pe bancheta din spate lângă Ivan și ne jucăm amândoi cu jucăriile pe care el le tot aruncă pe jos și, în același timp, îmi dau mesaje cu o prietenă. Nu particip la discuția care are loc în mașină, când mi se vorbește dau răspunsuri scurte, iar tentativele repetate ale mamei mele vitrege de a înviora atmosfera acestui concediu eșuează, rând pe rând. Într-un mesaj încerc să-i explic prietenei mele de ce anume sunt enervată, dar îmi dau seama, încă dinainte de a trimite mesajul, că sunt nedreaptă. Parcă aș fi o adolescentă cu toane când descriu cum mi se pare că mama mea vitregă parcă dinadins mă contrazice în tot ce spun. Ca să nu mai vorbesc despre cât de răsfățată par când mă plâng că ele nu mă ajută destul în legătură cu Ivan. Adevărul e că mă ajută foarte mult. De mai multe ori pe zi, am mâinile libere ca să pot să fac un duș sau să mă întind pe canapea un moment, cu o carte. În câteva seri, am fost chiar scutită de procedura din ce în ce mai istovitoare de a-l culca pe Ivan. Totuși, sunt iritată. Mă deranjează relația dintre sora mea mai mică și mama mea vitregă. Mă deranjează și mai tare faptul că eu sunt permanent ocupată, în timp ce ele se bucură de concediu. Mi se pare nedrept. Ele pot să joace cărți și fac plajă, mănâncă dulciuri și glumesc, nu-și bat capul cu treburi. În comparație cu ele, eu sunt ocupată până

peste cap. Pe lângă ele, eu abia mă mișc, alerg să le prind din urmă și mă ocup, de dimineața până seara, de Ivan. Simt o frustrare profundă.

Văzându-le cum se distrează în concediu, viața mea mi se pare mai tristă decât de obicei. În fiecare dimineață când Ivan mă trezește la ora șase, iar eu încerc să mă joc cu el în liniște, pentru a nu le deranja pe ele, mă enervez. De fiecare dată când le aud râzând, îmi amintesc cât de rar râd eu însămi. Când ele stau la soare sau rezolvă integrame, eu rămân cu Ivan la umbră sau în casă. Le arunc priviri răutăcioase și când mă întreabă ce am pățit, le răspund că nimic. Când eu îi pregătesc lui Ivan prânzul, ele abia iau micul dejun. Când mai am câte un răgaz de un sfert de oră, dau o fugă să fac un duș. Când ele se pregătesc pentru prima ieșire de astăzi, Ivan trebuie să doarmă la umbră și nu ar suporta căldura din mașina încinsă. Când facem scurtul drum de la mașină la magazin, ele mă atenționează să nu uit de șapca lui Ivan, iar eu le răspund iritată că am eu grijă de asta. Viețile noastre sunt paralele și tot ce au ele și nu știu să aprecieze mie îmi lipsește, fapt care mă scoate din minți. Mă martirizez singură în prezența lor.

Îmi dau seama că tot ce fac e să-mi vărs nervii pe ele. Este nedrept să fii furios pe oamenii care te ajută, care te invită în vacanță și doresc să-ți fie alături. Nu este în regulă să te acrești în felul ăsta, să ai pretenții absurde de la oamenii care te ajută, care îți stau aproape și care se străduiesc să te sprijine. Și, totuși, eu asta fac. Sunt furioasă pe familia mea, pe prietenii mei, pe toți cei din jurul meu, îi urăsc pentru că au ceea ce îmi lipsește mie. Sunt furioasă pe lumea întreagă și pe soarta care mi-a fost dată. Nu pot să mă împac cu situația și, în adâncul sufletului meu, mă urăsc pe mine însămi pentru că am devenit exact ce mi-am promis că nu voi deveni niciodată.

Pe plajă îmi dau seama că a trecut ora la care Ivan trebuia să ia prânzul și înțeleg că acesta este motivul pentru care nu-i convine nimic. Scâncește în nisip, refuză banana pe care i-o ofer și nu vrea să se joace cu lopățica și găletușa. Răbufnește în crize repetate, își

aruncă șapca pe jos și nu vrea să stea la umbră. Cu un sentiment de frustrare, plec, tăcută și încă furioasă, în căutarea unui restaurant în care i-ar putea plăcea lui Ivan să luăm prânzul. Îmi vine să țip când roata căruciorului se împotmolește în nisip, când mă îndrept spre restaurantele pe lângă care am trecut cu un sfert de oră înainte, când am venit aici. Înjur în șoaptă, întorc căruciorul cu spatele și îl trag după mine până acolo. Mă întreb dacă nu cumva fac acest lucru și cu viața mea: merg înapoi. Așa pare în momentul de față.

După ce mănâncă o treime de hotdog și câțiva cartofi prăjiți, Ivan obosește și are nevoie de somn. Se apropie ora douăsprezece. Astăzi soarele strălucește puternic, pătrunzând prin copertina căruciorului, oricât m-aș strădui să-i fac umbră. Încerc să găsesc o alee dreaptă și umbroasă. Le dau mesaj membrilor familiei mele, care încă se află pe plajă, și le spun că îl plimb pe Ivan. Le scriu să ia prânzul dacă le e foame și că luăm legătura după ce adoarme el. Nici eu n-am mai mâncat de la ora șapte dimineața, dar mă voi ocupa de asta mai târziu. M-am obișnuit să pun nevoile de hrană și somn ale lui Ivan înaintea propriilor mele nevoi, iar corpul meu s-a învățat să trăiască din rezerve. Am scăzut în greutate în ultimul an și am o oarecare satisfacție când îmi văd trupul schilod în oglindă. Arăt ca dracu'. Știu că așa e, dar merg mai departe, orice-ar fi. Nici azi nu fac excepție.

Mica alee pe care mergem este plină de rădăcini și se îngustează din ce în ce mai mult. Căruciorul se zgâlțâie și roata din față se împotmolește în rădăcini. Încerc să-mi dau seama cum arată drumul din față – dacă după ce trecem de dâmb va fi mai domol. Merg înainte. Mă feresc de rădăcini, încerc să merg cât mai ușor, ca Ivan să poată adormi. Căruciorul se zguduie tot mai tare, rădăcinile sunt tot mai multe și drumul pe care am apucat este tot mai prost. Înjur printre dinți pentru a doua oară pe ziua de azi. De ce nu se găsește niciun indicator la intrare despre starea acestui drum? De ce păsările nu pot să-și țină gura? Dracu' să le ia!

Mă hotărăsc să fac cale întoarsă. Prânzul poate să mai aștepte, acum trebuie să găsim un alt drum. În caz

contrar, va fi un coșmar să ne întoarcem cu el în mașină de la plajă și nu voi reuși să fac față consecințelor. Cu ultimele puteri, reușesc să găsesc un drum forestier pe care mașinile trec foarte rar. Cu fălcile încleștate, fredonez cântecul de leagăn pe care i-l cânt de obicei lui Ivan seara. Când adoarme, a trecut deja mai bine de o oră de când am început să ne plimbăm. Calculez în gând că au rămas nouăsprezece zile și nouăsprezece nopți până când va începe grădinița și vom intra într-o nouă etapă a vieții noastre. Mă gândesc că mai rău ca acum nu are cum să fie. Curând mi se vor încheia cele optsprezece luni de concediu maternal. În curând va interveni o schimbare. Poate va fi mai ușor. Poate atunci voi deveni un om mai bun, un părinte mai bun, o prietenă mai bună și o fiică mai bună.

August 2015

Mă aflu în metrou, în drum spre centru, pentru a mă întâlni cu cumnata mea când iese de la serviciu. Am o dispoziție neobișnuit de bună. Este miercuri și fratele meu și cumnata mea vor veni la mine la cină, ceea ce înseamnă că aceasta este cea mai bună seară din săptămână. Întâlnirile noastre au devenit deja o tradiție; sunt previzibile, dar plăcute, mă ajută să nu mă mai simt atât de singură și îmi creează o rutină confortabilă. Schimb mesaje cu fratele meu prin care stabilim meniul serii. Uneori luăm o sticlă cu vin, alteori bem apă. Ne întâlnim imediat după ora cinci, iar Ivan strălucește ca soarele la vederea unchiului său. Mergem pe jos împreună până la apartamentul meu, unde fratele meu se joacă o vreme cu Ivan, apoi ni se alătură în bucătărie. În timp ce el gătește, eu mă împart între mai multe treburi: stau de vorbă, mă joc cu Ivan, pun masa, torn vinul și fac ordine pe blat. Luăm cina devreme, iar Ivan este, în majoritatea timpului, într-o dispoziție excelentă. După cină, fratele meu pune de cafea, mă întreabă dacă vreau, iar eu îi spun că da, deși nu este așa. Ne mutăm în camera de zi și el soarbe cafea din ceașcă. Eu nu beau din a mea, dar o duc la gură, la intervale regulate. Pauza de cafea este ultima activitate pe care o facem împreună, înainte ca eu să-l duc pe Ivan la culcare și înainte ca fratele meu și cumnata mea să se întoarcă la ei acasă. Încă de la ora șapte și jumătate serile noastre împreună se încheie. În total, petrecem împreună mai puțin de trei ore. Dar ne întâlnim des. Și acest lucru a devenit o tradiție care îmi conferă siguranță și în jurul căreia am ajuns să-mi construiesc viața.

Astăzi soarele strălucește, iar eu și cumnata mea decidem să traversăm centrul vechi în drum spre Södermalm, să cumpărăm mâncare și vin și să ne întâlnim la mine cu fratele meu după ce va veni de la lucru. În ultimii ani, cumnata mea a devenit un adevărat membru al familiei mele. Imediat după moartea ta, ea a fost alături de fratele meu și, prin urmare, și de mine și de Ivan, aproape ceas de ceas. Dar și înainte de dispariția ta noi petreceam împreună unele seri sau

nopți. Îmi vine foarte ușor să vorbesc cu ei. Rareori abordăm subiecte serioase. Astăzi, în timp ce ne plimbăm cu Ivan în cărucior, o întreb cum a fost ziua ei de muncă. Ea îmi vorbește despre clienții ei și despre noile produse pe care îmi sugerează să le încerc. Lucrează în domeniul cosmeticii. Eu nu sunt interesată de subiect, dar îi sorb cuvintele. Conversațiile cu oameni mari sunt o raritate în viața mea.

Când traversăm podul care leagă centrul vechi de Slussen, vorbim despre viitor. O întreb dacă economisesc bani pentru o călătorie. Ei mereu fac asta. Exact cum făceam noi doi, le place să plece departe împreună. De cele mai multe ori, au o dată încercuită în calendar. O întreb ce planuri de călătorie au, dar cumnata mea nu-mi răspunde la întrebare. În schimb, fără să se uite la mine, oftează și se oprește la mijlocul podului. Mă opresc și eu și stăm așa în mijlocul drumului, de unde se vede Riddarfjärden și pe unde trece metroul. Mă ia de braț, iar eu mă uit în ochii ei. Privirea ei este îngrijorată, sau tristă, sau plină de regret, nu-mi dau seama exact. Îi simt mâna rece pe brațul meu transpirat după ce am împins căruciorul în soarele fierbinte de august. Mă uit la ea și mă întreb ce vrea să-mi spună. Mă privește în ochi, trage aer în piept ca și când ar vrea să-mi spună ceva, dar nu știe cum. Se hotărăște totuși să vorbească:

— Ne mutăm în Umeå, spune ea. Peste trei luni ne facem bagajele. S-a ivit un apartament, unul spațios, un contract de închiriere la prima mână și ne-am hotărât să-l acceptăm. Îmi doresc de mult timp să mă întorc la mine acasă, iar fratele tău e de acord să vină după mine. Am stabilit asta deja de câteva luni. El se simte prost că vă lasă pe tine și pe Ivan în Stockholm, așa că n-am vrut să te anunțăm până când nu vă reveniți. Înțeleg că e dificil pentru tine. Sunteți foarte apropiați unul de celălalt. Și ați trecut împreună prin atâtea, îmi pare rău.

Au început să-mi curgă lacrimile încă de la primele ei cuvinte. Deja mi s-au scurs pe față, până pe buze și pe bărbie, pătându-mi bluza. Stau țintuită cu mâna pe mânerul căruciorului, încremenită de un minut în această postură, de când a început să vorbească.

Rămân mută la aflarea veștii. Cred că reușesc totuși să mai dau, din când în când, din cap. Ascult ce îmi spune și-mi dau seama că e firesc. Ar trebui să fiu înțelegătoare. Să spun că e în regulă, că înțeleg, că e normal să vă mutați în Norrland, va fi minunat pentru voi. Ar trebui să spun toate astea, dar nu reușesc. Gura mea, parcă încleștată, nu poate scoate aceste cuvinte. Nu pot să dau glas sentimentelor și gândurilor care îmi storc lacrimi. Tot ce pot să fac în clipa aceasta este să neg vestea primită. Nu se poate. Nu puteți să-mi faceți asta. Aș putea să pierd orice și pe oricine, dar nu pe fratele meu. Nu și pe el. Acum nu mai am pe nimeni. Acum sunt complet singură.

Ea mă îmbrățișează. Stăm împietrite pe pod, iar lumea care trece pe acolo trebuie să ne ocolească. Ea mă aprobă, spune că înțelege că îmi este greu, încearcă să mă consoleze promițându-mi că mă vor vizita des, că suntem la o distanță de o oră de zbor și că vom putea să-i vizităm și noi de câte ori vom dori. Mă asigură că totul va fi bine. Nu va fi mare diferență. Eu tot nu răspund. Îmi trec prin cap gânduri sumbre pe care nu pot să i le spun pentru că sunt rupte de realitate.

Mă gândesc că, de acum înainte, fratele meu nu va mai fi prietenul pe care Ivan îl poate întâlni zilnic. Fratele meu nu se va mai întâlni regulat cu Ivan în primii ani ai copilăriei lui. Nu-l va lua niciodată de la grădiniță și vom pune punct cinelor noastre săptămânale. Zicem că ne vom vedea des, dar nu va fi așa. Viața ne va despărți. Problemele zilnice, cheltuielile și distanța ne vor împiedica să ne vedem atât de des. Din nou pierd pe cineva de care n-am știut să mă bucur suficient. Mă simt ca o proastă că nu i-am apreciat destul. Ar fi trebuit să le arăt mai des că țin la ei. Sunt o idioată. O idioată care acum încurcă circulația de pe podul dintre centrul vechi și Slussen.

— Încă nu știe multă lume despre asta, spune cumnata mea. Fratele tău a vrut ca tu să afli prima. Era atât de îngrijorat pentru tine, că a așteptat să-ți mai revii. Ne vom muta la mai mult de un an de la moartea lui Aksel. La acel moment, tu îți vei relua serviciul, Ivan va merge la grădiniță și totul va fi mult mai bine decât acum. Mai e mult timp până ne vom muta. Trei

luni e timp lung. Totul va fi bine, mă asigură ea din nou.

Promisiunile ei plutesc în aer în timp ce ne continuăm drumul. Reușesc să dau din cap, dar n-o pot privi. Ochii mei sunt ațintiți la cărucior și la creștetul lui Ivan. Îl blestem pe fratele meu și lașitatea și trădarea lui, o blestem pe cumnata mea, blestem orașul Umeå, blestem întreaga lume și pe toți oamenii din ea. Mă blestem pe mine și viața mea solitară și mizeră. Grăbesc pasul. Cumnata mea e nevoită să se țină după mine.

Seara trece, iar eu mai plâng de câteva ori în reprize scurte. Atmosfera este apăsătoare, iar conversația trenează. Nu vreau să spun ce gândesc. Prefer să-i ascult pe ei decât să vorbesc. Mă zbat între furie, tristețe, resemnare și o dorință zadarnică de a-mi recupera mândria personală: furia că ei mă abandonează ca să-și trăiască propria viață și să-și îndeplinească planurile de viitor, tristețea că voi fi din nou singură, resemnarea că trebuie să mă învăț odată cu gândul că oamenii nu rămân lângă mine, că nu rămân în viața mea. În sfârșit, dorința de a-mi recupera mândria personală se bazează pe faptul că m-am săturat să fiu o victimă, o persoană neajutorată care are nevoie de acte de caritate.

Imediat ce fratele meu și iubita lui pleacă acasă, izbucnesc în plâns. Îmi sun o prietenă în a cărei cameră de oaspeți am dormit de mai multe ori în ultimul an și îi dau vestea, printre sughițuri:

— Acum nu mai am pe nimeni, pe nimeni, îi spun printre lacrimi, fără să mă gândesc că vorbele mele ar putea s-o rănească.

Ea, mai mult decât oricine, mi-a fost alături. Nu se arată deranjată de ceea ce-i spun. În schimb, mă invită, așa cum a făcut-o de multe ori în ultimul an, să vin cu Ivan și să dormim în camera lor de oaspeți. Accept pe loc, nu vreau să fiu singură la noapte. Apuc în grabă un schimb de haine pentru Ivan, cereale și câteva scutece. Le îndes în coșulețul de sub cărucior și, în câteva minute, ies din casă.

*

La grădiniță nu există scaune pentru adulți, așa că stau chircită pe un scaun pentru copii, făcut dintr-un material împletit. Scaunul are picioare atât de scurte, încât trebuie să stau ghemuită, genunchii mi se lovesc de masa pe care ceașca mea de cafea este înghesuită printre creioanele împrăștiate și blocurile de desen pregătite pentru activitatea de dimineață. Beau cafeaua împreună cu un alt părinte. Este a treia și ultima zi din perioada de acomodare în care ne petrecem timpul cu copiii noștri la grădiniță și s-a întâmplat ceva ce n-aș fi crezut niciodată că s-ar putea întâmpla: Ivan a adormit, în pauza de somn, într-o cameră îngustă, cu saltele așezate pe podea și cu perne rezemate de pereți, împreună cu alți doisprezece copii de un an și cu tot atâția părinți. Sunt atât de încântată că vorbesc continuu, indiferent cu cine. N-am idee cine este părintele în fața căruia mă destăinui, dar acest lucru îmi este indiferent. Cel mai important lucru este că Ivan a adormit. Copilul meu, care nu poate dormi decât într-o cameră întunecată și liniștită sau legănat în cărucior, înconjurat de sunete monotone, adoarme într-o cameră plină cu copii și adulți. Este incredibil, grozav, magic! Sunt dispusă să împărtășesc cu oricine uimirea mea. Deja le-am trimis mesaje bunicilor lui Ivan, mătușii și câtorva prietene, ca să le dau vestea cea mare.

Tatăl cu care vorbesc are aceeași vârstă cu mine. Nu știu dacă l-am mai văzut vreodată, poate a fost mama în cele două zile anterioare. În prima zi, când ne-am întâlnit și ne-am prezentat, am înțeles că numai eu sunt părinte singur în acel grup. Părinții tuturor celorlalți doisprezece copii încă trăiesc și chiar trăiesc împreună. Poate doar mi-am imaginat că atmosfera a devenit apăsătoare după ce m-am prezentat și am spus că sunt mama lui Ivan, adăugând la sfârșitul intervenției mele că tatăl lui a murit. Poate mi s-a părut doar că educatoarea i-a dat mai repede cuvântul părintelui următor. Poate a fost doar în mintea mea părerea că părinții de lângă mine și-au aplecat capetele, făcând un gest încurajator, ca și când ar fi spus că nu e

nimic neobișnuit sau trist că suntem doar amândoi. Fără să înțeleg de ce, am emoții.

Tatăl din fața mea este amabil, își bea liniștit cafeaua și mă ascultă răbdător când îi repet întruna că nu am crezut niciodată că acest lucru este posibil.

— Nu-mi vine să cred că am un copil așa de mare încât merge la grădiniță! E incredibil că poate să doarmă cu toți ceilalți la un loc! Aici își va face prieteni și-și va crea propria lume în absența mea.

Aproape că-mi dau lacrimile gândindu-mă la asta.

Tatăl dă din cap, aprobându-mă:

— Ce repede cresc! Așa e cu copiii mici, spune el, se întâmplă foarte multe tot timpul.

Ceva mă împinge să-i spun povestea noastră și, înainte să-mi dau seama dacă ar fi bine sau rău să fac asta, deja i-o și spun:

— Tatăl lui Ivan a murit cu un an în urmă, continui eu să-i povestesc, și, de atunci, suntem singuri. E prima dată când voi fi cu adevărat departe de el, îi spun. Suntem foarte apropiați, îi explic, păstrându-mi un ton bine dispus.

Tatăl cel amabil nu știe cum să reacționeze. Spune că-i pare rău și că îl întristează ceea ce aude. Nu-mi cere amănunte despre ceea ce s-a întâmplat, iar eu îi mulțumesc în sinea mea pentru asta. N-am deloc chef să intru în detalii, vreau doar să povestesc ce-mi trece prin minte. Încerc să-i alung orice stânjeneală pe care i-o bănuiesc, răspunzându-i la întrebări pe care nu mi le pune. Îi spun că eu și Ivan ne descurcăm bine, chiar dacă ne-a fost puțin greu în ultima vreme. Aceasta este o pauză bine-venită și, în plus, este important ca Ivan să cunoască alți oameni care să-i dea sentimentul de siguranță și mângâiere. Tatăl îmi spune că înțelege. Eu insist asupra faptului că, pentru mai multă stabilitate, încerc să mă gândesc cu optimism la viitor. Mă opresc asupra tuturor aspectelor pozitive ale vieții noastre. Mă bucur că există această grădiniță grozavă și că personalul este bine pregătit. Tatăl mă aprobă, spunând că, într-adevăr, grădinița aceasta este minunată. Conversația revine pe un teren neutru.

În a patra zi de acomodare pe holul grădiniței s-au aranjat dulapurile cu haine pentru fiecare copil, iar deasupra fiecărui dulap s-a așezat poza plastifiată a copilului, realizată în prima zi de grădiniță. În partea de sus a pozei este trecut numele copilului, iar în partea de jos, numele părinților copilului. Cuvântul „părinți" apare pe toate pozele, așadar, și pe a lui Ivan. La plural. Când văd poza lui Ivan, pe ai cărui obraji triști strălucesc lacrimi, cu textul „Părinți: Carolina", mă blochez. Îngândurată, îmi întrerup drumul către încăperea în care Ivan va rămâne pentru prima dată fără mine și urc scările până la biroul directorului grădiniței. Bat la ușă, întreb dacă deranjez și sunt poftită prietenos înăuntru, cu asigurarea că nu-i nicio problemă. Intențiile mele sunt de a-mi exprima, într-un mod cât mai umil și mai reconciliant, rugămintea de a se înlocui plăcuța de sub poza lui Ivan pe care e scris, la plural, cuvântul „părinți", dar nu reușesc să mă stăpânesc.

În loc de asta, plâng și înșirui fiecare lucru mărunt care m-a supărat săptămâna asta. Îi vorbesc despre plăcuță și despre cât de trist pare Ivan în poză, despre cât de singur arată numele meu după cuvântul „părinți" și despre cum toți ceilalți copii din grupa lui Ivan au câte doi părinți, pe când Ivan are doar unul. Îi spun că, în fiecare zi, după orele petrecute la grădiniță, am tendința să sun pe cineva și să-i povestesc cum a fost și că rămân cu mâna lipită de telefon pentru că singura persoană pe care aș vrea cu adevărat s-o sun este celălalt părinte al lui Ivan, care nu mai există. Îi povestesc cum i-am auzit pe ceilalți părinți, la sfârșitul programului, discutând dacă ar fi mai bine să meargă acasă cu copiii sau într-un parc în care să se joace. Îi spun, apoi, că eu nu am pe nimeni cu care să discut și încerc, la sfârșit, să-i explic că asta, împreună cu plăcuța aceea, parcă îmi afișează singurătatea ca pe un exponat în holul grădiniței și că, pur și simplu, nu mai rezist. Apoi îmi cer scuze că plâng. Insist asupra faptului că grădinița este fantastică și că mă bucur că am prins un loc aici. Directoarea grădiniței este o femeie foarte plăcută. Ea îmi promite că va schimba plăcuța lui Ivan astăzi. Își cere scuze pentru greșeala lor și și-o asumă și îmi spune că oricând sunt bine-venită,

că pot să sun sau să programăm o vizită dacă am orice fel de problemă sau sesizare. Ba chiar îmi mulțumește că i-am atenționat.

A doua zi când ajung la grădiniță, văd că plăcuța de sub poza lui Ivan a fost schimbată, iar în dreptul numelui meu scrie „Părinte”. Și poza a fost schimbată. Acum, un Ivan mai vesel, fără urme de lacrimi pe obraji, se uită spre cameră. Încerc să văd în asta un motiv de bucurie, dar nu găsesc niciunul. Poate doar un mic sentiment de rușine la gândul că am plâns în fața directoarei ieri.

Septembrie 2015

Perioada de acomodare la grădiniță s-a terminat. Șarada cu plăcuța pare de mult uitată sau cel puțin așa îmi place să cred când vine vremea ca părinții să plece, iar eu le mulțumesc călduros educatoarelor pentru dedicarea lor. În curând îmi voi relua munca. Cele două săptămâni de concediu de odihnă dintre concediul maternal și revenirea la serviciu se apropie de sfârșit. Din păcate, nu mă simt prea odihnită. Mult-așteptatul sentiment de libertate întârzie să apară. În schimb, trăiesc o anxietate acută la gândul că toată ziua voi fi departe de Ivan. Când îl las la grădiniță, el plânge și una dintre educatoare îl liniștește, iar mie îmi vine să țip și să spun că acest lucru nu este în regulă, fapt care nu-mi dă deloc sentimentul de libertate. Atunci se întâmplă ca eu să mă opresc la o stradă depărtare de grădiniță și să plâng și eu. Atunci îmi doresc să pot să te sun. Atunci îmi lipsește părintele partener care cred că ai fi devenit dacă lucrurile s-ar fi desfășurat altfel.

Ar fi trebuit să fii aici acum. Tu ar fi trebuit să mă readuci pe calea cea bună când mă gândesc că nu mai vreau să mă întorc la serviciu, când mă gândesc că sunt cel mai oribil părinte din lume pentru faptul că-mi las copilul plângând disperat în brațele unor străini. Când nu m-ar mai ține nervii, tu ar trebui să intervii. Tu ar fi trebuit să fii cel care îl duce dimineața la grădiniță și, când eu te-aș fi sunat, în secunda următoare, tu m-ai minți că totul a fost bine, pentru ca lucrurile să-mi pară mai ușoare. A mers bine, mi-ai fi spus, chiar dacă lucrurile n-ar fi stat tocmai așa. Eu te-aș fi deconspirat, iar tu ai fi recunoscut că el a fost trist din nou azi, dar imediat apoi ai fi insistat că nu e chiar atât de rău. Pentru a o sută mia oară la rând, m-ai fi convins că nu este nicio nenorocire dacă el mai plânge câteodată. M-ai fi asigurat că se va simți bine la noua lui grădiniță. Că e doar o etapă peste care va trece în curând. Nu te-aș fi crezut întru totul, dar cuvintele tale m-ar fi făcut să-mi pară totul mai ușor.

Acum nu mai am pe cine să sun. Așa că plâng la o stradă depărtare de grădiniță și apoi spre casă. Scot

telefonul cu intenția să sun și să întreb dacă Ivan s-a liniștit, dar mă abțin. Nu pot să-i sun tot timpul. Nu pot să fiu un astfel de părinte. Ei au lucruri mult mai importante de făcut decât să-i tot liniștească pe părinții îngrijorați. Trebuie să am încredere că ei știu ce fac. Au experiență cu tot felul de copii și de părinți. Nu suntem noi primii cărora le este dificil să se despartă dimineața. Trebuie să-mi învingincertitudinea. Poate mi-e mai greu mie aici decât lui acolo. Mă consolez cu vorbele pe care le-am auzit de la alți părinți cu mai multă experiență decât mine, că grădinița, de fapt, poate fi stresantă chiar și pentru adulți. Că părintele trebuie să se obișnuiască să stea departe de copil, la fel cum copilul trebuie educat să stea departe de părinte. Mă gândesc că e firesc să mă simt așa. Spre deosebire de majoritatea celorlalți părinți, eu nu sunt obișnuită să stau departe de copilul meu.

Octombrie 2015

Prima ta comemorare pică într-o joi, o zi de joi obișnuită în care îl las pe Ivan la grădiniță și iau metroul să merg la serviciu. M-am hotărât să tratez această zi ca pe oricare alta. Nu vreau îmbrățișări sau compasiune și nu vreau, sub nicio formă, să încep să plâng. Vreau să lucrez, să mă îngrop în treburi, să las orele să treacă de parcă nu s-ar întâmpla nimic deosebit. Numai că nu e așa. Când deschid poarta de la serviciu și alerg pe scări spre biroul meu – întârziind, ca de obicei, după prelungita despărțire înlăcrimată de la grădiniță – sper ca nimeni să nu fi reținut această dată din calendar. Totul se duce de râpă chiar de dinainte să ajung la calculatorul meu.

Pe birou găsesc o farfurioară cu prăjituri cu scorțișoară și un bilețel scris de mână. O prăjitură frumoasă, mare și aspectuoasă, coaptă cu o cantitate generoasă de unt și cumpărată de la brutărie, nu de la magazin. Înainte să iau bilețelul, arunc o privire în jurul meu prin birou, dar nimeni nu se uită la mine. Ridic bilețelul și mă așez la calculator, ascunzându-mă după monitor. Pe bilețel scrie, cu litere dichisite: „Draga mea! Nu-i nevoie să vorbim. Am vrut doar să-ți ofer astăzi o prăjitură și o îmbrățișare. K”.

Biletul este de la o colegă pe care nu o cunosc foarte bine, dar care a ținut minte, se pare, ziua morții tale. Sunt mișcată până la lacrimi de gestul ei, dar mă străduiesc din răsputeri să nu plâng. Nu vreau să plâng la serviciu. Nu vreau să mă dau în spectacol, nu vreau să creez o atmosferă jenantă, nu vreau să trezesc compasiunea celor din jur. Nu astăzi. Se pare că mustrările mele de cuget au efect, pentru că lacrimile nu-mi curg mai departe de colțul ochilor, dar, în schimb, mă concentrez să deschid căsuța de e-mail de pe calculator. Îi trimit un e-mail colegei mele care lucrează în biroul alăturat și formulez cel mai călduros mulțumesc, scris cu litere majuscule și urmat de multe semne de exclamare. Ea îmi răspunde repede, cu o îmbrățișare. Apoi nu ne mai scriem nimic altceva. Și nimeni altcineva nu mai aduce vorba despre asta, nici măcar vecinul meu de birou nu mă întreabă de la cine

am primit prăjitura, ceea ce-mi stârnește bănuiala că știau toți, dar nimeni nu spunea nimic.

Un alt coleg mă invită să luăm prânzul împreună. Pe un ton neutru, îmi spune că e rândul lui să facă cinste. Accept invitația, pentru că îmi place de el și pentru că nu am alte planuri.

Comandăm fiecare câte o pizza, iar el abordează delicat subiectul spunându-mi că, deși nu-i face plăcere că trebuie să discutăm despre asta, mă asigură că dacă am nevoie de ceva, el e alături de mine. Îmi spune că un membru al familiei sale a murit când el era adolescent și că știe cum e să pierzi pe cineva drag. Subliniază faptul că nu există un fel anume de a te manifesta în această situație și că fiecare suferă în felul lui. Nu știu cum reușește, dar mă face să mă simt liniștită. Nu mă simt obligată să vorbesc despre asta. Și, totuși, vorbim puțin. Apoi, luăm prânzul și schimbăm subiectul. Chiar mă face să râd de câteva ori.

Mi-am propus să nu vorbesc nici măcar cu părinții tăi astăzi, deși, în ultimul timp, vorbim destul de des. O dată pe săptămână ei îl iau pe Ivan de la grădiniță și-l aduc acasă ca eu să pot lucra mai mult. În acele zile, în drumul de la birou spre casă, cumpăr de la restaurant mâncare pe care o mâncăm împreună înainte ca ei să plece acasă și acest lucru îmi dă un sentiment de stabilitate. Am descoperit un mecanism care pare avantajos pentru toate părțile implicate. Ei au ocazia să se joace periodic cu Ivan, iar eu am oportunitatea de a munci, de a-i întâlni și de a lua împreună cu ei o cină scurtă, într-un context obișnuit. Ne trimitem mesaje și ne sunăm frecvent în timpul săptămânii. Bunica și bunicul au ajuns să fie adulții pe care Ivan îi întâlnește cel mai des, în afară de mine și de educatoarele de la grădiniță. Îi consider parte din familie. Dar în ziua comemorării, nu vorbim. În ziua comemorării, ne trimitem mesaje prin care ne spunem că ne gândim unii la ceilalți și, apoi, ne lăsăm în pace. Cu toate că suntem îndurerați, găsim o cale de a ne sprijini reciproc. În momentele cele mai grele, nu ne deranjăm unii pe alții, ca într-un acord tacit, convenind că așa este cel mai bine.

Seara, vin la noi doi prieteni și gătim chiftele și piure. Obișnuiam să glumim cu tine despre această rețetă când trăiai. Era preferința ta de fiecare dată când mergeam la restaurant. Nu-ți plăceau peștele sau fructele de mare și alegeai cea mai simplă soluție. Se întâmpla ca noi să te tachinăm, întrebându-te dacă nu vrei să alegi direct din meniul pentru copii, dar tu nu te supărai niciodată. Din principiu, tu comandai chiftele cu piure și cu gem de merișoare. Beam o bere slab alcoolizată, dacă ne aflam acasă, și una mai tare dacă eram la restaurant. În absența ta, am creat o tradiție în care mâncăm asta de câte ori te comemorăm sau ne amintim de tine. De ziua ta de naștere și în ziua comemorării tale. Lui Ivan îi place mult acest lucru.

Seara devine plăcută și nu îndurerată. Totul este plăcut, chiar și atunci când ciocnim paharele în amintirea ta, iar Ivan se mâzgălește pe față cu piure. Râdem când Ivan ridică mâna în care ține o cană și strigă *noroc.* Prietenii mei se ocupă atât de gătit, cât și de spălatul vaselor. Când prietenii mei pleacă, eu răsuflu ușurată că am făcut față exemplar acestei zile. A trecut primul an. Urmează mulți. De acum, ne va fi din ce în ce mai ușor.

Abia după ce adoarme Ivan, vărs o lacrimă. Mă uit pe calculator la pozele tale și încerc să recreez amintirea ta ca partener al meu, ca persoana din viața mea de toate zilele, cel cu care împărțeam totul. Încerc să mi te imaginez în rolul de tată viu al lui Ivan și mă întreb cum ar fi fost viața noastră dacă încă am fi fost doi. Apoi mă gândesc la anul care a trecut. Derulez în calculator sutele de poze cu tine la care nu mă uit decât rareori. Dau zoom pe chipul tău și îmi amintesc cât de frumos erai. Și cât de rar îți spuneam asta. Plâng o vreme, dar apoi mă disprețuiesc singură pentru că nu ți-am arătat mai multă dragoste. În plus, mă rușinez că, prin lacrimile mele, îmi plâng mai mult de milă decât te jelesc pe tine. În scurt timp renunț și închid calculatorul. Tot atunci mă opresc din plâns. E timpul să strâng ultimele vase din bucătărie, să mă pregătesc de culcare, să merg în dormitor și, astfel, ziua s-a sfârșit. Abia aștept să adorm și să mă trezesc mâine, pregătită pentru o nouă zi. O altă zi.

Decembrie 2015

Merg prin vântul puternic care bate pe câmpiile din locurile tale natale, mă grăbesc să nu pierd autobuzul care duce înapoi în oraș. Tocmai mi-am lăsat copilul dormind la tatăl tău, care a constatat că asta este prima zi în care îl plimbă singur pe Ivan în cărucior, fără ca eu sau mama ta să-l însoțim. Părea mândru când spunea asta. Își scotea pieptul în față cu mândrie. Îmi făcea cu mâna la despărțire, repetându-mi, pentru ultima dată, să nu-mi fac griji și să mă simt bine la petrecerea firmei.

— Ne descurcăm noi, îmi spune el în final, nu uita că am crescut patru copii fără niciun ajutor. Asta-i floare la ureche.

Când întorc capul și îi văd pierzându-se după dealul din fața casei lor, sper ca totul să fie bine. Mă mustră puțin conștiința. Oare e în regulă ca eu să merg la petrecere, când Ivan, nu mai departe de ieri-dimineață, a vomitat prin toată baia și a avut diaree, murdărind o mulțime de scutece? După mustrarea de conștiință, urmează îngrijorarea: dacă părinții tăi uită să-i schimbe scutecul înainte de culcare? Dacă nu poate dormi fără mine alături? Dacă îl apucă durerea de stomac, cum s-a mai întâmplat? Au mai rămas doar câteva minute până când autobuzul mă va duce în oraș, la birou unde mă așteaptă colegii mei să începem petrecerea anuală de Crăciun.

După ce mă urc în autobuz, mă simt eliberată. Am sentimentul că sunt salvată. Simt că mi-e totuna, oricum nu mai sunt acolo, la țară, la părinții tăi, ca să pot să mai schimb scutecele copilului și să-i spăl voma. Am nevoie de o pauză acum.

Am timp să mă abat la un magazin de haine și să cumpăr o bluză cu paiete în drum spre birou. Tema petrecerii este „sclipici și strălucire”, dar eu n-am fost niciodată atât de strălucitoare ca acum. Nu am nimic sclipitor sau strălucitor. La început, mă gândeam să ignor acest lucru și merg așa cum sunt, însă mi-am văzut reflexia într-o vitrină și mi-am dat seama că nu arăt prea bine. Am fața obosită, obrajii palizi, pungi incredibil de mari sub ochi, un fes cu ținte pe cap și o

geacă prea mare pentru mine, mai exact, geaca ta. În magazin, aleg cea mai strălucitoare bluză care îmi sare în ochi, plătesc și plec. Fiecare clipă este importantă acum. Ai tăi m-ar putea suna oricând să mă întorc acasă.

La petrecerea de Crăciun, mâncarea e servită sub formă de bufet. Stau la masă cu două dintre colegele mele preferate, dintre care una pare la fel de însetată ca mine. Ciocnim un pahar cu vin alb, rece, dintr-o sticlă pe care o împărțim între noi. Rumoarea conversației crește pe măsură ce trece timpul. Eu râd și mă integrez în atmosferă. În curând voi lua din nou autobuzul spre casă. Le-am promis părinților tăi că voi fi la ei înainte de ora unsprezece. La ora nouă și jumătate primesc un mesaj de la mama ta. Mă anunță că Ivan doarme liniștit și că i s-a calmat durerea de stomac. Eu sărbătoresc vestea, deschizând încă o sticlă cu vin și ciocnind cu colega mea. E vremea pentru un quiz muzical, întrebările nu sunt grele, iar cunoștințele mele dobândite în anii de muncă în industria muzicii îmi vor fi de folos. Echipa mea câștigă o sticlă cu șampanie. O deschidem imediat și ciocnim.

Este aproape ora zece și jumătate și ar trebui să mă pregătesc să plec acasă, dar petrecerea abia a început. Și mă distrez atât de bine. Nu vreau să plec acasă. Trag de timp înainte să plec. Ajung să vorbesc cu o colegă cu care nu prea vorbesc de obicei. O întreb care e secretul ei, cum a reușit să rămână căsătorită cu același bărbat timp de douăzeci de ani. Conversația alunecă spre terapia de cuplu și ajungem la concluzia că relația de cuplu presupune un efort din partea partenerilor. Ea pare să mă înțeleagă mai bine decât multe alte persoane. Mă gândesc că aș vrea să ne împrietenim. Ni se alătură și alți colegi. Unul dintre ei anunță că a rezervat o sesiune de karaoke într-un bar din apropiere. La ora unsprezece trebuie să fim acolo, așa că e nevoie să plecăm chiar acum. Eu gândesc cu voce tare: Chiar nu pot să vin cu voi. Colegii mei încearcă să mă facă să mă răzgândesc. Ei, ce mai contează o oră în plus sau în minus? Mai stai. Meriți asta. Mă lupt cu mine însămi. Nu contează o oră în plus. Dacă iau taxiul, pot să ajung la părinții tăi până la miezul nopții. Șeful spune că ar fi

bine să vin, pentru că taxiul îl va plăti firma. Printr-un mesaj, o întreb pe mama ta dacă e de acord să mai stau. Ea îmi răspunde imediat: „Nu-ți face griji, Ivan doarme dus”, așa că mă hotărăsc să merg și eu la barul de karaoke.

E trecut de ora două când taxiul oprește pe aleea din fața casei părinților tăi. Am cântat până am răgușit și probabil miros destul de tare a alcool. Ar fi ciudat să fie altfel. Când mă strecor în camera de zi, o găsesc pe mama ta citind, stând întinsă lângă un Ivan adormit pe un pat dublu, improvizat. Fac eforturi să vorbesc clar și să par lucidă. Chiar dacă își dă seama că sunt amețită, nu-mi arată acest lucru. Mă bucur că te-ai distrat, zice ea, îmi spune noapte bună, apoi coboară la tatăl tău, în dormitor. Nu-mi bat capul să mă mai spăl pe dinți și pe față, îmi scot hainele sclipicioase de pe mine și mă trântesc în pat lângă Ivan. Încă sunt plină de energie. Zâmbesc în întuneric, gândindu-mă la seara care a trecut. Observ că nu mi-am ieșit din mână. Încă știu să mă distrez de una singură într-un grup de prieteni. Încă știu să dansez pe scaune și să-i fac pe ceilalți să râdă la glumele mele. Pot să petrec o noapte întreagă cu prietenii fără să mă gândesc la ce am pățit, fără să mă cramponez de trecut, fără să mă victimizez și fără să mă compătimească ceilalți sau să se poarte cu mănuși față de mine. Încă pot să fiu eu însămi după tot ce mi s-a întâmplat.

Când să adorm, Ivan începe să se foiască. Vorbește în somn, pe jumătate treaz:

— Mă doare burtica, mă doare burtica.

Vorbele lui declanșează un val de adrenalină, îmi trece de tot beția și intru pe pilot automat. Inima îmi bate cu putere când îl caut prin întuneric. Oare va vomita aici, acasă la părinții tăi? Unde să-l duc dacă se întâmplă asta? Baia este la parter, departe de unde ne aflăm noi. Oare care parte a podelei ar fi mai ușor de curățat și unde își țin părinții tăi produsele de curățenie? Nu-mi duc bine gândul la capăt, când aud sunetul profund și dezgustător care îmi spune că am la dispoziție cam trei secunde să-l ridic și să-l duc într-un loc unde să poată vomita fără prea multe pagube

materiale. Acel loc va fi podeaua camerei de zi. Îl țin în brațe, în întuneric, în timp ce el plânge și vomită. După ce și-a golit stomacul, se mai plânge o dată:

— Mă doare burtica.

— Gata, îi șoptesc, gata, scumpule, acum e bine.

După ce m-am asigurat că a vomitat tot, că are scutecul uscat și că a adormit profund, mă strecor în cea mai mare liniște printre bălțile de vomă și cobor scările. Bat ușor la ușa dormitorului părinților tăi. Tatăl tău se trezește primul:

— Ce se întâmplă? strigă el somnoros, îndreptându-se spre ușă.

Când îi explic, vocea mea sună încă răgușit, după atâta cântat. Într-o secundă, mama și tatăl tău sunt la noi, în camera de zi. Mama ta se așază pe marginea patului lângă mine și lângă Ivan. Izbucnesc în plâns. Încerc să mă liniștesc.

Apoi am primul atac de panică din viața mea. Înțeleg ce mi se întâmplă, dar nu pot face nimic. Corpul îmi tremură, am hiperventilație, îmi clănțăne dinții, gâfâi și simt că nu mai rezist. Mama ta îmi pune mâna pe spate și îmi spune să respir:

— Ai nevoie de somn, îmi spune ea, și mă trimite să dorm la parter, pe un pat de oaspeți de sub scări, folosit de câțiva ani drept loc de relaxare pentru pisici.

Nu vreau să dorm acolo și, mai ales, nu vreau să-l las pe Ivan în această stare, dar nu reușesc să mă împotrivesc. Corpul meu parcă nu mă mai ascultă. Mă retrag, iar mama ta se întinde la loc pe canapea, cum am găsit-o acum mai puțin de o oră. Cât a mai rămas din noapte, mama ta îl veghează pe Ivan, care doarme liniștit până dimineața. Eu dorm cu întreruperi și când mă trezesc, mă rușinez și încep din nou să plâng, ca acum câteva ore. Tatăl tău propune ca, după micul dejun, să ne ducă cu mașină la un cabinet pediatric de urgență. Doctorul îl consultă pe Ivan și spune că, uneori, durerile de stomac pot să fie de durată la copiii mici:

— Nu puteți face nimic decât să așteptați să treacă. Nu e nimic grav. E doar o durere de stomac. O să treacă.

Asta îmi spun toți, iar eu n-am de ales și îi cred. Și aștept.

Ianuarie 2016

Se întâmplă să mă trezesc înaintea lui Ivan dimineața. Se întâmplă mai des decât ar trebui, având în vedere cât de prost dormim amândoi noaptea. Ar trebui să profit și să dorm de fiecare dată când am ocazia și, totuși, mă trezesc devreme în fiecare dimineață. Niciodată nu fac ce ar trebui. Nu mă dau jos din pat, nu fac duș și nu mă aranjez pentru ziua care începe, ci stau și îl privesc îndelung. Trăsăturile feței sale sunt frumoase când doarme, pare împăcat, cum rar i se întâmplă când e treaz. Are o gropiță în bărbie, vizibilă doar când doarme. Îți seamănă când doarme. Gura îi schițează un mic zâmbet. Pare mulțumit, ca și cum ar ști ceva ce mie îmi scapă. Stă pe spate, cu brațele întinse peste cap. Coșmarurile din timpul nopții au dispărut de mult, nu mai plânge în somn. Îl privesc atât de intens, încât uneori mă mir că privirile mele nu-l trezesc. Mă uit la el și mă întreb care va fi soarta lui. Mă uit la el și simt nu numai iubirea dulce, ci și neliniștea și neputința care mi-au alungat în ultima vreme liniștea nopților și m-au împiedicat să dorm. Mă uit la el și aștept să se trezească. Nu mai e mult până va împlini doi ani.

În vocabularul lui Ivan, tu ești un concept și nu o amintire. Pentru Ivan, tu ești tata Aksel, care a murit. Ivan privește pozele cu tine de pe frigider și de pe pereții din camera lui și nu înțelege cine ești. Uneori, întreabă dacă ești unchiul, mai ales când vede pozele de când erai mai tânăr și aveai părul mai lung. Ivan știe că tatăl lui a murit, dar nu înțelege prea multe. Nu încă. Vede că prietenii lui de la grădiniță sunt duși și aduși atât de mama, cât și de tata, dar nu m-a întrebat de ce nu se întâmplă asta și la noi. Când Ivan spune că tatăl lui a murit, pe fața lui nu se citește durerea sau conștientizarea pierderii, o spune pur constatativ. O prezintă ca pe un fapt divers și doar noi, adulții, înțelegem și reacționăm la asta, dând un sens cuvintelor lui.

În lumea lui Ivan, unii copii au și mamă, și tată, alți copii au două mame sau doi tați, iar el are doar mamă. Asta sunt. Mama Carolina care îl duce și îl

aduce de la grădiniță astăzi. Mama Carolina care își face griji când Ivan este răcit sau are otită și are nevoie să fie dus la doctor. Mama Carolina care stă trează noaptea, când Ivan tușește cu orele. Mama Carolina care îi curăță voma și îi schimbă scutec după scutec. Mama Carolina care împinge căruciorul în parc. Mama Carolina împreună cu care merge cu trenul la bunica și la mătușa, în Uppsala, și zboară ca să-l viziteze pe unchiul, în Umeå. Mama Carolina se trezește dimineața devreme și-l privește pe Ivan în fiecare zi a săptămânii. Mama Carolina se îngrijorează și încearcă din răsputeri să găsească soluții ca el să petreacă următoarea oră, zi și săptămână cât mai liniștit și vesel. El încă nu știe toate acestea. Ia lucrurile așa cum sunt. Mă gândesc ce noroc pe el. Mă gândesc că el trebuie să se bucure de copilărie.

Când nu doarme, Ivan e adesea agitat. Nu face diferența între sunete și reacționează la fel de puternic la zgomotul unui avion care trece sau la cel al mașinii de găurit din apartamentul vecin. Încă plânge în diminețile în care îl las la grădiniță și coșmarurile i se repetă aproape în fiecare noapte. Grija de a-i fi bine a devenit pentru mine un al doilea serviciu cu normă întreagă, pe lângă adevărata mea muncă cu normă întreagă, pentru că vreau să trăiască în siguranță și să aibă tot confortul. Din cauza eforturilor mele, am devenit un părinte cum nu mi-aș fi dorit niciodată să fiu: unul care evită, în mod constant, petrecerile prea zgomotoase, cinele care depășesc ora de culcare și, nu în ultimul rând, care nu-și angajează o bonă din cauză că lui Ivan nu-i place să stea separat de mine.

Rezultatul este că rareori ne abatem de la regulă și petrecem cele mai multe seri împreună. Nu-mi place cum decurg lucrurile, dar n-am pe cine să dau vina. Fiul meu de doi ani nu are nicio vină. Așadar, în sinea mea, dau din ce în ce mai mult vina pe împrejurări – pe familie, pe prieteni, pe cercul meu de cunoscuți – pentru că au permis ca viața mea să fie așa. Sunt furioasă pe ei că nu-mi sar în ajutor. Dacă ne-ar înțelege, ne-ar fi alături, ar veni mai des la noi. Nu mi-ar spune să iau copilul și să merg cu ei, asigurându-mă că de rest se ocupă ei. Nu mi-ar mai zice în treacăt să

ieșim împreună dacă vreau, ar înțelege că asta nu se poate. Dacă ar înțelege, cina ar începe la ora patru și s-ar termina la șapte. Ne-ar vizita mai des, mi-ar ține companie seara chiar dacă s-ar plictisi, așteptându-mă în camera de zi când eu trec în camera de alături să-l culc pe Ivan, lucru care poate dura ore în șir. Nu și-ar mai lua serviciu într-un alt loc, nu s-ar mai muta din oraș, s-ar adapta nevoilor noastre și nu ne-ar mai adresa invitații și îndemnuri rare să ieșim împreună. Dacă ar înțelege, noi n-am mai fi acum atât de singuri.

Nu iert pe nimeni în aceste gânduri negre ale mele, care îmi trec prin cap doar noaptea. Mi-e rușine, dar mă și fascinează felul în care, în întuneric, uit de recunoștință și de umilință și mă transform într-un om furios și acru, invidios și ranchiunos, cu care nicio ființă n-ar vrea să aibă de-a face dacă ar bănui. Nu-mi dezvălui gândurile în fața nimănui, nici măcar pe forumurile pe care vorbesc cu părinții care și-au pierdut partenerul. Când se vorbește despre acest tip de acreală, eu nu particip la discuții, pentru că nu vreau să-mi asum această autocompătimire. O simt în adâncul sufletului meu, fără să o împărtășesc cu alții. O voi lăsa acolo până voi avea puterea s-o ucid din proprie voință și s-o înlocuiesc cu un alt gând, cu un alt sentiment. Sper ca aceasta să se vindece cu timpul, odată cu trecerea timpului, timpul le va rezolva pe toate, eu mă voi debarasa de gândurile ascunse și voi redeveni o persoană normală. O persoană prietenoasă și recunoscătoare. Mă concentrez pe trecerea timpului. Încerc să fac față fiecărei zile. Sper ca timpul să lucreze în favoarea mea.

Februarie 2016

Pereții și tavanul sunt decorate cu baloane colorate. Masa e plină de prăjituri, torturi, cafea și tarte. Sora ta, frații tăi, părinții, verii, cumnatele și nepoții au umplut apartamentul nostru. Ivan stă pe jos, gătit într-o cămașă de flanel în carouri și cu o pereche de pantaloni nou-nouți, construind, cu tatăl tău, noul traseu din șine de tren. Pachetele cu cadouri care au urmat după cel cu trenul au rămas nedeschise. Rumoarea crește în apartamentul nostru, oamenii vorbesc toți odată și aproape toți s-au adunat în bucătărie. Eu îi poftesc pe invitați să mănânce din gustări și să ia loc.

Este petrecerea dedicată aniversării de doi ani a lui Ivan și o sărbătorim la noi acasă, în cei șaizeci de metri pătrați, numai în compania familiei restrânse. Familia restrânsă a ajuns la un număr de douăzeci de adulți înghesuiți într-un spațiu restrâns. Rudele mele strălucesc prin absență, fratele meu este în Umeå, surorile sunt ocupate, fiecare în direcția ei, și mama mea vitregă s-a mutat cu serviciul și, spre dezamăgirea noastră, rareori se mai află în preajma mea și a lui Ivan. Mama mea va veni să-l felicite pe Ivan într-un moment mai liniștit, mai târziu, în această săptămână.

Totul decurge bine – invitații sunt numeroși. Oamenii se întrec între ei să se joace cu Ivan, să-i ofere cadourile și să-i facă poze cu camerele lor. Cele mai multe conversații sunt despre el, despre cât de dulce și inteligent este și despre cât de mult îți seamănă. E emoționant să-i vezi atât de implicați. Așa se întâmplă când ești popular, îmi spun, împărțindu-mă între cafetieră și termos. Este aici atâta lume care îl iubește și care vrea să-l sărbătorească astăzi. Drept consolare pentru absența ta, el îi are pe cei douăzeci de membri ai familiei tale. Nu e puțin lucru.

Deși ne cunoaștem destul de bine între noi, mă simt depășită în încercarea mea de a capta atenția tuturor. Atâția oameni, atâta zgomot, atâtea treburi de făcut. Atenția mea distributivă este pusă la grea încercare și, pe nedrept, mă deranjează situația. Gălăgia mă împiedică să-l aud pe Ivan, să-mi dau seama dacă se simte bine chiar și atunci când nu-l văd și asta mă

neliniștește. Transpir abundent, îmi plimb ochii de la podeaua din camera de zi la cei care îmi vorbesc în bucătărie. În mod obișnuit, în tot timpul meu liber, sunt prinsă cu grija pentru Ivan în toate aspectele ei: îi schimb scutecul, mă preocup să-l distrez, să-i dau de mâncare, să-i șterg mâinile lipicioase, să-l ridic când se împiedică, să-i organizez toate activitățile. Astăzi sunt și gazdă. Când cred că nimeni nu mă vede, mă uit la ceas să văd cât a mai rămas din petrecerea de două ore: o oră și jumătate.

Acum, în camera de zi, fratele tău mai mare dă tonul, e timpul să-i cântăm lui Ivan, care, așezat pe podea, se uită derutat în jur și mă caută printre fețele cunoscute care îl înconjoară. Când privirile ni se întâlnesc, el aleargă spre mine, întinde brațele, iar eu îl iau în brațe, ridicându-l la înălțimea celor mari care îi cântă cu entuziasm. Vocile lor sună îndoielnic, nimeni din familia ta nu are calități muzicale, cum n-ai avut nici tu, dar niciunul nu se lasă. Îl țin pe Ivan în brațe, cu fața spre ei, și mă uit la fiecare membru al familiei în parte în timp ce ei cântă.

Mă uit la sora ta, cea care îmi dă periodic mesaje și pune inimioare în dreptul nenumăratelor poze pe care eu le postez pe rețelele sociale. În timp ce cântă, îi strălucesc lacrimi în ochi, în spatele ochelarilor. Nu-și poate dezlipi ochii de Ivan, știu că se gândește la cât de mult îți seamănă, așa mic cum este. Îmi mut privirea către fratele tău mai mare. El a fost primul pe care l-am sunat când te-am găsit fără suflare în pat, cel care m-a ținut pe după umeri când am intrat în dormitor să ne luăm un ultim rămas-bun de la tine. Cel care a plâns și ți-a șoptit – frățiorul meu. Cel care nu se plânge când e supărat, ci acționează, cel care ne-a renovat în timpul lui liber apartamentul în care ne-am mutat. Apoi mă uit la fratele tău mai mic, pentru care erai un model, singurul care s-a ridicat în picioare la înmormântarea ta și a ținut un discurs, cel care e mai mereu prezent când am nevoie de o bonă pentru Ivan, căruia îi e atât de dor de tine, încât îi vine greu să se ducă la muncă dimineața.

Îl văd și pe tatăl tău, care cântă cel mai tare și cel mai fals dintre toți. Tatăl tău, care mereu îmi spune că ne iubește pe mine și pe Ivan, care-mi zice că simpla noastră existență îi luminează viața, care îl ia pe Ivan cu el la atelier și îl învață despre motoare, ferăstraie și mașini de găurit. El este cel care se joacă ore în șir cu Ivan, care pictează cu el și modelează figurine din lut, care, la fel ca mine, vorbește cu tine, în gând, te întreabă și își răspunde în locul tău, el care niciodată nu-și ascunde nici tristețea, nici bucuria. Lângă el stă mama ta, mama ta încă frumoasă, cea care niciodată nu va putea depăși suferința pierderii tale. Mama ta, care e mereu alături de Ivan, care doarme pe canapea când pe el îl doare stomacul și eu îmi fac griji, care îl plimbă cu căruciorul și-l adoarme, chiar dacă o doare ceva, stă acolo și cântă. Și iat-o și pe cumnata ta și pe nepoții tăi – stau toți împreună, făcând cerc în jurul lui Ivan și în jurul meu, cântă de răsună casa, alungând liniștea și singurătatea și fac ceva ce eu nu pot să fac: cântă. Și sunt alături de mine și de Ivan.

Eu și Ivan ne uităm la ei. Când ultima notă se stinge, el începe să bată din palme și să strige:

— Mai vreau, mai vreau!

Toți încep să râdă. Strigăm ura de patru ori la rând. Îl arunc în sus pe Ivan la fiecare strigăt. Ca de obicei, mă folosesc de Ivan ca de un scut așezat între mine și restul lumii. El mă ajută să nu plâng. El e sensul întregii mele existențe. El este salvarea și lumina vieții mele, este numitorul comun, firul roșu care ne ține uniți, este cel care ne-a adunat laolaltă, cel care ne dă forța să mergem mai departe, cel pe care continuăm să-l iubim după dispariția ta.

Martie 2016

Deși e încă iarnă, zilele au început să se mărească. Nu mai este întuneric când îl iau pe Ivan de la grădiniță. Uneori, chiar strălucește soarele pe când ne deplasăm cu căruciorul spre apartamentul nostru pentru a ne pregăti de cină, cam cea de-a cinci suta de la moartea ta, în fața televizorului, urmărind canalul pentru copii cu dragonul verde. Desenele animate au devenit un semnal pavlovian care îl determină pe Ivan să mănânce.

Mă simt neliniștită, poate din cauza luminii sau a iernii prelungite. Și, mai ales, mă simt obosită și singură. Din ce în ce mai mult mă trezesc având gânduri ascunse, autodevoratoare și chinuitoare, că totul s-ar rezolva printr-o nouă relație de cuplu. Singurătatea mea. Izolarea noastră. Incertitudinile lui Ivan. Neliniștea mea. Din ce în ce mai des mă surprind gândindu-mă că sunt pregătită să cunosc pe altcineva. Observ cum durerea se transformă, încet-încet, într-o frustrare care mă agită. Majoritatea problemelor s-ar rezolva dacă aș cunoaște o persoană nouă cu care să-mi împart viața. Existența mea ar începe să capete un sens. Aș pune capăt singurătății. Totodată, ar dispărea și sentimentul de izolare și de alienare pe care îl am în fața prietenilor și a familiei mele. Toate rănile s-ar vindeca dacă Ivan ar avea o nouă figură paternă înainte să conștientizeze ce mult îi lipsește în prezent.

Din păcate, nu știu cum aș putea să cunosc pe cineva. Cum se cunosc între ei adulții, altfel decât mergând la concerte sau în cluburi de noapte în fiecare weekend, ca în tinerețe? Nu mă pricep să flirtez și îmi dau seama că nu mai am trecere, ca femeie, de când sunt părinte singur, cu normă întreagă. Cred că m-am urâțit din cauza durerii sau a încrâncenării, a nopților nedormite sau a trecerii timpului, în general. În plus, nu dispun de logistica adecvată. Nu am bonă în afara orelor de muncă și încă îl pun pe Ivan pe primul loc și nu-l las să doarmă singur seara. Un potențial nou partener ar trebui să fie dispus să-și împartă viața nu numai cu mine, ci și cu fiul meu de doi ani. Mi-e foarte

greu să-mi imaginez cine ar putea fi această persoană. Am sentimentul neplăcut că soarta nu ține cu mine.

Prietenii mei nu stau să-mi asculte îndoielile. Sunt entuziasmați când deschid subiectul și spun că oamenii se cunosc în fiecare zi, în diferite moduri. Bineînțeles că e valabil și pentru mine. Un bun început pentru mine ar fi să afișez un aer de femeie disponibilă. După orele de serviciu, una dintre prietenele mele ia problema în propriile mâini. Descarcă o aplicație pe telefonul meu și îmi arată, cât se poate de didactic și de delicat, cum s-o folosesc. Aplicația abundă de chipuri de bărbați și, conform spuselor prietenei mele, sunt câteva sute din care pot să aleg. Mă simt ca un pensionar depășit de tehnologie când stau lângă ea și mă lămurește cum să folosesc aplicația.

Când ne-am cunoscut noi, n-am folosit asemenea programe și nici prietenii mei nu făceau acest lucru. La vremea aceea, tinerii se cunoșteau la petreceri și în cluburi, la concerte și, de obicei, prin intermediul unor prieteni. Dacă se întâmpla să ne pice cineva cu tronc, îi trimiteam o cerere de prietenie pe Facebook. Atât și nimic mai mult. De cele mai multe ori, așa se întâmpla, cel puțin în cazul meu. Beam puțin cam multe pahare cu vin în timpul serii, alegeam din mulțime un tip atrăgător, îl filam insistent și apoi totul decurgea de la sine. Îmi amintesc că eram bună la asta cândva, în absența unei frumuseți clasice și, în general, a atributelor feminine, apelam la o siguranță de sine artificială și la o charismă trucată care îmi atrăgeau totdeauna succesul scontat. Dar asta a fost demult. Sunt aproape zece ani de-atunci. Tu ai fost ultimul pe care mi-am exersat această pricepere și de atunci a venit peste noi viața și, apoi, moartea. Ne-am întâlnit, am rămas unul cu celălalt și timpul a trecut. Tu ai dispărut. Situația s-a schimbat. Fosta mea siguranță de sine a devenit o amintire pe care cu greu reușesc s-o reconstitui. În plus, mă îndoiesc că o imagine a unei fețe văzute pe ecranul telefonului poate constitui o bază reală pentru tipul de relație pe care mi-l doresc. Dar prietena mea insistă. Poți foarte bine să începi de aici. E un loc chiar mai bun decât altele. Așa se face în ziua de azi. Sunt nevoită să accept situația.

Mă străduiesc s-o accept. În aplicație pot să descopăr sute de fețe de bărbați. Prietena mea mă învață cum funcționează: când trag cu degetul spre stânga, fața dispare și asta înseamnă nu, mulțumesc, iar dacă trag spre dreapta, asta este ca un fel de invitație. Atunci avem posibilitatea să vorbim unul cu altul și să ne cunoaștem mai bine, dar numai cu condiția ca bărbatul din imagine să dea și el cu degetul pe poza mea spre dreapta și nu spre stânga. Totul pare complicat la început, dar învăț repede. Derulez mecanic poze cu bărbați care schiază, urcă pe munți sau fac grătare. Sunt oripilată de ceea ce văd. Îi dau la stânga, unul câte unul, înlocuindu-i cu imaginea unui nou bărbat. Aplicația mă fascinează, ca un joc fără sfârșit, și mă uimește să descopăr că atâția bărbați singuri o preferă în detrimentul interacțiunii directe, față în față.

Aleg cu grijă patru poze care cred că îmi reprezintă destul de adecvat viața, fără să dezvăluie prea mult: una cu mine la o petrecere, în care arăt destul de veselă, una cu mine în fața calculatorului de la birou, în care par profesionistă într-un mod relaxat, una în care beau un smoothie la un colț de stradă, în care mi se pare că arăt drăguț și, în sfârșit, una în care îl țin în brațe pe Ivan, luat cu spatele, dar foarte vizibil în poză. Am ezitat mult dacă să pun ultima poză. N-aș fi vrut ca faptul că țin un copil în brațe să-i alunge pe potențialii admiratori ai mei sau, mai bine zis, ai pozelor mele.

Mă întreb ce ar putea gândi un străin care nu știe nimic despre situația noastră când vede poza unei mame cu un copil mai mic de un an în brațe. Ajung la concluzia că vede exact ceea ce vreau să transmit – copilul este o parte esențială a identității mele, care nu este negociabilă.

E primăvară, iar eu îmi fac de lucru cu aplicația din ce în ce mai des. E un mod de a-mi omorî timpul după ce îl culc pe Ivan și înainte de a adormi și eu. Mă ajută să țin acreala și gândurile ascunse în frâu și mă străduiesc să sper și să rămân optimistă. Poate că în spatele următoarei poze se ascunde ceva mai bun. Cineva pe care îmi pot închipui că-l voi întâlni în viitor.

Derulez, cu încăpățânare, pozele bărbaților. Mi-a obosit degetul tot făcând mișcarea spre stânga, îi refuz pe bărbații care pescuiesc, pe cei care urcă muntele, pe cei care schiază și pe cei care au cămăși prea scumpe și frizuri ridicole. Îi refuz pe cei care par să bea prea mult, pe cei care par să meargă prea mult la sală, pe cei care sunt prea tineri și pe cei care sunt prea bătrâni. Îi refuz pe cei care poartă ochelari prea urâți, pe cei care au bărbile prea lungi și pe cei care se laudă prea mult în prezentările lor ridicole. Toți cei care scriu cu greșeli ies din calcul și la fel și cei care dau prea multe detalii despre ei. Nu-i pun la socoteală pe cei care caută o simplă aventură. Nici pe cei care au prea mulți copii. Trec, metodic, de la un profil la altul. Până la urmă, nu aleg pe nimeni.

În câteva săptămâni, am epuizat stocul de bărbați singuri aflați pe o rază de 15 kilometri și nu am putut să accept pe niciunul dintre ei. Îmi informez, printr-un mesaj, prietena, care nu-și poate crede urechilor. Îmi cere să-i dovedesc asta printr-o captură de ecran, iar eu fac asta imediat. Aplicația îmi arată o hartă goală, cu mesajul să mai încerc o dată peste câteva zile. E imposibil, îmi răspunde ea, cu o serie de semne de exclamare. N-ai găsit pe nimeni drăguț sau măcar interesant? Rușinată, îi spun că nu. Ea mă ceartă, pe bună dreptate, că sunt neprietenoasă și excesiv de pretențioasă. Îmi recomandă, cu fermitate, să-mi accept viața și pe bărbații din aplicație dacă vreau să se întâmple ceva. Nimeni n-o să mă aleagă, dacă tot refuz. Ea insistă asupra faptului că, dacă îl aleg pe unul, nu înseamnă că voi trăi tot restul vieții cu el. Îmi dau seama că are dreptate. Mă gândesc că o simplă poză de profil nu-mi oferă despre un bărbat suficiente informații pe baza cărora să pot să construiesc un viitor cu el. Probabil că nu printr-o aplicație care îmi arată o mulțime de fețe voi putea să-mi cunosc partenerul de viață și sufletul meu pereche. Poate că trebuie să apelez la o altă metodă. Trebuie doar să-mi dau seama care e cea mai potrivită. În aceeași seară, șterg aplicația de pe telefon și mă decid să fac o pauză de la acest proiect pentru un timp.

Aprilie 2016

De când Ivan a început grădinița, iar eu mi-am reluat serviciul, nu mă despart niciodată de telefon în timpul zilei. Nici măcar o clipă. Îmi țin telefonul lângă farfurie la masa de prânz. Totodată, e nelipsit de lângă mine la pauza de cafea și când merg la toaletă. Dacă-mi uit vreodată telefonul pe birou, intru în panică. Dacă sună în mijlocul unei ședințe, mă scuz și spun că trebuie să văd cine sună. Se-ntâmplă să mint că aștept telefonul unui doctor. De fapt, mă gândesc că aș putea fi sunată de la grădiniță și mă înspăimântă gândul că aș putea să ratez apelul. Dacă i s-ar întâmpla ceva lui Ivan în lipsa mea, aș vrea să fiu sigură că ajung la el cât de repede pot. Gândul că ar putea să i se facă rău sau să se îmbolnăvească, iar educatoarea să nu poată da de mine îmi provoacă palpitații. În momentul în care numele grădiniței mi-a apărut cu adevărat pe ecranul telefonului, am răspuns după primul semnal, cu sufletul la gură, retrăgându-mă din ședință.

Azi, când a sunat telefonul, eu tocmai mă duceam la prânz cu o colegă. Ne hotărâserăm unde să mergem, când telefonul mi-a vibrat în buzunar. Îmi apare pe ecran un număr pe care nu-l am în agendă și mă sperii ca nu cumva să fie de la grădiniță. Deși am numărul salvat, mă gândesc că una dintre educatoare m-ar putea suna de pe telefonul personal. Dacă a pățit Ivan ceva? Dacă are nevoie de mine? S-au dus anii în care îmi permiteam să nu răspund la numere necunoscute. Răspund, febril, și de data asta.

Apelul nu e de la grădiniță. N-are legătură nici cu serviciul. În schimb, mi se prezintă un bărbat din partea unei companii al cărei nume nu-l înțeleg. Vorbește repede și, înainte să-l pot opri, îmi spune că îi pare rău pentru ceea ce mi s-a întâmplat. Îi mulțumesc, derutată, iar el continuă, îmi spune că ar vrea să-i comunic numărul meu de cont, deoarece compania lui dorește să facă un depozit pentru mine și fiul meu. Nu mai înțeleg nimic. Un depozit? Pentru cine? De ce?

Îl opresc pe omul din receptor, cerându-i să repete cum îl cheamă și ce companie reprezintă. El își cere scuze. Își drege glasul și o ia de la capăt, vorbind mai

rar. Îmi explică faptul că este directorul unei companii care oferă același tip de servicii pe care le oferea cea la care ai lucrat tu și că, după moartea ta, a preluat o mare parte dintre clienții tăi. În primul an, au strâns o sumă de bani și acum are nevoie de numărul meu de cont, să o transfere, pentru mine și Ivan. Acesta este gestul pe care au promis să-l facă la sfârșitul anului în care ai murit. Mă întreabă, de data aceasta mai prudent, dacă înțeleg despre ce vorbește. Îmi mai spune că i-a vorbit despre acest lucru prietenei mele care s-a ocupat de documentele mele după moartea ta.

Acum îmi pică și mie fisa. Îmi amintesc de asta din ziua înmormântării. Înainte să vină toți participanții la capelă, mi-a trecut prin gând, poate pentru că mulți dintre ei erau colegii tăi de serviciu, că nu știu cum se vor descurca ei acum. Cine le va gestiona serverele de e-mail, cine le va actualiza programele, cine le va plăti licențele, cine se va ocupa de domeniile lor de internet, toate datele cu care tu lucrai și despre care eu știu atât de puține? Să învăț eu ce făceai, să-ți aranjez dosarele, să-ți verific hard diskurile? Să fie oare atât de urgent? Mi-am dezvăluit grijile față de prietena mea, care m-a liniștit imediat, spunându-mi că nu trebuie să-mi fac nicio grijă pentru că totul e deja aranjat. Mi-a spus că a găsit o companie care ar putea să preia rapid o mare parte dintre clienți. Directorul acesteia este un bărbat prietenos pe care l-a afectat în mod deosebit soarta noastră și care voia să ne ajute. El i-a promis să pună deoparte o sumă din fiecare oră facturată drept cadou pentru mine și Ivan, iar prietena mea i-a promis, la rândul său, să-mi transmită asta. Am primit informația, am fost mișcată de inițiativa lui, apoi am uitat complet de ea. A trecut un an și patru luni de atunci.

Acum vorbim la telefon, iar el îmi cere numărul de cont. Nu apuc să mă gândesc prea bine și nu știu ce să-i răspund. Nu-l cunosc pe acest bărbat, nu merit banii companiei lui. N-ar trebui ca el facă acest depozit pentru mine. Nu mi-e dator cu nimic. Îi mulțumesc, derutată, pentru amabilitate, și-i spun că nu este nevoie. Dar el insistă. Eu mai refuz o dată. El continuă să insiste. În cele din urmă, îi dau numărul meu de cont. Îi spun numărul, cu un sentiment de vinovăție, și că nu

știu cum să-i mulțumesc. El îmi răspunde că nu e nevoie. Amândoi ne simțim extrem de stânjeniți în această convorbire. După ce îi dau numărul de cont, între noi se lasă o tăcere apăsătoare. Îi mai mulțumesc de câteva ori. El îmi spune că n-am pentru ce. Apoi închidem și eu rămân în mijlocul încăperii, în același loc unde stăteam când am răspuns la telefon.

De-abia acum îmi dau seama că toți colegii se uită curioși la mine. Cine a fost? întreabă precaut unul dintre ei. Le spun. Le descriu, fără să fie nevoie, că mă simt ca o proastă fiindcă am acceptat o sumă de bani de la un bărbat pe care nu l-am văzut niciodată. Colegul mă întreabă despre câți bani este vorba. Eu îi răspund că habar n-am. Sper că nu sunt foarte mulți. Cel mult câteva mii. Colegul mă îndeamnă să-mi verific contul, poate au intrat deja. Îl ascult. Îmi verific contul de pe mobil și constat că nu e niciun depozit nou. Durează, probabil, câteva zile să apară. Ne îmbrățișăm și mergem să luăm prânzul.

După câteva zile, îmi intră banii în cont. Aproape 30.000 de coroane. Brusc, contul meu de salariu este mai plin ca oricând. Mi se pare că nu e drept să am acești bani. Nu știu ce să fac cu ei. N-au nimic de-a face cu mine, sunt banii tăi. Dar tu nu mai ești. Iar eu i-am primit, ca pe un gest prietenos, de la un bărbat prietenos. Încerc, fără să reușesc, să alung sentimentul că nu-i merit. Nu merit această recompensă doar pentru că am trecut prin ce am trecut și nici pentru că sunt mama lui Ivan. Ivan a moștenit tot ce a rămas de la tine și, în plus, o sumă considerabilă îl așteaptă în cont atunci când va împlini vârsta de optsprezece ani.

În aplicația de Internet Banking, fac prima operațiune care-mi trece prin cap. Din câteva clickuri rapide, transfer banii într-un cont de economii. Rămâne să mă hotărăsc mai târziu ce fac cu ei. Trebuie să fac, însă, un gest care nu suportă amânare și să-i transmit mulțumiri bărbatului prietenos. N-am idee cum să-i mulțumesc pentru un asemenea cadou, dar mă gândesc să încep cu o felicitare cumpărată de la Ica. Scriu pe ea, cu un scris cât pot eu de caligrafic, cu un pix împrumutat de la casieră. Mă gândesc să-i explic ce voi

face cu banii, dar, cum nu știu nici eu, amân acest lucru. Mesajul e scurt, scrisul meu arată ca de obicei, copilăros și lăbărțat. Oricât m-aș strădui, nu pot să scriu frumos. Felicitarea mea de mulțumire pare o batjocură, atât în formă, cât și în conținut.

Semnez în numele meu și al lui Ivan. Desenez o inimă. Regret pe loc. Felicitarea arată ca și cum ar fi fost scrisă de un copil de zece ani. Mă rușinez când pun felicitarea în plic, scriu adresa firmei bărbatului prietenos, lipesc timbrul și o pun în cutia poștală din fața magazinului. Abia la jumătatea drumului către casă, îmi trece prin minte că cel mai bun lucru pe care aș putea să-l fac cu banii ar fi să-i donez unei fundații pentru persoanele cu afecțiuni la inimă și la plămâni. Astfel banii pot fi folosiți de altcineva, nu de mine. În felul acesta, cercetările vor avansa, așa încât să fie mai puțini oameni care să aibă soarta ta. De ce nu m-am gândit la asta de la început? De ce n-am scris asta în felicitarea de mulțumire?

*

Prietenii îmi spun că trebuie să-mi îngădui să-mi trăiesc propria viață, iar eu știu că, atunci când îmi spun asta, se gândesc că trebuie să trăiesc fără să mă gândesc tot timpul la Ivan. Ar trebui să chem mai des o bonă, să ies în oraș mai des, să stau seara până mai târziu, să fac mai des lucruri fără Ivan. Vei fi un părinte mai bun dacă faci lucruri și pentru tine, spun ei, oferindu-mi imagini plastice drept argumente. Una dintre metaforele cel mai des folosite este cea cu masca de oxigen din avion. Adultul trebuie să se salveze întâi pe sine, ca să poată, apoi, să-și salveze copilul. Așa este și în relația părinților cu copiii. Un părinte fericit este un părinte mai bun. Dacă fac ceva pentru mine, automat acel ceva este și pentru Ivan. Știu că prietenii mei îmi vor binele. Părinții tăi și terapeuta mea spun același lucru. Ar trebui să ies mai des în oraș. Știu că ar trebui, dar mie mi se pare că e greșit. Ei au dreptate, dar nu în legătură cu copilul meu. În privința aceasta, ei nu simt ce simt eu. Ne văd ca pe orice altă familie.

De fiecare dată când sunt invitată la un eveniment la care nu este recomandată participarea copiilor, încerc să-mi găsesc o scuză. Ivan este puțin bolnav. Din păcate, weekendul ăsta suntem plecați. Tocmai atunci, mama vine în vizită. Voi face tot ce pot să vin, însă acum nu-mi găsesc bonă. Rămâne de văzut dacă pot să aranjez ceva. Voi reveni cu decizia finală, dar vă mulțumesc pentru invitație.

Ultima nu e o minciună. Nu pot să-mi las copilul, a cărui îngrijire necesită aplecări și ridicări repetate, cu o bunică recent operată la ambele șolduri și care abia se deplasează cu ajutorul cârjelor. Și nici cu cealaltă bunică, aflată pe drumuri în cea mai mare parte a săptămânii cu noul ei serviciu, nu e la fel de ușor ca înainte. Deși nu le-ar fi greu, nu pot să-i împovărez cu câteva ore de supraveghere a copilului în plus nici pe bunica și bunicul, pentru că ei deja mă ajută o dată pe săptămână ca eu să pot lucra mai mult. Totuși, motivul cel mai puternic pentru care nu particip nu li-l spun prietenilor mei. Este chiar Ivan.

El acceptă tot mai greu să se despartă de mine. Deși au trecut deja două trimestre de grădiniță, momentul în care trebuie să-l las acolo este tot mai obositor pentru mine, e mai greu decât orice lucru din viața mea. Pot să număr pe degete zilele în care ne-am despărțit fără ca el să plângă în hohote și să se agațe de picioarele mele până când îl smulgea o educatoare de lângă mine. În fiecare dimineață, merg la serviciu cu sentimentul că-l trădez și în fiecare seară încerc să compensez acest lucru printr-o atenție exagerată, prin a-i oferi, în exces, tot ceea ce cred eu că îi lipsește. În această ecuație, nu mă lasă inima să mă pun pe mine pe primul loc și să-mi acord mie mai mult timp. Nu mă pricep să le explic asta fără ca ei să creadă că problema este a mea și nu a lui Ivan, că sunt dominată de duioșia și slăbiciunea mea de părinte. Am citit asta o dată în privirile lor. Mi-am imaginat cum mă vorbesc pe la spate. Mi se pare că se întreabă de ce nu mă pot relaxa și eu puțin. Așa că cel mai simplu a devenit să spun minciuni nevinovate și să mă eschivez.

Nu și astăzi însă, când una dintre prietenele mele cele mai apropiate împlinește 40 de ani. Ne știm de pe

vremea adolescenței, iar ea și-a anunțat petrecerea de câteva luni bune. În seara asta, mătușa lui Ivan va dormi la noi, iar, pentru mai multă siguranță, eu mi-am aranjat să dorm la o prietenă, în camera ei de oaspeți. Toată săptămâna m-am frământat, gândindu-mă dacă n-ar fi mai bine să nu merg. Am tot șovăit, dar n-am reușit să iau o decizie. Azi-dimineață însă, Ivan m-a surprins când mi-a zâmbit și mi-a făcut cu mâna din curtea grădiniței, iar când sora mea mi-a dat mesaj spunându-mi că este nerăbdătoare să-și petreacă timpul cu Ivan, am văzut în asta un semn bun. Trebuie să merg la petrecere. În timp ce mă machiez la baie înainte să plec, beau un pahar cu vin și ascult muzică la difuzorul telefonului. Îl aud pe Ivan cum râde în camera de zi împreună cu sora mea mai mică. Alerg până la apartamentul prietenei mele și sper să nu fiu eu prima sosită la petrecere.

Nu sunt. Apartamentul este plin de oameni, iar invitații continuă să vină. Nu i-am văzut pe toți, dar cei la care m-am uitat par nerezonabil de odihniți. Plini de viață, proaspeți și fără griji. N-au pungi sub ochi. În bucătărie unii fumează, iar alții le țin companie. Pe hol, sărbătorita și soțul ei fac ture până la ușă ca să primească invitații. În camera de zi, se dansează pe o muzică pe care eu nu o recunosc, dar despre care presupun că s-a lansat recent, în ultimii ani. Nu găsesc niciun loc unde să mă așez. Nu mă simt dispusă să încep să dansez, iar să mă înghesui în bucătărie, printre fumători și prietenii lor, nu mă încumet.

Mă îndrept spre camera copiilor, aflată în micul colțișor dintre hol și camera părinților, care, în această seară, este decorată cu un glob disco și cu câteva scaune și fotolii de rezervă. Găsesc un scaun liber și mă alături unui mic grup de oameni. Îl cunosc doar pe unul dintre ei care, curând, mă provoacă la discuție. Se vorbește despre personalitățile de tip introvert și extravert. Toți participanții la discuție susțin că sunt introvertiți. Eu nu-i cred, mi se pare că e o simplă cochetărie, dar nu-i contrazic. Mă alătur și eu celor care se declară introvertiți. Suntem toți de acord că faptul că ne-am retras în cea mai izolată încăpere din apartament ne confirmă statutul. Discutăm apoi despre gen și

despre capacitatea femeilor de a lega și a întreține relații. Cunosc acest tip de conversație, am luat parte la sute de acest fel înainte, dar asta se întâmpla demult. Brusc, îmi pare totul fără sens. Am impresia că pozăm, că ne prefacem unii în fața celorlalți că suntem deștepți, nu facem altceva decât să ne aprobăm reciproc. Nimeni nu vorbește despre lucruri cu adevărat importante. Mă adâncesc din nou în gândurile mele și mi-aș dori să plec, pe furiș, acasă. Nu vreau să dorm în noaptea asta în camera de oaspeți a prietenei mele. Vreau să dorm lângă Ivan. Dar trebuie să mă abțin de la asta. Nu pot să merg acasă acum. Nu e nici măcar ora unsprezece. Una dintre prietenele mele își bagă capul pe ușă și mă întreabă dacă vreau să-mi umple paharul. Eu îi mulțumesc și-i spun că nu vreau. La scurt timp, revine cu o sticlă plină cu vin și spune că o lasă aici. S-ar zice că noi, cei din camera copiilor, ne distrăm pe cinste.

Stau toată noaptea. Stau tot timpul pe același scaun, în același colț, vorbesc cu oamenii care vin și pleacă despre ce înseamnă să fii părinte și despre relațiile de cuplu, despre rețete de băuturi și videoclipuri, despre rețelele sociale și despre psihologie, despre iubitori de pisici versus iubitori de câini. Oamenii cu care vorbesc sunt mereu alții, cu fiecare dintre ei petrec între un sfert și o jumătate de oră. Nu mă simt în stare să mă ridic de acolo. Colțul în care mă aflu pare locul meu stabil. Sticla de vin de lângă mine s-a golit de mult. Cred că eu am băut cel mai mult din ea. Mă tem că m-aș clătina dacă aș încerca să mă ridic. Când mă uit la ceas și văd că e trecut de ora două, încerc. Ridicându-mă, mă gândesc că ar trebui să dansez măcar puțin în camera de zi înainte de a pleca acasă. Doar când ajung acolo îmi dau seama că petrecerea lâncezește și nu mai e nimeni. Muzica încă duduie, dar nu e nimeni care să danseze. Pe canapea doarme un bărbat pe care nu-l cunosc.

Într-un fotoliu, o femeie stă în poala unui bărbat pe care îl știu, dar cu care nu mă salut de obicei. Dezamăgită, îmi continui drumul, căutându-mi prietena în a cărei cameră de oaspeți intenționam să dorm în această noapte. Mă apucă durerea de cap. Mirosul de fum de țigară care vine din bucătărie îmi accentuează

durerea. Blatul este plin de sticle și de doze. În chiuvetă plutesc mucuri ude de țigară. În jurul mesei din bucătărie stau patru persoane și fumează, una râde ascuțit, iar vocea ei mă zgârie pe creier. Ies din bucătărie. În dormitorul soților, un alt bărbat doarme învelit, întins pe tot patul. Îmi dau seama că e posibil ca prietena mea, la care ar fi trebuit să dorm, să fi plecat de la petrecere și nu mă pot hotărî dacă ar trebui să mă supăr că nu m-a luat cu ea, dar nu-mi mai bat capul cu asta. Mă alarmez brusc. Trebuie să dorm suficient încât să pot să mă întorc mâine cât mai devreme acasă la Ivan.

*

Deși experiențele mele cu aplicațiile matrimoniale și ultima mea petrecere mi-au dovedit că sunt un mic dezastru social, mă frământă tot mai mult gândul că ceva îmi lipsește pentru a avea o familie completă. Ceva sau, mai degrabă, cineva. Deși îmi repet mereu că familiile pot fi în multe feluri, a mea tot îmi pare trunchiată, rănită și șchioapă. E ca și când ceva funcționează în mod fundamental greșit. Nimeni nu ar merita să trăiască toată viața atât de singur. Problema este că nu știu ce să fac în legătură cu asta. Așteptând să găsesc o soluție, am început să corespondez cu un bărbat.

Și el este văduv și părinte singur. Avem cunoștințe comune și i-am auzit numele în conversațiile mele cu prietenii care, bine intenționați, mi-au sugerat că ar fi recomandat să ne cunoaștem, noi care împărtășim o experiență și o situație de viață aparte. Când persoane din cercul meu mi-au sugerat să-l contactez pe el sau pe alții despre care ei știu că și-au pierdut partenerul de viață, m-am simțit dată la o parte. Când mi-au sugerat că ar fi bine să am un prieten care să-mi înțeleagă situația, am crezut că fac o aluzie subtilă la faptul că nu mă mai pot suporta. Că am devenit acră, că îmi plâng mereu de milă și că prezența mea îi deprimă. Mi-am promis, în sinea mea, să nu mă mai plâng niciodată în fața lor. Le-am mulțumit pentru grija pe care mi-o

poartă, dar, în adâncul sufletului meu, m-am gândit că aș prefera să trăiesc toată viața singură decât să-mi fac prieteni pe baza unei experiențe tragice pe care am trăit-o fiecare. Asta ar însemna să renunț la ideea de a-mi construi o viață nouă și să rămân cramponată în trecut. Am gândit așa până nu demult, când, într-o bună zi, am hotărât să-i scriu un e-mail bărbatului văduv.

Într-o seară, la scurt timp după ce Ivan a adormit și obișnuita agitație s-a potolit, mi-am aruncat ochii pe profilul lui de Facebook. N-am găsit multe informații acolo. Nimic nu dădea de înțeles că ar fi văduv și nici nu avea poze cu copilul lui. Aveam puțini prieteni comuni, iar arhiva de imagini nu oferea o bază prea generoasă pentru spionii externi cu prea mult timp liber. M-am văzut nevoită să fac ceea ce se face de obicei în asemenea cazuri: să analizez lucrurile vizibile și să speculez restul. Din pozele publice însoțite de texte, am tras concluzia că știa să scrie și să se exprime corect. În plus, se vedea că a călătorit mult în ultimii ani. A distribuit și câteva melodii, iar eu am ascultat rapid una dintre ele și mi-am dat seama că gusturile lui muzicale se învârt într-o zonă pe care eu o consider desuetă.

Din pozele făcute la Paris și la Londra, am conchis că preferințele lui culinare și în materie de vinuri se integrează la o categorie superioară de prețuri. Mi s-a părut snob. Judecând după numărul mare de comentarii și de aprecieri de sub pozele lui și după desele actualizări de status, am dedus că fie e foarte popular, fie îi place să fie flatat. Nu părea să ducă lipsă de prieteni. Nu se deducea de nicăieri că și-ar fi pierdut soția în urmă cu câțiva ani și că ar fi rămas singur cu fiica nou-născută.

Una peste alta, în mod neașteptat, profilul lui mi-a stârnit curiozitatea, dar și o oarecare indignare. Cum a reușit să-și mențină o viață socială atât de intensă ca părinte cu normă întreagă? Cine are grijă de copilul lui în timp ce el călătorește la Londra și Paris? Când are timp să bea vinuri scumpe și să guste neprețuitele mâncăruri? De ce nu stă mai mult acasă, să-și plângă soția? Unde este fiica de care a avut grijă singur de

când s-a născut? Totul mi se pare aproape revoltător. În legătură cu asta, mi-e evident că trebuie să mai fac săpături.

I-am scris într-o noapte, între două treziri de-ale lui Ivan. Mesajul a ieșit mai lung decât intenționasem inițial; a fost nevoie de două paragrafe numai ca să mă prezint și să-i explic legătura dintre noi prin prietenii noștri comuni, ca el să nu creadă că sunt o nebună. Apoi a părut ciudat să nu-i explic situația mea și motivul pentru care îi scriam și pe care nici eu nu-l înțelegeam prea bine, așa că am dezvoltat destul de mult și acea parte. Ca să nu par prea afectată sufletește, am introdus, ici-colo, câte o glumă în mesaj. Am scris și un scurt paragraf de încheiere. Până la urmă, mesajul a ajuns să fie stânjenitor de lung, dar, pentru că nu aveam nicio idee în legătură cu ce aș putea elimina din el și pentru că simțeam apăsător stresul provocat de faptul că Ivan a început să se agite în somn, l-am trimis așa cum era. Mi-am spus că n-am nimic de pierdut dacă nu-mi răspunde și nici de câștigat dacă-mi răspunde, așa că mi-e totuna.

Dimineața mi-a și răspuns. Mi-a mulțumit scurt pentru mesaj și m-a întrebat politicos care este motivul pentru care i-am scris. Întrebarea era rezonabilă, pentru că motivul nu reieșea din mesaj, lucru pe care l-am constatat și eu când am citit-o la lumina zilei. Într-o tentativă de a fi mai concretă, i-am răspuns la mesaj din metrou, în drum spre grădiniță. I-am scris așa: „Nu prea știu de ce ți-am scris. Poate pentru că prietenul nostru comun mi-a recomandat să fac asta”. Cam atunci a început corespondența care, acum, se desfășoară aproape zilnic.

Mi-am făcut, astfel, un corespondent cu statut ambiguu. Ne povestim întâmplări din viețile pe care le trăim alături de copiii noștri, făcând să pară că ne descurcăm mai ușor decât se întâmplă în realitate. Cel puțin, asta fac eu. Am vorbit despre pierderea partenerului, fără să intrăm în detalii. Niciunul dintre noi nu pare interesat s-o facă, nici când este vorba de viața privată de acum, nici de cea din trecut. Dar ținem legătura. Vinerea ne urăm weekend plăcut și, câteodată,

ne trimitem sugestii de melodii. Uneori trec trei sau patru zile fără să ne scriem, alteori ne trimitem de dimineața până seara mesaje scurte. Niciunul dintre noi nu a propus să ne întâlnim. Am bănuiala că trăiește cu cineva, dar nu îndrăznesc să-l întreb pe șleau. N-a adus vorba despre vreo persoană anume, dar, din multitudinea de mesaje în care îmi spune că este ocupat seara sau în weekend, asta deduc. Asta o fi. Devin însă din ce în ce mai curioasă. Mă gândesc să-l invit la prânz într-o zi, doar ca să aflu cine este în realitate, dar n-am curaj. Poate mai încolo. Poate deloc.

Iunie 2016

Stau pe o bancă din parc și mă uit peste Årstaviken. Ivan a adormit în căruciorul din fața mea. Știu că la noapte îmi va fi greu să-l adorm, el rareori doarme ziua în ultima vreme, dar n-am reușit să-l mențin treaz. M-am plictisit teribil. Ne-am plimbat astăzi deja în trei parcuri și nu e nici măcar ora unu. Am încercat să iau legătura cu prietenii mei, mai ales cu cei care au copii, să ne întâlnim, să-mi omor timpul o oră sau două vorbind cu un alt adult, lăsându-i pe copii să se joace unul cu celălalt. N-am reușit. Prietenii mei erau ocupați cu treburile lor. Câțiva erau la casele lor de la țară și se pregăteau pentru weekend. Câțiva aveau alte planuri. Unii merg la petreceri, alții la muzeu, alții nu știu ce fac pentru că nu mi-au răspuns încă la mesaj. Este un weekend tipic din viața mea și a lui Ivan, un weekend fără planuri, în care îmi omor timpul, umplându-l cu cât mai multă distracție pentru Ivan. Eu sunt deja plictisită.

Ai fi zis că m-am obișnuit deja cu asta. Și totuși, nu m-am obișnuit cu sentimentul că nu aparțin nimănui, că nu mă vrea nimeni, că sunt singură. Simt asta mai ales de sărbători și în weekendurile prelungite. Chiar și un weekend obișnuit poate fi apăsător. Când colegii mei răsuflă ușurați la terminarea turei vineri după-amiază, bucuroși că s-a terminat săptămâna de lucru, pentru mine este ca și când abia atunci ar începe calvarul.

Mă așteaptă încă două zile cu Ivan, care are doi ani și este la fel de solicitant ca întotdeauna, dar mai dinamic și cu nevoi mai bine precizate pentru joacă decât înainte. În lipsa unui plan atent gândit de petrecere a orelor, acestea mi se vor părea multe, lungi și teribil de însingurate. Nu-mi place să mă simt singură și nici să vorbesc despre asta.

Când îi caut pe prietenii mei și-i întreb ce planuri au pentru weekend, încerc mereu să par fericită și fără griji, întreb ce au ei în program și aștept să primesc o invitație. Când ei îmi spun că merg la petreceri sau că pleacă la țară cu familia sau că merg la o aniversare, eu le răspund cât pot eu de vesel. Drăguț! Vorbim mai

târziu! Sună-mă, dacă vrei să ne întâlnim! Nu vreau să fiu o povară pentru prietenii mei, un om demn de milă, dar, în același timp, mi-ar plăcea ca ei să mă caute mai des. Mi-aș dori să nu mă mai simt atât de singură. E o combinație greu de înțeles. O rezolv mergând mai departe, cu îndârjire, trimițând mesaje vesele, petrecându-mi zilele așa cum dorește Ivan s-o facem. Accept orice fel de propunere de socializare care se ivește, resimt dureros sărbătorile, oră cu oră, până se încheie și revenim la rutina noastră. Mă simt mai bine atunci.

Am vizitat până acum toate muzeele din oraș. În câteva duminici, am mers la bunica și la bunicul lui Ivan. Cunoaștem pe de rost toate parcurile din cartier. Pentru că seara suntem singuri, încercăm să petrecem cât mai mult timp afară și să facem cât mai multă mișcare dacă vremea ne permite. Luăm prânzul pe bancă în parc sau la fastfood. Îi schimb scutecul lui Ivan sub copaci și pe drum. Mergem prin tot orașul și ne căutăm lucruri de făcut, ne propunem în fiecare zi o destinație de plimbare. Astăzi simt că m-am săturat de asta. Azi mi-e greu să alung sentimentul că toată lumea m-a uitat. Nu avem niciun plan pentru astăzi, iar mesajele mele au rămas fără răspuns.

Stând pe o bancă din Tantolunden, privind spre luciul apei și spre trenul care trece podul, îmi las mintea să zboare, să viseze la o altă existență. Visez că tu încă trăiești, că noi suntem doi părinți care își petrec weekendurile cu Ivan. Visez că am stabilit să luăm cina cu încă cineva, să gătim, să mâncăm și să strângem masa împreună. Poate chiar să bem un pahar cu vin. Poate chiar să ne uităm la un serial împreună. Să ne ajutăm la spălatul vaselor și să ne sprijinim unul pe altul. Visez să stau în fața televizorului în camera de zi, să-l aud pe Ivan cum gângurește în dormitor cu altcineva. Visez să-mi permit să accept din când în când o invitație la cină sau la o petrecere după ora de somn a lui Ivan. Mi-aș dori ca sâmbetele și duminicile să nu mi se mai pară atât de lungi. Aș vrea o viață în care să nu mă sperii, ci să pot să mă bucur când am cinci săptămâni de vacanță la rând. Tot visând, constat că mi-

au dat lacrimile și îmi trag fesul peste ochi cât de mult pot. Mă hotărăsc să pun capăt visării, pentru că mă întristează. Visurile mele par atât de simple și totuși irealizabile.

Scot telefonul și mă uit la ceas. Ivan doarme de mai bine de o jumătate de oră. Trebuie să-l trezesc în curând. Unde vom merge apoi? Să mergem în alt parc sau înapoi acasă? Ce să facem acasă?

Intru pe Instagram și mă uit la pozele care îmi apar. Văd pozele de familie ale prietenilor mei la casele de la țară, unii prieteni sunt la o demonstrație în piața Sergel, alții stau zgribuliți la o terasă cu o bere în mână. Deodată, văd poza unei prietene care stă la o cafea pe un pod aflat la câteva sute de metri de mine. Poza a fost postată în urmă cu o jumătate de oră. Mă doare să văd asta – nu i-am dat și ei mesaj azi-dimineață s-o întreb dacă vrea să ne vedem? Nu cumva n-a răspuns sau mi-a răspuns că nu poate? Îi caut răspunsul printre mesajele primite. Am trimis atât de multe mesaje, încât mă încurc printre răspunsurile lor. S-au împreunat toate într-un cor de „nu”-uri, de „nu acum”, „poate mai târziu”, „azi nu pot, dar mai vorbim mâine”. Printre toate, văd numele ei. Citesc, de la un capăt la altul, conversația de azi-dimineață. Ea îmi scrie că nu au planuri pentru azi și că vorbim mai târziu. Eu cred că, în principiu, aceasta seamănă a invitație. Chiar dacă nu este formulată în termeni preciși, consider că mă pot simți bine-venită să iau și eu cafeaua cu ei pe podul aflat la câteva sute de metri de aici fără să fiu considerată un intrus.

Nici nu-mi permit și nici nu mai am chef să am orgoliu în situația de față. Mă plictisesc de moarte. Cu pași hotărâți, împing căruciorul în care doarme copilul meu spre cafeneaua de pe pod unde prietena mea își bea cafeaua. Mă gândesc dacă să-i spun că i-am văzut poza de pe Instagram sau să am aerul că intenționam să beau eu însămi o cafea acolo. Mă hotărăsc că ar fi mai bine să iau legătura cu ea înainte. Pe un ton excesiv de vesel, îi scriu că sunt pe drum, că am văzut-o pe pod și că sosesc și eu imediat. Merg cât pot de repede. Primesc răspunsul ei când sunt la jumătatea drumului. Îmi scrie că tocmai se pregătesc să plece acasă, copilul

are nevoie de odihnă, doarme mai bine în atmosfera de acasă. *Vino pe aici să ne vedem.* Mă aflu deja în fața cafenelei. Opresc căruciorul și aștept. Poate acceptă să parcurgem împreună o bucată din drumul spre casă. Astfel, aș avea posibilitatea să conversez câteva minute din ziua de azi cu un alt adult. Tot e mai bine decât nimic. Aștept și iar aștept. Am sentimentul obsesiv că viața mea e jalnică. Urmează sentimentul rușinos că sunt o persoană disperată și nedorită de nimeni. Nu mai suport situația asta. Și totuși, n-am de ales. Și acum sunt aici. O văd venind și schițez cel mai larg zâmbet de care sunt în stare, făcându-i cu mâna. Cred că niciodată n-am fost mai falsă. Poate că și ei îi e rușine de rușinea mea, când mă vede. Sau, poate, totul e doar în mintea mea. Nu contează. Sigur e mai bine decât nimic.

*

Seara, după o zi interminabilă, îi scriu lui, bărbatului cu care corespondez, mai nou – conform definiției mele – potențialului meu suflet pereche, și-l invit la masă. În termeni excesiv de glumeți, îi descriu plictiseala mea după weekendul petrecut în parc și îi spun cât de mult îmi lipsesc discuțiile de adult cu cineva care înțelege acest lucru. Ca să nu par prea disperată, îi propun să ne vedem peste două săptămâni. Îi propun să ne întâlnim la un restaurant din apropierea casei lui, dacă i-ar fi mai ușor așa, pentru că știu că lucrează de acasă în orele în care fiica lui se află la grădiniță. Stăpânită de dorința disperată de o schimbare de orice fel, nu-mi pasă de faptul că aș putea să-i par o ușuratică. Pur și simplu, vreau ceva nou în viața mea. Prânzul cu un bărbat necunoscut este mai mult decât nimic.

Îmi răspunde rapid. Sună bine, îmi scrie el, așteaptă să întreb dacă bona poate să vină ca să am la dispoziție o după-amiază întreagă. Poate mâncăm împreună. Poate bem niște vin.

Când îi primesc răspunsul, simt fluturi în stomac. Ce să fie? Cumva am stabilit o întâlnire? Ce-a vrut să zică prin faptul că-și caută bonă? Să-mi caut și eu? De

ce am avea nevoie de bone? Se gândește cumva la ceva mai mult decât la un simplu prânz? Îmi doresc și eu același lucru? Dacă, în realitate, este o persoană oribilă? Dacă are o dantură neîngrijită și o voce ciudată? Dacă vorbește tot timpul numai despre propria persoană? Dacă încearcă să mă sărute la despărțire? Sau, mai rău, dacă mie-mi place de el și sentimentul nu e reciproc? Emoționată, îi răspund afirmativ la propunere, cât mai degajat, ca o adolescentă răsfățată, și decidem să stabilim data după ce găsim fiecare câte o bonă. Apoi răscolesc tot internetul ca să găsesc poze și filmulețe cu el și mă gândesc, pentru prima dată după șapte ani, ce-aș simți dacă aș săruta pe altcineva decât pe tine. Nu pot să mă stăpânesc. Se întâmplă, pur și simplu.

*

Ivan trece printr-o perioadă în care pare foarte preocupat de tine. Pune întrebări despre tine, vrea să se uite la poze cu tine, răscolește în cufărul tău și exclamă „tati” în timp ce scoate carduri din portofelul tău și îți răsfoiește pașaportul în care îți descoperă fotografia. Vorbește mereu despre faptul că ai murit, fără să pară că l-ar afecta acest lucru, se resemnează cu asta, dar, în clipa următoare, mă întreabă când vei înceta să mai fi mort. A început să întrebe și despre bunicul lui. Și el e mort. Se comportă ca și cum ar încerca să lege lucrurile între ele. Tatăl și bunicul lui sunt morți, iar mama și bunica sunt vii. Tot așa, și cealaltă bunică.

Observ că se străduiește să-și pună ordine în gânduri, dar încă nu reușește. E prea mic. Moartea este prea abstractă pentru el. Gândirea lui este încă concretă. La început, l-am lăsat să creadă că tatăl lui este în cer. Am crezut că asta va fi pentru el o alinare, dar mi-am dat seama, curând, că e greu de găsit răspunsuri pentru numeroasele întrebări care au urmat. Nu prea știu ce să-i spun când arată cu degetul spre nori și mă întreabă dacă tu te afli printre ei. Îi spun că nu se știe cu siguranță. Adaug că oamenii cred în multe lucruri, dar că nimeni nu știe adevărul. El zice că vrea să se cațăre până în cer, iar când îi răspund că asta nu se poate, îmi

cere să-i fac rost de o scară. Când mă întreabă dacă tu stai în Lună și exclamă dezamăgit că nu te vede, îmi dau seama că mi-am aprins paie în cap. Nu putem continua la nesfârșit să vorbim despre cer. Încerc, cu multă prudență, să retrag ce i-am spus până acum. Mă eschivez, spunându-i că e doar o expresie. Unii cred, alții nu cred că, după ce mor, oamenii se duc în cer. Nimeni nu știe cu adevărat ce se întâmplă după moarte. Nici eu nu știu. E cam ciudat.

Ivan mă privește neîncrezător. Așteaptă să-l lămuresc, dar eu tac, căutând explicații pe înțelesul lui. Eșuez și renunț, schimb subiectul vorbind despre cei care încă trăiesc. Îi vorbesc despre cele două bunici materne, despre mătușa și unchiul, despre bunicii paterni. Nu mi-e ușor să vorbesc despre ei. Strategia mea funcționează un timp, dar el revine cu întrebări legate de tine. Trebuie neapărat să lămuresc asta. Încerc să păstrez o consecvență în răspunsurile pe care i le dau când îi explic unde te afli tu și ce este moartea. Citesc cărți despre cum să le vorbești copiilor despre moarte. E timpul să fac acest lucru.

Într-una din zile, când l-am luat pe Ivan de la grădiniță, s-a petrecut ceva neobișnuit când m-a văzut în ușă. El, care de obicei era fericit să mă vadă și alerga spre mine cu exclamații de bucurie, mă privea acum cu un aer evident dezamăgit. Îl aud strigând:

— Nu te vreau pe tine, mamă, vreau să mă ia tata azi!

Apoi s-a pironit în mijlocul încăperii și a început să plângă din toți rărunchii. Una dintre educatoare a clătinat din cap într-un mod în care le-am atenționat să n-o facă atunci când îl aud pe Ivan vorbind despre moarte. În privirea educatoarei se citea o compasiune de care aș fi vrut să-l scutesc pe Ivan, dar de care mi-am dat seama că niciodată nu-l voi putea apăra complet. I se citea în ochi regretul pentru situația lui. Pentru că este altfel decât ceilalți copii. Pentru că familia lui este înjumătățită și pentru că are o viață tristă față de care oamenii își înclină, compătimitor, capul. M-am uitat fix la educatoare încercând să-i transmit, din priviri, să înceteze cu acest gest.

A înțeles. Educatoarea și-a schimbat expresia feței și și-a îndreptat capul. S-a apropiat de copilul meu, care plângea, în timp ce unul dintre colegii lui a venit lângă el și și-a întins mâna ca să-l bată pe umăr, așa cum au fost învățați să facă atunci când vor să-și mângâie un prieten aflat în suferință. Eu însămi am reacționat fără să stau pe gânduri. I-am vorbit cât de calm am putut, fără să intru în încăpere și fără să ridic tonul.

— Înțeleg că vrei să vină tata să te ia, scumpule. Și mie mi-e dor de tata. E foarte trist că tata este mort, foarte trist. Dar îți mai spun ceva. Mă ai pe mine, iar eu te iubesc mai mult decât pe oricine altcineva din lume. Tu și cu mine suntem o familie și sunt o grămadă de oameni care te iubesc. Bunicii din partea tatălui te iubesc și bunica, și mătușa, și unchiul, și toți prietenii tăi.

În mijlocul acestei înșiruiri a celor care îl iubesc în afară de mine, Ivan s-a smuls din brațele educatoarei și s-a aruncat în brațele mele. Cum stăteam aplecată, s-a aruncat pe genunchii mei, gata să mă dea jos pe podeaua grădiniței. Am continuat să-l mângâi pe păr și să-i înșir numele tuturor celor care îmi veneau în minte și care îl iubeau, împreună cu mine. Unii copii ni s-au alăturat, ascultând atent numele pe care le rosteam și am simțit, mai întâi, cum Ivan s-a relaxat, apoi a început să se uite la micul grup care ne înconjura. Când mă apropiam de sfârșitul listei, Ivan s-a plictisit să mă mai asculte și m-a întrerupt, spunându-mi că și florile mor, pe cuvânt! A intervenit și o colegă de-ale lui Ivan. A avut mai demult un câine care a murit. Educatoarea s-a alăturat grupului și am vorbit încă o vreme, dând exemple de ființe care mor: mușchii și bunicile, și copacii, și o soră mai mică, moartă înainte de naștere.

A fost o discuție interesantă. M-au mișcat poveștile despre moarte ale celorlalți copii. M-am mirat să văd cum copii de doi și trei ani gândesc atât de profund. Nu puteau să înțeleagă logic unele lucruri, dar se gândeau la ele. Aveau dorința de a înțelege, de a-i deosebi pe cei morți de cei vii. Dintr-odată, nu mai vorbeam despre moartea ta, ci despre moarte ca fenomen general. Grupul de copii, în frunte cu Ivan, era

acum curios să afle dacă și bicicletele sau tractoarele mor. Când am convenit că bicicletele se pot strica, dar nu mor, pentru că nu au viață, Ivan s-a înveselit din nou. Se pregătește să-și mănânce obișnuita banană, să se îmbrace și să plece acasă cu mine, cu mama lui care îl iubește mai mult decât oricine din lume, dar și în compania plăcută a altor oameni vii. Pe drum, m-am întrebat dacă nu cumva am greșit, vorbindu-i despre toți cei vii în loc să-l las să te jelească. Poate am făcut un lucru pe care n-ar fi trebuit să-l fac. Poate ar fi trebuit să vorbesc mai mult despre tine.

Au trecut câteva zile de la incidentul petrecut la grădiniță. De atunci, am împrumutat de la bibliotecă mai multe cărți despre cum să le vorbim copiilor despre moarte. Am împrumutat și o carte pentru copii – povestea unui bătrân porcușor de Guineea aflat pe patul de moarte. În metrou, mergând și întorcându-mă de la serviciu, am ascultat la radio un program pe același subiect. Am vorbit și cu educatoarele lui Ivan și am stabilit o ședință în care să discutăm despre cum să le vorbim copiilor despre moarte. Mai mult de atât nu știu ce aș putea să fac. Mă gândesc că trebuie să luăm lucrurile așa cum sunt.

Mă întreb dacă își amintește câtuși de puțin de tine. Mă întreb ce gândește când se uită la pozele tale. Interesul lui pentru tine pare bazat pe un nou tip de comparație: majoritatea oamenilor pe care-i cunoaște au tată, iar el nu are. Abia acum înțelege că-i lipsește ceva despre care prietenii lui, de-o seamă cu el, de la grădiniță, par să nu fie conștienți că au. Cu cât mă gândesc mai mult la asta, sunt tot mai sigură că el nu plânge pentru că-și amintește de tine și îi este dor, ci pentru că nu vrea să fie diferit de ceilalți copii. Nu voi putea niciodată să-l ajut ca, prin propriile eforturi, să-și amintească de tine. Am aflat din cărțile pe care le-am citit că primele amintiri se formează la copii la vârsta pe care o are el acum. A trecut un an și jumătate de când nu mai ești în preajma lui. Când ai murit, el era abia un bebeluș care mergea de-a bușilea și pe care îl alăptam.

Îmi doresc să fi apucat măcar să te cunoască. Să crească cu amintirea ta, cel real, cu amintirea felului tău de a fi, cu amintirea vocii tale, a râsului și a mirosului tău. Mi-aș dori să fi avut propria relație cu tine, mai lungă de opt luni. De asemenea, să nu fie nevoit toată copilăria lui să ne pună întrebări despre tine la care noi, cei din jurul lui, să-i răspundem fiecare în felul lui. Dar asta e situația. E așa cum e și tot ce pot să fac e să mă pregătesc cât pot de bine, să citesc și să încerc să înțeleg, să-ți păstrez amintirea și să-i răspund fiului tău cât pot mai sincer și mai amănunțit de câte ori mă întreabă despre tine.

*

Prietenii mei privesc cu ezitare evoluția relației mele cu noul meu prieten, pentru că prânzul s-a transformat mai întâi într-o cină la restaurant, apoi într-o degustare de brânzeturi și vin, într-o seară, acasă la el. Mi-au spus că mă cam grăbesc. Ar trebui ca, pentru început, să vă întâlniți la restaurant, mă sfătuiesc ei. Mă previn asupra riscului de a avea de-a face cu un nebun și sunt de părere că prima întâlnire cu el ar trebui să fie scurtă și să se desfășoare într-un spațiu public. Cu tot respectul, mie nu-mi pasă de grija lor. În ultimii ani, nu s-a întâmplat nimic distractiv în viața mea. Și, în plus, ei nu știu despre ce vorbesc. Nu cunosc amănunte despre corespondența noastră din ultimele săptămâni. Le este imposibil să înțeleagă ce simțim unul pentru celălalt. Dacă el preferă să ne vedem la el acasă, eu nu mă împotrivesc. Pur și simplu, vom mânca brânzeturi, vom bea un pahar cu vin. Vom sta de vorbă. Poate voi găsi în el un prieten care să mă înțeleagă. Nu voi lăsa să-mi scape această ocazie, ascultând de cei care mă sfătuiesc să ne întâlnim în oraș pentru un timp scurt. Mi-am găsit o bonă cu program flexibil, iar el o va lăsa pe fiica lui cu bunica ei atunci când ne vom vedea. Sunt nerăbdătoare să-l întâlnesc.

Îmi cumpăr haine înainte de așteptata întâlnire, susținând că fac acest lucru pentru că, în timp, mi s-au uzat toate hainele, nu fiindcă vreau să arăt bine când ne vedem. După ce Ivan adoarme, îmi face plăcere să

probez în fața oglinzii de pe hol, fără nicio legătură cu întâlnirea, nenumăratele combinații de haine. Mă rad pe picioare pentru prima dată după aproape doi ani, din simplul motiv că vine vara. Nu contează dacă o fac acum sau peste câteva săptămâni. Asta nu înseamnă nimic. Absolut nimic.

*

Este sâmbătă dimineață și Ivan vrea să ieșim din casă, să ne plimbăm prin parc și să ne întâlnim cu prietenii lui. Nu mi-e clar despre ce prieteni este vorba: dac-ar fi să fim complet sinceri, deocamdată, nu are prea mulți prieteni. Este un copil care încă îi preferă pe adulți în locul copiilor de vârsta lui. Este totuși hotărât să-i întâlnească. Nu vrea să stea în casă, în apartamentul nostru din Södermalm. Vrea afară. Stă în ușă și repetă aceeași frază, cu o impresionantă creativitate și varietate în ordinea folosirii cuvintelor. Vino, mama! Hai să mergem! Hai, mamă! Mama, hai! Să plecăm, mamă! Se încalță în hol cu pantofii lui roz. Trage de clanța ușii. Vorbește încontinuu.

Eu zac pe canapea cu machiajul din ziua precedentă pe față, cu părul murdar, îmbrăcată în același tricou cu care am dormit. Am bărbia roșie și iritată și, când mă scarpin la ochi, îmi rămân pe degete resturi de rimel. Ar trebui măcar să-mi refac machiajul înainte să plecăm. Și, cu siguranță, să mă spăl pe dinți. Încerc să obțin mai mult timp de la Ivan, îi spun că trebuie să-mi beau cafeaua înainte să plecăm, îi promit că, dacă se liniștește, îl duc în parcul lui preferat. El înțelege, însă rămâne pe hol. Mă pregătesc, fără grabă, întocmesc un plan al zilei, și schimb, în același timp, mesaje cu prietenii mei. Este o sâmbătă obișnuită din iunie, nu se întâmplă nimic special, dar mă simt atât de rău, cum nu m-am mai simțit de mult timp. Mă doare capul după vinul băut ieri. Telefonul îmi vibrează continuu. Dintr-odată, sunt în centrul atenției. S-a dus vestea și, de data asta, este vorba despre vești bune. Prietenii mei sunt încântați, curioși, vor să afle cât mai multe, folosesc semne de exclamație și emoji cu baloane și cu trompete. Nu apuc să răspund, pentru că

Ivan a descuiat ușa și a ieșit pe scări. Mă ridic forțat și încerc să alerg după el, să-l aduc înapoi.

Mi se pare trivială curiozitatea prietenilor mei, importanța exagerată pe care o dau ei întâmplărilor, scriindu-mi mesaje cu majuscule. Oare asta să fie povestea mea? Iată că mi se întâmplă acum ceea ce nu mi s-a mai întâmplat în ultimii ani. M-am culcat cu cineva. Am făcut-o pentru prima dată de când ai murit și, dacă e să fiu sinceră, pentru prima dată de când s-a născut Ivan sau chiar cu ceva timp înainte de asta. Cred că se fac aproape trei ani de atunci. N-am ținut socoteala. N-am simțit această nevoie fizică.

S-ar putea să pară ciudat că nu mi-am dorit asta de când ai dispărut. Gândul la sex sau la o eventuală relație mă extenua, nu simțeam nicio dorință. Bineînțeles că mi-a lipsit, adeseori, compania unui adult. Mi-a lipsit o persoană cu care să-mi împărtășesc gândurile despre Ivan. Am simțit nevoia unei persoane cu care să vorbesc, seara, după ce el adormea, sau care să facă lucrurile la care eu nu mă pricep. Nu m-am gândit însă la sex. Sincer nu m-am gândit. Poate că, pur și simplu, n-am găsit disponibilitate pentru asta. Poate că nevoile mele de apropiere față de cineva au fost satisfăcute de prezența lui Ivan. Poate că mi-am reprimat orice urmă de dorință pentru că mi se părea inutilă. Sau, poate, toate astea la un loc.

Totuși, m-am întrebat cum mă voi simți în ziua în care se va întâmpla. Asta, dacă avea să se întâmple vreodată. Am fost dezgustată de fețele pe care le-am respins în aplicațiile matrimoniale. Mi se părea că toți cei din jurul meu au o relație. N-a existat ofertă, iar cererea mea a fost slabă, ca să nu zic, inexistentă. Mi se părea atât de îndepărtat chiar și gândul de a cunoaște pe cineva, cu-atât mai mult acela de a mă culca cu cineva, ca și cum nu s-ar mai fi putut întâmpla niciodată.

Apoi însă, totul a fost așa cum m-au prevenit ceilalți. El a apărut când mă așteptam mai puțin. Am coborât din taxi pe aleea noastră, la ora trei și jumătate dimineața, când se lumina de ziuă. Clătinându-mă, beată, cu bărbia iritată de barba altui bărbat, altul decât tine, am urcat în fugă cele cinci etaje până la

apartamentul nostru și, vorbindu-i în șoaptă, am trimis-o pe bonă acasă, cerându-mi scuze că am venit atât de târziu, apoi m-am dus hotărâtă în baie ca să beau obișnuitul pahar cu apă și să mă spăl pe dinți. M-am furișat în camera lui Ivan, care dormea liniștit în patul meu, i-am ascultat respirația o vreme și m-am furișat, din nou, afară. M-am dus în balcon, de unde am privit spre alee.

A trecut mult timp de când nu m-a mai prins trează un răsărit. Lumea din fața casei mele mi se pare, dintr-odată, foarte colorată, chiar dacă este întuneric. E atât de vie. Pentru o clipă, am redevenit eu însămi. Nu doar mama lui Ivan, nu o văduvă îndurerată, nu doar o persoană rănită de trecutul său. Sunt doar o femeie între două vârste, obișnuită, puțin beată, care s-a culcat cu cineva când se aștepta mai puțin. Îmi revine amintirea vremurilor în care mă aflam în taxiuri, plină de adrenalină și beată. Se apropie ora patru și soarele începe să se întrevadă la capătul aleii.

Mă întorc în dormitor și mă strecor în pat, lângă Ivan. Sper ca mișcările mele sau respirația mea să nu-l trezească. Cred că am băut împreună în seara asta vreo două sticle de vin. Poate chiar mai mult. Nu am numărat. Ivan, fericit în ignoranța lui despre păcatele mele, se foiește de câteva ori și ajunge cu picioarele sub coapsa mea. Pun pătura peste noi amândoi, închid ochii, dar nu reușesc să adorm. Simt nevoia să mă mai gândesc puțin la întâmplările prin care am trecut în această seară. Iar și iar. Și încă o dată.

Mă gândesc la gura lui când zâmbea, la dinții lui din față puțin strâmbi. Îmi amintesc cum izbucnea pe neașteptate în râs, cum se uita la mine când vorbeam, cum mă învăluia cu privirea în timp ce eu stăteam întinsă pe canapeaua lui. El susține că nu există talent nativ, ci că totul se bazează pe muncă. Îmi face plăcere să-mi amintesc cum a exclamat că sunt frumoasă înainte de a-mi da primul sărut, când încă ne aflam la o distanță de câțiva metri unul de celălalt. Apoi, mi-a mângâiat cicatricea de pe gleznă și mi-a spus că este cea mai dură cicatrice pe care a văzut-o vreodată. Am glumit cu el, la început mai timid, apoi mai îndrăznețț.

El a reacționat rapid la glumele mele, răspunzându-mi în aceeași manieră. Am început apoi să ne tachinăm. Alternam, în mod firesc, gluma și seriozitatea. Dintr-odată, el a încetat cu gluma și a început să-mi pună întrebări extrem de serioase. Mă privea fix în ochi în timp ce eu îmi căutam cuvintele. Între primul și al doilea sărut, mi-a cerut să-mi anunț bona că mă voi întoarce târziu. I-am simțit barba aspră pe bărbia mea și pe obraji. I-am simțit mirosul, parfumul care mi se părea cunoscut. Când m-am uitat, pe furiș, în dulapul din baie, mi-am dat seama că aveam și eu un parfum la fel. Pe el mirosea diferit. Mai plăcut. Mi-a dat mesaj când mă aflam în taxi, în drum spre casă. Hai să ne mai vedem și altă dată, mi-a scris. I-am răspuns, prompt, că și mie mi-ar plăcea. Mi-am rememorat, în mod repetat, ziua de ieri ca pe o lecție pe care o repetam înaintea unui test. Cine știe ce o să-mi mai amintesc mâine sau cât de mult din ce am trăit astăzi voi uita peste noapte, dacă nu-mi amintesc, pentru ultima dată, totul? Pe când îmi derulam întâmplările prin minte pentru a treia oară, am adormit.

Abia azi, întorcându-mă la existența mea, mi-am amintit de tine în momentul când ieșeam cu Ivan pe ușă. Trăiesc un ușor sentiment de vinovăție. Socotesc anii și lunile de când ai plecat și constat că au trecut aproape doi ani, cu îngăduință. În realitate, este vorba de un an și opt luni, dar aleg să cred că sunt doi ani. Pare mai bine decât un an și jumătate. Doi sunt mai puțin iluzorii decât unul.

Când îl împing pe Ivan cu căruciorul pe alee în această zi însorită de iunie pe care am început-o în urmă cu câteva ore în balcon, mă întreb ce ai crede tu acum despre mine dacă ai fi prin preajmă și m-ai privi. Îți invoc imaginea și îți vorbesc, vreau să primesc confirmarea ta. Trec direct la subiect, nu mă încurc în introduceri, în acest tip de dialog. M-am culcat cu cineva aseară, îți spun. Ești supărat pe mine acum? Am voie să fac asta? Crezi că e dezgustător că mi-a plăcut? În mintea mea, tu răspunzi pe loc. Mă aprobi surprinzător de rapid, ceea ce mă face să cred că nu mai sunt obiectivă, că nu mi te mai imaginez cum erai, ci

cum aș vrea eu să fii. Oricum ar fi, tu ești de acord cu mine. Spui că totul e în regulă, că nu e nicio problemă, îmi spui să merg mai departe. Atât timp cât ai grijă de Ivan, poți să faci ce vrei.

În imaginația mea, îți mulțumesc pentru că mă aprobi și decid să pun capăt acestei discuții cu tine. De fiecare dată când fac asta, mă simt puțin nebună. În plus, n-a fost decât o noapte. E posibil să nu mai fie alta la fel. N-a însemnat nimic. Îți mulțumesc că ești înțelegător și îmi îndrept atenția spre lumea din jur privind înainte, spre Ivan, spre cer și spre soare, spre orașul prin care trec și care mi se pare primitor ca și cum aș fi o parte din el, și nu din afara lui.

Apoi îmi scot telefonul din buzunar și-i trimit un mesaj, pe nerăsuflate. Acum îi știu numărul de telefon și interfonul. Și probabil că încă port, în mine, urme ale corpului său. Mă gândesc la lucrurile pe care mi le-a zis și pe care le-a făcut cu mine în urmă cu mai puțin de o zi. În timp ce fac asta, întorc căruciorul spre locul de joacă, iar Ivan dă din picioare. Degetele mele scriu: „Îți mulțumesc pentru întâlnirea de ieri. M-am simțit foarte bine și de-abia aștept să ne revedem, dacă și când se va putea”. Apoi apăs pe „trimitere”. Mesajul s-a trimis. Simt fluturi în stomac. Nu mă pot abține să nu zâmbesc, aproape izbucnesc în râs și îmi corectez expresia feței ca să nu par o nebună care umblă pe stradă și râde de una singură, continuând să împing căruciorul spre leagănele din parc.

Îmi pun telefonul înapoi în buzunar în timp ce inima îmi bate să-mi iasă din piept. Alerg după Ivan. El deja a ajuns la leagăne și eu îl ridic, îi cânt cântecul lui preferat, care-mi potolește gândurile. Ivan strigă încântat când îl împing cu leagănul în sus, până la cer, iar eu râd de râsul lui și, astfel, mai trece încă o zi petrecută în parc. O zi la fel ca toate celelalte, și totuși, atât de diferită. Pentru că m-am culcat cu cineva. Apoi ți-am cerut permisiunea, iar tu ai fost de acord. Lui i-am scris că aș vrea să ne întâlnim din nou. Altminteri, totul este aproape ca de obicei.

*

Au trecut patruzeci și două de ore de când am vorbit cu el ultima dată, iar eu mă gândesc tot timpul la el. Sărbătoarea de Midsommar a venit și a trecut, iar el tot nu mi-a răspuns la mesaj. Mă simt ca o idioată. O idioată care, în zelul ei, a neglijat faptul că el ar putea avea o prietenă. O idioată care, fără nicio urmă de ezitare, s-a lăsat sărutată, sedusă, tăvălită într-un pat cu cearșafurile mototolite de o altă femeie, alta decât mine. Îmi reproșez că am fost naivă și încerc, în gând, să fac ca lucrurile să pară mai suportabile și mai puțin grave decât sunt în realitate. Oricum, n-a însemnat nimic. Nu contează că el nu mai dă niciun semn de viață, este bine că a fost și atât. A fost pentru mine un pas înainte spre un viitor luminos, chiar dacă nu-l voi împărți cu el. Nu e nicio nenorocire dacă nu-mi răspunde. A fost bine atât cât a fost.

Gândurile mele par să fie un ghid prost. Sunt asemenea sfaturilor unui prieten înțelept, dar nu foarte convingător, pe care eu nu le urmez. Nu reușesc să trec peste dorința de a-l vedea pe el, tocmai pe el, care m-a abandonat după prima întâlnire și m-a lăsat cu un sentiment de dezamăgire când nu mi-a răspuns la mesaj.

Mi-am făcut de lucru cât de mult am putut. De exemplu, am scormonit tot internetul să culeg toate informațiile despre el, oricât de mărunte ar fi. Am salvat toate pozele pe care le-am găsit cu el, atât în calculator, cât și pe telefon. I-am reținut interfonul și numărul de telefon, deși n-am fost decât o dată la el, iar contactul nostru telefonic s-a rezumat până acum la un schimb de două mesaje între noi și la încă un mesaj pe care i l-am dat a doua zi, dar la care nu mi-a răspuns. M-am holbat la adresa lui pe Google Maps, ba chiar am intrat, virtual, pe strada lui ca să mă plimb, așa cum am făcut-o la prima și, până acum, singura noastră întâlnire. Am intrat pe profilul lui de Facebook o dată, pe când mă aflam la serviciu. M-am gândit să-l adaug la lista mea de prieteni, dar am renunțat. M-am holbat insistent la poza lui de profil, parcă cerându-i explicații în legătură cu refuzul lui de a-mi răspunde la mesaj. Îmi consum toată energia parcurgând lista lui de prieteni, ca să înțeleg care dintre femeile care îi lasă

multe aprecieri la postări îi sunt în prezent iubite, foste iubite sau doar prietene. În conversațiile mele cu cunoștințele noastre comune, încerc să aduc vorba despre acest subiect. Îmi calc pe suflet și iau hotărârea ca, dacă nu-mi răspunde la mesaj în decurs de douăzeci și patru de ore, s-o termin cu el. I-am scris până și o poezie. Nu poate nimeni să mă acuze că m-am culcat pe-o ureche.

Îmi răspunde, în sfârșit, după două zile. Îmi mulțumește pentru întâlnirea noastră și-mi spune că ne vom revedea, cu siguranță. Îmi spune că are multe pe cap acum, dar îmi propune să ne vedem peste câteva săptămâni. Încheie cu „te pup".

Mesajul este scurt. Îl reținpe dinafară din prima, dar îl mai citesc de zece ori pentru a mă lămuri. Îi răspund cu un simplu *thumbs-up*[4] – nici mai mult, nici mai puțin. Mă gândesc că este un răspuns suficient de discret. Mă străduiesc să nu fiu foarte insistentă, ca nu cumva să-l fac să se îndepărteze de mine. Abia după ce l-am trimis, mi-am dat seama că n-a trecut nici măcar un minut până să fac acest gest, pe când răspunsul lui la mesajul meu venise abia după trei zile. Mă necăjesc din cauza asta. Mă macină gândul că, din cauza răspunsului meu prea prompt, nu-l va mai interesa o nouă întâlnire cu mine. Am dat înapoi și mă simt nepriceputăca o fată de 13 ani.

Nu sunt atât de proastă încât să nu-mi dau seama că, din cauza frustrării, îi acord, fără ca el să știe, o valoare pe care n-o are în realitate. E doar un simbol a ceea ce eu mi-am dorit. Mi-am dorit acest lucru fără să-mi dau seama. Acum îmi dau seama, dar asta nu schimbă nimic.

Mi-e dor de el în fiecare minut și nu pot să mă concentrez la altceva. În ciuda celor 38 de ani ai mei, nu pot să mă adun și să mă dedic unor lucruri mai importante, cum ar fi munca mea, prietenii mei sau fiul meu de doi ani și jumătate. Simt că înnebunesc dacă nu primesc, cât mai curând, un semn de la el.

În prima săptămână, a fost oarecum mai ușor. Atunci eram doar eu cu îndrăgosteala și cu fixația mea

naivă asupra unui bărbat despre care nu știam mai nimic. Pe atunci, trăia numai în imaginația mea, în care nu aveam sentimente de vinovăție. Dar, apoi, a dat un semn, mi-a propus să ne întâlnim în seara aceea și totul a scăpat de sub control. Imaginația s-a transformat în acțiune, care a dat naștere conflictului. Nu pot să mă prefac că n-a existat: eu sunt cea care l-a provocat și sunt răspunzătoare pentru el. Eu sunt cea care se grăbește să-i răspundă la mesaje imediat ce el îmi dă un semn. Eu sunt cea care își minte bona că lucrează până târziu, doar pentru a petrece mai mult timp cu el. Eu vorbesc la telefon toată noaptea după ce Ivan a adormit. Eu fac toate aceste lucruri și am bănuiala apăsătoare că greșesc. Și totuși, repet greșeala, iar și iar.

Sunt atât de îndrăgostită, că nu știu ce să mă mai fac, cu atât mai mult cu cât nu am pe nimeni cu care să vorbesc despre acest lucru. Abia îmi mai suport propriile gânduri. Am păstrat tăcerea asupra acestui lucru timp de trei săptămâni, dar m-am frământat în sinea mea. Tot atâta timp mintea mea a gândit, pentru această presupusă poveste de dragoste, un scenariu care s-o facă credibilă pentru cei din jur.

N-au trecut nici măcar doi ani de când ai murit. A trecut un an și opt luni și mi-e greu să oscilez între a trăi în trecut sau a merge mai departe. Dacă la început asta nu era o problemă, a devenit peste noapte cea mai mare dilemă a vieții mele. Pot să merg mai departe? Sunt în stare să fac acest lucru? Sunt un om rău și indiferent pentru că m-am îndrăgostit atât de repede după moartea ta?

Oricât m-aș strădui, aceste întâmplări mă macină. Parcă mi-am pierdut controlul. De exemplu, nu pot să nu-i răspund imediat. El îmi trimite mesaje de câteva ori pe zi. Câteodată, dialogurile noastre par fără sfârșit, fiind întrerupte doar de momentele legate de serviciu sau de îngrijirea copilului. Apoi, le reluăm. Ne povestim unul altuia lucruri aparent mărunte, dar alese cu grijă, ne trimitem poze cu scene din viața noastră de zi cu zi: din lift, de pe stradă, din metrou, de la muncă, cu ceea ce mâncăm, cu vasele pe care le spălăm, cu gurile pline de spumă când ne spălăm pe dinți. Mă

preocupă imaginea mea din poze, de aceea mă străduiesc să le editez înainte să i le trimit. Recitesc mesajele și încerc să le privesc din perspectiva lui, să-mi dau seama cum mă percepe el pe mine. Bineînțeles că nu vreau să-i par lăudăroasă, lipsită de inteligență, prea nevrotică sau neîndemânatică. Vreau să mă creadă drăguță, de treabă și amuzantă. Eu însămi cred asta despre el. Și mai cred că este curajos, matur, deștept și frumos. Îl identific cu toate aceste calități și mi-aș dori ca și el să creadă despre mine același lucru.

Aștept cu înfrigurare, din momentul în care îi trimit mesajul până când primesc răspunsul lui. Intru în panică dacă trec mai mult de câteva minute până să-mi răspundă. Minutele se scurg cu greu, par fără sens, inutile, până când telefonul vibrează, iar mie îmi vine inima la loc. Apoi, o luăm de la capăt. Uneori, mi se pare că zilele trec repede, alteori, greu. Fac cât mai multe lucruri care să mă apropie de el și să mă îndepărteze de tine și nu pot să mă opresc. Habar n-aveam că am atât de puțin control de sine, că sunt dispusă să-mi canalizez, astfel, timpul și energia. Mă pomenesc că trec zile în șir fără să mă mai gândesc la tine. Nu mi se mai par atât de apăsătoare după-amiezile petrecute cu Ivan după programul de la grădiniță, nici joaca în parc și cumpărăturile, nici revenirea acasă și vizionarea, seară de seară, a programelor pentru copii, poveștile pe care i le spun, chiftelele pe care le mâncăm de obicei. Nimic din toate acestea nu mă mai fac să mă simt tristă și singură. Ba din contră. Sunt o persoană distractivă, având o viață secretă, pe lângă cea de părinte singur. Am un bărbat care mă dorește, care așteaptă de la mine un semn după ce Ivan a adormit, care mă consideră atrăgătoare și căruia îi face plăcere să vorbească cu mine. Mă simt mai mult decât o mamă și o văduvă îndurerată. Deodată, altcineva decât Ivan se interesează de mine.

Vorbim la telefon seara, după ce Ivan adoarme. Convorbirile noastre durează ore în șir, până în noapte. Vocea lui mă liniștește și mă înviorează în același timp. Vorbim despre orice, deși ne cunoaștem doar de câteva săptămâni. Pentru a încheia conversația, fiecare îi cere celuilalt să închidă el. Așteptăm, în tăcere, și niciunul

nu face acest gest. Începem să râdem și încercăm din nou. Ne străduim să încheiem și continuăm apoi cu un șir de mesaje până adormim.

Când prietenii mei mă întreabă dacă am reluat legătura cu el, le confirm vag. Nu spun exact cât de apropiați am devenit. Când sunt prea curioși și mă întreabă ce avem de gând și încotro se îndreaptă relația noastră, le răspund că asta rămâne de văzut. Le spun că în viața mea a apărut, ca de nicăieri, un bărbat care mă înțelege, care a pierdut și el pe cineva drag și care pare să gândească la fel ca mine, care îmi alungă singurătatea și mă face să râd. Le spun că ar putea fi sufletul meu pereche sau un prieten foarte bun sau, pur și simplu, un prieten pe care să-l păstrez toată viața. Schimb apoi subiectul pentru că nu vreau să le dezvălui cât de mult m-am atașat de el.

Nu îndrăznesc să le spun prietenilor că ținem legătura aproape tot timpul. Acum trei săptămâni, nu ne cunoșteam, iar anturajul meu nu bănuiește câte s-au întâmplat de atunci. Toată existența mea s-a schimbat din temelii, toată viața mea s-a transformat. Dintr-odată, rolul meu în viață și menirea mea nu se mai reduc doar la a fi mama lui Ivan. Deocamdată, vreau să păstrez acest sentiment numai pentru mine, încă nu vreau să-l fac public. În plus, mi-e rușine și mă simt ca o adolescentă naivă când încerc să descriu, în mod obiectiv, această legătură strânsă. Mă tem să nu roșesc când vorbesc despre el. Asta m-ar deconspira, arătând cât sunt de îndrăgostită, și nu vreau s-o recunosc în fața celorlalți, pentru că nu mi se pare oportun.

Părinții tăi nu știu nimic. N-am curajul să le spun că am cunoscut pe cineva cu care te-aș putea înlocui și care este atât de diferit de tine, din toate punctele de vedere, un om curajos și simpatic, comunicativ, deschis la experiențe noi, cu care se poate vorbi orice și care nu pare să se sperie de nimic. El îmi adresează cuvinte de încurajare cum n-a făcut-o nimeni până acum, știind, ca și mine, că viața se poate schimba peste noapte și că nu trebuie să ratezi niciun moment care te-ar putea face

fericit. Nu îndrăznesc să le spun că, pentru mine, acesta este momentul fericit care îmi dă speranță. Nu pot să le spun asta, mai ales părinților tăi. Îmi amintesc, neliniștită, că în urmă cu doar câteva luni le-am spus că simt că niciodată nu voi mai întâlni un alt bărbat și că m-am obișnuit cu această idee. Acum aceste cuvinte mi se par o promisiune pe care o încalc de două ori.

Am sentimentul că nu te trădez numai pe tine, ci și pe părinții tăi și că, îndrăgostindu-mă de altcineva, de o persoană care nu-ți seamănă deloc, îmi dezvălui, o dată pentru totdeauna, incapacitatea de a te fi iubit așa cum erai. Aș vrea să păstrez acest secret doar pentru mine. Oricum, de asta mă voi ocupa mai târziu. Deocamdată, rămâne doar secretul nostru. E numai treaba mea cum îmi petrec timpul seara, după ce Ivan adoarme. Într-un fel, mi-aș dori să fie vorba de o iubire trecătoare, care să ia sfârșit înainte ca lumea să afle despre ea. Din multe puncte de vedere, ar fi mai ușor așa. Din alte puncte de vedere, ar fi cel mai greu lucru care mi s-ar putea întâmpla. Sunt debusolată și îndrăgostită în același timp.

Iulie 2016

E de aceeași vârstă cu mine. E mai experimentat decât mine. A rămas singur de mai mult timp decât mine. Copilul lui e mai mare decât al meu. A avut relații mai lungi decât mine. Când vorbește, trece direct la subiect, fără să-și aleagă cuvintele. Nu se ferește să facă gesturi ample, să folosească expresii sentimentale despre dragoste și suferință și despre visul unui viitor împreună cu mine. Vorbește repede, își expune vorbele și gândurile într-un ritm alert. În scris, folosește un limbaj poetic și expresiv, care îl face să pară mai bătrân decât este. El scrie „astfel” în loc de „așa”, și „fie!”, când vrea să schimbe subiectul. Se ia în serios și-mi spune că și eu ar trebui să fac asta mai des. Crede, despre mine, că mă ascund în spatele sarcasmului și al ironiei. Îmi spune că sunt o „mâță blândă”, iar eu râd când îl aud. Nu mi s-a mai spus asta niciodată.

Mă consideră cea mai atrăgătoare femeie pe care a văzut-o și nu se rușinează să mi-o spună. Cuvintele lui mă fac să caut, jenată, un mod glumeț de a ieși din situație, dar el nu-mi împărtășește ironia. Așteaptă să termin cu gluma și-mi spune că el vorbește serios. Are un temperament mult mai puternic decât al meu. În tot ce face, se dovedește a fi mai puternic decât mine. Este stăpânit de o anxietate profundă uneori. Se enervează adeseori. Îl enervează oamenii și lucrurile din jur, îl înfurie idioțenia lor, pe care o sfidează și o boscorodește. Spune că urăște toată industria publicității și a divertismentului. Nu-i stă nimeni în cale când e nervos. Mă fascinează furia lui și mă inspiră, într-un mod inexplicabil. Momentele lui de furie sparg banala monotonie. De obicei, este un om vesel. El însă nu se consideră vesel, ci fericit. Din toate punctele de vedere, este un om dintr-o bucată, iar eu sper să fie la fel și față de mine. Îmi declară că eu îl fac fericit, că își dorea de mult timp să cunoască pe cineva ca mine, că-i ofer tot ce și-a dorit vreodată de la o femeie.

Nici în această privință nu vă asemănați. Îmi vorbește ca unei femei, nu ca unei fete. Spune că mă iubește, nu că mă place. Eu îi sorb cuvintele. Simt că toată viața mi-am dorit să fiu iubită astfel; ca și cum l-

aș fi așteptat pe el în tot acest timp. Parc-ar fi rupt din poeziile pe care le studiam în liceu. Ne potrivim de minune. Este un om sensibil, care face ca totul să mi se pară ușor, care trăiește clipa și nu așteaptă ziua de mâine. Un om care vrea să trăiască în același ritm cu mine. Nu-mi vine să cred că am cunoscut, în sfârșit, un asemenea om.

Nu afișez schimbările intervenite în viața mea și a lui Ivan, dar ele sunt reale. În sinea mea, îmi construiesc imaginea unui viitor alături de el, un viitor în care el ocupă locul gol de la masă, devenind, cu experiența sa vastă, o nouă și vie figură paternă pentru Ivan. În această fantezie a mea, el umple golul sufletesc lăsat de tine, este răspunsul la toate întrebările mele legate de cum aș putea să depășesc momentele grele, care este sensul vieții, cum va fi copilăria lui Ivan și care va fi soarta lui în viitor, care e locul și care e rolul meu în viață. El este salvatorul meu, care dă sens și căldură serilor mele prin gânduri și conversații fără sfârșit. În fantezia mea, el scoate tot ce e mai bun din mine, dă un sens întâmplărilor prin care am trecut și creează o poveste frumoasă, cu sfârșit fericit. Totuși, sunt conștientă că exagerez cu fanteziile mele, însă nu fac decât să dau glas unei dorințe înăbușite prea mult timp. Cred că asta face ca dorința mea, tot mai evidentă, să fie realizabilă.

Pentru el, pare să fie mai ușor. Se descurcă mai bine în rolul de părinte, în profesie și, în general, ca om. Vreau să fiu și eu așa. Vreau să învăț de la el, să găsesc în el un sprijin și să trăiesc alături de el câte zile voi avea. Când am vorbit ieri la telefon, mi-a spus pentru prima dată că mă iubește. Mi-a spus-o direct, ca pe un lucru care nu este deloc jenant sau delicat, ceva de care să te rușinezi sau să te ascunzi în spatele unei glume. A făcut-o, mai degrabă, ca pe o simplă constatare decât ca pe o confesiune sentimentală. Am fost foarte impresionată și jenată în aceeași măsură. Am avut tendința să acopăr receptorul cu mâna ca să nu mai audă nimeni, dar eram singură în cameră, pe canapea, ca în fiecare noapte. Ivan dormea în camera lui, iar în camera de zi, eu, mama lui și văduva ta, stăteam lipită de telefon cu inima cât un purice, ascultând cum

bărbatul alături de care îmi doream să trăiesc îmi declara că mă iubește. Nu i-am întors declarația, dar am zâmbit și am continuat să mă bucur tot restul nopții.

*

Ivan stă în cărucior și mănâncă înghețată. Este într-o dispoziție de zile mari. Vrea să se oprească la fiecare petic de iarbă, să se joace în toate parcurile pe lângă care trecem. Îl las să facă asta. Prelungesc plimbarea, despre care știu că durează exact optsprezece minute dacă mergi repede și douăzeci și două de minute dacă mergi încet. Transpir din cauza caniculei de iulie: la subsuoară și pe spatele bluzei îmi apar pete care mă enervează și mă neliniștesc. Strădania mea de a arăta proaspătă este zădărnicită de căldura excesivă și de starea mea de nervozitate. Caut umbră și opresc căruciorul, spre bucuria lui Ivan. Mă așez în iarbă în timp ce Ivan se joacă prin parc cu un băț. Se preface că are în mână o drujbă pe care o îndreaptă, zbârnâind, spre un tufiș. Eu aștept să mi se usuce petele de transpirație. Ne aflăm la doar câteva sute de metri de casa lui. Nu e nicio grabă. Pe măsură ce trece timpul, emoția mea crește.

Ne ducem la el. Vom lua cina împreună toți patru, copiii noștri se vor cunoaște și, dacă totul va decurge bine, vom rămâne acolo peste noapte. El a cumpărat un pat cu saltea gonflabilă în care va dormi Ivan și pe care l-a așezat lângă patul lui dublu. În frigider ne așteaptă înghețată, iar pe aragaz se gătesc mâncăruri pentru copii. Pe podeaua dormitorului, se află o casă de păpuși care așteaptă să fie cercetată de degetele curioase ale lui Ivan. Mi-a trimis câteva poze în care se vede cum a aranjat casa și m-a asigurat că totul va decurge bine.

Au trecut cinci săptămâni de când ne știm, timp în care am avut ore întregi de conversații telefonice nocturne, ne-am dezvăluit cele mai ascunse secrete, am renunțat la pauzele de prânz de la serviciu ca să putem să ne vedem în miezul zilei și ne-am angajat bone pentru a putea să dormim unul în brațele celuilalt. Am devenit dependenți unul de celălalt, fizic și psihic, și suntem convinși că trăim o mare iubire. Cuvinte pe care

îmi era greu să le aud și să le pronunț la început, acum mi-au devenit familiare. Numai noi știm că ne-am declarat dragostea. Doar noi știm că visăm să ne construim împreună o familie, să ne creștem împreună copiii în apartamentul pe care îl vom cumpăra și în care ne vom muta cu toții. În agenda telefonului meu, numele lui este urmat de cuvântul „iubit”, iar pe telefonul lui, când îl sun, apare o poză cu mine în care îi trimit bezele. Vorbim la telefon tot timpul. Dacă trece mai mult de o oră în care nu ne sunăm, mă neliniștesc, îmi pierd puterea de concentrare, stau cu ochii ațintiți pe telefon și mă întreb: unde e, dacă dispare? Dar el nu dispare. E prezent permanent. Parcă niciunul dintre noi nu mai simte nevoia să doarmă.

Viețile noastre de părinți singuri presupun multă logistică. Nevoia constantă de bone ne-a împiedicat să ne întâlnim de câte ori ne-am fi dorit. Era prea puțin să ne vedem o dată sau de două ori pe săptămână. Ni se părea insuportabil să stăm despărțiți patru sau cinci zile. Ne-am obișnuit unul cu celălalt și vrem să petrecem cât mai mult timp împreună, nu ne mai mulțumim cu jumătăți de măsură. Am întâmpinat piedici din cauza unor probleme reale. Mă feresc să le spun celor din anturajul meu despre relația mea, ca și cum aș face un lucru urât, iar cu părinții tăi nu m-am mai întâlnit de aproape o lună. Telefoanele nocturne m-au făcut să pierd ore bune de somn, permanentele mesaje mi-au distras atenția, iar activitatea mea de la serviciu a avut de suferit.

Ca să nu mai vorbim de faptul că am lipsit de lângă copiii noștri ca să putem să ne vedem. Am un sentiment de vinovăție de câte ori plec de lângă Ivan pentru a mă întâlni cu el. Când ajung acolo, mi se face un dor imens de Ivan și mă rușinez că l-am dat la o parte pentru a-mi satisface propriile nevoi. Încep să cred că sunt o mamă rea. Nu vreau să stau fără Ivan. Iubitul meu este pregătit să le facem cunoștință copiilor noștri și este convins că totul va decurge bine. În ultima noapte pe care am petrecut-o împreună, am pus în balanță avantajele și dezavantajele acestei situații. Am ajuns la concluzia că ne cunoaștem destul de bine sentimentele pe care le avem unul față de celălalt și că

ar fi timpul să-i includem și pe copiii noștri în viața noastră comună. Acest lucru se va întâmpla azi. Deocamdată însă, stau sub un copac și transpir.

Am emoții gândindu-mă că urmează s-o cunoaștem pe fiica lui. Mă neliniștește gândul că aș putea să nu-i fiu pe plac sau, și mai rău, că nu l-ar plăcea pe Ivan sau că lui nu i-ar plăcea de ea. Îmi închipui că va vrea să mergem acasă ca să poată să-mi arate nemulțumirea lui, făcând tot ce poate face un copil de doi ani și jumătate pentru a-și atinge acest scop. Mă tem că va fi o atmosferă neplăcută care îmi va demonstra că m-am grăbit și că această iubire mi-a scăpat de sub control. Îmi fac griji că mă pun pe mine pe primul loc, în loc să-l pun pe Ivan. Oricât aș vrea să cred că nu e decât o cină și un popas de o noapte, că nu e mai mult decât atât, știu că nu este așa. Este o nouă piatră de încercare. I-l prezint iubitului meu pe Ivan, care, de la opt luni, m-a avut numai pe mine alături și scaunul rămas gol la masă după moartea ta. Astăzi fac un pas pentru a schimba această situație. Nu știu dacă acest lucru îi va face bine lui Ivan sau dacă va fi o adevărată traumă pentru el. Nu e de glumit cu asta.

Trebuie să trecem și prin asta. Petele de transpirație refuză să dispară de pe bluza mea, iar Ivan s-a plictisit de băț sau de drujbă sau ce-o mai fi reprezentând acesta pentru el acum. Mă bate la cap că vrea înghețată. Ai mâncat deja una, hai să mergem, îi spun eu pe un ton cam aspru din cauza stresului. Îl iau în brațe și îl pun în cărucior. Urcăm ultima colină înainte de a ajunge la el acasă. Soarele arde. Ivan scâncește. Nu mai e cale de întoarcere. Trebuie să mergem până la capăt.

August 2016

Mă simt ca și cum aș avea din nou o familie formată din doi părinți și doi copii. Pare ciudat, dar nu e. Zilele se contopesc într-o lună de miere difuză în care tot ce facem, toate excursiile, toate cinele și nopțile de pe balcon alunecă lin înainte. La momentul acesta, copilul nostru este mai mare decât atunci când ai murit: știe să vorbească și are o voință proprie, clară. Știe să reproducă majoritatea cântecelor pe care le aude și apasă, cu o impresionantă precizie, pe aplicațiile și jocurile de pe iPad-ul lui. Se enervează când lucrurile nu merg cum ar vrea el și nu-i place să stea dezbrăcat, nici măcar când face baie. În fiecare seară, refuză să meargă la culcare, preferând să stea cu adulții, pe canapea, până îl fură somnul. Pe tine te numește tatăl lui din cer, iar pe iubitul meu, tatăl lui de pe pământ. Împotriva temerilor mele, totul a fost foarte simplu, cu adevărat simplu.

Îngrijorarea mea că nu se vor plăcea copiii noștri s-a dovedit a fi nejustificată. Și am avut ocazia să-l văd pe Ivan, pentru prima dată, bucuros să cunoască un alt copil mai mare decât el, care îl învață cum să se joace cu piesele de lego și care îl ia de mână când trec strada. Un copil care-l impulsionează să îndrăznească mai mult, să râdă mai mult, să vrea mai mult. Fetița în vârstă de cinci ani, încrezătoare în sine și plină de curiozitate, îi dezvăluie lumea într-un mod în care eu nu am reușit. Uneori se ceartă, dar imediat se împacă din nou. Când Ivan se trezește dimineața, nu mai vine întâi la patul meu. Acum înțeleg la ce se referă alți părinți când susțin că cel mai bine e să ai mai mulți copii, își poartă de grijă unul celuilalt, spuneau ei. Acum îmi dau seama că așa este. Energia și bucuria pe care Ivan le găsește permanent la noua lui parteneră de joacă nu pot fi înlocuite cu nimic. Grija mea inițială că l-aș expune pe Ivan la o traumă din cauza dorinței mele egoiste de a fi iubită și de a trăi alături de un adult a dispărut în luna de vară pe care am petrecut-o toți împreună.

În această vară, n-am mai petrecut timpul numai cu fiul meu. Am fost împreună toți patru. Am făcut

plajă și am mers la magazine de mobilă să cumpărăm paturi noi pentru copii – acum avem fiecare paturi suprapuse în apartamentele noastre. Ne-am cazat în hoteluri ca niște castele și ne-am cunoscut, reciproc, părinții. Ne-am bombardat reciproc copiii cu daruri, în zelul nostru de-a le câștiga simpatia, și am reușit. Ne-am jucat în nenumărate parcuri. Ne-am înțeles să plecăm într-o excursie în străinătate, dar încă nu ne-am hotărât unde. Ne-am trezit, deodată, în mijlocul acestei utopii pe care o vedeam de departe la alte familii ai căror membri nici nu-și dau seama ce important lucru este că se au unii pe ceilalți. Ne place această idee aproape la fel de mult cum ne iubim unii pe alții. El îmi spune că vrea să facă un copil cu mine, iar eu râd la vorbele lui. Repetă, iar eu râd din nou. Îmi spune că vorbește serios, iar eu îi răspund că vom face un copil împreună peste puțin timp, atunci când ne vom fi obișnuit cu copiii pe care deja îi avem și împreună cu care încercăm să formăm o familie. Se mulțumește cu răspunsul pe care i-l dau, dar își exprimă dorința și a doua zi. Sunt încântată să trăiesc alături de cineva care dorește să-și construiască un viitor împreună cu mine și insistă pe această idee.

Fericirea că suntem în număr dublu este provocată de situații atât de simple, că numai cine a trecut prin această experiență poate să înțeleagă. E plăcut să poți să mergi liber într-un loc, cum ar fi să te întorci la magazin pentru că ai uitat să cumperi ceva, fără să fii nevoit să iei după tine copilul. Să ai cu cine să împarți grija gătitului, a spălatului rufelor sau a vaselor. Să-ți permiți să dormi sau să-l lași pe celălalt să doarmă mai mult dimineața. Să poți să te oprești, atunci când te simți depășit de situație, și să-l lași pe celălalt să preia controlul. Să poți să încui ușa de la baie ca să stai singur, un moment, la toaletă sau la duș. Să dispui de patru brațe care ridică și cară, care alină și se joacă, care îmbrățișează și gâdilă, și de patru picioare care merg și vin, aleargă și se târăsc, fugăresc și sunt fugărite. Așa am sperat că va fi. Așa ar trebui să fie.

În fiecare seară, după ce copiii adorm, noi continuăm să vorbim, să bem vin, să facem dragoste și

să vorbim din nou. De multe ori, ne apucă ora trei și tot nu dormim. Curând se vor trezi copiii. Ar trebui să mai prindem și noi câteva ore de somn. Mergem la culcare sub influența endorfinei, continuând să șușotim în întuneric. Până la urmă, se așterne liniștea. El adoarme primul, doarme pe spate și scoate pe gură pufăituri între starea de trezie și cea de somn. Eu îl ascult și mi se pare că pufăiturile lui sunt cele mai frumoase sunete pe care le-am auzit vreodată. Mâna mea se odihnește între mâinile lui, formând un turn de mâini peste pieptul lui gol. Îl mai privesc o dată, apoi închid ochii. În curând sosește o nouă zi în familia care am devenit, așa cum nu speram că se va întâmpla.

*

Vacanța se apropie de sfârșit. Stockholmul se repopulează. Vagoanele metroului nu mai sunt goale, parcările de pe strada mea sunt pline de mașini, în parcuri, copiii din cartier au revenit la joacă. Prietenii care se întorc din concediu îmi dau din ce în ce mai multe semne de viață pe telefon. Îmi spun că vor să ne întâlnim, iar eu mă feresc să le răspund când anume va fi posibil acest lucru. A mai rămas o săptămână până la deschiderea grădiniței și la întoarcerea mea la serviciu. Vreau să-mi petrec timpul cu familia, fără să fac planuri. Vreau să am cât mai mult timp ca să facem lucruri împreună.

Prietenii mei își închipuie că am intrat în vreo sectă. Astfel a reacționat unul dintre ei când i-am povestit, în treacăt, că am decis să ne logodim și să ne mutăm împreună. În ultima lună, nu m-am mai întâlnit cu ei, ca de obicei. Am schimbat doar câteva mesaje. M-am scuzat pentru absența mea subită prin faptul că am avut multă treabă, că timpul a trecut repede, și am promis să ne vedem cât mai curând. Ei mi-au spus că se bucură pentru mine, dar îmi reproșează tot mai des că nu le-am făcut cunoștință cu noul meu iubit. Îmi spun că situația li se pare ciudată. Le-ar plăcea să-l cunoască, îmi spun atât de des că lucrurile s-au mișcat foarte repede, încât nu mai pot să ignor observațiile lor. Ceva din atitudinea lor îmi trezește un sentiment de vinovăție

care mă determină să nu le mai răspund la mesajele pe care mi le trimit pe telefon. Îmi propun să mă ocup de ei mai târziu.

Și părinții tăi sunt de părere că lucrurile s-au mișcat repede. Ei nu se lasă duși cu vorba și îmi spun, într-o după-amiază petrecută cu mine și cu Ivan, să dau cărțile pe față. Ivan le-a spus că are o nouă soră. N-au reacționat așa cum mi-aș fi dorit. Până acum le spusesem doar că am un prieten cu care mă întâlnesc din când în când, fără a avea intenția de a ne căsători. Acum mă simt vinovată, ca și cum aș fi fost prinsă asupra faptului. Încercarea mea de a masca totul cu un hohot de râs a fost un eșec. Întrebările lor curg:

— Cine este această persoană? mă întreabă. Sunteți împreună, e ceva serios? Lucrurile înaintează rapid, observă ei. Ne întrebăm doar: unde este Aksel în toată povestea asta?

Urmează o tăcere stânjenitoare. Tatăl tău își drege vocea:

— Bineînțeles că îți vrem binele, declară el, să nu-ți închipui altceva. Trebuie doar să înțelegi că nu ne vine ușor. Ne obișnuim greu cu ideea că el… s-a dus.

Când spune asta, vocea i se înmoaie și ultima silabă se aude abia șoptit. Își dă jos ochelarii, uzi acum de lacrimi. Nu mai adaugă nimic. Și mama ta tace. Cred că e rândul meu să vorbesc, dar nu știu ce să spun.

Simt că obrajii îmi iau foc și mă blestem că sunt atât de nepregătită pentru această conversație. Secundele trec, una după alta. N-am curaj să mă uit în ochii părinților tăi și stau cu privirea ațintită în farfurie la resturile de la cină: la furculiță, la cuțit, la boabele de orez și la castravetele pe jumătate mușcat care nu-mi oferă prea multe răspunsuri. Cred că tăcerea mea înrăutățește situația, dar nu-mi trece prin minte ce aș putea să le răspund și îmi caut, febril, cuvintele. Tatăl tău oftează și își suflă nasul, zgomotos. Ivan se joacă în camera de alături, dar sigur va obosi în scurt timp și ni se va alătura. Întrebările lor m-au răscolit atât de mult, încât cu greu pot să găsesc un răspuns.

Mă întreb și eu unde ești tu în toată povestea asta. Ești în pozele de pe frigider, în vocabularul lui Ivan, ești tatăl lui care a murit. Avem poze înrămate, cu tine

copil și cu tine adult, în camera lui Ivan. Ne uităm la filmulețe cu tine pe calculator. Ne mirăm ce bine vă seamănă urechile, mâinile și picioarele. Vorbim despre ceruri și despre faptul că tu l-ai iubit, despre cum erai când s-a născut, despre cum îl făceai să râdă de fiecare dată când glumeai cu el atunci când el era bebeluș. Acum tu nu ești aici. Tu, de fapt, nu mai ești nicăieri.

Nu ești în viața mea de zi cu zi în afară de momentele în care vorbesc despre tine și recreez amintirile legate de tine. Nu ești aici să vorbești cu mine seara. Nu ești aici să te bucuri de copilăria lui Ivan împreună cu mine. Nu ești aici să iei decizii legate de Ivan și de viitorul nostru. Nu ești aici să mă consolezi. Nu e vina ta, dar nu ești aici. Ești mort, iar eu sunt singură. Ești mort și eu m-am îndrăgostit de altcineva. Ești mort, iar eu doresc să am șansa să-mi refac viața cu altcineva. Ești mort și nu știu dacă eu merit o nouă șansă, dar, cu siguranță, mi-o doresc. Ești mort și eu nu sunt sigură dacă nu cumva, cunoscând pe altcineva, e ca și cum m-aș preface că n-ai existat. Nu știu dacă e bine ce fac sau dacă nu cumva întinez, astfel, dragostea mea pentru tine. S-ar putea să fie așa. S-ar putea ca părinții tăi să vadă lucrurile așa. Dar faptul e consumat. Tu rămâi mort. Și eu nu îndrăznesc să le amintesc asta părinților tăi. Mi se pare că i-aș răni, exprimând în cuvinte ceea ce ei știu deja, că le adâncesc durerea pe care ei o simt în fiecare zi de când tu ai dispărut.

Îmi iau inima în dinți și încep să vorbesc. Încerc, cu multă precauție, să le răspund la întrebarea arzătoare, fără să amintesc, mai mult decât este necesar, de dispariția ta. Le spun că îi înțeleg că vestea schimbării vieții noastre i-a luat pe nepregătite. Îi asigur că nici noi nu ne-am fi așteptat la asta. Subliniez faptul că tu ești la fel de prezent în gândurile noastre cum erai și înainte, că vei fi mereu tatăl lui Ivan, iar ei vor rămâne bunica și bunicul lui. Nimeni și nimic nu poate să schimbe asta. Tatăl tău încuviințează dând din cap și îmi spune că e doar surprins. Îmi amintește că, nu mai demult de vara trecută, le-am spus că sunt convinsă că nu voi mai cunoaște pe nimeni niciodată. E

clar că spunându-le asta i-am alinat, iar acum, când tatăl tău îmi amintește acest lucru, simt din nou ce nu vreau să simt și gândesc ceva la care nu vreau să mă gândesc. I-am trădat. Te-am trădat pe tine. Mi-am încălcat promisiunea.

După o vreme, se așterne liniștea. Nu-mi mai găsesc cuvintele, dar Ivan intră și risipește tăcerea noastră încordată. Îi cere bunicii să-i citească o poveste, iar ea se ridică de la masa din bucătărie și merge cu el în camera de zi. Eu mă ridic și încep să strâng masa. Îl întreb pe tatăl tău dacă vrea o cafea. El spune că e prea târziu pentru cafea și că în curând urmează să plece acasă. Reluăm, precauți, conversația, vorbind despre lucruri banale. La plecarea lor, schimbăm pe hol îmbrățișări mai reci decât de obicei.

— Vă vrem binele ție și lui Ivan, trebuie să înțelegi asta, îmi spune tatăl tău, din nou.

— Știu. Vă înțeleg, îi spun și eu.

Îmi zâmbesc de pe scară când ne facem cu mâna. Ne promitem să ne revedem curând, să stabilim o nouă întâlnire, după cum ne va permite timpul. Ei se îndreaptă spre poartă, lăsându-mă într-o stare sufletească apăsătoare. Încerc s-o alung jucându-mă cu Ivan, dar nu reușesc. Dezvăluindu-mi îngrijorarea lor, părinții tăi au pus degetul pe rană, așa cum au făcut-o și prietenii prin mesajele lor. Îmi trezesc un sentiment de vinovăție, mă fac să cred că am fost insensibilă și să mă simt naivă pentru că am luat lucrurile atât de ușor. Mai mult decât atât, îngrijorarea lor mă trage înapoi, mă doboară, îmi redeșteaptă întrebările la care nu am găsit răspuns, mă țintuiesc într-o stare de îndoială în care opțiunile par puține și soluțiile, nesatisfăcătoare.

Cum pot să te păstrez, când te-am pierdut? Cum să merg mai departe, respectându-ți totuși memoria? Ar trebui să renunț la ce am obținut acum? Cum să pot să merg mai departe, dacă ei, care sunt atât de importanți pentru mine, nu sunt de acord cu asta? Este ca o ecuație imposibil de rezolvat. Singura soluție viabilă pare să fie să separ lucrurile, să nu implic pe nimeni în relația mea, ținând-o departe de ochii lumii.

August 2016

Strategia mea de a ține lumea și relația mea departe una de alta pare să fie cea mai firească soluție, deși la început nu eram hotărâtă să fac asta. Măcar pentru un timp, îmi spun, până când îmi limpezesc gândurile și lucrurile se potolesc, până când anturajul, familia mea și prietenii se vor obișnui cu situația. După aceea le voi ține piept, le voi arăta că n-au motive să se îngrijoreze, le voi demonstra că lucrurile, chiar dacă merg repede, decurg bine: este cel mai frumos viitor pe care l-am descoperit pentru mine și pentru Ivan și pe care aleg să-l trăim. Vor înțelege ei cândva, e doar o chestiune de timp. Și eu am nevoie de ceva timp. Voi reveni apoi la o viață care să-i împace pe toți: familia ta, prietenii mei, vechea mea familie și familia mea nouă.

În penultima zi de vacanță, bem vin și mâncăm homar în bucătărie, iar copiii se uită la un film în camera de alături. Toastăm pentru vara care a trecut și ne felicităm că am organizat într-un mod atât de reușit prima noastră vacanță. Când încep să strâng masa, mă întreabă dacă vreau să mă logodesc cu el. Râd la început, închipuindu-mi că glumește, încetez să mai râd când el se arată ofensat, spunându-mi că vorbește serios. Întâi îi spun că și-a pierdut mințile, apoi că mi-ar plăcea să ne logodim. Acesta mi se pare cel mai frumos mod de a-mi trăi tot restul vieții. Cu fiecare săptămână care trece, contrastul dintre viața mea trecută și cea prezentă se adâncește. Împreună suntem patru și atâția vreau să rămânem. De ce nu ne-am logodi, dacă ne-am găsit? De ce n-am fi spontani?

Încântați peste măsură de decizia noastră rapidă, ne uităm pe internet după verighete și mâncăm chipsuri pe canapea. Niciunul dintre noi n-a mai fost logodit înainte. Înainte să te cunosc pe tine, trăisem până la vârsta de treizeci de ani mai mult sau mai puțin ca o adolescentă, iar după ce te-am cunoscut, acest lucru nu ni s-a părut niciunuia relevant. Îmi era, oricum, suficient de greu să te conving să fii împreună cu mine, ca să nu mai vorbim despre cât de greu te-am convins să te muți cu mine și să facem un copil. Să mai aduc

vorba și despre căsătorie ar fi fost, deja, prea mult pentru tine. Nici pentru mine nu era deosebit de important acest lucru. N-am visat niciodată să mă mărit, așa cum visau multe dintre prietenele mele. Dar aș putea să-mi imaginez cum ar fi. Și, pe deasupra, este măgulitor să te simți iubit de cineva care vrea să-și petreacă împreună cu tine tot restul vieții. Logodna va fi o experiență unică, pe care am trăi-o amândoi pentru prima dată. Ne va oferi ceva ce n-am avut niciunul până acum.

Îi spun că vreau un inel simplu. Mă gândesc, fără să-i spun, că n-aș vrea să afle despre asta prietenii mei sau părinții tăi. Încă nu. Mă mai gândesc și că, văzută din afară, o logodnă făcută la un timp atât de scurt după ce ne-am cunoscut pare nepotrivită. Numai tinerii se logodesc după două luni de relație. Adulții și, mai ales, cei cu copii, o iau mai ușor. Așteaptă, analizează, sunt precauți. El pare că vede lucrurile altfel. Este fericit de decizia luată. Îmi spune să aleg eu verighetele. Îi sugerez să facem logodna în câteva săptămâni, după ce vom avea două luni de relație, socotind că am devenit un cuplu chiar de la prima întâlnire. Două luni sună mai bine decât o lună și trei săptămâni, cum este azi. El îmi spune că sunt caraghioasă cu felul meu de a gândi, dar mă aprobă. E de acord să facem logodna peste câteva săptămâni.

În ziua următoare, ne întâlnim într-un magazin de bijuterii dintr-un centru comercial din apropierea locuinței mele. Mă neliniștește gândul că ar putea să ne vadă cineva cunoscut care trece prin fața magazinului. Oricine și-ar da seama ce facem. Încerc să alung acest gând, dar îmi amintesc de prietenii mei care mi-au spus că parcă aș fi intrat într-o sectă. Mă gândesc că lucrul acesta le va confirma imaginea pe care și-au format-o despre mine. Îmi trece prin minte conversația cu părinții tăi, care mi-au spus că lucrurile se mișcă repede. Mă întreb ce ar spune dacă ar ști ce facem. Mă străduiesc ca lucrurile să se desfășoare cât mai repede, dar personalul magazinului ne acordă foarte mult timp. Scotocesc sertarele, se asigură că ne scriu corect numele, ne iau măsura degetelor, ne arată mai multe modele. Până la urmă, ne hotărâm la cel mai simplu

model, de aur alb, la care am găsit măsura potrivită. Ne-am scris, într-un formular de comandă, numele și data logodnei. Când vine vorba de plată, cerem să se împartă suma la doi.

Eu sunt prima care își bagă cardul în cititor. El își scoate telefonul și îmi face o poză când fac asta. Îmi cere să mă uit la cameră și-mi spune că vrea să imortalizeze acest moment. Zâmbește larg în spatele telefonului. Și eu fac la fel. Zâmbesc spre cameră și spre bărbatul de dincolo de ea. Între două poze, arunc o privire în spatele lui, la oamenii care se plimbă prin mall.

*

Prima noastră ceartă are loc în ultima zi de vacanță. Cauza este Ivan sau eu, ca părinte, sau educația în general. Nu sunt sigură. El îmi reproșează că îi acord prea multă atenție lui Ivan și că îl răsfăț prea mult. Crede că-l tratez ca pe un bebeluș și că fac diferență între cei doi copii. El spune că Ivan este în centrul atenției tot timpul. Îmi face observație în legătură cu faptul că Ivan poate oricând să doarmă în patul meu, că încă bea din biberon atât dimineața, cât și seara, deși e destul de mare să renunțe, și încă folosește scutece. E timpul să-l dezvățăm de astea, spune el, și adaugă: Ivan și-a format obiceiul de a plânge ca un bebeluș când cineva i se împotrivește și de a primi imediat atenție și mângâiere când e stresat, obosit sau plictisit. La orice oră din zi răspund, cu viteza fulgerului, tuturor nevoilor lui, las totul deoparte și sar să-l liniștesc fără nicio limită.

Îmi reproșează că nu stau liniștită nici la duș, ca nu cumva zgomotul să-l deranjeze pe Ivan. Spune că nu pot să-l menajez toată viața, crede că-i fac un deserviciu pe termen lung. Îi explic că fac asta pentru liniștea mea sufletească. Cu cât e mai fericit copilul, cu atât părintele este mai mulțumit. Argumentul meu nu-l convinge. Crede că, din contră, Ivan s-ar simți mai bine dacă i-aș impune câteva reguli și dacă l-aș răsfăța mai puțin. Mă asigură că abordează acest subiect atât de

dragul lui Ivan, cât și de dragul meu. Zice că vede cât de obosită sunt.

Mă înduioșează grija lui, în aceeași măsură în care mă deranjează analiza făcută. În ultimele săptămâni, și-a creat obiceiul de a-mi da indicații, făcându-mă să mă simt nepricepută ca părinte. Într-o discuție în care unul dintre noi a crescut deja un copil de vârsta lui Ivan, e greu pentru celălalt să-și impună autoritatea. Eu sunt și voi rămâne cea mai puțin experimentată dintre noi, oricât aș susține că fiecare copil este unic și că eu mă port cu Ivan așa încât el să aibă de câștigat din asta pe termen lung. Până la urmă, fiecare copil este unic. Nu au toți același temperament, nu sunt făcuți după același tipar. Cred că e nedrept să mi-o dea exemplu pe fiica lui.

Discuția se transformă în ceartă când mă răstesc la el, cerându-i să nu se mai amestece. Îi amintesc că ne știe pe mine și pe Ivan doar de o lună, iar el se enervează și-mi răspunde că ar trebui să-mi dau seama că-mi vrea binele. Ridică vocea, iar eu îi cer s-o coboare, ca să nu-i sperie pe copii, dar el continuă. Spune că niciodată nu accept să fiu criticată și că el se pricepe cu adevărat la creșterea copiilor. O ține întruna că îl iubește pe Ivan și îmi recomandă să încetez să mai trăiesc în simbioză cu el, lipsind cealaltă jumătate a familiei de atenția mea. Ideea principală a discuției este că, dacă vreau să păstrez această familie, ar trebui să nu-l mai folosesc pe Ivan ca pe un scut și să mi-i apropii și pe ceilalți. Ceea ce spune și mai ales felul în care o spune mă determină să mă închid în mine și să-mi reprim mânia. Nu vreau să mă cert în fața copiilor, dar cred că el nu acceptă niciun compromis și e nedrept.

Încerc să închei discuția promițându-i, cu o voce șoptită ca să nu-l enervez și mai rău, că mă voi gândi la acest lucru. Nefiind obișnuită să mă cert, să fiu trasă la răspundere sau contrazisă în demersurile mele de părinte, n-am de ales și accept că Ivan are nevoie de reguli mai stricte și că ar trebui să mă schimb eu însămi. Mă străduiesc să par cooperantă, dar cred că mânia mea reprimată mi se citește pe față. Pe lângă

mânie, trăiesc un sentiment de rușine. Mă simt vinovată.

Da, pentru mine, Ivan rămâne un bebeluș din anumite puncte de vedere. Un bebeluș care, fără să știe, a suferit o pierdere pe care mă străduiesc din răsputeri s-o compensez. Copilul meu n-a ales să-și piardă unul dintre părinți la vârsta de opt luni, așa că să nu îndrăznească nimeni să-mi spună mie să încetez să compensez această lipsă, protejându-l și asigurându-i buna dispoziție tot timpul. M-am obișnuit cu gândul că nevoile mele pot să mai aștepte. Să nu vină nimeni să-mi spună că trebuie să mă schimb mai mult decât am făcut-o deja. Cu siguranță, faptul că întâlnesc un bărbat în acest moment al vieții mele e un lucru important, dar iată că el are tupeul să-mi dea sfaturi despre cum să-mi cresc copilul, susținând că metodele lui sunt mai bune decât ale mele. După părerea lui, ar trebui să-i impun niște reguli și să fiu mai dură cu Ivan. Îmi recomandă să nu-l mai mângâi când protestează și plânge și să-l las să se joace singur. Să nu mai stau tot timpul la dispoziția lui, gata să-l distrag, să-l mângâi, să-l îmbrățișez, să-l amuz. Să-l învăț să doarmă singur în pat noaptea. Să încetez să-i mai fac toate capriciile, ori de câte ori scâncește. Să nu-l mai răsfăț și să-l primesc mereu cu brațele deschise. La naiba cu el și cu toate sfaturile lui. Acum, când totul părea să meargă atât de bine, el îmi strică bucuria. La naiba cu cel care mă face să mă simt vinovată tocmai pentru lucrul din viața mea pentru care eu simt cea mai mare mândrie.

Când ne mai liniștim, ajungem la un compromis: eu îi promit să mă gândesc la ce mi-a spus, iar el să se retragă și să-mi dea sfaturi doar atunci când i le cer. Apoi mă ia în brațe. Îmi acoperă fața cu sărutări și își așază mâna pe pieptul meu, acolo unde inima încă îmi bate cu putere.

— Te iubesc foarte mult, îmi șoptește. Voi sunteți familia mea. Vreau să trăiesc tot restul vieții mele cu tine. Înțelegi ce-ți spun?

Îl las să mă sărute, răsuflând ușurată că cearta a luat sfârșit. Sper să nu ne mai certăm niciodată.

*

Stau în întuneric și mă străduiesc să-l opresc pe Ivan din cântat. E foarte târziu, stăm în dormitor de mai bine de o oră și el ar fi trebuit deja să adoarmă. Curând, e timpul pentru un alt copil să meargă la culcare și sunt stresată. Când Ivan începe pentru a treia oară să cânte, îi spun să facă liniște, îl amenință că, dacă nu se culcă imediat, plec din cameră. Ivan se supără și începe să plângă. Spune că țip la el și zice că sunt o mamă rea. Îi cer scuze în șoaptă:

— Îmi pare rău că ți-am vorbit urât și că te-am amenințat. N-o să plec. N-o să fac asta niciodată.

Îi mângâi părul și-i șoptesc că acum trebuie să dormim. E târziu. Mâine ne trezim devreme să mergem la grădiniță. Auzind asta, Ivan plânge și mai tare și spune că nu vrea la grădiniță. Nu numai mâine, ci nu mai vrea deloc, niciodată. Renunț și schimb tactica. Îi spun o poveste, continui să-l mângâi cu blândețe pe păr și asta dă roade: se liniștește și ascultă. Telefonul îmi vibrează în buzunar și, înainte să mă uit, îmi dau seama cine mă caută. Este el și, din camera alăturată, mă întreabă cum stau lucrurile. Ne aude, dar începe să-și piardă răbdarea. Vrea și el să-și culce cât de curând fata. Și pentru ea e târziu. Și ea se duce devreme la grădiniță mâine. Deși facem asta zi de zi, încă nu ne-am obișnuit cu noua rutină de seară. S-a dovedit imposibil să-i adormim pe amândoi odată. Ea are nevoie de mai puțin somn, dar el e mai greu de convins să se culce. Singura metodă eficientă este să-i culcăm pe rând. Mersul la culcare devine un lucru dificil având în vedere trezitul dimineața devreme, dormitorul comun și doi copii care vor să stea treji jumătate din noapte. Eu aștept în continuare, îl mângâi și simt cum îmi vibrează telefonul în buzunar de la mesajele trimise de alături, din camera de zi.

Când Ivan începe să respire profund, întrerup povestea, îl mai mângâi un timp pe păr și mă asigur că a adormit. Mă furișez cât pot de repede spre camera de zi și îi văd pe ei la masa din bucătărie. Ea mănâncă o gustare de seară, desenează și pare mulțumită de situație. Arată, cu mândrie, spre figurinele pe care le-a desenat, spunând că este familia noastră. Îmi arată

omuleții din linii cu capete enorme, care ne reprezintă pe ea, pe mine, pe el și pe Ivan. Suntem de înălțimi diferite, cu ochii și părul de culori diferite. Ne ținem toți de mână. Mie mi-a desenat gene lungi, iar lui Ivan i-a făcut o gură în formă de O. Îi admir desenul, îi spun că este frumos și, imediat, regret că am spus asta. Nu trebuie să evaluezi prestația unui copil, ci să-l întrebi ce a creat și ce reprezintă, să eviți folosirea unor cuvinte precum „bun", „drăguț" și „frumos". Știu toate astea, dar mai uit uneori.

El stă lângă blat și ronțăie un morcov. Mă întreabă, iritat, dacă am primit sau nu mesajul pe care mi l-a trimis, pentru că nu i-am răspuns. Îi spun că l-am primit, dar că n-am putut să răspund în acel moment. Și el mă irită pe mine, pentru că mă stresează când ducem copiii la culcare, așteptând de la mine să fac un copil de doi ani să adoarmă la comandă, ca și cum asta ar depinde de mine. Îi șuier, printre dinții încleștați, că mai repede nu se poate. El îmi reproșează că, în ultima vreme, lucrurile merg tot mai greu. Spune despre Ivan că e neobișnuit de anxios, iar eu îi ignor comentariul și mă uit la ceas. Curând se face nouă și jumătate. Îmi înăbuș un căscat. El observă și îi spune fiicei lui că e timpul să se spele pe dinți și să meargă la culcare. La început, ea protestează, apoi se conformează. Ei dispar în dormitor, iar eu mă trântesc pe canapea. De mașina de spălat vase mă voi ocupa mâine. Acum sunt prea obosită.

Nu-mi dau seama din ce cauză, dar mă simt tot mai des stresată. Poate pentru că tocmai mi-am reluat viața obișnuită după zilele de vacanță sau pentru că lui Ivan tot nu-i place la grădiniță și mă simt vinovată că îl las acolo în fiecare zi. Sau poate este efectul trecerii spre noua noastră viață, într-o familie nouă, formată din patru persoane în loc de două, cu toate schimbările pe care le aduce. Timpul se împarte între somn, gătit, dus și adus copiii, distribuirea atenției în mod egal, așa încât niciunul să nu se simtă neglijat. Poate mă stresează gândul că, dintr-odată, sunt părintele a doi copii, poate că simt că nu-mi mai ajunge timpul ca astă-vară, poate că de vină este discrepanța dintre adevăratul

mers al relației noastre și modul în care vorbesc despre asta în afara casei. Trebuie să găsesc cauza reală a stresului meu.

Mă simt stresată, adesea, încă dinainte de a-mi începe ziua de lucru. Intru în birou și mă trântesc în fața calculatorului fără să vorbesc cu colegii, ca să pot să lucrez cât mai eficient. Iau prânzul, deseori, în fața calculatorului sau în timp ce vorbesc cu el la telefon pentru a stabili ce facem seara, cine să se ocupe de cumpărături, ce să mâncăm, unde să dormim, la el sau la mine. Când plec de la serviciu și mă îndrept spre grădiniță, alerg cu sufletul la gură. Când ajung la grădiniță, Ivan e obosit, se agață de mine, mă învinuiește că am întârziat și vrea să plecăm acasă. Mă îngrijorez când văd că Ivan nu este fericit. Mă gândesc, febril, ce soluții să găsesc să-i alung nemulțumirile. Fără să discutăm asta acasă, pentru că bănuiesc că n-am fi de aceeași părere, încerc să petrec timp doar eu cu Ivan, o oră după ce îl iau de la grădiniță și încă una înainte de culcare. Este dificil să fac asta zilnic, în condițiile actuale ale vieții noastre împreună. În special după ultima noastră ceartă în care am promis, în principiu, să nu-l mai răsfăț pe Ivan. Deși n-am redeschis niciodată subiectul, simt că asta încă îl irită. Tot mai crede că îl răsfăț prea mult pe Ivan și că îi acord prea mult din timpul nostru comun. Crede că nu le acord atenție egală celor doi copii și că sunt comodă atunci când aleg să gătesc mâncăruri simple, cum ar fi cârnați și chiftele, în loc să prepar de la zero mâncăruri hrănitoare și să-i învăț pe copii să mănânce ce li se servește. Am sentimentul că am eșuat în încercarea mea de a satisface nevoile tuturor în același timp și mă simt vinovată pentru asta.

Am în minte o listă tot mai lungă de oameni față de care trăiesc un sentiment de vinovăție. Mă simt vinovată față de părinții tăi, cu care nu m-am mai întâlnit atât de des ca de obicei și cărora nu le-am împărtășit ce se întâmplă în viața mea, în ciuda faptului că știu că ei doresc să afle. Mă simt vinovată față de prieteni, cu care nu mai țin legătura și la ale căror invitații nu răspund niciodată. Mă simt vinovată pentru

că nu iau prânzul cu colegii și că plec mai devreme de la serviciu ca să apuc să-l iau la timp pe Ivan de la grădiniță după-amiaza. Când ajung acasă, mă simt vinovată față de fiica lui, pe care o neglijez în dorința mea de a petrece mai mult timp cu Ivan, și față de Ivan când îi acord mai multă atenție ei. Am sentimentul că există întotdeauna cineva care așteaptă de la mine mai mult decât pot eu să-i ofer. Oricât aș încerca să-mi împac conștiința, ea mă conduce mereu spre ceva sau cineva care îmi trezește un sentiment de vinovăție. Destul de des mă folosesc de Ivan drept pretext pentru a mă retrage în dormitor și a-mi acorda câte o pauză. Încă mă simt vinovată că durează prea mult până să-l adorm.

În timp ce stau în camera de zi pe canapea, din camera de alături i se aude vocea, îi șoptește fiicei lui că o iubește, îi spune că e cea mai drăguță ființă de pe lume și cât de mândru îl face în fiecare zi. O aud chicotind la glumele lui și cerându-i s-o scarpine pe spate. Apoi se lasă liniștea. N-au trecut nici zece minute de când s-au dus în dormitor. Rutina lor de dinainte de culcare este mai scurtă decât a mea și a lui Ivan și, categoric, mult mai armonioasă. El o scarpină pe spate, urmărind în același timp un serial pe ecranul telefonului. Mie îmi vine să scrâșnesc din dinți și nu mă mai simt în stare de nimic după ce mă străduiesc o oră să-l adorm pe Ivan.

Septembrie 2016

Într-o joi din septembrie ne întâlnim la un restaurant din centrul vechi și facem schimb de inele. El pune pe Instagram o poză cu mâinile noastre împreunate, iar felicitările din partea prietenilor lui curg în valuri. Dorind să fiu eu prima care le dă vestea prietenilor mei, îi anunț printr-un mesaj: „Tocmai m-am logodit”. Unii îmi răspund imediat, alții se abțin. Nu vreau să se vadă, dar mă deranjează. Compensez prin toastul pe care îl schimb cu iubitul meu, cu paharele umplute de chelnerul care a deschis sticla de șampanie felicitându-ne pentru logodnă. Îl sărut, peste masă, pe viitorul meu soț. Nu ne putem lua ochii de la inele. Îi declar dragostea mea printr-o scrisoare pe care am compus-o la serviciu înainte de a ne întâlni. Vorbesc în ea despre prima noastră întâlnire, despre cum am reținut numărul interfonului de când ne-am văzut prima oară, despre felul în care prezența lui m-a făcut să văd din nou viața în roz. Tot ce am scris este adevărat. El citește și îi dau lacrimile. Îmi spune că e fericit pentru prima dată după mulți ani.

Mai bem niște vin și, apoi, luăm cina. Mă îmbăt înainte să vină primul fel și, la ora opt și jumătate, luăm un taxi spre casă pentru că mă simt amețită. Toată povestea este incredibil de jenantă. Nu-mi stă în fire să mă îmbăt atât de tare. Când mă descalț în holul apartamentului lui, simt că mi se face rău. Sticla de șampanie pe care o avea pregătită în camera de zi, alături de un imens buchet de flori, rămâne neatinsă. Adorm în patul lui cu puțin înainte de ora nouă și jumătate și mă trezesc a doua zi cu o mahmureală cruntă.

Prima mea zi de proaspăt logodită plutește în ceață – la serviciu mă văd nevoită să mă întind de câteva ori, să plec mai devreme ca să-l iau pe Ivan de la grădiniță și, odată ajunsă acasă, să mă trântesc direct pe canapea. Și azi mi-e rău. Mă tem să nu fi mâncat ceva stricat.

*

E sâmbătă și am o migrenă. Ne-am certat din nou. După o vară petrecută fără pic de supărare, acum certurile au devenit tot mai dese. Mă irită impulsivitatea lui, nevoia lui permanentă de confirmare, cât de des mă caută atunci când sunt la serviciu sau când mă întâlnesc cu prietenii. Mă deranjează când îmi invadează spațiul intim și când observ schimbările lui excentrice de dispoziție. Pe el, la rândul lui, îl irită dispoziția mea, îmi reproșează că nu-l întâmpin cu drag când e supărat, că mă închid în mine după ce ne certăm, că am un comportament rece după fiecare conflict, îmi reproșează că sunt mai tot timpul morocănoasă și că mă închid ca o scoică de câte ori mi se aduce o critică. Îmi spune că îngândurarea mea îi afectează și pe copii și-mi recomandă să fiu mai caldă cu ei. Zice că mă supăr prea ușor și că simt o nevoie aproape bolnăvicioasă de a deține controlul asupra celorlalți. Atunci când copiii nu dorm, îi răspund în șoaptă că nici el nu este mai ușor de suportat. Mi se pare că schimbările lui de dispoziție seamănă cu un teren minat. Mă plâng că-mi invadează spațiul intim, că nu păstrează ordinea în casă și că seara lasă farfurii și pahare murdare peste tot. Îi spun că mă simt ca și cum aș avea grijă de trei copii, nu de doi. Îmi dau ochii peste cap când el se duce să facă o baie ca să se relaxeze și, cu fălcile încleștate, bolborosesc că și eu simt câteodată nevoia să mă odihnesc. El îmi răspunde că asta e problema mea, că aproape numai el gătește și că face cumpărături mai des decât mine. Apoi ne învinuim reciproc, la nesfârșit, în legătură cu cine e mai morocănos, cine a început cearta, cine are dreptate și cine nu are. Ne citim și ne acuzăm reciproc, până când nici nu mai știm de la ce am pornit cearta. Pentru o vreme, îngropăm securea războiului. Ne întoarcem la viața de zi cu zi, la copii și la nevoile lor. La cină, tăcerile devin din ce în ce mai apăsătoare, pe zi ce trece. Mă strecor în baie mai des decât e nevoie și fac dușuri mai lungi decât am făcut vreodată. Rămân blocată, cu para dușului îndreptată spre piept și cu ochii ațintiți spre faianța din fața mea. Tresar când cineva bate la ușă, răspund „termin imediat” și înjur în sinea mea. Mi-aș dori să se calmeze și nu pot să nu mă

întristez când mă gândesc că și eu te-am făcut pe tine, cândva, să te simți așa cum mă simt eu acum. Asta îmi amintește de tine și de dușurile tale. Te înțeleg acum, când e mult prea târziu și nu mai are niciun rost. Ca și cum am avea mereu ceva de împărțit, ne certăm tot mai des seara, după ce adormim copiii. În ultima săptămână, m-am simțit tot mai rău, iar acum îmi întârzie menstruația. Îmi dau seama că trebuie să fac un test de sarcină, dar amân acest moment. Mă gândesc că n-am cum să fiu însărcinată – am avut grijă să nu se întâmple. Zilele trec fără să-mi vină ciclul, iar eu mă simt tot mai prost dispusă și, până la urmă, mă hotărăsc să cumpăr un test de sarcină.

Îmi urează succes înainte să intru la toaletă și mă așteaptă nerăbdător. Eu îi promit că nu voi sta mult, deși acest lucru este evident. Sunt atât de emoționată, încât mâna în care țin testul începe să-mi tremure. Au trecut aproape trei ani de când am făcut asta ultima dată. Atunci îl așteptam pe Ivan. Locuiam în Enskede și baia de acolo era aproape la fel de îngustă ca asta. Atunci tu stăteai pe canapea și lucrai, fără să bănuiești nimic; eu fluieram în drum spre toaletă ca să nu-ți trezesc bănuieli și speram ca testul să fie pozitiv, dar mă temeam de reacția ta. De data asta, eu sunt cea care nu vrea ca testul să fie pozitiv. Astăzi, un rezultat pozitiv ar fi pentru mine o veste rea. De data asta, nu mai fluier în drum spre baie. De data asta, promit să ies imediat ce termin și fac ce am de făcut: fac pipi pe test, îmi țin respirația și număr întâi până la zece, apoi până la treizeci, apoi până la cincizeci. Testul arată o singură linie, nu două. Mai număr o dată până la zece, cât de rar pot. Nu mai apare nicio linie. Nu sunt însărcinată. Îmi scapă un *Yeees* și răsuflu ușurată, mă ridic, mâinile încă îmi tremură pe când mi le spăl încet și simt în corp excesul de adrenalină. Simt cum se calmează greața care m-a supărat în ultima săptămână și respir cu mai multă ușurință. Trag de câteva ori aer în piept, îmi controlez mimica, apoi ies pe ușă. El mă așteaptă în camera de zi. Ridică din sprâncene. Mă privește întrebător:

— Ei?

Eu nu-mi pot stăpâni zâmbetul. Fața mi se luminează când mă uit la el. Mă simt atât de ușurată. Cu sprâncenele încă ridicate, îmi zâmbește și el. Pare fericit, poate pentru că eu par fericită. Ne zâmbim reciproc, cu tandrețe și înțelegere, înainte să-i spun rezultatul. Îi arăt testul, pe care încă se află o singură linie. Se uită întâi la test, apoi la mine și din nou la test. Între timp îi dispare zâmbetul. Își coboară privirea după ce vede testul. Se așterne tăcerea. Eu îl întreb ce părere are.

— Nu te bucuri că nu sunt însărcinată?

El nu răspunde, se ridică și trece pe lângă mine, iese în balcon, unde se așază pe un scaun și privește drept în față. Eu îl urmez cu mișcări nesigure. Mă pironesc în ușă. El tot nu mă privește. Aștept. El tace. Îl întreb din nou ce părere are. Îmi spune că nu are chef să vorbească despre asta acum, că vrea să stea singur, să se obișnuiască cu ideea. Abia acum îmi dau seama că el a interpretat zâmbetul meu ca pe un rezultat pozitiv. S-a bucurat pentru că a crezut că vom avea un copil împreună, că vom construi o familie, așa cum o definește el. Acum el este trist sau nervos sau dezamăgit și nu vrea să-mi vorbească despre asta. Zăbovesc pe balcon și aștept să-mi vorbească, dar el continuă să tacă. Trăiesc un sentiment de déjà vu, ca și cum aș revedea scena de pe holul din Enskede, atunci când rămăsesem însărcinată, iar tu refuzai să-mi vorbești. Mi-ai ocolit privirea când ți-am dat vestea, ai amuțit și ai dispărut. După trei ani, trăiesc aceeași situație, însă răsturnată, văzută ca în oglindă. Iar am făcut-o lată.

Încerc să salvez situația. Îi spun că îmi pare rău, că m-a înțeles greșit, voiam doar să spun că mă bucur că, cel puțin deocamdată, nu sunt însărcinată. Accentuez cuvântul „deocamdată”, ca să mă înțeleagă mai bine.

— Abia ne-am cunoscut, îi spun. Suntem abia la începutul încercărilor noastre de a forma o familie. Abia ne-am logodit și avem deja doi copii, o ducem destul de bine, nu-i așa?

Ezit, încercând să-mi cer iertare, dar nu știu exact pentru ce. Pentru că nu sunt însărcinată sau pentru că am zâmbit când i-am spus care e rezultatul? Pentru că

m-am simțit ușurată și nu tristă pentru rezultat? Încă ezit.

— Dragul meu, până la urmă noi, cei care suntem deja aici, construim o familie împreună. Facem deja asta, chiar dacă n-am rămas însărcinată, nu-i așa?

Tot nu se uită la mine. Tot nu-mi răspunde la întrebări. Îmi tot spune să-l las singur un timp. Tăcerea lui este ciudată și mă sperie. Îmi caut cuvintele cu care să-mi cer iertare pentru zâmbetul meu stupid, jignitor, insensibil și înșelător, dar se pare că e prea târziu. Zâmbetul meu și ușurarea mea că nu sunt însărcinată l-au rănit profund și nu știu ce-aș putea spune ca să-l împac. Mă întorc în apartament, demoralizată și neliniștită. Mă uit după copii, care se află în camera de joacă și care mă anunță bucuroși că și-au pregătit bagajele pentru a pleca într-o excursie. Încerc să intru în jocul lor. Nu pot să mă concentrez. Ce bine ar fi fost dacă n-aș fi zâmbit atunci.

Tăcerea se așterne și mai mult odată cu venirea serii. Nu știu cum să-i cer iertare și oricum nu contează, pentru că el tot nu vrea să-mi vorbească. Ne vorbim însă după ce copiii adorm. Șoaptele de la început se transformă în ceartă și ajungem, din nou, la supărare. Îmi spune că zâmbetul meu arată că nu sunt pregătită pentru o relație așa cum și-ar dori-o el, că nu împărtășim aceleași visuri, același ideal de viitor și că se îndoiește de dragostea mea. Spune că știam încă de când ne-am cunoscut că își dorește mai mulți copii și că eu, în mod evident, nu-mi doresc, având în vedere aerul meu vesel când am aflat că nu sunt însărcinată. Îmi spune că se simte trădat. Mă acuză de faptul că nu vreau să facem împreună copii și că, în această privință, l-am mințit tot timpul. Începând de acum, îi va veni greu să mai aibă încredere în mine.

Încerc să-l conving că și eu vreau mai mulți copii și insist să mă creadă. Acum însă, nu e momentul potrivit, pentru că abia ne-am cunoscut, încă învățăm fiecare să fim părinte unul pentru copilul celuilalt și totul este complet nou. Îi spun că, împotriva faptului că i se pare că mă bucur că nu sunt însărcinată, dacă aș fi fost, aș fi păstrat, fără îndoială, copilul. Strădaniile

mele eșuează din nou. După o vreme, renunț. Oricum nu mă crede. Nici eu nu sunt sigură dacă mă cred, dar îmi doresc foarte mult ca el să mă creadă. Nu vreau să fie supărat pe mine. Nu vreau să mă părăsească.

Nu vreau ca motivul despărțirii să fie acela că încă nu sunt însărcinată.

Ultimul lucru pe care mi-l spune înainte de culcare și înainte de a ne întoarce unul cu spatele la celălalt este că nu știe ce să mai creadă despre noi. Apoi tace. Nu îndrăznesc să-mi pun mâna între mâinile lui pe care și le ține pe piept și mă îndepărtez de el. Îi ascult respirația așteptând să devină profundă și gândindu-mă că, dacă adormim amândoi, ceva se va schimba în aceste ore, iar a doua zi vom reveni la sentimente mai bune. Așa se întâmplă de obicei, nu? Problema este că simt că nu reușește să adoarmă. Se aude doar respirația profundă a copiilor. Nu a mai fost atâta liniște în dormitor de luni bune. Nu închid un ochi toată noaptea.

Septembrie 2016

Tot nu mi-a venit ciclul. Încă mă simt rău și sunt supărată gândindu-mă la ce s-a întâmplat sâmbătă. Nu vreau să fiu din nou singură. Nu vreau să rămân iar singură cu Ivan. Vreau o familie și vreau să am, în continuare, dragostea lui. Nu vreau să fiu o persoană părăsită după o săptămână de logodnă. Vreau ca el să aibă din nou încredere în mine, în noi, și sunt hotărâtă să fac tot ce-mi stă în putere pentru asta. Acum mă așez din nou pe toaletă și repet testul de sarcină. Suntem la el acasă și copiii se joacă cu piese de lego în camera lor. Am cumpărat de data aceasta un test mai scump, cu ecran digital. Pentru a doua oară săptămâna aceasta pun testul pe marginea chiuvetei. Mă ridic, mă spăl pe mâini, aștept. Pe ecran se va vedea în curând „pozitiv" sau „negativ". În acest moment, pe ecranul mic al testului pâlpâie o clepsidră. Se stinge. Ecranul rămâne întunecat timp de una, două, trei, patru, cinci secunde. Îmi țin respirația.

În dimineața în care testul a ieșit negativ, ne-am certat. Am aruncat înverșunată testul negativ în coșul de gunoi de la baie și n-am mai vorbit despre el. În casa noastră și între noi s-a instalat o răceală și, de atunci, multe zile n-am mai râs împreună. Îl văd îngândurat tot mai des. Nu-mi mai vorbește ca de obicei. Spune că e obosit și că vrea să meargă la culcare imediat ce copiii vor adormi. Eu mă zbat între teama de singurătate și sentimentul că sunt ignorată pe nedrept. Sunt tot mai sigură că nu am greșit, că nu trebuie să-i cer, încă o dată, iertare. Pe lângă asta, mă simt iarăși rău și ciclul tot nu-mi vine. Am avut săptămâni mai bune.

Încă îmi țin respirația și aștept rezultatul testului, privind ecranul care pâlpâie. Clepsidra se oprește. Pentru o secundă, ecranul devine negru. Apoi apare verdictul: „Însărcinată – 1–2 săptămâni". Privesc ecranul, mută de mirare.

Nu-mi revin. Mâna îmi tremură din nou când apuc testul. Mă uit mai de-aproape. Mă uit zadarnic în colțul ecranului să găsesc o ambiguitate, o altă posibilă interpretare. Nu descopăr nimic de acest fel. Îmi dau seama că n-am respirat deloc în tot acest timp. Nu

vreau să ies din baie încă, vreau să mai aștept, pun dopul la chiuvetă. Mă privesc în oglindă. Fața mea este inexpresivă, nu-mi reflectă deloc starea sufletească. Sunt însărcinată până la urmă. În mine prinde viață cineva. Și dacă aș arunca testul și nu i-aș spune lui, asta nu ar schimba cu nimic lucrurile. Ne cunoaștem de două luni și deja sunt însărcinată. Deschid ochii, mă concentrez asupra imaginii mele din oglindă. Încerc să schițez un zâmbet. Mușchii din jurul gurii îmi deschid buzele într-un zâmbet, dar ochii îmi rămân triști. Sunt în continuare inexpresivi. Mă străduiesc din răsputeri să zâmbesc în oglindă. Nu-mi iese decât o grimasă. Așadar, asta-i viața mea. Nu acum, nu încă, nu vreau să cred, nu e momentul potrivit. Și totuși, e adevărat. Sunt însărcinată.

Mai trece puțin timp. Nu mă pot hotărî să ies. Știu că, din momentul în care ies și îi spun rezultatul, viața mea se va schimba pentru totdeauna. Cât stau aici, totul e ca până acum, totul rămâne neschimbat. Aici pot să mă prefac că nu s-a întâmplat, pentru încă puțin timp. Se aude o bătaie în ușă. El bate ușor. Mă întreabă cu o voce blândă dacă mă simt bine, dacă totul e în regulă. M-am așezat din nou pe toaletă. Mâna mi-a transpirat pe test. Nu mă ridic să deschid ușa. În schimb, îl anunț, gâfâind, că sunt însărcinată. Nu mă aude. Îi repet, de data asta mai tare. Se așterne tăcerea pentru un moment. El deschide ușa.

Rămâne pe loc, mă privește, îmi scrutează expresia feței pentru a doua oară în această săptămână. Bănuiam eu, îi spun. La naiba, bănuiam. Îl privesc, văd pe fața lui întâi surpriza care apoi s-a transformat rapid într-un zâmbet. Nu se poate abține. Zâmbește, iar zâmbetul lui îmi este adresat.

Deodată, mă strânge în brațe. Stă în picioare, iar bărbia mea îi ajunge la subsuoară. Îi miroase puțin a transpirație, simt mirosul corpului lui care nici măcar o dată de când ne-am cunoscut nu mi s-a părut că e urât. Până și mirosul sudorii lui îmi dă sentimentul că mă aflu acasă. De ce acum nu pot să mă simt ca acasă? Inspir adânc, îmi dau capul pe spate și îi răspund la îmbrățișare. Îl cuprind pe după spate cu mâna liberă, cea în care nu țin testul. Îmi simt gâtul amorțit.

— Dragă Carolina! îmi șoptește el la ureche și mă sărută. Totul va fi bine.

Mă sărută din nou. Mă pierd în brațele lui, în mirosul lui și încerc să-mi revin. Încuviințez stând cu capul pe umărul lui, dar nu pot să scot niciun cuvânt. Nu pot să răspund sau să mă ridic, vreau să rămân pentru totdeauna acolo, pe capacul toaletei, îmbrățișată și sărutată de el.

Copiii vin într-o fugă. Au înțeles că în baie se întâmplă ceva ieșit din comun. Vor să participe și ei. Se înghesuie în spațiul îngust unde el mă îmbrățișează, iar eu continui să stau pe toaletă, încovoiată într-o poziție ciudată și pierdută în brațele lui. Fiica lui se alătură îmbrățișării noastre, se strecoară printre picioarele noastre, așezându-se pe genunchii mei. Se preface că este o pisică, răsucindu-se și gudurându-se în brațele mele. Am pornirea de a-mi proteja burta de genunchii ei ascuțiți. Ivan se agită și bate din picioare, neliniștit, în spatele ei. Negăsind niciun loc pe unde să se strecoare în poala mea, se tânguie tot mai tare la picioarele mele. Baia devine neîncăpătoare, cu noi toți în ea. Îngândurată, pun testul în chiuvetă și mă folosesc de brațul rămas liber ca să-l ridic și pe Ivan pe genunchii mei. Mă trec toate sudorile. E prea multă lume în jur. Abia mai încăpem. Suntem doar patru și deja suntem înghesuiți. Îmi stă mintea-n loc.

— E cam mare înghesuiala aici. Nu vreți să mergem în camera de zi și să stăm pe canapea? îi întreb.

Sunt din nou pe pilot automat, așadar, sunt din nou o mamă care vrea ca toată lumea să-și găsească locul, nimeni să nu aibă nicio grijă, nimeni să nu fie dezamăgit. Și, mai presus de toate, nimeni să nu se supere pe mine și să mă părăsească.

*

— Trebuie să vorbim despre asta, îi șoptesc puțin mai târziu, trecând pe lângă el în drum spre dormitor pentru a-l adormi pe Ivan.

— Sigur c-o să vorbim, îmi răspunde el de pe canapea, pe un ton care vrea să-mi inspire siguranță,

dar care mă irită atât de tare încât îmi muşc obrazul ca să nu-mi scape un urlet. Avem o grămadă de timp la dispoziție, continuă el, grijuliu, nouă luni sunt suficiente cu vârf și îndesat. Totul va fi bine, mă asigură din nou.

Mă forțez să-l aprob, dând din cap. Mi-aș dori să aibă dreptate. Vreau să cred în vorbele lui, dar nu sunt convinsă. Merg cu Ivan în dormitor, ne așezăm comod în pat și începem un nou episod din povestea noastră, poate al o sutălea.

Abia după ce adoarme Ivan, încep să-mi curgă lacrimile. Simt o strângere de inimă când mă uit la fața lui luminată de lampa de pe noptieră și îi aud respirația adâncă, înainte cu câteva ore de declanșarea coșmarurilor. Simt o presiune în piept când mă uit la trăsăturile fine ale feței lui și-i descopăr o pată pe obraz. Am uitat să-l spăl în seara asta. Am un nod în gât privindu-i mânuțele cu care strânge jucăria cu care doarme, maimuțica gri pe care a pus ochii la grădiniță și care a devenit imediat a noastră pentru că nu putea să se despartă de ea. Mă podidesc lacrimile, îmi plimb mâna pe spatele lui până simt marginea scutecului și mă gândesc că ar fi trebuit să-l dezobișnuiesc deja de scutece pentru că e destul de mare. Respir cu gura deschisă ca să nu-l trezesc cu suspinele mele și mă gândesc: ce-ți fac eu ție, micul meu prieten? Cum aș putea vreodată să iubesc pe altcineva așa cum te iubesc pe tine? Care va fi locul tău în toată această poveste?

Încerc să-mi potolesc plânsul și să respir cât de încet pot. Nu vreau să-l trezesc pe Ivan. Nu vreau nici să am fața roșie când ies din cameră și să mă vadă așa iubitul meu, care mă așteaptă în camera de alături, fericit. Încerc să nu-i stric lui Ivan somnul și nici lui, bucuria. Mai rămân un timp în dormitor. Încerc să mă adun și să continuăm seara potrivit cu noua noastră rutină. Mai întâi adoarme Ivan, apoi ne jucăm un timp cu ea, apoi adoarme și ea. Așa ne rămâne și nouă, adulților, timp să mai vorbim. Asta vom face și în seara asta.

Spre deosebire de alte seri, acum nu sunt dispusă deloc să discut. Nu sunt pregătită să vorbesc despre ce

se întâmplă în mine. Nu pot să-mi explic de ce asta îmi face atâta rău. Nu vreau să-l rănesc spunându-i că mă simt rău înainte să cunosc cauza acestui rău. Îmi doresc să mă încui în dormitorul lui Ivan și să mă ascund de lume pentru totdeauna, dar e imposibil, așa că mă gândesc că trebuie să mă împac cu mine însămi. Viața noastră este frumoasă. Am ocazia să iubesc din nou, mi s-a oferit a doua șansă. Probabil sunt doar speriată sau de-a dreptul șocată. Nu trebuie să las frica și vinovăția să ne bage bețe în roate. Trebuie să accept realitatea, că lucrurile nu se desfășoară întotdeauna după un plan prestabilit. Am înțeles târziu că viața este altfel. Acum e timpul să am curajul și disponibilitatea să aplic ce am învățat. Dacă stau și-mi plâng de milă, nu ajung nicăieri. Mă ridic ușor din pat. Îl duc pe Ivan în brațe până la patul lui. Îl mai privesc o dată, mă asigur că doarme adânc. Apoi plec. Trag aer în piept înainte de a ieși din dormitor și de a mă întâlni cu cealaltă jumătate a noii mele familii. Acum suntem patru și, în curând, vom fi cinci.

Septembrie 2016

În metrou înfrunt aglomerația de la ora de vârf. Stau în mulțimea de oameni și încerc să nu mă ating de niciun călător. Mirosul corpurilor lor mă dezgustă și mi-aș fi dorit să merg pe jos de la serviciu la grădiniță, unde Ivan mă așteaptă să-l iau acasă, dar nu am timp. Nu-mi permit să alerg la serviciu și, în același timp, să parcurg pe jos drumul de acasă până acolo. Acum sunt în metrou și înjur în sinea mea orașul în care trăiesc și pe locuitorii lui, mirosurile corpurilor lor și respirația lor din mijloacele de transport în comun. Mă gândesc că ar trebui să se interzică consumul de usturoi la prânz și să se introducă o lege pentru o mai bună igienă orală, iar materiale ca poliesterul să fie interzise pentru totdeauna. Mă calcă pe nervi toată vorbăria din jurul meu. Îmi revine greața obișnuită și număr stațiile până la sosire. Oare rezist până la capăt? Sau ar fi mai bine să cobor ca să iau o gură de aer? Dacă vomit în metrou? Mă hotărăsc să risc. Mai rezist eu o stație dacă respir regulat și-mi întorc fața de la bărbatul din Värmland care miroase a usturoi și poartă în piept, pe partea stângă, un ecuson cu numele lui ridicol.

N-am discutat niciodată despre asta, dar se înțelege de la sine că vom păstra copilul. La început, îmi ascundeam cât de bine puteam îndoielile și frica sub masca tandreții. Abordam cu grijă subiectul legat de faptul că nu sunt pregătită pentru asta și că mă simt vinovată față de Ivan. Poate cu prea multă grijă sau poate deloc. Oricum, după fiecare discuție, ajungeam la aceeași concluzie. Ne iubim și vrem să trăim împreună. Nu e momentul cel mai potrivit, dar nu totul se poate planifica în viață. Cine știe dacă am mai avea o altă șansă mai târziu? Eu am o vârstă, cel puțin în ceea ce privește fertilitatea feminină, și nu putem să credem că mai avem tot timpul din lume. Pentru el, e foarte important să aibă mai mulți copii, atât de important încât nu se știe dacă ar mai rămâne cu mine în cazul în care aș întrerupe sarcina. Eu cred, ba chiar sper că într-o zi voi ajunge să văd și eu în asta… un lucru bun. Trebuie să fie bun. Încă un copil ne-ar suda familia într-un mod cu totul special. Copiii ar avea, în el, un frate

comun. Asta i-ar apropia mai mult decât orice le-am putea oferi noi. Am la dispoziție șapte luni să mă conving eu însămi de asta. Sper să reușesc mai curând, poate după ce scap de greață.

De câteva săptămâni, mă simt tot mai rău. Mănânc ca un copil și fac nazuri. Mesele mele constau în sandviciuri, cârnați, macaroane și fursecuri. Evit zilele în care avem la masă supă de pește și tocăniță. Aștept să adoarmă Ivan și apoi mănânc sandviciuri în fața televizorului. Casc gura la programele stupide de pe posturile comerciale și mă culc devreme. Rareori am o dispoziție bună și mă simt permanent obosită. N-am chef să fac curățenie, iar mersul la cumpărături necesită un efort îndelungat. În plus, a devenit o obișnuință să ne certăm la fiecare două zile. Cred că sunt o pacoste.

O altă relație care șchiopătează este cea cu Ivan. Am în continuare un sentiment de vinovăție față de el. E de-ajuns să mă uit la el și-mi dau lacrimile. Nu mai am puterea să mă joc cu el așa cum o făceam. Îmi pierd repede răbdarea când plânge și se împotrivește. Mă enervez și răbufnesc când încerc să-l adorm, pentru că durează prea mult și, după ce adoarme, regret și aș vrea să-l trezesc ca să-i cer iertare. Când adoarme, îl privesc prin întuneric și-i șoptesc că-mi pare rău. În dimineața următoare o luăm de la capăt.

Încerc să mă gândesc că Ivan trăiește un moment important acum. Are o familie mai mare, are mai multe persoane pe care să le iubească și care îl iubesc la rândul lor. O să-i fie bine. Ce bine ar fi dacă aș putea accepta situația și nu m-aș mai simți atât de împovărată, dacă aș putea să sar în trenul vieții care tocmai a pornit, fără să mă încăpățânez să rămân cu un picior pe peron. Aș vrea să pot ieși din apatia și închistarea care m-au cuprins într-un mod atât de neașteptat. Atunci, totul ar fi bine. Totul depinde numai de mine. Numai eu voi fi vinovată dacă lucrurile nu vor merge bine.

Este încă prea devreme să le dau copiilor vestea. Săptămâna trecută mi-am anunțat prietenii și familia. Mesajul meu a fost precaut, ca și cum le-aș fi cerut înțelegere și bunăvoință. Răspunsurile sunt variate, de

la lipsa de reacție până la răspunsuri îngrijorate și sceptice sau la felicitări exuberante. Unii prieteni mi-o spun pe șleau că părerea lor este că am luat o decizie pripită. Îmi amintesc că ne cunoaștem doar de câteva luni și că am fi avut tot timpul din lume să formăm o familie. Cineva mă întreabă direct: de ce atâta grabă? Am evitat să repet răspunsurile pe care deja le-am dat: nu a fost ceva planificat și acum, asta e. Nu întotdeauna viața se derulează după un plan și acum facem tot ce e mai bine în această situație. Am hotărât să nu le răspund deloc. M-am îndepărtat de prietenii care și-au exprimat deschis rezervele. Îmi vine greu să fac față îngrijorărilor lor, care îmi amintesc prea mult de ale mele și, pentru că nu vreau să fiu nepoliticoasă, mă retrag, în speranța că mă vor lăsa în pace. I-am ignorat și pe cei care nu au reacționat la mesajul meu. Tăcerea lor e un răspuns. N-am chef să țin cont de ei. Cu atât mai mult, le-am răspuns celor care s-au grăbit să mă felicite și m-au asigurat că mă sprijină necondiționat. Ținem legătura prin apeluri și mesaje pentru că nu avem destul timp să ne întâlnim. Nu ne-am văzut de mult timp. Viața mea încărcată nu-mi oferă prea multe posibilități de a mă întâlni cu prietenii, având în vedere c-o împart cu doi copii energici și cu un bărbat la fel de energic, de la un apartament la altul, având și o slujbă cu normă întreagă și o permanentă stare de greață și de oboseală, care mă obligă să stau mai tot timpul întinsă pe canapea. Găsesc înțelegere la aceiași prieteni care m-au înțeles și altă dată.

*

Plec la Londra în interes de serviciu. Voi lipsi de acasă două nopți și trei zile. Tot atât timp, voi simți o mare anxietate. Ne împărțim timpul între vizite de studiu, ne înghesuim pe mizerabilele scări rulante din stațiile de transport public și participăm la ateliere creative în holuri întunecoase de hotel. Transpir excesiv, ciugulesc din mâncare și, oriunde m-aș afla, mă uit după ieșirile de urgență. Mă uit cu neîncredere la oamenii pe care îi întâlnesc, mă gândesc la incendii, atacuri teroriste și accidente aviatice. Mă gândesc tot

timpul la Ivan și țin permanent legătura cu părinții tăi, care au grijă de el în lipsa mea. În fiecare seară, ieșim la băute în fabrici transformate în baruri, dar eu mă feresc să consum alcool. Le-am dezvăluit celor mai apropiați colegi că sunt însărcinată, iar ei îmi țin companie și îmi golesc paharul când nu vede nimeni, îmi cumpără bere fără alcool și mă ajută să-mi păstrez secretul. Plec prima, mă scuz și spun că mă doare capul și că, din păcate, trebuie să mă întorc la hotel să mă odihnesc. Pe străzile umede din Shoreditch, mă grăbesc la trecerile de pietoni, mă concentrez să țin cont că se circulă pe partea stângă, fug spre semafor când culoarea se schimbă în roșu și mă străduiesc să ajung la hotel înainte ca el să adoarmă acasă, în Stockholm. După ce ajung la hotel, îi dau un apel video. E supărat, îmi spune să vin mai repede acasă, eu îmi înghit lacrimile, dar plâng după ce închid. Timpul petrecut la Londra trece greu, iar când vine, în sfârșit, ziua plecării, eu merg la aeroport cu patru ore înainte de decolare. Cumpăr dulciuri și cadouri din duty free și mă îndrept, nerăbdătoare, spre poarta de îmbarcare. Când se anunță că avionul va întârzia un sfert de oră, merg la toaletă să plâng.

*

Iubitului meu nu-i e ușor să-mi facă pe plac, însă se străduiește din răsputeri. Face cumpărături și gătește. Îmi procură vitamine și se informează de pe internet despre diferitele etape ale sarcinii. Cumpără vin fără alcool de la Systembolaget și plimbă copiii în parc pentru ca eu să-mi permit un moment de odihnă pe canapea. Închiriază filme și nu se supără dacă seara adorm în timp ce le vizionăm. Nu-mi greșește cu nimic, dar eu sunt furioasă pe el. Poate tocmai de aceea. În sinea mea, îl acuz că m-a adus în situația asta. Dacă el n-ar fi fost așa temperamental, am fi căzut de acord că e prea devreme. M-ar fi înțeles dacă n-ar fi fost atât de obsedat de dorința lui de a avea mai mulți copii. Dacă ar fi intuit câtuși de puțin ce încercam să-i sugerez fără să-i spun direct, acum nu m-aș simți atât de singură. El însă e altfel. Nici nu vrea s-audă. Merge înainte: face

cumpărături, gătește, umple și golește mașina de spălat vase, cumpără vitamine, se joacă cu copiii, îmi trimite mesaje de încurajare și îl așteaptă cu nerăbdare pe noul membru al familiei. Eu n-am niciun cuvânt aici. Odată luată hotărârea, nu-mi rămâne decât să mă obișnuiesc cu această situație.

Problema este că eu nu pot. Sunt speriată, nervoasă, îngrijorată și disperată totodată. N-am nicio soluție în legătură cu asta, doar să mă refugiez în tăcere. Mă închid în mine și devin tot mai distantă. Situația îmi amintește de una asemănătoare pe care am trăit-o în urmă cu trei ani, doar că e răsturnată. Pentru prima dată în viața mea, în relația de cuplu eu sunt cea care se opune unei situații pe care nu și-o dorește și pe care nu știe cum s-o evite. În momentele în care nu-mi plâng atât de mult de milă, îmi amintesc de tine și-mi imaginez că așa te-ai simțit și tu în ultimul an pe care l-am trăit împreună. Îți plâng de milă.

Cu toate că sunt obosită tot timpul, noaptea nu pot să dorm. Când mă întreabă dacă e din cauza stărilor de greață, îi răspund că da. De fapt, mă frământ de grija lui Ivan. Când are coșmaruri și se agită în somn, mă simt vinovată și mi-aș dori să pot să-l aduc în patul nostru cel mare. Trebuie să se obișnuiască să doarmă singur în patul lui. Un alt copil e pe drum. În loc să-l aduc pe el la mine, mă întind pe jos lângă patul lui. Iau cu mine pătura și perna, îmi încropesc un loc de dormit lângă patul lui, stau pe o parte și-mi întind brațele peste marginea patului. Îl mângâi pe spate, îl alin în șoaptă când plânge, aștept răbdătoare până se liniștește și adoarme la loc. Atunci îi ascult respirația, încercând să-mi dau seama dacă are iar coșmaruri sau dacă doarme liniștit.

În ultima vreme, are des coșmaruri. Mă simt vinovată și din pricina lor. Rememorez toate greșelile pe care le-am făcut peste zi și-mi enumăr acele lucruri pe care le-aș fi putut face mai bine. N-ar fi trebuit să mă grăbesc în privința noii familii. Ar fi trebuit să am mai multă răbdare, s-o las mai moale când încă nu era prea târziu. Puteam să iau anticoncepționale. Trebuia să-i las lui Ivan mai mult timp de adaptare la toate

schimbările. Ar fi trebuit să mă străduiesc mai mult. Asta trebuie să fac acum.

Dacă mi-ar trece greața, aș redeveni un părinte mai bun. Aș fi și un partener mai bun. M-aș întrema dacă aș putea să mănânc mai mult la cină. Situația ar trebui să se îmbunătățească în câteva săptămâni. Asta mi-o spun mie și lui, care se ocupă singur de gătit și cumpără tot ce avem nevoie de la magazin, care muncește cu normă întreagă și care, uneori, îl duce și-l aduce pe Ivan de la grădiniță ca să-mi fie mie mai ușor. Abia aștept să-mi treacă, să mă regăsesc, să ne regăsim, să redevenim ce am fost înainte. Până la urmă, avem un plan, avem o înțelegere.

Octombrie 2016

Vara a trecut pe nesimțite, făcându-i loc toamnei. Într-o dimineață, am decis că ar fi mai bine, atât pentru noi, cât și pentru copii, să mai dormim și separat câteodată. Ivan este atât de agitat noaptea, încât ne trezește pe toți cu coșmarurile lui. Amândoi avem mult de lucru la serviciu. Poate ar fi în avantajul copiilor noștri să nu fie tot timpul împreună. Să apuce să li se facă dor unuia de celălalt. Să nu se mai simtă într-o competiție continuă pentru timpul și atenția pe care le-o acordăm. Pretindem că așa ar fi cel mai bine pentru copii, dar, de fapt, ne gândim la noi înșine. În ultimul timp, nu ne mai spunem în față tot ce ne trece prin cap.

Săptămâna aceasta am dormit separat aproape în fiecare noapte. El are mult de lucru la serviciu, e nevoie să lucreze până târziu pentru a ține pasul. Eu adorm imediat după ce adoarme Ivan și nu mai merg să dorm cu el. Convenim că e mai bine să dormim separat dacă eu mă simt atât de obosită.

Cred că e plăcut, deși nu vreau să recunosc asta. Când sunt singură cu Ivan, pot face mai multe și simt că am, temporar, control asupra vieții mele. Mâncăm cârnați la cină și nimeni nu ne reproșează că n-au un conținut nutrițional bogat. Apoi ne jucăm o vreme. Sunt liberă să mă dedic lui Ivan, să mă joc și să râd cu el. Mersul la culcare e mai simplu de când nu mai așteaptă nimeni la rând. Când Ivan merge la culcare, poate să doarmă unde vrea el.

De obicei, doarme în patul meu. De cele mai multe ori, pot să rămân cu el în cameră. Cu telefonul în mână, îi spun lui, celui care va fi în curând tatăl celui de-al doilea copil al meu, că mi-e somn și că vorbim mâine, iar el spune noapte bună printr-un mesaj scurt. Am bănuiala că se simte rănit – pentru că nu-i cer să mă sune și-i spun noapte bună, pentru că nu-i spun că mi-e dor de el, pentru că nu mai vorbim cum o făceam, pentru că m-am închis în mine –, dar nu aduc vorba despre toate astea. N-aș suporta să avem încă o discuție interminabilă și în noaptea asta. În schimb, rămân în

pat lângă Ivan și îl mângâi pe spate. El tresare la un moment dat și se îndepărtează de mine, se retrage într-un colț, oftează adânc și își continuă somnul. Astfel trece o zi.

Ieri am fost împreună la maternitate. Am solicitat o ecografie timpurie pentru că, la această sarcină, nu m-am simțit prea bine, nici fizic, nici mental. Rezultatul ecografiei a fost pozitiv, ni s-a spus că fetusul trăiește și e sănătos. Evaluarea mea are rezultate bune. Aproape am scăpat de greață. În curând ar trebui să mă simt mai energică din nou. Va mai dura doar câteva zile, în cel mai rău caz câteva săptămâni, până când voi scăpa și de oboseala copleșitoare. Totul se desfășoară conform planului și nu există niciun motiv de îngrijorare. Așa ne-a asigurat moașa, iar eu am aprobat-o zâmbind, ținând-o de mână și străduindu-mă din răsputeri să par bucuroasă și recunoscătoare.

După ce am luat prânzul la restaurant, ne-am îndreptat, ținându-ne de mână, spre stația de metrou, de unde am pornit-o în direcții diferite către grădinițele copiilor noștri. Am constatat amândoi, cu bucurie, că totul merge așa cum ne-am dorit, că nu există niciun nor pe cerul nostru.

Cu toate astea, eu tot nu sunt împăcată. Mă simt extenuată de coabitarea noastră, de incapacitatea mea de a mă adapta, de intensitatea vieții și a relației cu el, care începe să fie tot mai rece și cu neînțelegeri tot mai dese. Și acum mă macină vina față de Ivan care, din fericire, încă nu-și dă seama că statutul lui de mezin al familiei va fi compromis. M-am dovedit incapabilă să-mi însușesc rolul de mamă vitregă. Întregul nostru proiect de familie mi se pare tot mai greu de realizat. Mă mustră conștiința față de părinții tăi, față de părinții mei, față de șeful și de prietenii mei și pentru faptul că viața noastră de zi cu zi a devenit un lung șir de certuri și de neînțelegeri interminabile. În afară de toate acestea, nu sunt nori pe cerul nostru. Ar fi păcat să mă plâng, dar o fac și, de data aceasta, nu sunt singura.

El îmi reproșează că are de tras mai mult decât mine și-mi spune că i-a ajuns până peste cap. Susține că nimic nu mă mulțumește și că nu-i arăt nici cel mai mic

semn de recunoștință sau de dragoste. I se pare că sunt deprimată, iar eu cred că s-ar putea să aibă dreptate, dar îi spun că, mai mult decât atât, mă simt și eu foarte obosită. Relația dintre noi îmi ocupă tot timpul și nu-mi lasă răgaz să respir. Nu apuc niciodată să rămân singură. Mereu e cineva care îmi cere ceva. Gândul că în pântecul meu crește o ființă vie mă îngrozește și nu-mi trezește nerăbdarea. Se simte rănit că eu încă gândesc astfel. La rândul meu, sunt rănită de faptul că el nu mă înțelege. Mă zbat între furie și un sentiment de vinovăție: furie, pentru că mă simt pusă la colț și vinovăție, pentru că am permis să ajungem într-o situație care nu-mi place. Îl disprețuiesc și-l compătimesc în același timp. Și pe mine mă disprețuiesc și mă compătimesc. Disprețul de sine crește odată cu sarcina și se răsfrânge asupra mai multor etape din viața mea trecută. Mă disprețuiesc pentru felul în care mă purtam când eram cu tine, dar și pentru cum mă port acum, când sunt cu el. Îmi pare rău pentru cum te-ai simțit tu atunci și pentru cum mă simt eu astăzi.

Am început să întocmesc o listă cu nume pentru copil, pentru a compensa și pentru a-l face fericit, dar și pentru a ne oferi o pauză de la discuțiile prea serioase. O pun pe frigider, îi cer să se uite la ea și să vină și cu alte propuneri. Pare că funcționează. El se înveselește când vede lista. Consideră că numele propuse de mine sunt drăguțe, mă ia în brațe și pronunță câte un nume pe rând, alăturându-le numelor copiilor noștri. Pe listă am pus numai nume de fete, pentru că sunt convinsă că voi aduce pe lume o fetiță. Când eram însărcinată cu Ivan, nu m-am simțit niciodată atât de rău. Nici nu am fost atât de obosită. Nu m-am simțit nicidecum atât de deprimată. Precis e fetiță. Continui să adaug propuneri de nume pe listă: Eli, Alice și Lo.

*

Pe măsură ce săptămânile trec, mă simt tot mai puțin în stare să duc la capăt sarcina. Ideea asta mă obsedează tot mai mult. La muncă, în plină ședință, mă hotărăsc: trebuie să fac avort. Gândul îmi revine când

refuz să ies după program la un pahar de vin cu colegii: trebuie să fac avort. De asemenea, când mă gândesc la ce aș putea face peste o jumătate de an: trebuie să fac avort. Când ridic vocea la Ivan pentru că mă lovește și-mi spune că sunt rea: trebuie să fac avort. Când vorbesc la telefon cu mama, care tricotează un pulover pentru noul ei nepoțel: trebuie să fac avort. Când le scriu părinților tăi, scuzându-mă că nu i-am mai vizitat de mult: trebuie să fac avort. Când îl culc pe Ivan, care plânge și face nazuri: trebuie să fac avort. Îmi repet astă seară, înainte de culcare și dimineața, când mă trezesc. Mă gândesc că nu voi reuși să duc la capăt proiectul familiei noastre, îmi spun că e o idee stupidă. Trebuie să fac avort. Trebuie neapărat s-o fac, îmi spun. Problema este că sunt singura care gândește asta și nu îndrăznesc să-mi dezvălui gândurile în fața nimănui.

O mint până și pe terapeuta mea. Nimeni nu știe că, de câte ori suntem împreună, intru în panică, o panică reală în care inima îmi bate tare și nu mai pot să respir. Panica mă face să caut informații despre avorturi noaptea. Nimeni nu știe că mi-am salvat în telefon numărul de la clinica de avort din Stockholm. Este un gând ascuns și nu pot să-l duc la îndeplinire. Fapta aceasta ar însemna să pierd tot ce am construit în ultimele luni. N-o spun cu voce tare, dar în adâncul meu simt că îi voi pierde dacă mă abat de la planul nostru asupra căruia noi am convenit și eu am fost de acord să-l pun în aplicare. Nu mă va ierta niciodată dacă fac avort. Mă va părăsi. Dacă întrerup acum, voi distruge familia și-l voi lipsi pe Ivan de noua lui soră și de șansa de a trăi într-o familie care să aibă și alți membri, nu doar pe mine. O voi lipsi pe fiica lui de prezența mea în viața ei. Ea va pierde încă o mamă, iar Ivan va pierde încă un tată. Nici nu se pune problema unui eventual avort. E de neconceput să fac avort. Totuși, ideea mă obsedează.

De câte ori avem o dispută, o discuție aprinsă, când încercăm să ne explicăm de ce nu ne înțelegem, îmi revine această idee. De fiecare dată când el răbufnește și se enervează sau se supără pentru ceva ce am făcut și am zis sau n-am zis și n-am făcut. Când mă acuză că sunt depresivă, negativistă, nesuferită,

imposibil de mulțumit, îmi revine mereu. Mi-am făcut-o singură. Cum îți așterni, așa dormi, toată lumea o știe, dar eu mi-am așternut, însă nu pot să mă odihnesc. Nu mai pot da timpul înapoi să retrăiesc vremea când încă nu eram însărcinată. Toți au aflat, cu excepția copiilor noștri. Mi-e teamă să mă gândesc la ziua când vor afla și ei. O amân cât pot, motivându-mi mie însămi că încă e devreme și că există încă riscul de a pierde sarcina.

Devreme sau nu, pantalonii mi-au rămas strâmți și tot nu mă împac cu ideea. Nu-mi mai suport sânii care mă dor. Corpul meu se deformează mai devreme decât la prima sarcină. Mă umflu și mă doare. Nu suport să mă atingă nimeni. Prefer să fiu singură. Îmi pierd cumpătul când trebuie să strângem masa și mă enervează jucăriile împrăștiate peste tot. Îmi vărs nervii în toate direcțiile posibile. Ivan se sperie, la fel și fiica lui, iar eu vreau să-mi repar greșeala chemându-i pe amândoi să stea cu mine pe canapea, îi gâdil câteva minute, ei râd și se urcă peste mine. Îmi protejez burta, strig când ei mă lovesc la sâni din joacă, țip, oftez, mă corectez și îi răsfăț. Comportamentul meu nu dovedește deloc că aș fi un părinte echilibrat. Nu mai am mult până clachez.

*

A venit și ziua aceea. Dar nu eu am clacat, ci el. Într-o zi, mă sună la serviciu. Ne-am certat dimineață și ne-am despărțit într-o tăcere stânjenitoare, iar el plânge acum. Îmi spune că e evident că nu-mi doresc copilul, că nu-l iubesc pe el, că nu sunt pregătită pentru viața pe care o construim împreună. Plânge și țipă că nimic nu-l mai interesează și că, din partea lui, pot chiar și să fac avort.

Eu tac pe toată durata intervenției lui. Nu găsesc cuvintele cu care să-l liniștesc și n-am forța să-i rezist. Nu din nou. Am ieșit afară să discutăm și mă plimb prin cartierul în care lucrez. Plouă și îmi țin telefonul sub glugă. Fac ture în tăcere. Îl ascult cum plânge și continui să tac și când el nu mai vorbește. Ratez o ședință de la muncă. Și încă una. Îi ascult valul de cuvinte care pare interminabil. Este foarte supărat și

dezamăgit. Îmi este clar că nu-i pot face față. Nu pot să-l fac fericit și, în același timp, să supraviețuiesc eu însămi. Nu pot să-l rănesc mai mult de atât.

Până la urmă, îl întrerup. Ridic vocea ca să reușesc, încep prin a-i spune că are dreptate și că și eu cred că ne-am grăbit. Îi spun că-mi pare rău că l-am făcut să sufere și că am fost pentru el o mare dezamăgire de la început până la sfârșit.

Îmi cer iertare că nu sunt așa cum a visat el și, chiar dacă nu contează, îi spun că m-am străduit. El îmi spune să nu mă mai martirizez. Îmi cer din nou iertare și pentru asta.

Îi spun că în această după-amiază vreau să sun la câteva clinici să fac o programare pentru săptămâna aceasta. Nu-i nevoie să decidem aici și acum, îi spun, dar trebuie să mai judecăm o dată opțiunile pe care le avem.

El tace. Aud cum își trage nasul. Îmi spune că nici nu se gândește.

— Te rog, spune-mi că mă iubești, îmi șoptește.

Eu tac. Tăcerea se prelungește. După un timp, i-o spun. Pentru prima dată, după multe luni, i-o spun cu sinceritate:

— Te iubesc. Te iubesc cu fiecare celulă din corpul meu, dar asta n-o pot face. Îmi pare rău. Nu se poate. Pur și simplu, nu pot.

După-amiază sun pentru prima dată la clinica specializată în întreruperi de sarcină, la numărul pe care îl am în agendă de săptămâni întregi. Încep să plâng înainte să apuc să-mi spun numele și mi se oferă o programare pentru săptămâna viitoare. Femeia cu care vorbesc nu pare să mă judece pentru labilitatea mea și, pentru prima dată de aproape o lună, vorbesc deschis cu cineva despre cum mă simt. După ce închid, îmi simt fața umflată de plâns și picioarele moi și fără putere. Mă gândesc că aș vrea să mai vorbesc cu acea femeie, ea e singura de pe pământ cu care vreau să vorbesc despre asta de acum înainte, dar îmi dau seama că nu știu nici măcar cum o cheamă.

*

Ne despărțim într-o dimineață de marți și nu ne vom mai vedea niciodată. Deși nu știam când avea să se întâmple, simțisem că acest moment se apropie. Toate discuțiile din weekend au mers în această direcție.

Mi-am dat seama că nu pot să-mi retrag cuvintele pe care le-am pronunțat în convorbirea de vinerea trecută. Știam asta, indiferent de riscuri și de urmări. Nu sunt pregătită. Nu pot să mă obișnuiesc cu ideea. Mi-e imposibil.

Am vorbit întruna tot weekendul cu excepția momentelor în care ne ocupam de copii, găteam sau dormeam. Din când în când ne împăcăm, pentru ca imediat să ne certăm iar. El oscilează între a fi furios și absent, adâncit în gânduri, cu privirea îndurerată. Îmi spune ba că mă părăsește dacă fac avortul, ba că nu mă părăsește.

— Dacă nu-ți dorești să construiești o familie cu mine, să facem un copil, înseamnă că nu putem avea un viitor împreună, spune el, și mi-e greu să-l contrazic când pune problema așa.

În ultima noapte, nu mi-a mai vorbit deloc. S-a așezat pe canapea cu căștile pe urechi și cu un pahar de vin în mână. Se uita, absent, când înainte, când la telefon, iar pe mine mă ignora când treceam pe lângă el. Pe telefon îi soseau întruna mesaje. Nu l-am întrebat de la cine erau. În schimb, mi-am făcut și eu de lucru. Am făcut curat pe blat. Am întins rufele la uscat. Am strâns jucăriile de pe jos. Am sortat gunoiul pentru reciclare în cutiile de sub blat. La ora zece, nu mai aveam nicio treabă de făcut, dar nu m-am așezat lângă el pe canapea. M-am dus la culcare, dar n-am putut să adorm. Îl așteptam să vină și mă întrebam dacă atunci îmi va vorbi. L-am auzit în camera de zi. Am auzit cum își toarnă un pahar de vin, cum primește mesaje la intervale regulate. Până la urmă, s-a spălat pe dinți, dar n-a venit în dormitor. Era trecut de miezul nopții și probabil că adormisem, pentru că m-am trezit dintr-un vis și mi-am întins brațele după el, din obișnuință. Tot nu venise. M-am furișat afară din cameră. L-am găsit pe canapea. Dormea într-o poziție ciudată, cu căștile

încă pe urechi. Pe masa de cafea era un pahar de vin gol, iar el avea picioarele acoperite cu o pătură mototolită. Nu se schimbase.

S-a trezit în momentul în care m-am așezat pe canapea la picioarele lui. A bâjbâit cu privirea câteva secunde, până să se dezmeticească și să mă recunoască. M-a privit în tăcere. L-am privit și eu. Am stat așa o vreme, uitându-ne unul la altul, fără să ne spunem nimic. Până la urmă, el a rupt tăcerea:

— Îmi pare rău, dar nu mai putem continua așa. Nu mai suport.

Eu am dat din cap. Îl priveam cu ochii înceţoșați de lacrimi. M-am împotrivit câteva secunde impulsului de a-i sări în brațe, de a-l alina, de a-i cere iertare și de a-l ruga să dea uitării tot ce s-a întâmplat în ultimele zile. Mă stăpânesc totuși. În schimb, stau pironită pe canapea, privindu-l pe el, pe bărbatul pe care îl iubesc, dar al cărui copil nu pot să-l nasc și pe care îl pierd chiar în acest moment din cauza asta. M-am uitat la el și am înțeles că am ajuns la capătul drumului. Acum totul ia sfârșit. Eu am fost prima care și-a întors privirea. M-am ridicat de pe canapea și m-am dus înapoi în dormitor. Am deschis cu grijă ușa și, la fel de grijuliu, am închis-o după mine. M-am strecurat în pat, cât de încet am putut ca să nu-l scol pe Ivan, am pus capul pe pernă și am închis ochii.

Dimineața, când copiii s-au trezit pe rând și au cerut micul dejun, ne-am purtat ca de obicei. Am făcut totul ca într-o zi obișnuită, într-un fel de acord tacit. Am pregătit micul dejun și ne-am spălat pe dinți, ne-am îmbrăcat și am căutat mănușile desperecheate. Când ne-am despărțit în fața porții, el n-a făcut nicio încercare de a mă săruta. S-a aplecat către Ivan, l-a mângâiat pe obraz, i-a spus „pa” și i-a urat distracție plăcută la grădiniță.

— La revedere.

Ivan i-a zâmbit, iar el i-a răspuns tot cu un zâmbet. Urmându-i exemplul, am făcut și eu același lucru cu fiica lui. Ea s-a ferit când am vrut s-o mângâi pe obraz. Am rămas, stânjenită, cu mâna în aer o secundă înainte de a-mi schimba gestul într-un salut. M-am ridicat și m-

am uitat pentru ultima dată la el, dar mi-a evitat privirea. Ne-am luat la revedere, ne-am promis să ne sunăm și am plecat în direcții diferite. Am urmărit cum silueta lui se pierde pe poartă și am ieșit și eu după câteva secunde. Văzută din afară, a fost o dimineață obișnuită. Pentru noi însă, a fost ultima.

*

La prânz, mă sună și-mi spune ce am anticipat tot weekendul că-mi va spune. Îmi confirmă bănuielile că nu poate să rămână cu mine în cazul în care fac avort. Îmi spune că vrea să-mi fie alături pe parcursul procedurii, dar că nu poate să mai trăiască alături de mine. Îmi spune că încă mă iubește și azi la fel de mult ca în prima zi când m-a cunoscut, poate chiar mai mult, dar că a încetat să mai creadă într-un viitor al nostru împreună. Mă întreabă, pentru ultima dată, dacă îmi doresc asta cu adevărat. Eu îi răspund că nu, nu vreau asta, dar trebuie s-o fac. Nu sunt pregătită să fiu din nou mamă. Nu pot. Îmi este imposibil. Nu atât de devreme. Nu pot face față atâtor schimbări într-un timp atât de scurt. Îi spun că simt că-mi voi pierde mințile dacă voi continua așa. El repetă:

— Înseamnă că noi doi nu putem avea un viitor împreună.

Îmi spune apoi că trebuie să se întoarcă la muncă și eu nu mă hotărăsc să închid chiar dacă ne-am luat rămas-bun, se mai aud câteva zgomote până când se lasă tăcerea, el nu mai e acolo, dar, atât timp cât țin telefonul la ureche, am iluzia că încă e. Rămân așa mult timp. Până la urmă, sunetul monoton din receptor încetează și el și ecranul telefonului se întunecă. Apelul s-a încheiat și, de asemenea, și relația noastră.

*

La început, mi-a părut rău. Apoi m-am enervat. Apoi m-am eliberat. Apoi m-am enervat din nou. Acum sunt nervoasă, dar mă aștept ca asta să se schimbe în scurt timp. Așa mi-a trecut toată ziua.

În cele patru ore care s-au scurs de la discuția noastră, până l-am luat pe Ivan, am trecut prin toate stările. Mai întâi, un sentiment bizar că nimic nu s-a întâmplat cu adevărat. Oare chiar s-a întâmplat? Sunt din nou singură? Le dau mesaj prietenilor care îmi vin în prin minte și le spun, pe scurt, ce s-a întâmplat. Reacțiile nu au întârziat să apară. Mi-a făcut plăcere, o clipă, să văd cât de supărați se arată unii dintre prietenii mei. Înjură și scriu cu majuscule. Unii m-au sunat, dar le-am răspuns doar câtorva. S-a dovedit a fi o greșeală, pentru că, ceea ce până adineauri mi se părea ireal, acum a devenit real, nu era drama unei relații pe care o trăia altcineva. Am avut tendința să-i iau apărarea și m-am pomenit îndulcind situația și descriindu-le cât de oribil m-am purtat cu el în ultima vreme. Le-am spus că în ultimul timp eu l-am păcălit, prefăcându-mă că îmi doream copilul și că sunt pregătită. Îmi găseam cu greu cuvintele. Mă opream, îmi reveneam și mai încercam o dată. Prietenii mei susțineau că nu e în regulă ce s-a întâmplat. Ăsta nu e un motiv să te părăsească cineva, dacă vrei să faci avort după o relație de numai patru luni. Nu se face asta. Am renunțat să-l mai apăr și mi-am permis să redevin, pentru o vreme, o victimă îndurerată.

Stomacul mi s-a făcut ghem, apoi am simțit cum greața mi se răspândește în tot corpul și m-am trezit plângând din nou. Mi-am șters telefonul cu mâneca, am lăsat lacrimile să-mi curgă până la buze, căutându-mi cuvintele printre sughițuri pentru a descrie cum a fost ultima parte a relației, ce m-a determinat să iau această decizie, ce mi-a zis el, ce i-am zis eu, cum a reacționat, cum am reacționat eu la ce-a zis el. Brusc, totul pare incredibil de tragic.

Dintr-odată, mă simt extenuată. I-am spus prietenei de la telefon că nu mă mai sunt în stare să vorbesc. Ea m-a lăsat să închid, cu promisiunea că o voi suna din nou în scurt timp. Când am închis telefonul, plânsul mi s-a potolit. Am deschis mesajele noastre și le-am citit, unul după altul, pe toate pe care le-am schimbat în ultimele săptămâni. Am încercat să le privesc obiectiv, fără să-l judec nici pe el, nici pe mine. Am eșuat lamentabil. În timp ce citeam, m-am

enervat, m-am înfuriat, apoi mi-am ieșit din minți. Cum îndrăznește să mă părăsească el, care susține că acum mă iubește mai mult decât la început? Ne știm de patru luni, o treime dintr-un an. Cine îi dă lui dreptul să mă pună în fața unui ultimatum și să mă șantajeze emoțional? Cum rămâne cu faptul că eu eram totul pentru el, cea pe care a visat s-o întâlnească, care i-a redat fericirea, unde au dispărut toate astea?

Furia îmi dispare la fel de repede cum a venit. În locul ei, apare panica, însoțită de un impuls compulsiv de a îndrepta lucrurile. Pot eu să-l sun acum, să-i spun că-mi pare rău și să-i propun să continuăm, oare mă va crede, mă va primi înapoi în viața lui dacă îmi voi respecta promisiunea?

Simt că-mi pierd cu totul respectul de sine. De ce m-aș simți obligată să urmez un plan într-o relație de cuplu? De ce i-aș cere iertare unui bărbat care mă părăsește printr-un ultimatum? Cu ce drept ți-am dat eu însămi ție un ultimatum, cândva? Ce e în neregulă cu mine?

Două ore mai târziu, stau cu Ivan pe podeaua camerei de joacă și încărcăm un camionaș cu mașinuțe de jucărie. În sufletul meu este un haos continuu, dar, în anii din urmă, am învățat ca, printr-un exercițiu consecvent, să-mi țin sub control cele mai furtunoase emoții și să nu le las să iasă la suprafață în prezența lui Ivan. Păstrez pentru mine ce e mai rău până după ce adoarme el. Așa voi face și astă-seară. Așa că nu plâng. Nici măcar nu oftez. Ne purtăm ca de obicei. Mă străduiesc să particip activ la joaca lui, râd când el se alintă, îl privesc în ochi când îmi vorbește și-i gătesc mâncarea preferată la cină. Îi dau înghețată la desert. O mâncăm pe podea în timp ce ne jucăm cu mașinuțele. O singură dată vocea mea se frânge, când Ivan mă întreabă de ce nu este și restul familiei cu noi în seara asta.

— Sunt la ei acasă, dar ne vedem altă dată, îi răspund, încercând să-mi păstrez calmul, dar vocea mea se înmoaie la ultima silabă și mă ridic, spunându-i că trebuie să merg la baie.

În baie suspin cât pot eu de încet. Îmi privesc devastată imaginea din oglindă și număr până la zece. Ies și continuăm joaca, cum facem totdeauna, cum am făcut mereu. Eu și Ivan nu ne dăm bătuți niciodată. Nu ne stă în obicei.

Peste o săptămână, voi merge la Spitalul Karolinska să fac o intervenție chirurgicală pentru avort. Operația va dura douăzeci de minute și încă nu m-am hotărât dacă vreau ca el să mă însoțească. Mă voi gândi la asta în zilele următoare. O parte din mine nu vrea să-l mai vadă niciodată. Alta îl vrea lângă mine acum, vrea alinarea și dragostea lui. Acea parte o înăbuș, cel puțin pentru moment, cât pot de bine. Știu că nu voi avea nimic de câștigat fiindu-mi dor de o persoană care nu va mai fi niciodată cu mine. Îmi spun că nu cred că mă iubește din moment ce a fost în stare să mă părăsească din cauza asta. Trebuie să fac lucrurile să funcționeze, într-un fel sau altul. Am suferit și pierderi mai mari decât asta, nu-i așa? Crede el cumva că nu știu să-mi continui viața? Mă uit la ceas și văd că e timpul ca Ivan să se culce.

Strângem împreună mașinuțele de pe jos și ne pregătim de culcare. Îl îmbrac pe Ivan în pijamale, măsurăm împreună laptele praf, încălzim apa la microunde, numărăm împreună până la treizeci, agităm cu rândul amestecul și ne așezăm pe canapea. Ivan bea tot, mergem la baie, îl spăl cu periuța lui de dinți verde, evitând să mă uit la cea galbenă, care rămâne uscată acum. Îi vorbesc lui Ivan despre igiena dentară și despre dentist în timp ce-l spăl. Mă uit în gura lui, îi verific dinții, iar el, cooperant, deschide larg gura să-l spăl. Se îngrozește când aude de carii. Eu îi spun că n-are de ce să se teamă, dar îi explic, ca întotdeauna, că trebuie să se ferească de ele. Ne ducem în dormitor, coborâm jaluzeaua și dormim împreună în patul meu.

În cealaltă parte a camerei mai este un pat rămas nefăcut. În semiîntunericul camerei parcă strigă, de gol ce e, și plânge după cineva. Fără să vreau, privirea îmi alunecă mereu spre patul în care nu doarme nimeni. În dezordinea de perne și pături mototolite, se disting siluetele a doua animale de pluș, o oaie și o vacă. Își

duc veacul acolo de peste două luni. Ea a dormit cu ele în brațe din prima noapte când a venit aici. Acum sunt singure. Azi-dimineață când s-a trezit, credea că va dormi aici și în noaptea asta. La fel credea și Ivan. Ca și cum mi-ar fi citit gândurile, Ivan a rupt tăcerea, întrebându-mă unde este ea. Poate că mi-a urmărit privirea prin camera întunecată. Poate abia acum înțelege că seara asta este diferită de alte seri. Îi spun că doarme la ea în noaptea asta.

— Dar de ce? mă întreabă el.

Îi răspund că ne vedem altă dată. Îi promit că se va întâmpla cât de curând. E timpul să dormim acum. Îl pup pe frunte. El se ferește. Îl mângâi pe păr. Îmi spune să încetez. Stau tăcută lângă el și privesc în întuneric. Încerc să nu mă uit la umbrele din patul gol, dar nu reușesc. Cum va adormi ea fără animăluțele ei de pluș? Ce-i spune el, când îl va întreba de noi? Cum să-i spun lui Ivan că nu ne întâlnim cu ei nici mâine și nici în altă zi? Ce-am făcut noi? Ce-am făcut eu? Cum putem să le facem asta copiilor?

*

Trece o zi. Apoi încă una. A trecut și a treia. În tot acest timp, reușesc să-l țin pe Ivan ocupat și, oarecum, bine dispus. Ne-am întors la viața noastră obișnuită, ceea ce nu este neapărat rău. În viața noastră se așterne pentru un timp liniștea. N-am de dat socoteală în fața nimănui, cu excepția lui Ivan. Nu mai trebuie să mă străduiesc să mulțumesc pe nimeni în afară de Ivan. Nu-mi reproșează nimeni nepriceperea mea de mamă vitregă sau de partener de viață. Nu mă acuză nimeni că sunt o pacoste și nu-mi amintește nimeni, în fiecare clipă, că nu mă străduiesc destul. De la o viață în care eram copleșită de numeroasele roluri pe care trebuia să le joc, m-am întors la unicul meu rol. Pe acesta îl știu bine. Sunt mama lui Ivan, nici mai mult, nici mai puțin. Trebuie să trec peste toate în fiecare zi, să mă asigur că lui îi este bine, să nu mă gândesc la ceea ce nu pot avea, la ce nu s-a întâmplat și nu se va întâmpla niciodată, să iau lucrurile așa cum sunt, să las timpul să le rezolve pe toate.

Prietenii mei par hotărâți să mă ajute să depășesc cu bine și acest moment de criză. Deodată, toți s-au întors la mine, în telefonul și în apartamentul meu. Cei care au spus că ne-am grăbit par ușurați acum. Cei care au fost rezervați, acum, își dezvăluie gândurile. Chiar și cei care până acum trei zile îmi încurajau alegerea pripită recunosc că și ei și-au făcut griji pentru mine. Părerea generală pare să fie că mi-am venit în fire și că acum fac singurul lucru corect într-o situație atât de dificilă. Aceasta este ideea pe care o reține din conversațiile cu ei.

În momentele de ezitare, sun un prieten disponibil sau chiar mai mulți și îi rog să-mi repete asta. Am încredere în ce spun ei și o repet ca pe o mantră: am făcut alegerea corectă. N-a fost să fie, nu de data asta, nu pentru mine. A mers prost de la început. Totul a decurs prea repede, iar eu nu am putut ține pasul. N-am fost în stare, n-am fost pregătită pentru asta. Nu e vina nimănui că s-a întâmplat așa. Deși e nervos pe mine acum, mă va ierta într-o zi. Și eu sunt nervoasă pe el, dar îl voi ierta cândva. Până la urmă, totul va fi bine. Trebuie doar să depășesc momentul.

Peste patru zile, mă voi interna la Spitalul Universitar Karolinska să fac avortul, cu sau fără el lângă mine. După această procedură, mă așteaptă două săptămâni de convalescență. Peste o lună nimeni nu-și va mai aminti ce s-a întâmplat. Peste alte patru luni, va fi trecut tot atâta timp cât a durat relația noastră. Pe termen lung, așa e cel mai bine pentru Ivan. M-a recăpătat pe mine ca părinte. Nu va avea un frate mai mic, nicio soră mai mare, dar are un părinte care se află tot timpul lângă el. Îmi spun că ăsta este cel mai important lucru. Ne vom avea unul pe altul. E singurul lucru care contează pe termen lung. Este singurul angajament pe care nu am dreptul să-l încalc niciodată, în care nu trebuie să eșuez. Trebuie să ne bazăm unul pe altul. Este responsabilitatea mea să mă asigur că așa se va întâmpla. Mereu a fost așa.

*

În primele zile, întrebările lui Ivan nu mai conteneau: Unde sunt ei azi? De ce nu vin la noi? Putem să mergem acum la ei? Dar mâine? De ce nu? Când ne întâlnim iar? Cu timpul, întrebările s-au rărit. Pentru prima dată, astăzi nu vorbește despre ei deloc. Poate că Ivan înțelege mai mult decât mă așteptam. Poate că simte că nu-mi face plăcere să vorbim despre el. Poate că observă ce eforturi fac ca să-i răspund la întrebări. Poate nu se gândește la nimic din toate astea. Oricum ar fi, el pare să se resemneze cu revenirea la vechiul nostru stil de viață, cu valul de vizitatori și de activități care ne ocupau în trecut zilele și săptămânile. Într-o zi, mama mea vine în vizită și doarme la noi. Stau amândoi pe canapea și ea îi citește povești, montează calea ferată pentru trenuleț pe podeaua din camera de zi și Ivan o ajută să facă prăjiturile în formă de tablă de șah.

El n-a auzit niciodată de șah, cu atât mai puțin de tabla de șah, dar se străduiește să pronunțe cuvântul și să modeleze pătrățelele de aluat maro și alb. În altă zi, părinții tăi îl iau de la grădiniță și-l duc la casa de la țară. El se joacă sub supravegherea strictă a bunicului în marele atelier din pivniță. Seara, când Ivan se întoarce acasă, îmi povestește încântat despre uneltele din atelierul bunicului până când îl fură somnul. În altă seară, ne vizitează fratele tău mai mic. Luăm cina împreună devreme, ei se bat cu perne, se joacă de-a avionul și se fugăresc dintr-o cameră în alta în timp ce Ivan țipă încântat.

Așa stau lucrurile. Trecem, zi de zi, peste toate. Îmi văd de treabă ca de obicei; spăl vasele și rufele și fac curățenie cu ușurință. Mi se pare ușor și să am grijă de Ivan. La fel, și să lucrez. Acum nu mai sunt nevoită să mă furișez de lângă Ivan ca să vorbesc cu orele la telefon. Sunt eficientă, mă simt stăpână pe mine, iar pentru Ivan viața seamănă cu cea din primii lui ani. Zilele curg. Eu lucrez. Aștept să treacă timpul, să uit ce s-a întâmplat.

După ce Ivan adoarme, mă învârt agitată prin apartament câteva ore. Liniștea e apăsătoare și mă simt singură. Seara îmi îngădui câte o clipă să-mi plâng

soarta. Seara îmi doresc compania lui, discuțiile cu el, viața noastră împreună. Îmi lipsesc dragostea lui, prezența lui fizică în cameră, parfumul și râsul lui larg care îi dezvăluie dinții. Mi-e dor de fiica lui și de dezordinea pe care o lăsa în urmă pe podeaua din camera de zi. Îmi lipsesc zilele de la început, când ne-am îndrăgostit și când încă nu se punea problema să avem mai mulți copii împreună. Mi-e dor de apelurile și de mesajele lui.

În unele seri se întâmplă să-i scriu, ore în șir. Îi scriu sute de mesaje, fără să-i trimit niciunul. În mesaje îl întreb ce face, la ce se gândește, dacă așa vor decurge lucrurile și de acum înainte. În altele îl cert, îl acuz că e un om fără inimă pentru că m-a părăsit când n-am vrut să duc la capăt sarcina. Alteori îl învinovățesc că m-a părăsit atât de brusc, nu numai pe mine, ci și pe Ivan. De multe ori îmi doresc să-l distrug, să-mi bat joc de el, să-l rănesc, spunându-i că este insensibil și manipulator și că are obsesia maniacală de a aduce cât mai mulți copii pe lume.

Apoi îi scriu altfel de mesaje, în care îi cer să se întoarcă la mine, la noi; îi cerșesc dragostea și-l implor să mă ierte că l-am rănit atât de tare. Mesajele mele își schimbă tonul pe măsură ce gândurile mele se schimbă. Fără excepție, toate rămân în telefonul meu, netrimise. Ceva mă împiedică să le trimit. Poate că se-ntâmplă asta din cauză că sunt încă însărcinată și nu îndrăznesc să-l abordez până nu scap sau poate pentru că nu aș putea suporta încă o conversație în care el să-și exprime furia și dezamăgirea față de mine, sau poate pentru că nu aș rezista să fiu respinsă din nou sau mă oprește sentimentul de vinovăție. Poate că mă împiedică faptul că nu pot să prevăd ce s-ar putea întâmpla dacă am relua legătura acum. Mesajele mele rămân netrimise, într-un document din telefonul meu, și nu vor ajunge niciodată la destinatar. Documentul se lungește odată cu trecerea zilelor.

La ora unsprezece seara, mă hotărăsc să mă culc alături de Ivan. Mă felicit că am mai depășit o zi fără să sufăr prea mult. Încerc să mă conving singură că sunt un om puternic, un părinte bun, unul care ia decizii corecte. Îmi spun mie însămi, încercând să gândesc cât

pot de matur: lucrurile merg așa cum trebuie. Așa este, doar că mă doare acest lucru.

*

Mă trezesc într-o dimineață și mă gândesc că se împlinesc doi ani de când ai murit. Ziua aceasta trage o linie între trecut și viitor. Telefonul îmi amintește de comemorare chiar înainte să cobor din pat. Găsesc în telefon mesaje de la oameni care îmi spun că astăzi se gândesc la mine. Îmi trimit inimi și mă asigură că îmi sunt alături dacă am nevoie de ei. Mama ta mă întreabă în mesaje dacă poate să facă ceva pentru mine și pentru Ivan, dacă vreau să vină să doarmă azi la noi și dacă poate să mă ajute în legătura cu procedura care urmează peste câteva zile. O prietenă mă întreabă dacă vreau să ne întâlnim după programul de grădiniță al lui Ivan și să mergem la cimitir, la Skogskyrkogården, să aprindem amândouă câte o lumânare. Îmi propune ora și locul și mă asigură că tot ce trebuie să fac este să merg, iar de restul ne ocupăm împreună.

Primul impuls a fost să nu-i răspund la mesaj decât după-amiază, când ora întâlnirii propuse va fi trecut, mulțumindu-i pentru grijă. Îmi displace gândul de a merge împreună acolo. E urât afară și sunt obosită. Sunt foarte preocupată să-i asigur lui Ivan un echilibru sufletesc și mă tem ca această vizită la cimitir să nu-l tulbure. Ca să nu mai vorbim de faptul că îi stric programul dintre grădiniță și cină. Va fi prost dispus și obosit. În plus, mi se pare o necuviință să merg la cimitir purtând în pântecul meu copilul unui alt bărbat. Simt că am eșuat lamentabil ca văduvă îndurerată și ca soție supraviețuitoare. Mi se pare că cel mai respectuos omagiu din partea mea este să nu-ți murdăresc comemorarea din acest an cu prezența mea acolo.

După ce l-am lăsat pe Ivan la grădiniță și m-am dus la serviciu, a început să mă macine acest gând. Până la urmă, este a doua ta comemorare. Poate ar trebui să fac ceva special în această zi. Oare n-ar fi drăguț să merg la cimitir, cu prietena mea și cu Ivan, și să aprindem o lumânare pentru tine? N-ar trebui să gândesc ca și cum tu ai fi aici și m-ai judeca. După o

oră de frământări, îi răspund la mesajul pe care mi l-a trimis de dimineață și o anunț că mi-ar face plăcere să mergem acolo împreună. Totodată, îi mulțumesc că s-a gândit la asta, că mi-e mereu alături, că mă susține astfel, îmi răspunde cu un simplu „n-ai pentru ce” și-mi amintește ora și locul unde urmează să ne întâlnim.

Ne întâlnim la o stație de metrou din apropierea grădiniței lui Ivan. Ni se alătură și fratele tău mai mic. E o după-amiază aglomerată, iar noi ne întâlnim în dreptul turnichetelor. Ivan, care la început n-a fost prea încântat de ce urma să facem, strălucește de bucurie când îl vede pe unchiul său. Ne urcăm toți în metrou și ne îndreptăm spre cimitir. Prietena mea îi explică lui Ivan că îți vom aprinde lumânări, îi vorbește despre cer, iar eu observ că Ivan e derutat. Eu nu i-am mai vorbit despre cer de câteva luni. Mă stresează vorbele ei și mă gândesc că ar trebui să le spun cât de curând prietenilor mei cum să-i vorbească lui Ivan despre moarte. Îmi spun că era bine să fi făcut deja de mult acest lucru. Problema e că nu știu cum și că a trecut ceva timp de când nu am mai ieșit cu prietenii mei. Nici nu mai știu dacă îmi doresc ca Ivan să se gândească la tatăl lui astăzi. Mă tem că în mintea lui va crede că tatăl este o persoană care te părăsește.

Îmi doresc să se termine odată discuția despre cer și chiar se termină, la inițiativa lui Ivan. Se plictisește să asculte și începe să vorbească despre lucruri concrete, despre ceva pe înțelesul lui. Întreabă cum funcționează metroul, unde se află „șoferul”, îngână vocea din difuzor care anunță că se închid ușile și care sfătuiește călătorii să fie atenți la coborâre. Se întoarce către unchiul său și încep să-și facă cucu-bau. Prietena mea continuă să pălăvrăgească. Pe fereastra metroului, văd stația la care urcam în urmă cu doi ani și-mi întorc privirea ca să nu văd casa în care locuiam pe atunci. Anul trecut, când m-am mutat, mi-am promis să nu mă mai întorc aici niciodată și, până acum, n-am făcut-o.

*

Aerul este umed și cerul e gri când ajungem. Pentru prima dată după mai bine de un an, mă întorc în cimitirul prin care ne plimbam amândoi seara, în urmă cu câțiva ani; mai întâi fără Ivan, apoi cu Ivan în pântec, apoi cu el în marsupiu. Astăzi, el merge pe propriile picioare, între mine și fratele tău mai mic. Ne ține de mână și ne cere tot timpul să-l ridicăm în aer. Îi facem pe plac. El strigă de bucurie. Acest loc nu reprezintă nimic special pentru Ivan. Nu-și amintește ceremonia ținută pentru tine în capela cea mare din stânga intrării și nici de sutele de oameni care au venit să jelească dispariția ta. Nu-și amintește nici de aleile pe care am mers cu căruciorul, printre nămeți, în Ajunul Crăciunului, când o Suedie întreagă se uita la televizor la Donald Duck. Acum e toamnă și mai sunt vreo două luni până la căderea primei zăpezi. Am sentimentul ciudat că acest cimitir ne-a urmărit peste tot unde am mers și că ne-a adunat pe toți la un loc. Suntem toți aici, chiar dacă fiecare simte în felul lui.

Ajungem când se înserează și suntem numai noi în dumbrava cimitirului. Ne aprindem lumânările și Ivan o ajută pe prietena mea să le pună în iarbă. Vântul bate pe colina pe care se ridică memorialul singuratic, înconjurat de o întindere nemărginită. În preajmă nu există niciun copac în care să se oprească vântul rece de octombrie. Eșarfa îmi flutură, iar părul îmi intră în ochi. Vântul suflă în lumânări. Una dintre lumânări se tot stinge și prietena mea o aprinde de fiecare dată, cu răbdare. Vorbește, pe rând, cu lumânările, cu Ivan și cu tine. Eu și fratele tău stăm tăcuți în spatele ei o vreme. Îmi strâng paltonul pe lângă corp, îmi îngrop bărbia în eșarfă până când se încălzește și se umezește de la aburul respirației mele. Fratele tău stă lângă mine, își încălzește mâinile în buzunarele blugilor și se vede că e îmbrăcat prea subțire pentru vremea de afară. Îmi cunoaște situația, dar am convenit, printr-un mesaj, să nu vorbim despre asta de față cu Ivan. Ivan s-a plictisit de lumânări și își plimbă privirea peste gazonul de la poalele dealului. Ar vrea s-o rupă la fugă pe panta abruptă în loc să privească o lumânare care nu arde. Se apropie de noi, îl trage de mână, nerăbdător, pe fratele tău și spune:

— Vino, vino, hai cu mine!

Fratele tău pare bucuros că s-a ivit un motiv să se îndepărteze de dumbravă și de liniștea cam apăsătoare care s-a așternut între noi. Prietena mea dorește să mai rămână un moment. Eu încremenesc în spatele ei, în timp ce ea, tăcută, stă aplecată asupra lumânărilor, cu ochii ațintiți la flăcările lor. Îți vorbește direct, fără să se lase perturbată de pălăvrăgeala insistentă a lui Ivan.

— Te salut, dragă Aksel, îți spune ea. Ne lipsești și te iubim. Să știi că ne gândim la tine în fiecare zi. Ivan e un copilaș tare drăguț. Sper că vezi asta, de acolo de unde ești.

Prietena mea pare împăcată și nu se sfiește să-ți vorbească, să te evoce prin intermediul lumânărilor aprinse în cimitir. Presupun că așa trebuie să te porți într-un astfel de loc. Eu nu reușesc să scot o vorbă. Nu pot să te chem nici măcar în gând, pentru că mă întreb cum ar trebui să mă comport. Ce să spun? Ce să fac? Nu e ciudat că eu am rămas aici, tăcută, în spatele prietenei mele, în timp ce ea stă lângă lumânări? N-ar trebui să fie invers? N-ar trebui să mă apropii? Ce ar trebui să spun? Cât vom sta aici? Unde s-au dus Ivan și fratele tău?

Îmi mut privirea de la lumânări, plimbând-o peste întinderea dintre dumbravă și capelă. Îi văd pe Ivan și pe fratele tău cum aleargă în jos și se îndepărtează, ajungând lângă marea cruce din fața capelei. Siluetele lor se pierd pe măsură ce se îndepărtează de noi. Fratele tău îl ține pe Ivan de mână și-l văd cum încetinește pasul, ca Ivan să poată să se țină după el. Împreună arată ca două mici figurine într-un peisaj imens. Glasurile lor se aud tot mai stins, cu cât se îndepărtează mai tare. Vârful uriașei cruci din fața capelei pare că ajunge la cer. Este o imagine frumoasă, profetică și simbolică. Văd cum fratele tău îl gâdilă pe Ivan, care se aruncă în iarbă. Fratele tău mai mic îl ridică în aer, îl îndreaptă către cer, îl ia pe umeri. Ivan se zbate, fesul îi sare din cap și-i cade în iarbă, iar eu îi aud din depărtare strigătele de bucurie. Mă relaxez puțin. Ivan se simte bine.

Prietena mea tace. Încă stă aplecată, cu ochii ațintiți la lumânări. Netezește iarba din jur cu mâna,

face un ultim gest de mângâiere și se ridică, răsuflând ușurată. Își sprijină mâinile de genunchi. Se întoarce către mine, se apropie, mă îmbrățișează și rămânem așa un timp. O mângâi pe spate, întrebându-mă care dintre noi o consolează pe cealaltă. Poate că amândouă o facem. Aștept puțin, apoi mă desprind ușor din îmbrățișare, întrebând-o dacă n-ar trebui să plecăm. Prietena mea mă mângâie pe obraz. Ea e singura căreia îi permit să facă acest gest părintesc. Îmi răspunde:

— Ba da, să mergem.

Părăsim dumbrava ținându-ne de braț și lăsăm în urmă, pe deal, cele două lumânări, cu flăcările abia pâlpâind în cupele lor, în bătaia vântului. Coborâm încet pe aleea de pe panta abruptă. E acoperită cu noroi și pietricele. Iarba este udă și suprafața este alunecoasă. Prietena mea mă ține strâns de braț. Uneori își pierde echilibrul și se sprijină de mine. Mi se întâmplă și mie același lucru, câteodată. Coborâm, înaintând încet. Pe măsură ce ne apropiem de Ivan și de fratele tău, siluetele lor devin mai mari și li se disting fețele. Îl văd pe Ivan râzând. Fesul lui albastru a rămas în iarbă lângă ei. Mă gândesc că trebuie să-i cumpăr cât de curând mănuși noi și niște pantaloni impermeabili și, în general, îmbrăcăminte de toamnă. În ultima vreme s-a înălțat. Aproape toate hainele i-au rămas mici. Mâine la prânz ar trebui să caut prin magazine. Mai bine să fac asta înainte de avort și nu după. Dacă mi se face rău, nu voi mai fi în stare. Mă hotărăsc să fac asta mâine. N-am niciun motiv să mai aștept. Prietena mea rupe tăcerea și mă readuce cu picioarele pe pământ.

— Te simți bine? mă întreabă ea și, în același timp, mă mângâie ușor pe braț.

Eu nu știu ce să-i răspund, așa că nu zic nimic. Mergem mai departe, în tăcere. Ea mă ține, în continuare, strâns de braț. Ochii mei stau țintă la Ivan și la fratele tău.

Prietena mea pare să se resemneze că nu-i răspund la întrebare, așa că îmi îngădui să mă mai gândesc o vreme la cum aș putea să-i răspund: nu știu dacă mă simt bine. Sau mă simt bine, depinde ce înțelegi prin asta. Respir și trăiesc, sunt sănătoasă și pot să-mi port de grijă mie și lui Ivan, făcând din fiecare zi dacă nu

una plăcută, cel puțin una suportabilă. Am prieteni și familie cărora le pasă de mine și care vor să-mi fie cât mai bine. Am o slujbă cu normă întreagă și un salariu care-mi permite să nu duc lipsă de nimic. Încă nu mi-am făcut ordine în viața amoroasă și probabil că va trebui să jelesc în secret iubirea pierdută. Dar asta o să treacă, nu-i așa? Trebuie să treacă.

Mă uit la Ivan, care râde cu unchiul său, fără să aibă nici cea mai mică idee că se joacă la doar câțiva metri de capela unde a avut loc ceremonia de înmormântare a tatălui său în urmă cu mai puțin de doi ani. Ivan al meu continuă să râdă în fiecare zi și are în jurul său o armată de oameni care îl ajută să râdă în continuare. La rândul lui, va simți lipsa unei familii care, de ceva vreme, nu mai e cu noi. Îi va trece și lui. Îl voi ajuta să-i treacă. Cât voi trăi voi da, permanent, sens și siguranță vieții lui. Poate că n-am fost cel mai bun partener de viață pentru tine, poate nu sunt cea mai bună prietenă pe care ar fi putut s-o aibă prietenii mei, nicio soră, fiică sau cumnată nemaipomenită. În mod evident, n-am fost cea mai bună iubită în ultima mea relație de cuplu. Dar Ivan rămâne sensul și scopul vieții mele. Nu mi-e rușine de acest rol al meu. Restul se va lămuri cu timpul. Dacă nu se lămurește, oricum va fi bine. Una peste alta, înseamnă că mă simt bine și atât. Poate că „bine” este cuvântul care îmi descrie cel mai bine starea.

Îmi dreg vocea și-i răspund prietenei mele că sunt bine, puțin cam târziu ca ea să-și mai dea seama că mă refer la întrebarea ei de mai devreme. Ea răspunde cu un simplu „bine”, apoi ne oprim. Stau cu ochii pe Ivan, de care ne despart doar câțiva metri, dar el încă nu ne vede. E prea preocupat să se joace cu unchiul lui. Mă gândesc că viața e ciudată. În câțiva ani, amintirea acestei zile se va estompa, dar poate că voi păstra pentru totdeauna în minte imaginea lui Ivan și a fratelui tău în fața crucii. Poate gândul că era gata-gata să devin mamă a încă unui copil îmi va părea din ce în ce mai străin cu fiecare zi care trece. Poate că lucrurile vor merge în cu totul altă direcție. N-am de unde să știu. Pot doar să sper că totul va fi bine.

Acum Ivan mă observă. Aleargă spre mine prin iarbă și strigă:

— Mami, mami, uite!

A găsit o frunză care arată ca o fantomă. Îmi arată cu degetul ochii și gura acesteia. Se întrerupe brusc, întrebându-mă ce facem acum. Las brațul prietenei mele și îngenunchez. Genunchii mi se udă de la iarbă, ochii mei ajung la același nivel cu ai lui Ivan. Obrajii îi sunt îmbujorați și are în păr ace de pin și fire uscate de iarbă. Îl mângâi pe cap și-i spun că mergem acasă să luăm cina. Mă întreabă ce mâncăm și dacă vine și unchiul cu noi. Eu îi spun că unchiul e liber să vină și-l întreb ce ar vrea să mâncăm.

— Răbdări prăjite! îmi răspunde el și se amuză de gluma lui, apoi se întoarce spre unchiul lui, căutându-i aprobarea.

O primește. O primește și pe a mea. Apoi spune că ar vrea chiftele și macaroane. Îi spun că așa rămâne. Ar fi bune niște chiftele. Îi ridic fesul din iarbă, i-l pun pe cap și mă ridic. Întind mâna, Ivan mi-o apucă și pornim la drum.

Carolina Setterwall s-a născut în 1978 în Sala, Suedia. A studiat Comunicare și Mass-Media în Uppsala, Stockholm și Londra, apoi a lucrat în industria muzicală și de publicitate ca editor, după care s-a dedicat scrisului. Locuiește la Stockholm, împreună cu fiul ei.

Să sperăm că va fi bine este romanul ei de debut și spune povestea reală a unei întâmplări tragice din viața sa.

CAROLINA SETTERWALL

O autoficțiune tandră și emoționantă,
care face radiografia obsesivă a durerii.

KIRKUS REVIEW

În acest roman de debut, Carolina Setterwall rememorează intensitatea îndrăgostirii și șocul pierderii bărbatului iubit.

Carolina și Aksel s-au cunoscut la o petrecere, iar prima lor întâlnire, plină de pasiune, s-a transformat într-un joc al seducției care a dus la întemeierea unei familii.

Pentru a face puțină ordine în haosul existențial, Carolina descrie lunile de după moartea lui Aksel, iar însemnările sale au acuratețea unui jurnal de bord. Cu o precizie de chirurg, ea dezvăluie detaliile vieții lor de dinainte de tragedie, încercând să găsească o explicație pentru destinul său nefericit.

Când o nouă iubire îi iese în cale, Carolina se trezește că ea însăși dovedește atitudinea reticentă pe care Aksel a avut-o odată.

Acum i se oferă șansa unui nou început – dar oare va ști ea să n-o irosească?

TREI

www.edituratrei.ro
ISBN 978-606-40-0699-8
9 786064 006998

[1] *Folkhemmet* — concept politic specific Partidului Social Democrat suedez care promovează o cale de mijloc între capitalism şi socialism. (*N.red*.)

[2] *Volksgemeinschaft* — expresie în limba germană care a devenit populară în timpul Primului Război Mondial şi semnifica uniunea diferitelor clase sociale pentru un scop naţional comun. Termenul a fost apoi adoptat de Partidul Muncitoresc Naţional-Socialist German pentru a-şi promova teoriile rasiale naziste. *(N.red.)*

[3] Midsommar – sărbătoare suedeză care marchează solstiţiul de vară. (*N.tr*.)

[4] *Thumbs-up* — pictogramă folosită în mesajele trimise cu ajutorul telefoanelor mobile, reprezentând degetul mare de la mână ridicat în sus. înseamnă că eşti de acord, că aprobi, că eşti mulţumit. (*N.red*.)

Table of Contents

Mai 2014 6
2009-2014 8
- Octombrie 2014 9
- Aprilie 2009 12
- Octombrie 2014 17
- Mai 2009 20
- Octombrie 2014 24
- Mai 2009 27
- Octombrie 2014 30
- Mai 2009 33
- Octombrie 2014 35
- Iunie 2009 37
- Octombrie 2014 41
- Iunie 2009 43
- Octombrie 2014 48
- Iunie 2009 50
- Octombrie 2014 52
- Noiembrie 2009 54
- Octombrie 2014 57
- Decembrie 2009 60
- Octombrie 2014 63
- Iulie 2010 65
- Octombrie 2014 69
- Octombrie 2010 71
- Octombrie 2014 73
- Iulie 2011 75
- Octombrie 2014 78
- Martie 2012 80
- Octombrie 2014 84
- Aprilie 2012 87
- Octombrie 2014 89

Iulie 2012 94
Noiembrie 2014 98
Decembrie 2012 101
Noiembrie 2014 103
Martie 2013 106
Noiembrie 2014 112
Iunie 2013 118
Noiembrie 2014 122
August 2013 124
Noiembrie 2014 127
Septembrie 2013 130
Noiembrie 2014 133
Decembrie 2013 138
Noiembrie 2014 141
Februarie 2014 143
Noiembrie 2014 151
Martie 2014 154
Noiembrie 2014 158
Aprilie 2014 160
Noiembrie 2014 163
Mai 2014 166
Noiembrie 2014 173
Iunie 2014 175
Noiembrie 2014 178
August 2014 182
Noiembrie 2014 186
Septembrie 2014 189
Noiembrie 2014 192
Octombrie 2014 196
Decembrie 2014 200
Octombrie 2014 204
Decembrie 2014 206
Octombrie 2014 210
Decembrie 2014 212

Octombrie 2014 218
2015-2016 221
Ianuarie 2015 222
Februarie 2015 226
Martie 2015 229
Aprilie 2015 231
Mai 2015 235
Iunie 2015 239
Iulie 2015 244
August 2015 248
Septembrie 2015 256
Octombrie 2015 258
Decembrie 2015 262
Ianuarie 2016 267
Februarie 2016 270
Martie 2016 273
Aprilie 2016 277
Iunie 2016 288
Iulie 2016 308
August 2016 313
August 2016 319
Septembrie 2016 328
Septembrie 2016 334
Septembrie 2016 339
Octombrie 2016 345